

2.20
GRETA WIESELGREN

ROOTSI KEELE ÕPIK

EESTI KIRJANDUSE SELTS

ROOTSI KEELE ÕPIK

GRETA WIESELGREN

LÄROBOK
I SVENSKA SPRÅKET

ESTNISKA LITTERATURSÄLLSKAPET
TARTU 1939

A-21398II

GRETA WIESELGREN

ROOTSI KEELE ÕPIK

EESTI KIRJANDUSE SELTS
TARTU, 1939

*Haridusministeeriumi poolt
koolides tarvitamiseks
lubatud*

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
139 278

EESTI KIRJANDUSE SELTSI TRÜKIKODA
TARTU, 1939

EESSÕNA.

Mingi põhjalikuma eestikeelse rootsi keele õpiku vajadus on olnud suur juba kauemat aega, kuna lektor N. H. Lindbergi oma, mis oli määratud nii eesti- kui saksakeelsele õppijaskonnale, on müügilt lõppenud.

Käesolev raamat tahab esijoones olla õpikuks algajaile nii ülikoolis peetavil loenguil kui ka mitmekesisistes koolides, gümnaasiumides, põllutöökoolides, rahvaulikoolides ja mujal, kus on osutunud soovitavaks rootsi keele vabatahtlik õppimine. Seda silmas pidades on siin esitatud hulk raskemaidki tekste, muu hulgas ka mõningaid rootsi ajalookirjutuse stiiliproove. Need on määratud eelkõige üliõpilastele, kelle peamineks on põhjamaade ajalugu. Luuletused on valitud ka nende lauldavuse pärast.

Olen katsunud järk-järgult anda orgaanilise grammatika, kus iga tükk esitab midagi uut, kuid muu seas sisaldab varemgi õpitud vorme. Rootsi keele vormi- ja lauseõpetusest on grammatikas silmas peetud eeskätt kõike olulist. Selle põhjalikumaks õppimiseks võib soovitada üksikasjalikku rootsi keele grammatikat, mis on sama kirjastuse pea ilmuva rootsi-eesti sõnaraamatu sissejuhatuseks ja ilmub eraldi vähemagi väljaandena. Sõnastiku-osa sisaldab üle 6000 sõna. Et avardada nende kasutamisevõimalusi, olen sõnastikku võtnud palju muidki hariikumaid sõnu, ehk küll neid tekstides ei esine.

Eesti Kirjanduse Seltsile, eriti bürojuhatajale härra H. Evertile, võlgnen tänu suure vastutulelikkuse ja huvi eest. Hoolsa tõlketöö ja sõnadeloendite algkäsikirjade koostamise eest tänan südamlikult preili Kaja L u u d a. Edasi tänan kirjastuse korrektorit härra Heino Meistrit korrigeerimisel ja sõnastiku-osa aegavõtval kontrollimisel nähtud vaeva eest. Lõpuks tänan dr. phil. Paul Aristet väärtusliku abi eest, mis ta on osutanud raskemate lausete eesti keelde tõlkimise ja viimase korrektuuri asjatundliku kontrollimisega.

Tartus, oktoobris 1939.

A u t o r .

FÖRORD.

Behovet av en utförligare lärobok i svenska språket på estniska har länge varit starkt, sedan den av lektor N. H. Lindberg författade, avsedd för såväl estniskt som tyskt språkområde, utgått ur handeln.

Föreliggande bok vill i första hand vara en lärobok för nybörjare såväl vid universitetets kurser som i olika skolor, gymnasier, lantmannaskolor, folkhögskolor etc., där frivillig undervisning i svenska visat sig önskvärd. Med hänsyn härtill ha ett antal svårare texter medtagits, däribland några stilprov på svensk historieskrivning, närmast avsedda för studenter med nordisk historia som huvudämne. Dikterna ha valts även med tanke på deras sångbarhet.

Det har varit min avsikt att söka steg för steg bygga upp en organisk grammatik, där varje stycke exemplifierar något nytt men för övrigt endast innehåller tidigare inlärdas former. Grammatiken har i första hand tagit sikte på det väsentliga i den svenska form- och satsläran. För ett djupare studium av denna hänvisas till den utförliga svenska grammatik, som inleder den snart på samma förlag utkommande svensk-estniska ordboken och även kommer att utges separat i en mindre upplaga. Ordlistan omfattar över 6000 ord. För att öka dess användning har jag nämligen däri låtit ingå många vanligare ord, även om dessa ej förekomma i texterna.

Estniska Litteratursällskapet och dess ledande tjänstemän, i första hand förlagschefen herr H. Evert, ber jag få tacka för stort tillmötesgående och intresse. För ett uppoftande arbete med översättning och utarbetande av ordlistornas primärmanuskript tackar jag hjärtligt fröken Kaja L u u d. Vidare ber jag få tacka förlagets korrektör herr Heino Meister för den möda han nedlagt på hjälp med korrektur och tidsödande kontrolläsning av ordlistan. Slutligen tackar jag fil. dr Paul Ariste för den värdefulla hjälp han givit med tolkningen till estniska av svårare fraser samt för hans sakkunniga genomgång av sista korrekturet.

Tartu i oktober 1939.

Författaren.

HÄÄLDAMINE.

TÄHESTIK.

Rootsi tähestik koosneb järgmisest 29 tähest: *Aa* (a — rootsi hääldamine antakse sulgudes vastavalt grammatikas ja sõnaraamatus¹ tarvitatud märkimisviisile), *Bb* (be), *Cc* (se), *Dd* (de), *Ee* (e), *Ff* (eff), *Gg* (ge), *Hh* (hå), *Ii* (i), *Jj* (ji), *Kk* (kå), *Ll* (ell), *Mm* (emm), *Nn* (enn), *Oo* (o), *Pp* (pe), *Qq* (ku), *Rr* (err), *Ss* (ess), *Tt* (te), *Uu* (u), *Vv* (ve), *Ww* (dubbelte), *Xx* (eks), *Yy* (y), *Zz* (seta), *Åå* (å), *Ää* (ä), *Öö* (ö).

VOKAALID.

Peasilbis on **pikk kas vokaal või konsonant**. **Pikka vokaali ei märgita kirjas**. On aga vokaalile järgnev konsonant **pikk**, s. o. esineb kaksikkonsonant või kaks või enam konsonanti koos, siis on vokaal **lühike**. **Pikale vokaalile järgneb lühike konsonant või ei järgne üldse konsonanti**. Näit. *ha, hatt, hast; kal, kall, kast; hä, hål, håll; må, mål, måste*.

Pikk vokaal jääb reegli kohaselt alale muutevormides, näit. *kal, kalt*.

1. Kõvad vokaalid.

a **Pikk a** on vähe pikem kui eesti *aa* näit. sõnas maa. Ta vastab ligikaudu inglise *a*-le sõnas father. Näit. *tal, kal, ha, taga*.

Lühike a vastab lühikesele eesti *a*-le sõnades Salme, võtta. Näit. *tall, kall, haft, tack*.

o (hääld. uu) **Pikk o** vastab umbes eesti *uu*-le sõnas luud. Näit. *bo, ko, blod, stod, skola, stor, bok, sol, mor, ton, stol, nog, koka*.

Lühike o on kõrgem ja kitsamini labialiseeritud kui vastav eesti lühike *u*, on aga siiski kõige ligem sellele sõnades *murd, pesu*. Näit. *ord, ond, bonde, blomma, tom, socken, gods, ost, moster, hon, hos, hov* (= kabi).

Märkus. Paljudes sõnades märgitakse *å*-häälik rootsi keeles *o*-ga rootsi *å* asemel, mis vastab eesti *o*-le. Vt. näit.

¹ P. Wieselgren — Rootsi-eesti sõnaraamat. Tartu, 1939.

järgneva, *ä* all; *o* tähistab niisiis rootsi keele kahte häälikut (vastab eesti *u*-le ja *o*-le).

ä **Pikk** *ä* vastab eesti *oo*-le sõnas loom. Näit. *råka, båda, två, gå, hål, kål, skåp, svår*. Järgnevates sõnades märgitakse pikk *ä*-häälik *o*-ga: *boren, dolde, dolt, hord, honung, kol, konung, kora, villkor, moln, ordna, ordning, rodna, son, tjog*, ning pärisnimedes nagu *Arboga* jt.

Edasi paljudes sõnades *v* ja *rl* ees. Näit. *dov, hov* (= *ou*), *sova, sorl, ovan*.

Lühike *ä* vastab eesti *o*-le sõnades korter, kolm. Näit. *påsk, hålla, förstånd, måste*. Paljudes sõnades märgitakse lühike *ä*-häälik *o*-ga. Näit. *blomster, blott, boll, bort, dotter, gosse, gott, honom* (hääldatakse ka *huuon*), *hoppa, klocka, komma, kopp, kors, kosta, om, oss, lott, morgon, noll, och, ock, ofta, pojke, rock, sommar, somna, soppa, sorg, sort, stolt, tjock, tolv, torr*; edasi nimedes nagu *Stockholm, Bromma, Norge* jne. Laensõnades märgitakse nii pikk kui lühike *ä*-häälik harilikult *o*-ga. Näit. *order, roll*.

u **Pikal** *u*-l puudub vaste eesti kui ka teistes keeltes, välja arvatud norra keel. Ta kujundatakse tugevalt ettelükatud ümmardatud, kuid ühtlasi kokkusurutud huultega. Ta on kitsalt labialiseeritud. Näit. *nu, du, fru, tur, duga, utan*.

Lühikesel *u*-l puudub samuti vaste eesti keeles. Teda võib aga võrrelda vastava häälikuga inglise keeles, näit. *corrupt, but*. Kui pikk *u* teha lühikeseks, lõdvaks ja lahtiseks ja hääldada ta ilma huuli ette lükkamata, kuid ümmardatud suuga, saame lühikese *u*. See on siis lõtv, lahtine, labialiseeritud vokaal. Näit. *stund, mun, ung, upp, lust*.

2. Pehmed vokaalid.

e **Pikk** *e* vastab eesti *ee*-le sõnas peet. Näit. *be, te, veta*.

Lühike *e* vastab osalt eesti *e*-le sõnas pedajas, osalt — rõhuta silpides — vastavale eestikeelsele sõnas mulle. Näit. *bett, grepp, eld, en* (rõhutatakse arvsõnana harilikult *ēn*), *ett, den, fågel, vacker, vatten, befinna*.

i **Pikk** *i* vastab eesti *ii*-le sõnas liit. Näit. *bit, rita*.

Lühike *i* vastab eesti *i*-le sõnas lisa. Näit. *sitta, vits*.

y **Pikk** *y* on teravam kui vastav eesti *üü* sõnas lüüs. Näit. *sy*.

Lühike *y* on samuti teravam kui eesti *ü* sõnas külä. Näit. *tyst*.

ä **Pikk** *ä* pole päriselt nii lai ja lahtine kui vastav eesti *ää*. *r* ees muutub ta küll laiemaks, kuid mitte nii laiaks, kui eesti keeles. Näit. *tjäna, trä, äta, lära, ära*.

Lühike ä vastab enamvähem eesti e-le sõnas lemmik. r ees muutub ta laiemaks. Näit. *bäst, häst, ärt*.

Suurt vahet **lühikese e** ja **lühikese ä** vahel pole; üldiselt langetakse need mõlemad häälikud ühte. Murdeliselt hääldatakse isegi **pikk ä** väga sarnaselt **pikale e**-le. Stokholmis ei tehta näit. vahet *meta* ja *mäta* vahel.

ö **Pikk ö** vastab ligikaudu eesti öö-le sõnas köök. Nagu ä-gi, muutub ta laiemaks r ees. Näit. *kök, köra, dö, dör*.

Lühike ö muutub nagu pikkiki r ees laiemaks. Näit. *röst, trött, björk*. Sõnas *dörr* seisab ö pika r ees ja on veelgi laiem.

Seega on ö hääldamisviisid järgmised: *dö, dör, höst, törst, dörr*.

KONSONANDID.

Konsonandid vastavad üldiselt eestikeelseile. Tuleb tähele panna järgmist: *b, d, g* on helilised ja erinevad selgesti *p, t, k*-st, mis on **helitud** ja hääldatakse tugevasti aspireeritult.

c hääldatakse nagu *s* pehme, nagu *k* kõva vokaali ees. Esineb ainult laensõnades ja nimedes. Näit. *cykel, Carl*.

Kahekordne *k* märgitakse *ck*-ga.

ch sõnas *och* tähendab *kk*-d.

l on tumm sõnades *karl, värld*. Nimès *Karl* aga hääldatakse *l*.

q on võrdne *k*-ga ja esineb ainult vanemas kirjaviisis ja nimedes.

r hääldatakse riigirootsi keeles keeletipu-*r*-na nagu eesti keeleski ja Lõuna-Rootsis keeletüve-*r*-na. Riigirootsi *r* koos *-d, -n, -s* ja *-t*-ga moodustab supradentaali. Näit. *hård, barn, fors, hårt*.

s on alati **helitu**.

w esineb ainult nimedes ja vanemas kirjaviisis.

z esineb ainult laensõnades või nimedes ja hääldatakse kui *s*.

x vastab *ks*-le. Näit. *sax, oxe*.

Nasaalhäälikus -*ng* ei kuule *g*-d. Näit. *ung, äng, säng*. *k* ees märgitakse see ainult *n*-ga. Näit. *tänka, tanke*. *n* ees märgitakse see *g*-ga. Näit. *ugn, lugn*.

tje-häälik (hääldatakse nagu *ch* saksa sõnas Mädchen) märgitakse harilikult *tj*-ga. Pehme vokaali ees aga sagedasti *k*-ga. Paaris sõnas ka *kj*-ga. Näit. *tjära, kär, tjur, kiv, köra, kjol*. **k pehme vokaali ees hääldatakse alati nagu tj**. (Kuid mitte rõhuta *e* ees, näit. *säker*.)

sje-häälik märgitakse harilikult *sj*-ga. Pehme vokaali ees aga sagedasti *sk*-ga. Mõnedes sõnades ka *stj*, *skj* ja *ssj*-ga. Näit. *sjuda*, *själ*, *skäl*, *skiva*, *ske*, *stjärna*, *skjuta*, *ryssja*.

sk hääldatakse pehme vokaali ees alati sje-na. Seevastu aga *sko*, *skada*, *skäl*, *skuld*. *Människa* on erand ja hääldatakse *sje*-häälikuga.

Laensõnades märgitakse *sje*-häälikut mitmel viisil. Näit. *gelé*, *marsch*, *addition*, *division*, *station*, *justera*.

j-häälik märgitakse harilikult *j*-ga; pehme vokaali ees sageli *g*-ga ning mõnikord *dj*, *gj*, *hj* ja *lj*-ga. Näit. *ja*, *ju*, *ge*, *giva*, *göra*, *djur*, *gjort*, *hjort*, *ljud*. **Pehme vokaali ees hääldatakse g alati nagu j**. (Kuid mitte rõhuta *e* ees. Näit. *vägen*, *egen*, *hagel*, *fager*.) Ka *l* ja *r* järel hääldatakse *g j*-na, näit. *berg*, *talg*.

Märkus. Pikka *m*-i ei kirjutata kahekordselt sõna lõpus. Vokaal on seepärast lühike sõnades nagu *som*, *dem*, *hem*, *kam*, *dum*. Ainult sõnades *damm*, *lamm*, *ramm* esineb kahekordne *m*, et neid eraldada sõnadest *dam*, *lam*, *ram*, millel on pikk vokaal.

Vokaal on lühike järgmistes sõnades: *han*, *kan*, *man*, *den*, *igen* (hääld. *ijén*), *in*, *hon*, *mun*, *allmän*.

RÖHK.

Pearõhk. Vastavalt peareeglile on pearõhk (märgit. ') rootsi keeles esimesel silbil. Näit. *källa*, *tåvlorna*, *visslerigen*.

Märkus 1. Isegi prefiksi esinemisel asub rõhk harilikult esimesel silbil. Näit. *antaga*, *bifalla*, *erläggga*, *samtala*. *För*- puhul on hääldamine kõikuv ja enamikult on pearõhk tüvesilbil. Näit. *förtåla*, *förundra*, *förväning*. *Be*- puhul on pearõhk niisama hästi kui alati tüvesilbil. Näit. *betåla*, *bevåsa*, *beundra*.

Märkus 2. On palju erandeid peareeglist. Näit. sõnad lõppudega *-entlig*, *-essa*, *-inna* nagu *egéntlig*, *prinséssa*, *lärari'na*. Üsikum sõnad nagu *varandra*, *densamma*, *åtmånstone* ja palju teisi.

Märkus 3. Laensõnadel, eriti klassilistest ja romaani keeltest, on sageli teistsugune rõhk. Tuleb tähele panna eriti *-on* ja *-era*-lõpulisi sõnu. Näit. *revolutiön* (hääld. *reválušon*), *spatséra*.

Märkus 4. Liitsõnades on viimase liitosa tüvesilbil tugev kõrvalrõhk (märgit. '). Näit. *glåskåla*, *kåffekopp*. Sama on maksev paljude vanade liitsõnade kohta, mida nüüd enam iseisvateks sõnadeks ei saa lahutada. Näit. *skörstèn*, *årbète*, *dýlik*.

Musikaalne aktsent. Musikaalsel aktsendil on rootsi keeles kaks peatüüpi: lihtne ja liidetud.

1. Lihtne ehk ühesilbi-aktsent (*akut*) esineb ühesilbilistel sõnadel, ning ühesilbilistel sõnadel, kui nad määratud kujul muutelõpu läbi on muutunud kahesilbiliseks. Heli on langev (küsimumustes ja läänemurretes lihtsalt tõusev). Kahesilbilistes sõnades on teine silp rõhutu.

Näit. *hand* *handen*.

2. Liit- ehk mitmesilbi-aktsent (*grav*) esineb kahe- või enam-silbilistel sõnadel. Sellel on enne langev ja siis tugevamalt tõusev heli. See rõhk puudub Soome ja Eesti rootsi keeles ja esineb peale rootsi ainult veel norra keeles. Kahesilbilistes sõnades saab teine silp kõrvalrõhu.

Näit. *gata* *gatorna*.

Erandlikult on lihtne rõhk järgmistel sõnadel:

- a) Paljudel sõnadel, mis lõpevad *-el*, *-en*, *-er*-ga (paljudel juhtudel on *-er* ühesilbilise nimisõna mitmuse või pöörsõna oleviku lõpp). Näit. *regel*, *getter*, *böcker*, *binder*, *fröken*, *säker*, *eller*, *under*, *över*.
- b) Keskvõrretel lõpuga *-re*. Näit. *bättre*, *högre*.
- c) Lihtsõnad, mil pearõhk on muul silbil kui esimesel (sageli laensõnad). Näit. *kafé*, *konditori'*, *promenáera*.
- d) Paljudel üksikutel kahesilbilistel sõnadel. Näit. *hundra*, *genom*, *igén*.

Märkus. Paljusid sõnu võib hääldada erineva rõhuga ja nad saavad siis erineva tähenduse:

Lihtne rõhk.

and-en part
buren puur
regel reegel

Liitrõhk.

ande-n vaim
buren (mineviku kesksõna sõnast *bära*)
regel riiv

FÖRSTA STYCKET. — ESIMENE TÜKK.

Sugu. Rootsi keeles tarvitatakse naissugu ja meessugu ainult nende nimisõnade puhul, mil on loomulik sugu. Asjanimedele puhul asendab mõlemaid ühine reaali. Vähem nimisõnu on asjasugu — **neutrumid**. Meessugu, naissugu ja reaali nimetatakse ühise nimega **utrum**. Meessugu asendatakse asesõnaga *han* (hääl. *hän*), naissugu — *hon* (hääl. *hön*), reaali — *den* (hääl. *dën*) ja neutrumi — *det*.

Määramatu artikkel, mida tarvitatakse ainsuses, on *en* utrumi ja *ett* neutrumi ees.

Olevik sõnadest:

	1. <i>vara</i> — olema		2. <i>ha(va)</i> — omama, (kellelgi) olema
	(kirjak. mitm.)		(kirjak. mitm.)
Isik. asesõna			
<i>jag</i> — mina	<i>är</i> — olen	<i>har</i>	— oman
<i>du, ni</i> — sina, teie	„ — oled, olete	„	— omad, omate
<i>han, hon, den, det</i> — tema, see	„ — on	„	— omab
<i>vi</i> — meie	„ (<i>äro</i>) — oleme	„ (<i>ha(va)</i>)	— omame
<i>ni</i> — teie	„ „ — olete	„ „	— omate
<i>de</i> — nemad	„ „ — on	„ „	— omavad

Pikem vorm *hava* esineb ainult kirjakeeles. Samuti ka mitmuse erivormid *äro* ja *ha(va)*.

Tervitussõnu: *Goddag (god dag)* — tere.

God morgon — tere hommikust. *God middag* — tere lõunast.
God kväll, god afton — tere õhtust.

God natt — head ööd.

Adjö, farväl — head aega, head tervist, hüvasti.

Lisa är en flicka. Hon har en bror, Olle, och en syster, Greta. De har en hund, Karo. Den är stor och har en lång svans. Lisa har en katt. Den är svart. Olle är en duktig pojke.

Han har en fin båt. Den är vit. Pappa har ett hus i Stockholm. Det har en vacker trädgård.

Goddag Lisa! Hur mår du? — Tack jag mår bra. Hur mår du själv? — Tack, mycket bra. Är ni hemma i morgon? — Nej, i morgon är vi inte hemma. Då är pappa och mamma hos mormor. Men de är hemma i dag. — I dag är jag själv inte ledig. Adjö då. — Adjö!

Tölkeharjutus. Olle on (üks) poiss. Tal on (üks) öde. Tema on Stokholmis. Kaaro on (üks) must koer. Vanaema on täna kodus. Homme ei ole ta kodus. Meil on (üks) maja. Head ööd! Nemad on kodus.

ANDRA STYCKET. — TEINE TÜKK.

Mitmus. Rootsi keeles moodustatakse nimisõnade **mitmus** ehk **pluural** järgmiste mitmuselõppude abil:

1. **-or** (kõik nimisõnad lõpuga **-a**: *flicka* — tütarlaps, *flickor*)
2. **-ar** (nimisõnu lõpuga **-e**: *gosse* — poiss, *gossar*, *stol* — tool, *stolar*)
3. **-er** (*stad* — linn, *städer*; märkus: mõnikord esineb täishääliku muutus)
4. **-r** (*sko* — king, *skor*)
5. **-n** (*äpple* — õun, *äpplen*)
6. **-** (*hus* — maja, *hus*)
7. korrapäratud (*man* — mees, mitm. *män*; *öga* — silm, mitm. *ögon*)

Neutraalsed nimisõnad kuuluvad enamikult 5. ja 6. käändkonda.

Lihtminevik sõnadest:

	1. <i>vara</i>		2. <i>ha(va)</i>
	(kirjak. mitm.)		
<i>jag</i>	<i>var</i>	— olin	<i>hade</i> — omasin
<i>du, ni</i>	„	— olid, olite	„ — omasid, omasite
<i>han, hon, den, det</i>	„	— oli	„ — omas
<i>vi</i>	„ (<i>voro</i>)	— olime	„ — omasime
<i>ni</i>	„ „	— olite	„ — omasite
<i>de</i>	„ „	— olid	„ — omasid

Vorm *voro* esineb ainult kirjakeeles.

Rootsi sugulusnimed on järgmised:

<i>föräldrar</i> vanemad;	
<i>mor</i> (<i>moder</i>), mitm. <i>mödrar</i> ema;	<i>mor</i> ja <i>far</i> asemel tarvita-
<i>far</i> (<i>fader</i>), mitm. <i>fäder</i> isa;	takse sageli <i>mamma</i> ja <i>pappa</i> ;
<i>bror</i> (<i>broder</i>), mitm. <i>bröder</i> vend;	
<i>syster</i> , mitm. <i>systrar</i> õde;	
<i>syskon</i> (mitm.) õe(kse)d-venna(kse)d;	
<i>son</i> , mitm. <i>söner</i> poeg;	
<i>dotter</i> , mitm. <i>döttrar</i> tütar;	
<i>faster</i> , mitm. <i>fastrar</i> sõtse;	<i>tant</i> ja <i>farbror</i> tarvitatakse
<i>moster</i> , mitm. <i>mostrar</i> tädi;	sugulusvahekorra puudumi-
<i>farbror</i> , mitm. <i>farbröder</i> lell;	sel.
<i>morbror</i> , mitm. <i>morbröder</i> onu;	
<i>farmor</i> isaema, (isapoolne) vanaema;	
<i>mormor</i> emaema, (emapoolne) vanaema;	
<i>släkting</i> , mitm. <i>släktingar</i> sugulane;	
<i>kusin</i> , mitm. <i>kusiner</i> nõbu, onu-, tädi-, lelle-, sõtsepoe, -tütar;	

Karl och Olle var två gossar. De hade två systrar, Lisa och Greta. Karl hade fyra hundar. Nu har han bara en. Olle var tre år. Han hade ingen hund utan två katter. Greta var fyra år och Lisa nio år. Greta hade flera dockor. En hade ingen arm. Men en var från Stockholm. Det var en vacker docka. Hon hade blå ögon och en röd mun. Hon hade också hår, öron, näsa och tänder samt fingrar och tår på händer och fötter och t. o. m. naglar. Hon hade tre klänningar, en mössa, två hattar, ett par strumpor, vantar, en kappa, en kjol, en blus och fina underkläder. Karl hade en riktig klocka. Det var en snäll gosse. Olle var inte alltid lydig. Ibland var han stygg.

God morgon Karl (Kalle)! Hur står det till med pappa, är han ännu sjuk? — Nej, nu är han bra igen! —

Tölkeharjutus. Koeral on saba, kaks silma, kaks kõrva, (üks) suu ja neli jalga (*ben*). Karl oli kahe-aastane. Temal on kaks kätt ja kaks jalga. Tädi ei olnud kodus. Tema oli Göteborgis. Liisa oli kena (sõnakuulelik) ja mitte paha. Tal oli ilus nukk. Sellel oli mitu kleiti. Üks oli valge ja teine oli must. Tere hommikust, Liisa. Kuidas sa elad? Tänan, hästi. Kuidas elad sa ise?

Kuidas on **ainsus** järgmistest nimisõnadest: *ögon, öron, tänder, katter, underkläder, syskon, vantar*?

Kuidas on **mitmus** järgmistest nimisõnadest: *hus, syster, son, bror, mun, ben, kjol, pojke, finger, fot*?

TREDJE STYCKET. — KOLMAS TÜKK.

Määratud vorm. Nimisõna määratud vorm moodustatakse ainsuses lõpu *-en* või *-n* lisamisega **utrumile** ja *-et* või *-t* lisamisega **neutrumile**. Mitmuses lisatakse harilikult *-na*, nimelt nimisõnadele, mille mitmuse lõpuks on *-r*, ainult *-a*, kui mitmuse lõpus on juba *-n*, ja *-en* nimisõnadele, mil mitmuse lõpp puudub, kusjuures kõnekeeles sageli lisatakse *-a*. *-en* ja *-et* tarvitatakse, kui nimisõna lõpeb umbhäälikuga, *-n* ja *-t*, kui nimisõna lõpeb täishäälikuga. Näit. *flickan, stolen, äpplet, huset, flickorna, skorna, äpplena, husen* (kõnek. *husena*), *ögonen*.

Pöördsõna. Enamikul rootsikeelsetel pöördsõnadel on järgmine pööramisviis: *-ar* olevikus, *-ade* lihtminevikus, *-at* supiinis.

		<i>börja</i> — algama			
		Olevik:			Lihtminevik:
		(kirjak. mitm.)			
<i>jag</i>		<i>börjar</i>	— algan	<i>började</i>	— algasin
<i>du, ni</i>		"	— algad, algate	"	— algasid, algasite
<i>han, hon, den, det</i>		"	— algab	"	— algas
<i>vi</i>		"	(<i>börja</i>) — algame	"	— algasime
<i>ni</i>		"	— algate	"	— algasite
<i>de</i>		"	— algavad	"	— algasid

Täisminevik:

		(kirjak. mitm.)			
<i>jag</i>		<i>har</i>	<i>börjat</i>	— olen	alanud
<i>du, ni</i>		"	"	— oled, olete	"
<i>han, hon, den, det</i>		"	"	— on	"
<i>vi</i>		"	(<i>ha(va)</i>)	— oleme	"
<i>ni</i>		"	"	olete	"
<i>de</i>		"	"	— on	"

Enneminevik:

<i>jag</i>		<i>hade börjat</i>	— olin	alanud
<i>du, ni</i>		"	"	— olid, olite
<i>han, hon, den, det</i>		"	"	— oli
<i>vi</i>		"	"	— olime
<i>ni</i>		"	"	— olite
<i>de</i>		"	"	— olid

Täisminevik moodustatakse niisiis **pöördsõna** muutumatust **supi-**
nist ja **abipöördsõna** *hava* olevikust. **Enneminetik** — **pöördsõna** **supi-**
nist ja *hava* lihtminevikust.

Käskiv kõneviis: *börja!* — *alga!*

Märkus mitmuse kohta. Tuleb tähele panna, et **ühesilbilistel utru-**
mitel on mitmuses harilikult *-ar*. Näit. *dag, dagar; sol, solar;*
kjol, kjolar; blus, blusar.

En pojke vandrade på vägen till skolan. Han hade mössan i handen och skolväskan på ryggen. I fickan hade han äpplen och smörgåsar. Det var en vacker dag. Solen strålade och fåglarna kvittrade. Då råkade han en gubbe. Gubben började prata med gossen: "I trädet där är ett storkbo. Boet vilar på ett hjul. Bonden visade det, när jag vandrade förbi." — "Tack så mycket," svarade pojken, "men det brukar jag titta på, när jag har slutat skolan för dagen. Nu har jag bråttom och skyndar dit."

Bevisa att en katt har tre svansar!

Ingen katt har två svansar. En katt har en svans mer än ingen katt. Alltså har en katt tre svansar.

Tölkeharjutus. Lind sidistab metsas (*skog*). Poiss kõnnib teel ja kohtab talumeest. Talumees näitab poisile linnupesa. Ta ruttas kooli (*till ~*). Puul oli linde. Poisil olid võileivad käes.

Aseta järgmised nimisõnad ainsuse ja mitmuse määratud vormi:
sko, hund, katt, vante, docka, blus, syster, broder, tand, öga, öra.

Kuidas on olevik sõnadest *svara, kvittra, vandra?*

Kuidas on lihtminevik sõnadest *prata, vila, skynda?*

Kuidas on käskiv kõneviis sõnadest *skynda, visa?*

Kuidas on täisminevik ja enneminetik sõnadest *stråla, råka?*

FJÄRDE STYCKET. — NELJAS TÜKK.

Kääne. Rootsi keeles on nimisõnal ainult kaks käänet: **põhikuju** ja **genitiivikuju**. Genitiiv moodustatakse *-s* lisamisega põhikujule. Ta on alati mõeldud või esitatud nimisõna laiendiks. Genitiiv seisab alati vastava peasõna **ees**. Näit. *husets fönster, barnets skor, flickornas hattar.*

Näeme, et **nimisõna, mida genitiiv määrab, on määramatul kujul**. Genitiivi asemel on rootsi keeles sageli kas väljend eessõnaga

või liitsõna seal, kus eesti keeles harilikult on ainult genitiiv. Näit. *trädets topp, trädtoppen, toppen på trädet* — puu latv; *trädgårdens tunna, trädgårdstunnan, tunnan i trädgården* — aiatünn.

Märkused määratud kuju kohta. Nimisõnu lõpuga *-are* (utrumid, harilikult elukutset tähendavad) käsitatakse mitmuses nagu nimi-sõnu lõpuga *-r* ja nad saavad mitmuse määratud kujuna lõpu *-na*. Näit. *målare*, mitm. *målare*; määrat. kuju *målaren*, mitm. *målarna*.

Pandagu tähele määratud kuju *-el-, -er-, -en*-lõpulistest nimisõna-dest. Näit. *fågel, fåglen* või *fågeln; fåglar, fåglarna; vatten, vattnet; mo(de)r, modern; fa(de)r, fadern; fönster, fönstret; fönster, fönstren*.

Esineb aga ka kõikumisi. Näit. *himmel* — taevas, määrat. kuju *himlen* või *himmel(e)n*, mitm. *himlar, himlarna*.

Ja, jo: *Ja* jaatab küsimust, mis ei sisalda eitust, *jo* jaatab küsi-must, mis sisaldab eituse. Näit.: *Kommer du?* — Kas sa tuled? — *Ja.* — *Kommer du inte?* — *Jo, jag kommer.*

Barnen var (voro) i mormors trädgård. De hämtade Olles båt. Den seglade på vattnet i trädgårdstunnan. Någon ropade från husets fönster. Det var Olles syster Lisa. Hon frågade: "Var är pojknas boll? Jag hittar den inte." — Olle svarade då: "I flickornas rum. Där var den i går." — Där hittade Lisa den också. Hon skyndade ut genom dörren och kastade bollen till pojknarna. "Akta fönstren, kasta inte mot husets väggar," ropade hon. "Målarna har just målat huset." De hade målat alla väggar med rödfärg och ännu hade huset inte torkat. Plötsligt började det regna och alla barnen rusade in.

Nils, var du i skolan idag? — Ja, det var jag, men du själv var visst inte där? — Nej, jag hade lov för att gå till tandläkaren. — Men Olle, var du inte också hemma? — Jo, jag hade ont i halsen. En av lärarna var också borta.

Tölkeharjutus. Maaler on maja värvinud. Liisa viskas poisi palli läbi akna. Ma leidsin tütarlapse mütsi tee pealt. Toa uks oli valge. Metsa linnud sidistavad. Kooliõpilased olid vabad. Kus on poiss? Ta on poiste toas. Kas ta ei olnud täna koolis? Ja, oli küll. Maja aken. Linnud puu otsas. Tütarlaste kleidid (riided). Lapse või-leivad. Kassi hambad. Koera silmad. Taeva päike.

Aseta järgmised nimisõnad ainsuse ja mitmuse määratud vormi: *fönster, lärare, boll, syster, rum, fågel, trädgård*.

FEMTE STYCKET. — VIIES TÜKK.

Omadussõna käänamine. Omadussõnal on kaks muutmisviisi: **määratud** ja **määramatu**. Määratud kuju tarvitatakse esitatud või mõeldud nimisõna ees, kui see on määratud kujul; siis on omadussõna lõpuks alati **-a**. Määramatu kuju tarvitatakse määramatul kujul oleva nimisõna ees, või siis, kui omadussõna on öeldistäiteks; siis on omadussõna neutrumi ainsuses lõpp **-t**, mitmuses **-a**. Määratud kujus peab omadussõna ees peale selle seisma vaba artikkel, nimelt **den utrumi ainsuses**, **det neutrumi ainsuses** ja **de mitmuses**.

Näit.:

	ains. utr.	ains. neutr.	mitm.
Määratud kuju:	<i>den stora hatten</i>	<i>det stora huset</i>	<i>de stora husen</i>
Määramatu kuju:	<i>en stor hatt</i>	<i>ett stort hus</i>	<i>stora hus</i>
Öeldistäide:	<i>hatten är stor</i>	<i>huset är stort</i>	<i>husen äro stora</i>

Meesoo ainsuse määratud kujus tarvitatakse sageli **-a** asemel **-e-d**: *den lille gossen*. See **-e** peab esinema, kui tegu on mõeldud nimisõnaga, mis on meessoost. Näit. *den gamle*, aga *den gamla*.

Ülevaate-tabel.

ains.

utrum

neutrum

määram. kuju }
öeldistäide }

—

-t

määrat. kuju:

(den) -a (meess. *-e*)
(nimisõna lõpp *-en*
või *-n*)

(det) -a (nimis. lõpp
-et või *-t*)

mitm.

utrum ja neutrum

määram. kuju }
öeldistäide }

-a

määrat. kuju: *(de) -a* (nimisõna lõpp *-na*, *-a* või *-en*)

Esineb palju vähemaid ebareeglipärasusi: Näit. *god*, neutr. *gott*, *glad*, *glatt*; *rund*, *runt*; *svart*, *svart*; *blå*, *blått*, määrat. kuju ja mitm. *blå(a)*; *vacker*, *vackert*, määrat. kuju ja mitm. *vackra*.

Pöördsõna. Paljud rootsi pöördsõnad moodustavad lihtmineviku vokaalimuutuse teel. Need on **tugevad pöördsõnad**. Need ei saa mingit lõppu **lihtminevikus**; **supiinis** on lõpuks **-it**. Näit. *skriva*, *skrev*, *skrivit*. Olevik *skriver* (mitm. kirjak. *skriva*), lihtminev. *skrev* (mitm. kirjak. *skrevo*), täisminev. *har skrivit*.

Järgnevas lugemispalas esinevad **få**, **stå**, **gå**. Neil puudub reegli-vastaselt **-a** tegevusnimes. Olevik *får*, *står*, *går* (mitm. kirjak. **få**,

stå, gå); lihtminev. *fick, gick, stod* (mitm. kirjak. *vingo, gingo, stodo*); täisminev. *har fått, gått, stått*.

Vilja on nn. modaalne abipöördsõna; tema olevik on *vill* (mitm. kirjak. *vilja*), lihtminev. *ville*, täisminev. *har velat*.

Anderssons har en vacker våning på fyra stora rum, ett stort kök och en jungfrukammare. I barnkammaren är tapeterna gula. De vita möblerna passar bra. Barnen har en svart tavla på väggen och på den skriver och ritar de med vit krita. Den svarta tavlan får de använda så mycket de vill. De olika lek-sakerna har de i ett stort vitt skåp. I det har varje barn ett stort fack. I matsalen är ett runt bord, tio bruna stolar, ett vackert skåp med glasdörrar och en trevlig taklampa. I det hemtrevliga vardagsrummet med de hemvävda gardinerna och den mjuka mattan på golvet har också fru Andersson en god arbetsplats. I herrummet står flera bokhyllor. De är höga och har plats för många böcker. Vid det rymliga skrivbordet brukar herr Andersson arbeta.

En hövlig fråga fordrar ett hövligt svar. — Efter en kraftig måltid är det nyttigt att gå ut och promenera. — Himlen är blå, havet är blått, vågorna är blå(a).

Tölkeharjutus. Elsa on sõnakuulelik tütarlaps. Larsil on kaks punast õuna. Valge tool on Liisa oma. Suured nukud aknal on ilusad. Mustad koerad ei ole kodus. Kass on valge. Kassid on mustad. Maja on suur. (Üks) pruun silm. (Üks) sinine meri. Silmad on pruunid. Maja on valge. Raamaturiiul on kõrge. Tuba on mugav (kena). (Üks) puhas (*ren*) käsi, (üks) puhas põrand, puhtad käed, puhas käsi (määrat. kuju), (need) puhtad käed. (Üks) hea (*god*) küpsis (*kaka*), (üks) hea laps, head küpsised, hea küpsis, (need) head küpsised, küpsised on head.

SJÄTTE STYCKET. — KUUES TÜKK.

Vördlemine. Enamik omadussõnu saab keskvärdes lõpu *-are* ja ülivärdes *-ast*. Näit. *ful* — inetu, *fulare* — inetum, *fulast* — kõige inetum, inetuim; *stark* — tugev, *starkare* — tugevam, *starkast* — kõige tugevam, tugevaim. Järgmised saavad ainult *-re* ja *-st* ning sageli muutub tüvevokaal:

<i>hög</i> — kõrge	<i>högre</i>	<i>högst</i>
<i>grov</i> — jäme	<i>grövre</i>	<i>grövst</i>
<i>låg</i> — madal	<i>lägre</i>	<i>lägst</i>

<i>ung</i> — noor	<i>yngre</i>	<i>yngst</i>
<i>tung</i> — raske	<i>tyngre</i>	<i>tyngst</i>
<i>stor</i> — suur	<i>större</i>	<i>störst</i>
<i>lång</i> — pikk	<i>längre</i>	<i>längst</i>
<i>trång</i> — kitsas	<i>trängre</i>	<i>trängst</i>

Järgmistel omadussõnadel on korrapäratu võrdlemine:

<i>god</i> — hea	<i>bättre</i>	<i>bäst</i>
<i>dålig</i> — halb	<i>sämrre</i>	<i>sämst</i>
<i>gammal</i> — vana	<i>äldre</i>	<i>äldst</i>
<i>liten</i> — väike	<i>mindre</i>	<i>minst</i>
<i>mycken</i> — palju	<i>mera</i>	<i>mest</i>
<i>ond (elak)</i> — paha	<i>värre</i>	<i>värst</i>

Keskvõrre on muutumatu. Ülivõrre lõpuga *-ast*, kui ta seisab nimisõna ees (viimane võib olla ka mõeldud), saab lõpu *-e*. Näit.: *Den vackraste flickan; Maria är vackrast*, aga *Maria är den vackraste. De vackraste flickorna. Anders och Erik är längst.*

Märkused omadussõna käänamise kohta. Omadussõna *liten* käändub täiesti ebareeglipäraselt.

Määramatu kuju: *liten*, neutr. *litet*, mitm. *små*.

Määratud kuju: *lilla(e)*, „ *lilla*, „ *små*.

Omadussõnad lõpuga *-al*, *-el*, *-er*, *-en* käänduvad ebakorrapäraselt. Näit. *gammal*, määrat. kuju *gamla; ädel, ädla; vacker, vackra; mogen*, neutr. *moget, mogna*.

Osa omadussõnu on muutumatud, näit. *-a*-lõpulised: *bra, äkta*.

Tugev pöörd sõna:

Tegevusnimi	Olevik		Lihtmin.		Supiin
		(kirjak. mitm.)		(kirjak. mitm.)	
<i>frysa</i>	<i>fryser</i>	(<i>frysa</i>)	<i>frös</i>	(<i>fröso</i>)	<i>frusit</i>
<i>bli(va)</i>	<i>blir</i>	(<i>bli(va)</i>)	<i>blev</i>	(<i>blevo</i>)	<i>blivit</i>
<i>springa</i>	<i>springer</i>	(<i>springa</i>)	<i>sprang</i>	(<i>sprungo</i>)	<i>sprungit</i>

Kunna on modaalne abipöörd sõna. Olevik *kan* (kirjak. mitm. *kunna*), lihtmin. *kunde*, sup. *kunnat*.

Nu är det höst. Snart blir det kallare. På vintern är det kallast. Så blir det åter varmare på våren och på sommaren är det varmast. Dagarna är om vintern korta och nätterna långa. På våren blir dagarna åter längre och nätterna kortare. På som-

maren är dagarna längst och nätterna kortast. De kortaste nätterna har vi i juni.

Om våren blommar fruktträden och står vita, fulla av blommor. Även de yngsta barnen kan vara ute länge. På sommaren blir vanligen vädret ännu bättre. Unga och gamla är mycket glada över värmen. Gamla människor fryser lätt och är rädda för kölden på vintern.

En liten gosse springer ute på gatan. Den lille är ensam. Någon ropar på den lilla(e) pojken.

Svenska ordspråk: — Små krukor har också öron. — Stor i orden, liten på jorden. — Bättre en fågel i handen än tio i skogen. — Vackra visor är aldrig långa. — Bättre en levande hund än ett dött lejon. — Lat man får mager kål. — De minsta träden har de största kvistarna.

Tölkeharjutus. Noorim poiss. Vanim öde. Liisa on noorem kui (än) Olle. Täna on külmem. Tema on suurem kui vend. Nilsil on kõige suurem pall. Mina olen tugevaim. Erik on väike, aga Olle on väiksem ja Stig on kõige väiksem. Tal oli taskus valmeid õunu. Vanamees läks tänaval.

SJUNDE STYCKET. — SEITSMES TÜKK.

Põhiarvud.	Arvsõna.	Kordarvud.
0. <i>noll</i>		
1. <i>en, ett</i>		<i>först a (-e)</i>
2. <i>två</i>		<i>andr a (-e)</i>
3. <i>tre</i>		<i>tredje</i>
4. <i>fyra</i>		<i>fjärde</i>
5. <i>fem</i>		<i>femte</i>
6. <i>sex</i>		<i>sjätte</i>
7. <i>sju</i>		<i>sjunde</i>
8. <i>åtta</i>		<i>åttonde</i>
9. <i>nio (nie)</i>		<i>nionde</i>
10. <i>tio (tie)</i>		<i>tionde</i>
11. <i>elva</i>		<i>elfte</i>
12. <i>tolv</i>		<i>tolfte</i>
13. <i>tretton</i>		<i>trettonde</i>
14. <i>fjorton</i>		<i>fjortonde</i>

15. femton	femtonde
16. sexton	sextonde
17. sjutton	sjuttonde
18. aderton (arton)	adertonde (artonde)
19. nitton	nittonde
20. tjuugo (tjuge, tjuhu)	tjugonde
21. tjuuoen	tjugoförsta
22. tjugotvä	tjuuoaandra
30. trettio (tretti)	trettionde
40. fyrtio (förti)	fyrtionen jne.
50. femtio (femti)	hundra
60. sextio (sexti)	tusende
70. sjuttio (sjutti)	
80. ättio (ätti)	
90. nittio (nitti)	
100. hundra (ett hundra)	
201. två hundra en	
300. tre hundra	
2367. två tusen tre hundra sextiosju	
1 000 000. en miljon	
3 000 000. tre miljoner	

Pöhiarvud on muutumatud, välja arvatud *en*, mis neutrumis on *ett*. Pöhiarve tarvitatakse aastaarvudes: *År 1452 (fjorton hundra femtinvä)*. Pandagu tähele järgmist: *På 1700-talet (sjuttonhundra-talet)*. *Boken kostar 3,75 kr. (tre och sjuttifem)*.

Kordarvu ees võib seista määratud artikkel (*den, det, de*), nagu omadussõna ees määratud kujul. Nad on muutumatud, kuid *första* ja *andra* saavad meessoos sageli *-e*. Näit.: *Karl XII (den tolfte)*, *Gustav I (den förste)*. *Den 11. 3. 1936 (den elfte i tredje (elfte mars) nitton hundra trettisex)*.

Kordarvudest moodustatakse murdarvud: $\frac{1}{3}$ (*en tredjedel*), $\frac{7}{8}$ (*sju åttondelar*), $\frac{1}{2}$ (*en halv* ehk *ett halvt* ehk *hälften*).

Modaalseks abipöördsõnaks on *måste* (sup. *måst*), mis esineb samal kujul niihästi olevikus kui lihtminevikus.

Januari börjar året
 Februari kommer näst
 Mars, april ha knopp i håret
 Maj och juni blomma mest
 Juli, augusti och september
 Härligt ljuvliga framgå

Men oktober och november
Och december äro grå.

Året har 365 dagar, 52 veckor och 12 månader. Men vart fjärde år är skottår och då har året 366 dagar. Dagarnas namn är följande: söndag, måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag. Årets fyra stora högtider eller helger är jul, påsk, pingst och midsommar. "God jul" önskar vi varandra vid julen, "glad påsk" vid påskan och "gott nytt år" vid nyår. Andra helgdagar är Trettondagen, Marie bebådelsedag och Kristi himmelfärdsdag. Ett dygn omfattar 24 timmar d. v. s. en dag och en natt. Gustav II Adolf, grundläggaren av Tartu universitet, stupade i slaget vid Lützen den 6 november 1632. Denna dag fira alla svenskar inom och utom Sverige som en stor nationaldag. Den officiella svenska nationaldagen är Svenska flaggans dag, den 6 juni.

På järnvägsstationen.

Kan jag få en tredjeklassbiljett till Uppsala?

Enkel?

Nej! Tur och retur. Varar den över söndagen?

Ja, till och med måndag kväll.

Tack, vad kostar den?

3 kronor och 70 öre. — Var så god, här är 1,30 tillbaka på en femma. Tåget avgår från 2:dra plattformen.

Måste jag byta tåg?

Nej, det går direkt!

Tölkeharjutus. Mul on viis venda ja kaks öde. Olof on vanim. Ta on 27 aastat vana. Noorim on Kristiina. Tema on ainult kolme-aastane. — 8. I algab kool. Aasta suurimaks pühaks on jõulud. — Tere, Erik. Kuidas käsi käib? Kas sa pole enam haige? — Ei, nüüd ma olen jälle terve (*frisk*). Ma olin kolm nädalat haige.

Loe järgnevad arvud rootsi keeles: 1) 27, 49, 99, 136, 5678, 1 000 000, 1 345 678. Kaheksateistkümnendal sajandil, neljateistkümnendal sajandil.

2) kuupäev: Tartus, 17. III 1937. Stokholmis, 7. mail 1789. 4. märts 1916.

ÄTTONDE STYCKET. — KAHEKSAS TÜKK.

Isikulised asesõnad. Isikulisel asesõnal on ka objektikuju, mida tarvitatakse akusatiivse ja datiiivse sihtisena ning eessõna järel. Kolmandal isikul on ka genitiiv, mida tarvitatakse ainult omastava asesõnana.

Ainsus:

	Subjektivorm.		Objektivorm.		Genitiivivorm.
	<i>ja</i> mina		<i>mi</i>		—
	<i>du</i> sina		<i>di</i>		—
	<i>ni</i> teie		<i>e(de)r</i>		—
meess.	<i>han</i> tema		<i>honom</i>		<i>hans</i>
naiss.	<i>hon</i> „		<i>henne</i>		<i>hennes</i>
utrum	<i>den</i> „		<i>den</i>		<i>dess</i>
neutr.	<i>det</i> „		<i>det</i>		<i>dess</i>
Mitmus:					
	<i>vi</i> meie		<i>oss</i>		—
	<i>ni</i> teie		<i>e(de)r</i>		—
	<i>de</i> nemad		<i>dem</i>		<i>deras</i>

Enesekohase asesõnana tarvitatakse *sig*, kui tegemist on kolmandas isikus oleva alusega. Näit. *han tvättar sig*, *hon tvättar sig* — tema peseb ennast, *de tvättar sig* — nemad pesevad endid.

Vastastikuse asesõnana tarvitatakse *varandra*, mis väljendab vastastikkust: *vi tvättar varandra* — meie peseme teineteist.

Mig, dig ja sig hääldatakse kõnekeeles *mej, dej, sej*. *Jag* hääldatakse nagu *ja, det* — *de, de* ja *dem* vastavalt *di* ja *dom*. *Dom* tarvitatakse ka *de* asemel. *Det är jag* hääldatakse *de e* (või *ä*) *ja*.

Pöördsõna. Uued tugevad ja korrapäratud pöördsõnad järgnevas tükis on:

Tegevus-	Olevik		Lihtmin.		Sup.	Käsk.
nimi	(mitm. kirjjak.)		(mitm. kirjjak.)			kõnev.
<i>ta(ga)</i>	<i>tar</i>	<i>ta(ga)</i>	<i>tog</i>	<i>togo</i>	<i>tagit</i>	<i>ta(g)</i>
<i>bära</i>	<i>bär</i>	<i>bära</i>	<i>bar</i>	<i>buro</i>	<i>burit</i>	<i>bär</i>
<i>äta</i>	<i>äter</i>	<i>äta</i>	<i>ät</i>	<i>äto</i>	<i>ätit</i>	<i>ät</i>
<i>hugga</i>	<i>hugger</i>	<i>hugga</i>	<i>högg</i>	<i>höggo</i>	<i>huggit</i>	<i>hugg</i>
<i>se</i>	<i>ser</i>	<i>se</i>	<i>såg</i>	<i>sägo</i>	<i>sett</i>	<i>se</i>
<i>säga</i>	<i>säger</i>	<i>säga</i>	<i>sade</i>		<i>sagt</i>	<i>säg</i>
(hääld. säja)	(hääld. säjer)	(hääld. säja)	(<i>sa</i>)			(hääld. säj)
<i>göra</i>	<i>gör</i>	<i>göra</i>	<i>gjorde</i>		<i>gjort</i>	<i>gör</i>

"Barn, idag får ni gå ut i skogen och ta(ga) matsäck med er. Det har jag ju lovat er. Du, Lisa, tar den bruna korgen med dig för att plocka blåbär i och Karl hämtar en spann att plocka i. Det är bäst, att Martin tar ännu en korg med sig för svamp. Om lilla Märta blir trött, får ni sätta henne i vagnen. Jag kommer senare och hämtar henne. Om ni träffar Bo och Stig vid sjön, så säg dem, att de hugger ved och bär vatten, innan de går ut i skogen." — "Kanske hittar vi också hallon och smultron. Lingonen är ännu inte mogna. Borta i björkskogen hittar vi säkert också kantareller. Där kan vi äta smörgåsarna, som vi har med oss. Vi får inte glömma att äta upp dem. Vi får hjälpa varandra att söka. Klockan är mycket. Nu skyndar vi oss för att bli färdiga i tid."

Sagan om den stora skräddaren och den lilla mannen.

Det var en stor, stor skräddare, som satt på sitt bord med benen i kors och sydde. Då kom en liten man in med en tygrulle under armen.

Mannen: Goddag, herr skräddare. Kan jag få en kostym sydd av det här tyget?

Skräddaren: Ja, det går för sig.

M.: När kan den bli färdig?

S.: Om måndag.

M.: Tack, herr skräddare.

— Nästa måndag kom den lilla mannen igen.

M.: Goddag, herr skräddare. Jag är här för att hämta min kostym.

S.: Det blev inte någon kostym.

M.: Blev det inte någon kostym? Vad blev det då?

S.: Det blev en rock.

M.: Jaså, blev det en rock. När blir den färdig då?

S.: Om tisdag.

— På tisdagen kom den lilla mannen igen.

M.: Goddag, herr skräddare. Jag är här för att hämta min rock.

S.: Det blev inte någon rock.

M.: Blev det inte någon rock? Vad blev det då?

S.: Det blev ett par byxor.

M.: Jaså, blev det ett par byxor? När får jag hämta dem?

S.: Om onsdag.

— På onsdagen kom den lilla mannen igen.

M.: Goddag, herr skräddare. Jag är här för att hämta mina byxor.

S.: Det blev inte några byxor.

M.: Blev det inte några byxor? Vad blev det då?

S.: Det blev en väst.

M.: Jaså, blev det en väst. När får jag hämta den?

S.: Om torsdag.

— På torsdagen kom den lilla mannen igen.

M.: Goddag, herr skräddare. Jag är här för att hämta min väst.

S.: Det blev inte någon väst.

M.: Blev det inte någon väst? Vad blev det då?

S.: Det blev en mössa.

M.: Jaså, blev det en mössa. När får jag hämta den?

S.: Om fredag.

— På fredagen kom den lilla mannen igen.

M.: Goddag, herr skräddare. Kan jag få hämta min mössa?

S.: Det blev inte någon mössa.

M.: Blev det inte någon mössa? Vad blev det då?

S.: Det blev ett par vantar.

M.: Blev det ett par vantar? När kan jag hämta dem?

S.: Om lördag.

— På lördagen kom den lilla mannen igen.

M.: Goddag, herr skräddare. Jag är här för att hämta mina vantar.

S.: Det blev inte några vantar.

M.: Blev det inte några vantar? Vad blev det då?

S.: Det blev en vanttumme.

M.: Jaså, blev det en vanttumme? När får jag den?

S.: Om söndag.

— På söndagen kom den lilla mannen igen.

M.: Goddag, herr skräddare. Jag är här för att hämta min vanttumme.

S.: Det blev inte någon vanttumme.

M.: Jaså, blev det inte någon vanttumme? Vad blev det då?

S.: Det blev ingenting alls.

M.: Jaså, blev det ingenting alls. Adjö då, herr skräddare.
— Och så gick den lilla mannen och kom aldrig mer igen.

Tölkeharjutus. Olle hüüdis mind (*på* ~). Ma küsisin temalt: Mis sa tahad? — Kell on palju. Tahan koju (*hem*) minna. Ta võttis võileivad (enesega) kaasa. — Nad võtsid raamatud kaasa. — Tema (meess.) andis talle (naiss.) ühe õuna. — Ma tõin temale raamatu. Tema andis selle minule. — Kus on õun? Ma sõin selle ära. — Ma ei leia raamatuid. Kus nad on? Ma tõin nad koolist kaasa.

NIONDE STYCKET. — ÜHEKSAS TÜKK.

Omastavad asesõnad. Omastavad asesõnad väljendavad omamist, ja neid tarvitatakse isikuliste asesõnade esimese ja teise isiku genitiivi asendamiseks. Nad käänduvad nagu omadussõna määratumus kujus. Kolmandas isikus tarvitatakse isikuliste asesõnade genitiivi, nimelt *hans, hennes, dess, deras*.

Enesekohane asesõna on *sin*, mida tarvitatakse, kui alus on kolmas isik ja ühtlasi omaja.

Ainsus:		Mitmus:	
utr.		neutr.	
1. isik ains. <i>min</i> — minu		<i>mitt</i>	<i>mina</i>
mitm. <i>vår</i> — meie		<i>vårt</i>	<i>våra</i>
2. isik ains. <i>din</i> — sinu		<i>ditt</i>	<i>dina</i>
ains. ja mitm. <i>e(de)r</i> — teie		<i>e(de)rt</i>	<i>e(d)ra</i>
3. isik ains. ja mitm. <i>sin</i> — oma		<i>sitt</i>	<i>sina</i>

Märkus. Omastava asesõna järel on nimisõna määratumus kujus nagu genitiivi järel, kuid omadussõnal on määratud kuju. Näit. *min röda hatt*.

Pöördsõna. Meil on senini olnud palju nõrku pöördsõnu esimesest pöördkonnast, milledel lihtminevikus on *-ade* ja supiinis *-at*. Nüüd järgneb näiteid 2. pöördkonna pöördsõnadest. Need saavad lihtminevikus lõpu *-de* või *-te* ja supiinis *-t*. Oleviku lõpuks on *-er*.

Tegevus-nimi	Olevik (kirjak. mitm.)	Lihtmin.	Supiin	Käsk. kõnev.
<i>ställa</i>	<i>ställer</i> (<i>ställa</i>)	<i>stälde</i>	<i>ställt</i>	<i>ställ</i>
<i>resa</i>	<i>reser</i> (<i>resa</i>)	<i>reste</i>	<i>rest</i>	<i>res</i>
<i>möta</i>	<i>möter</i> (<i>möta</i>)	<i>mötte</i>	<i>mött</i>	<i>möt</i>
<i>söka</i>	<i>söker</i> (<i>söka</i>)	<i>sökte</i>	<i>sökt</i>	<i>sök</i>
<i>känna</i>	<i>känner</i> (<i>känna</i>)	<i>kände</i>	<i>känt</i>	<i>känn</i>

Näeme, et *-te*-d tarvitatakse, kui tüvi lõpeb helitu konsonandiga, ja *-de*-d tüve lõppedes helilise konsonandiga. Pandagu tähele vokaali lühenemist: *möta*, *mötte*.

Edasi on uuteks tugevateks ja korrapäratuteks pöördsõnadeks:

Tegevus-nimi	Olevik (kirjak. mitm.)	Lihtmin. (kirjak. mitm.)	Supiin
<i>veta</i>	<i>vet</i> (<i>veta</i>)	<i>visste</i>	<i>vetat</i>
<i>dö</i>	<i>dör</i> (<i>dö</i>)	<i>dog</i> (<i>dogo</i>)	<i>dött</i>
<i>be</i> (<i>bedja</i>)	<i>ber</i> (<i>be</i> , <i>bedja</i>)	<i>bad</i> (<i>bädo</i>)	<i>bett</i>

Uuteks abipöördsõnadeks on *skola* (kõnek. *ska*), olev. *ska(II)* (mitm. *skola*), lihtmin. *skulle*, sup. *skolat*. *Skola* tarvitatakse niihästi temporaalse abipöördsõnana tuleviku (*jag skall komma*) kui konditsionaalse (*jag skulle komma*) ja modaalse abipöördsõnana kohustuse väljendamiseks (*du skall inte stjåla*).

Hunden är ett av våra äldsta husdjur. På grund av sin klokhet och sin trohet har han alltid varit ett stöd för människan. Hunden vaktar vårt hem och våra ägodelar. Han kan också vara vår goda vän och kamrat. Därför tycker vi särskilt mycket om honom.

”Jag mötte igår din mormor på gatan. Hon bad, att du skulle hälsa på henne och taga dina systrar med dig.” — ”Min syster Elin är ej hemma. Hon har rest till min moster på landet och tagit sin lilla flicka med sig. Men Elsa är hemma och min bror Anders kommer säkert också med. Han var i förrgår på sjukhuset (lasarettet), och där undersökte man hans lungor. De var alldeles friska, men han hade blodbrist i stället. Han

har länge haft svår huvudvärk. Nu är han betydligt bättre. Kände du fru Lindström? En av hennes bröder reste till Amerika för tre år sedan, men nu har han dött. Han dog i kräfta. Hans barn ska resa tillbaka hit till sin faster igen." — "Så sorgligt. Jag visste inte, att han var död. — Min klocka är sönder. Kan du säga mig, hur mycket din är." — "Min går verkligen rätt. Jag ställde den igår efter rådhusklockan. Den är just halv tre." — "Adjö då med dig. Då måste jag skynda mig hem. Klockorna här i staden går alla olika. Våra där hemma går vanligen före." — "Adjö, adjö. Hälsa de dina så gott!"

Vad är klockan? (Hur mycket är klockan?) Var snäll och säg (hääld. säj) mig (mej), vad klockan är? — Den (hon) är en kvart över fyra (4,15), en kvart i fem (4,45), sjutton minuter i åtta (7,43), 11 minuter över 2 (2,11). En kvart över 5 (5,15), eller tre kvart på sex) går jag till tåget. Det går redan fem och trettisju (5,37). Man får inte komma för sent till tåget. Det är bättre att komma för tidigt. — Klockan går rätt, går fel, går för sakta, går före.

Måndag gör jag ingenting

Tisdag går jag ut och vankar *huvudvärk*

Onsdag ser jag mig omkring

Torsdag sitter jag i tankar *möte*

Fredag gör jag vad jag vill

Lördag stundar helgen till.

Tölkeharjutus. Nad võtsid oma raamatud. Ta (meess.) võttis tema (naiss.) raamatud. Me andsime neile nende lilled. Nad andsid meile endi lilled. Ta (naiss.) andis temale (meess.) oma raamatu. Ta (meess.) andis temale (naiss.) tema raamatu. Kus (sul) su müts on? Selle võttis Olle. Ta ei leidnud oma. Ta sõi oma õuna. Maja on minu. Laps on meie. Te peate omad lilled tooma. Nad olid meie aias.

TIONDE STYCKET. — KÜMNES TÜKK.

Näitavad asesõnad. Näitavad asesõnad on *den* (n. *det*, mitm. *de*) — see, *denna* (meess. *denne*, n. *detta*, mitm. *dessa*) — see ja *densamma* (meess. *densamme*, n. *detsamma*, mitm. *desamma*) — seesama. Nad on

rõhulised. *Den* tähistab eelnenud lause alust, ja *denna* kõige viimati mainitud. *Den* käändub nagu isikuline asesõna *den* (*dess, deras, dem*), ja teda võib tugevdada sõnaga *här* või *där*: *den här, den där*, sageli = *den förre* — esimene, *den senare* — viimane.

Märkused isikulise asesõna kohta. Kõnetlussõna *ni* tarvitamine ainsuses on teatud määral kitsendatud. Kõneluses ülemuse või kõrgema isikuga ja harilikult ka vähem tuttavat isikut kõnetledes tarvitatakse kas tiitlit või *herr, fru, fröken* koos nimega. Näit.: *Vill doktorn* (määrat. kuju) *ta plats? Var så god och sitt fru Andersson! Magistern kanske kan komma tillbaka i morgon? Fröken* võib tarvitada ka ilma nimeta: *Går fröken med på bio i kväll?*

Pöördõna. Kolmandasse pöördkonda kuulub ainult väike arv ühesilbilisi pöördõnu. Need saavad lihtminevikus *-dde* ja supiinis *-tt*. Näit. *tro* — uskuma, *bo* — elama, *må* — end tundma, *sy* — õmblema.

Tegevus- nimi	Olevik (kirjak. mitm.)	Lihtmin.	Supiin	Käskiv. kõnev.
<i>tro</i>	<i>tror (tro)</i>	<i>trodde</i>	<i>trott</i>	<i>tro</i>
<i>sy</i>	<i>syr (sy)</i>	<i>sydde</i>	<i>sytt</i>	<i>sy</i>

Barnen voro ute i en skog. I denna växte olika slags träd: björkar, tallar, granar, enar och ett par ekar. Så kommo de till en bokskog. Denna var ännu vackrare än den förra. "O, så högt det här trädet är!" ropade lille Arvid. "Men det trädet, som står där borta, är ännu högre," sade Gösta. "Och den här boken är allra högst," menade Nisse. "Men ser du det, som ligger på grenarna uppe i trädet?" frågade någon. "Vad kan det väl vara?" — "Ett skatbo!" trodde Arvid. "Nej, skatbon ser inte ut på det sättet." — "Storkbo, hökbo, örnbo," försökte andra. Men Sten, som väl kände till just den skogen, skakade på huvudet åt sina kamrater. "Storken lever ju i dessa trakter," sade någon. Då flög en stor grå fågel ut från trädet, och plötsligt såg man många fåglar lyfta. Hela skogen fick liv. Det var hägrar, en hel koloni. Dessa fåglar finna vi ej sällan i södra Sverige närmare bestämt i Skåne och Blekinge. Hägrar äro mindre än storkar. Dessa förekomma åter endast i ett litet antal i Sverige.

På hotellet.

God afton (God kväll)! Har ni något billigt rum för ett par nätter?

Ja, vi har flera rum lediga.

Vad kostar det per dag?

Vi har i olika prislägen. Vi har från 3,50. Men det är ett litet rum och det saknar varmvatten. Men från 4 kr. har vi utmärkta rum med värmeledning och rinnande varmt och kallt vatten.

Då ska jag be att få ett till fyra kronor.

Var så god, det går an att få ett på 4:de våningen, nummer 413. Skulle herrn (ni) kanske först vilja vara vänlig och skriva sitt (ert) namn i resandeboken.

Ja, så gärna. (Skriver in sitt namn i boken.)

Tackar. Var så god och stig in i hissen!

Tölkeharjutus. Seda palli tahan ma saada. Kas sa näed seda lindu (seal)? See on (üks) harakas. Ei, seda ma ei näe. See puu on kõrgem kui too. See kuusk on väga ilus. See on mu noorim vend. Kas sa tunned seda meest, kes läheb seal eemal tänaval? Ei, seda ma ei tunne.

ELFTE STYCKET. — ÜHETEISTKÜMNES TÜKK.

Siduvad asesõnad. Siduvad asesõnad on *som* (gen. *vars*) — kes, mis, *vilken* (n. *vilket*, mitm. *vilka*, gen. *vilkens*, *vilkets*, *vilkas*) — kes, mis, *vad* (= *det*, *som*) — mis.

Vilken kuulub kirjakeelde, kõnekeeles tarvitatakse alati *som*, mis on käändumatu. *Som* ees ei või seista eessõna, see peab olema lause lõpus. Näit. *huset, som vi talade om; huset, vi talade om; huset, vilket vi talade om; huset, om vilket vi talade.*

Kui siduv asesõna on sihitiseks, siis võib ta ära jääda (vt. eelmisest teine näide). Kui relatiivlause viitab kogu eelneva lause sisule, siis peab tarvitama asesõnana *vilket* või *något*, *som*. Näit. *hon är årlig, vilket* (või *något*, *som*) *man får sätta värde på* — ta on aus, mida tuleb hinnata.

Küsivad asesõnad. Nendeks on: *vem* (gen. *vems*) — kes; *vilken* (käändub nagu siduv asesõna *vilken*) — kes, mis; *vad* — mis; *vad för en*

(n. *ett*, mitm. *ena*) — mis, missugune; *hurudan* (n. *hurudant*, mitm. *hurudana*) — missugune, milline; *vilkendera* (n. *vilketdera*, mitm. *vilkendera*) — kumb.

Lapparna bo i tält, vilka kallas kåtor. De åka i slädar, som likna båtar, med renar som dragare. Renen, vars huvudsakliga föda består av renlav, är deras viktigaste husdjur. Nästan allt, vad lapparna behöva för sitt uppehälle, få de från renarna.

Vill du resa med mig till stan? Jag har många olika ärenden att göra. — Vilka då (Vad då för några)? — Först måste jag gå till specerihandlaren och göra en stor beställning på varor, som han kan skicka hem med springpojken, nämligen kaffe, te, kakao, socker, mjöl, smör, havregryn, torkad frukt, örter och bruna bönar. Så måste vi till bagaren. — Vilken brukar du köpa hos? — Jag går alltid till Liljegrens, som har sin affär på Borgmästaregatan. De har utmärkta råbullar och skorpor. Vi får inte glömma att hämta det grova brödet och det halvfina, som jag redan beställt. — Skulle vi inte också köpa tyg till klänning åt lillan? — Hurudant hade du tänkt dig? — Jag tar helt enkelt ett rutigt bomullstyg. Men nu måste vi gå.

Vilka äro människans fem sinnen? — Lukt, smak, känsel, syn och hörsel. — Kan du också säga, vilka färger regnbågen har? — Rött, orange, gult, grönt, blått, indigo och violett. — Vilka äro de viktigaste sädesslagen? — Råg, vete, korn och havre. — I vilken skola går du? — Vem tycker du bäst om bland dina kamrater? — Vems hatt är det här? — Vilket hus är ert? — Vad heter ni med för- och efternamn? — Har ni hört vem som bor i det där huset?

Hos urmakaren.

A. Jag skulle vilja köpa en klocka, ett armbandsur.

B. Hur mycket får den kosta? Den här kostar 30 kr. Men denna är bättre och kostar 35 kr.

A. Men jag tycker den här är likadan som den där. Går den verkligen bättre?

B. Den går kanske i början lika bra. Men den här är verkligen av bättre fabrikat med två års garanti. Det lönar sig att ta den.

A. Nå bra. Då ska jag be att få den.

Tölkeharjutus. Millised värvid leiduvad eesti lipus (*flagga*)? — Sinine, must ja valge. Mul on üks koer, kes on must, ja üks, kes on valge. — Missugust sa armastad kõige enam? — Musta. — Kes on see, kes seal tänaval läheb? — See on (üks) härra, keda ma ei tunne. — Mis on sinu ödede-vendade nimed? — Kelle raamatud on need? — Mis inimesed need on? — Kes teist on seda teinud? — Ma ei tea, kes seda on teinud. — Milline on vesi? — See on väga külm.

TOLFTE STYCKET. — KAHETEISTKÜMNES TÜKK.

Umbmäärased asesõnad. Umbmäärased asesõnad on järgmised: *man* — vastab eesti umbisikulistele lõppudele -takse, -(d)akse, -ti ja -di; *en* (gen. *ens*) — üks, keegi; *endera* (*ettdera*) — üks (kahest), emb-kumb; *var och en* (*vart och ett*) — igaüks; *varje, var* (n. *vart*) — iga, igaüks; *varenda* (*en*) (n. *vartenda ett*) — igaüks, kõik; *någon* (n. *något*, mitm. *några*, gen. *någons* jne.) — keegi, miski, mingi, mõni; *någonting* (*något*) — midagi; *ingen* (n. *inget*, mitm. *inga*, gen. *ingens* jne.) — ei keegi, ei kedagi, ei miski, ei midagi, ei mingi, ei ükski, ei ühtegi; *ingenting* (*intet, inget*) — ei midagi; *somliga* — mõned, mõningad; *många* (n. *mången*, mitm. *många*) — mitu, palju; *all* (n. *allt*, mitm. *alla*) — kõik; *allting* — kõik; *annan* (n. *annat*, mitm. *andra*) — teine; *båda, bägge* — mõlemad; *få* — vähe; *flera* — mitmed, mõned, paljud. Neist viimastestki esineb genitiiv, näit. *allas, annans, bådas*.

När vi idag gick ut och spatserade, såg vi på Hantverkaregatan, att något ovanligt hade hänt. Där var många människor. Somliga sprang hit, andra dit. Ingenting gjorde man för att få ordning. Var och en försökte tränga sig fram så långt som möjligt för att få se vad som hänt. Men det var inte många, som kunde se, vad det var. Man frågade varandra till höger och vänster, men fick inte något bestämt svar. Då vi också var nyfikna, gick vi dit. Först såg inte vi heller någonting, men sedan upptäckte vi, att det var en cyklist, som en bil hade kört mot. Cykeln var alldeles sönder, men ägaren till den var inte skadad. Bilisten påstod, att cyklisten var skuld till olyckshändelsen. Nu kom äntligen en polis, och de båda männen fick

följa med honom till polisstationen. Många tyckte, att det var mycket väsen för ingenting.

Alla är barn i början. — Många bäckar små göra en stor å.
— Ingen rök utan eld.

Hos doktorn.

Fru A. Goddag doktorn! Skulle doktorn vilja vara vänlig och höra både på mina lungor och på hjärtat.

Dr. B. Var så god fru A. och tag plats. Nå hur är det? Har fru A. varit sjuk länge?

Fru A. Ja, jag har varit förkyld i två veckor. Min hosta är envis och vill inte gå över. Den besvärar mig särskilt om kvällarna. Jag har också ont i svalget, när jag äter. Så blir jag lätt trött, när jag promenerar. Den förra medicinen mädde jag inte så bra av.

Dr. B. Ja, det blir nog bäst att göra en grundligare undersökning. Jag skall bara tala några ord med sköterskan om en liten patient, som väntar och kanske blir otålig. Var så god och tag av klänningen. Jag kommer strax tillbaka.

*

Doktorn: Räck ut tungan, min lille vän! — Nej ännu längre!

Pojken: Det går inte doktorn, den sitter fast baktill.

Tölkeharjutus. Iga inimene teab, et doktor Lundmark on parim arst linnas. Selle asjaga pole midagi peale hakata. Öde (pöetaja) tuli kohe tagasi, kuid ta ei olnud saanud mingit arstimit. Kas ma võiksin saada mõne teise raamatu? Seda olen ma juba lugenu.

TRETTONDE STYCKET. — KOLMETEISTKÜMNES TÜKK.

Määrsõna. Määrsõna on käändumata, kuid paljusid määrsõnu võib võrrelda. Nad jaotatakse kahte rühma:

1. omadussõna neutrumikujust moodustatud määrsõnad: *vackert* — ilusasti, *blätt* — siniselt; keskvõrre: *vackrare* — ilusamalt, *blääre* — sinisemalt; ülivõrre: *vackrast* — ilusaimalt, kõige ilusamalt, *blääst* — siniseimalt, kõige sinisemalt.

2. aega, kohta, viisi, põhjust, jaatust, eitust ja olukorda osutavad määrsõnad.

a) aega osutavad: *aldrig* — mitte kunagi, ei iialgi, *alltid* — alati, *ofta* — sageli, tihti, *sällan* — harva, *ibland* — vahel, *snart* — varsti, pea, *strax, genast* — kohe, *nu* — nüüd, praegu, *då* — siis, *äntligen* — lõpuks, *länge* — kaua, *först* — alles, *nyss* — hiljuti, äsja.

b) ruumi tähistavad: *ute* — väljas, *inne* — sees, *borta* — ära, kaugel, *hemma* — kodu, *här* — siin, *där* — seal, mis osutavad *viibimist*, kuna vastavad *lühikesed* vormid *ut* — välja, *in* — sisse, *bort* — ära, kaugele, *hem* — koju, *hit* — siia, *dit* — sinna osutavad *sihti*. Sihti osutavad ka *-ut* ja *ifrån* liited: *utifrån* — väljast, *hemifrån* — kodunt, *utåt* — väljapoole, *hemåt* — kodupoole. *Långt* tähendab kaugel, kaugele, ja *länge* — kaua.

Jaatavad ja eitavad määrsõnad on *ja, jo* — jah (vt. 4. tükk), *nej* — ei, *inte, ej, icke* (kirjak.) — ei, mitte, *inte heller* — ega, ka mitte.

Korrapäratult võrreldakse näit. järgmisi määrsõnu:

<i>väl, bra</i> — hästi	<i>bättre</i> — paremini	<i>bäst</i> — kõige paremini
<i>illa</i> — halvasti	<i>värre</i> — halvemini	<i>värst</i> — kõige halvemini
<i>föga</i> — vähe	<i>mindre</i> — vähem	<i>minst</i> — kõige vähem
<i>mycket</i> — palju	<i>mera</i> — enam	<i>mest</i> — kõige enam, enim
<i>gärna</i> — meeleldi, heameelega	<i>hellre</i> — pigem, parema meelega	<i>helst</i> — parima meelega

(Vrd. sellega omadussõna korrapäratut võrdlemist 6. tükis. Näit. *han läser sämst (sämre, dåligt; niisiis määrsõna)*, aga *han är sämst (sämre, dålig, niisiis omadussõna)*).

Märkus. Kui **omadussõna** koos järgneva nimisõnaga moodustab ühe mõiste, näit. nime, pealkirjade jne. juures, jätetakse määratud vaba artikkel *den (det, de)* sagedasti ära. Näit. *Svarta Sara, Röda Rummet*, (Strindbergi romaan), *södra Sverige*.

Svarta Sara.

Den finaste och klokaste katten på Lövsta var säkert Svarta Sara. Till färgen var hon alldeles svart och hennes päls var ännu tjockare än de andra katternas. Svarta Sara tillhörde en mycket förnäm kattsläkt, och hon ansåg sig alltför fin för att vara tillsammans med gårdens övriga katter. Hon gick aldrig

mer i ladugården eller till grisarna, och åt råttorna tittade hon inte ens. Helst låg hon inne i den finaste stolen med framtasarna i kors och spann. Ofta strök hon sig mot mor eller ibland mot barnen. Då ville hon gärna ha något gott. Hon var alltid vänlig och alla var vänliga mot henne. Mest tyckte hon om tjock grädde. Mjök tyckte hon mindre om. Så snart gräddkannan stod uppe på bordet, hoppade Svarta Sara upp på en stol för att kunna se den bättre. Var gång någon tog kannan, följde hon den med ögonen. En gång kunde hon inte låta bli att snatta lite grädde, som fanns kvar i gräddkannan. Då hoppade hon upp på bordet men välte inte omkull kannan, som andra katter vanligen skulle ha gjort. I stället doppade hon gång på gång högra framtassen ner i kannan och drog försiktigt upp den och slickade av den. När mor strax efter kom in och såg, hur listigt kissen drack ur grädden, lät hon henne vara och ropade i stället på barnen, för att de skulle få se, hur lustig Svarta Sara var.

Har magistern varit länge här i staden? — Nej jag kom hit i förrgår. — Är det långt till museet? — Det ligger där borta vid torget. — Tack då går jag genast dit. Jag vill gärna hinna se det idag, innan jag går hem.

Tölkeharjutus. Meie reisime varsti ära. Kas te olete kaua ära? Me sõidame Ameerikasse ja ei tule kunagi enam tagasi. Nii kaugele ma ei taha sõita. Aga kunagi tulete te ometi tagasi? Kass hüppas alati (üles) lauale. Ma ei taha kauem väljas olla. Ma tahan sisse minna. Kodus on meil suur aed.

FJORTONDE STYCKET. — NELJATEISTKÜMNES TÜKK.

Pöörd sõna. Nagu juba oleme näinud, on rootsi keeles neli pöördkonda. Kolme esimesse pöördkonda kuuluvad **nõrgad** pöördsonad ja neljandasse **tugevad**.

1. **Esimene pöördkond:** lihtmin. *-ade*, sup. *-at*, mineviku kesksõna *-ad*. Sellesse pöördkonda kuulub enamik rootsikeelseid pöördsonu.

Tegevusnimi. Olevik. Lihtmin. Supiin. Min. kesks. Käskiv kõnev.

<i>kalla</i>	<i>kallar</i>	<i>kallade</i>	<i>kallat</i>	<i>kallad</i>	<i>kalla</i>
--------------	---------------	----------------	---------------	---------------	--------------

2. **Teine pöördkond.** Lihtmineviku lõpp on *-de* või *-te*, supiinil *-t* ja mineviku kesksõnal *-d* või *-t*. Lõppe *-de* ja *-d* tarvitatakse pärast helilist, *-te* ja *-t* pärast helitut konsonanti.

Tegevusnimi.	Olevik.	Lihtmin.	Supiin.	Min. kesks.	Käskiv kõnev.
<i>ställa</i>	<i>ställer</i>	<i>ställd</i>	<i>ställt</i>	<i>ställd</i>	<i>ställ</i>
<i>köpa</i>	<i>köper</i>	<i>köpte</i>	<i>köpt</i>	<i>köpt</i>	<i>köp</i>

3. **Kolmas pöördkond.** Lihtmineviku lõpp on *-dde*, supiinil *-tt*, mineviku kesksõnal *-dd*.

Tegevusnimi.	Olevik.	Lihtmin.	Supiin.	Min. kesks.	Käskiv kõnev.
<i>tro</i>	<i>tror</i>	<i>trodde</i>	<i>trott</i>	<i>trodd</i>	<i>tro</i>

4. **Neljäs pöördkond.** Lihtminevikus esineb harilikult vokaali muutus, puudub aga lõpp, supiini lõpuks on *-it* ja mineviku kesksõna lõpuks *-en*.

Tegevusnimi.	Olevik.	Lihtmin.	Supiin.	Min. kesks.	Käskiv kõnev.
<i>falla</i>	<i>faller</i>	<i>föll</i>	<i>fallit</i>	<i>fallen</i>	<i>fall</i>
<i>skriva</i>	<i>skriver</i>	<i>skrev</i>	<i>skrivit</i>	<i>skrivnen</i>	<i>skriv</i>

Ajavormide ülevaade.

Tegevusnimi	<i>vara</i>	<i>kalla</i>	<i>ställa</i>	<i>köpa</i>	<i>tro</i>	<i>skriva</i>
Käskiv kõnev.	<i>var</i>	<i>kalla</i>	<i>ställ</i>	<i>köp</i>	<i>tro</i>	<i>skriv</i>
Olevik	<i>är</i>	<i>kallar</i>	<i>ställer</i>	<i>köper</i>	<i>tror</i>	<i>skriver</i>
(mitm. kirjak.	<i>äro</i>	<i>kalla</i>	<i>ställa</i>	<i>köpa</i>	<i>tro</i>	<i>skriva</i>)
Lihtmin.	<i>var</i>	<i>kallade</i>	<i>ställd</i>	<i>köpte</i>	<i>trodde</i>	<i>skrev</i>
(mitm. kirjak.	<i>voro</i>					<i>skrevo</i>)
Täismin.	<i>har varit,</i>	<i>kallat,</i>	<i>ställt,</i>	<i>köpt,</i>	<i>trott,</i>	<i>skrivit</i>
(mitm. kirjak.	<i>ha</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>)
Ennemin.	<i>hade</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>
Tulevik	<i>ska(II) vara,</i>	<i>kalla,</i>	<i>ställa,</i>	<i>köpa,</i>	<i>tro,</i>	<i>skriva</i>
(mitm. kirjak.	<i>skola</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>)
Tingiv kõnev.	<i>skulle</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>	<i>„</i>
Olev. kesks.	<i>varande</i>	<i>kallande</i>	<i>ställande</i>	<i>köpande</i>	<i>troende</i>	<i>skrivande</i>
Min. kesks. utr. ains.	—	<i>kallad</i>	<i>ställd</i>	<i>köpt</i>	<i>trodd</i>	<i>skrivnen</i>
neutr. ains.	—	<i>kallat</i>	<i>ställt</i>	<i>köpt</i>	<i>trott</i>	<i>skrivet</i>
mitm. ja						
määrat. vorm	—	<i>kallade</i>	<i>ställda</i>	<i>köpta</i>	<i>trodda</i>	<i>skrivna</i>

Mineviku kesksõna käändub nagu omadussõna. Näit. *den köpta boken, de målade husen.*

Olevik. Olevik tähistab **käesolevat aega**, kuid teda tarvitatakse ka tuleviku tähistamiseks, kui on arusaadav, millist aega mõeldakse. Näit. *Jag kommer i morgon.*

Märkus. Eirilised mitmusevormid olevikus ja tugevate pöördsonade lihtminevikus esinevad ainult kirjakeeles. Eriti harielikud on vormid *äro* ja *voro*. Paljud moodsad kirjanikud tarvitavad aga järjekindlalt ainsuse vorme.

Gumman, som plockade ved.

Det var en gumma, som gick ut i skogen för att plocka ved. Så lade hon ut ett rep på marken och plockade kvistar på det. Hon plockade och plockade och så sa(de) hon till sig själv: "Orkar jag med den, så orkar jag med den, och orkar jag med den, så orkar jag med den." — Till slut gick det inte flera kvistar på repet. Då band hon samman ändarna av detta och försökte att lyfta upp bördan på ryggen. Men det gick inte. Då började hon åter taga bort kvistarna från repet och därvid sa(de) hon för sig själv: "Går inte den, så går inte den, och går inte den, så går inte den." Till slut var det inte några kvistar kvar. Då tog gumman sitt rep och vandrade hem igen. (Folksaga.)

Jag och Olle är tvillingar. Vi går båda i 2:dra klass i mellanskolan. Modersmål är vårt viktigaste ämne, därefter kommer kanske räkning (matematik). Men vi lär också kristendom, historia och naturkunnighet (biologi). — Läser ni inte språk också? — Jo, vi har börjat med tyska och nästa år får vi också lära oss engelska. Det blir roligt. — Har ni svåra läxor? — Inte så farligt. Vanligen behöver vi inte läsa mer än allra högst en timma på våra läxor om dagen. Men till måndagen har vi inga läxor. Det är skönt.

Tölkeharjutus. (Üks) vanamees läheb teel. Seal näeb ta ühte vanaeite. See korjab metsas hagu. Lapsed õpivad oma ülesandeid. Nad õpivad ajalugu. Nüüd ma lähen koju. On huvitav õppida maade-teadust. Ta ütles iseenele: ma tulen kindlasti ka selle oksaga toime.

FEMTONDE STYCKET. — VIHETEISTKÜMNES TÜKK.

Käskiv kõneviis. Käskiva kõneviisi esimese isiku mitmusena tarvitatakse kirjeldavat lausekonstruktsiooni pöördsonaga *lāta*: *Lāt oss resa i morgon* — sõitkem, sõidame homme.

Tulevik. Tuleviku tähistamiseks tarvitatakse harilikult kas olevikku või kirjeldavat lausekonstruktsiooni. Näit. *jag reser i morgon*,

jag ämnar resa, jag kommer att resa. Vähem harilik on tulevik: *jag skall resa.* (Abipöördsõnal *skola* on nimelt harilikult modaalne tähendus.)

Modaalsed abipöördsõnad. Kõige harilikumad modaaalsed abipöördsõnad on *bõra, få, låta, kunna, måste, skola, vilja.* Nende järel seisab tegevusnimi ilma *att*-ta.

Täisminevik ja enneminevik. Abipöördsõna *hava* võib ära jääda kõrvallauseis. Näit. *Han säger, att han (har) läst sin läxa. Han sade, att han (hade) läst sin läxa.*

Pandagu tähele väljendeid: *gå på bio, på teatern, på operan, i kyrkan, i skolan.*

Räven och storken.

En räv hade en gång bjudit en stork på middag. Räven ville skämta lite med storken och bjöd honom därför på tunn soppa på en flat tallrik. För räven var det lätt att sörpla i sig soppa. Men storken kunde inte få en enda mun full och var därför lika hungrig, när måltiden var slut som i början. Räven beklagade helt artigt, att maten inte smakat hans gäst. Storken svarade ingenting på detta men bad i stället, att räven skulle göra honom den äran att äta middag hos honom dagen därpå. Det lovade räven.

Följande dag infann sig räven mycket riktigt. Man serverade måltiden, men räven såg till sin ledsnad, att maten låg i en flaska med smal hals. Där kunde storken med lätthet få ned sin näbb och sin långa hals. Men räven fick nöja sig med att slicka halsen på kärlet. Då nu räven inte kunde stilla sin hunger, tog han avsked, så hövligt han kunde. Han hade ju inte rätt att klaga, eftersom det var han själv, som börjat skämtet. Han måste hålla god min i elakt spel.

Samtal.

R. Goddag Anna, tack ska du ha för senast! Det var så trevligt.

A. Ingenting alls att tacka för. Roligt att du tyckte om vår lilla bjudning. Går du med på bio i kväll, Ragnhild?

R. Kära du, jag är troligen upptagen. Vi får idag besök av min farbror. Låt oss gå i morgon i stället.

A. Nej, då är jag tyvärr upptagen. Men fråga din mamma, om det är nödvändigt, att du är hemma i afton!

R. Ja, det tror jag, jag gör. Kanske får jag ändå gå i kväll. I morgon är det också nytt program, och jag skulle gärna vilja se den där nya Zarah Leander-filmen. Det är sista dagen idag.

Gåtor.

Vad är det för en gås, som aldrig kacklar?

Vad är det, som alla vilja bli och ingen vill vara?

Tölkeharjutus. Tule minuga kooli. Mul pole praegu aega. Ära unusta jälle koju rutata. Joogem täna pealelõunat kohvi aias. Ära usu teda. Ta ei räägi mitte alati tõtt (= *sanning*). Hüüa oma öde. Ta tuli meiega kiriku juurde. Seal pöördusime ja läksime koju. Väljas läks nii külmaks. Pühapäeval sõidame Stokholmi.

SEXTONDE STYCKET. — KUUETEISTKÜMNES TÜKK.

Tehtavik. Kui pöördsona tegevus lähtub alusest, siis on pöördsona tegevikus. On aga alus pöördsona tegevuse sihiks, siis on pöördsona tehtavikus. Seda väljendatakse rootsi keeles kas pöördsonale lõpu *-s* lisamisega või abipöördsonade *vara* ja *bliva* ning peapöördsona mineviku kesksõnaga moodustatud lausetega. Näit.:

Olevik: *målas, stålles, tros, gripes; är (blir) målad, ställd, trodd, gripen.*

Lihtmin.: *målades, ställdes* jne.; *blev (var) målad, ställd* jne.

Täismin.: *har målats* jne.; *har blivit (varit) målad* jne.

Tulevik: *skall målas* jne.; *skall bliva (vara) målad* jne.

Peatüüp on järgmine:

Tegevik: *bagaren bakar brödet*

Tehtavik: *brödet bakas av bagaren*

„ *blir bakat av bagaren*

„ *är „ „ „*

Nende kolme võimaluse vahel on tähenduses vahe: *bakas* — küpsetatakse (praegu), *blir bakat* — küpsetatakse (tulevikus), *är bakat* — on (juba) küpsetatud (minevikus).

Mineviku kesksõna käänatakse nagu omadussõna, supiin seevastu on muutumatu. (Vt. 14. tükk.)

<i>Jag har målat husen</i>	<i>Husen äro målade</i>
” ” ” <i>huset</i>	<i>Huset är målat</i>
” ” ” <i>stolen</i>	<i>Stolen är målad</i>

Depoonensid. Pöördsönu, milledel on tehtaviku kuju, kuid mis tähenduselt on aktiivsed, nimetatakse depoonensiteks. Näit.: *finnas* — leiduma, *tyckas* — näima, tunduma, *synas* — näima, *andas* — hingama, *hoppas* — lootma, *minnas* — mäletama. — *Jag minns den ljuva tiden* — mäletan seda meeldivat aega. *Trivs du på landet?* — kas meeldib sulle maal?

Stockholms anläggning.

Många gamla sägner finnas om Stockholms anläggning. Allmogen förtäljer i en gammal visa, att en fiskare hos biskopen i Strängnäs en gång fick en så stor och vacker lax, att han tyckte den vara för god för biskopen, utan sade, som det står i visan:

Lax, lax Lerbak,
Ej kommer du på bispens fat.

Detta hörde biskopen och han ropade:

Det svär jag vid min bispehatt:
Du skall sova i tornet i natt.

Men fiskaren skrek tillbaka:

Mitt vadmalssegel och min ekebåt,
de skilja mig och bispen åt!

Därpå flydde fiskaren från Tynnelsö, som då var biskopslott, och denne fiskare skall ha varit den förste, som slog sig ner på "Stockholmen".

Andra sägner åter berätta, att då Sigtuna förstördes av esterna, hade sigtunaborna läst in mycket silver och guld i en stock och kastat den i Mälaren i avsikt att slå sig ned och anlägga en ny stad, där stocken flöt i land. Stocken säges då ha flutit i land vid nuvarande Riddarholmen, där den sedan blivit förvarad i det gamla tornet på nordvästra sidan. Härav skulle platsen också ha erhållit sitt namn Stockholmen, och sigtunaborna skulle ha varit dess första bebyggare.

Staden var den tiden ganska liten och byggd endast på den holme, där nu den egentliga staden inom broarna är belägen. Här lät enligt en annan berättelse Birger Jarl uppbygga tvenne stora torn och befästningsmurar för att utestänga främmande vikingar från Mälaren. Säkert är den tradition riktig, som säger, att en verklig stad först grundats här av Birger Jarl.

I telefon.

Får jag be om 1511 (femton elva eller ett fem ett ett).

Hallå! Träffas fröken Berg?

Ja, det är jag!

Det här är Erik. God kväll, Ulla! Är du hågad att gå på teatern i morgon?

Tack! Det vill jag gärna. Vad hade du tänkt dej?

Dramaten. Där ges i morgon Siwertz Jag har varit en tjuv. Den skall vara mycket intressant. Har du lust, kan vi också gå ut och dansa någonstans efteråt.

Så förtjusande.

Ja då hämtar jag dej i morgon halv 8. Adjö så länge!

Ja tack, det passar utmärkt. Adjö med dej!

Tölkeharjutus. Kas teid võib kohata homme? Ei, ma lähen kinno. Toolid on papa värvitud. Laud asetati lastetuppa. Raamat on minu kirjutatud. Nali alustati rebase poolt. Räägitakse, et Stockholm asutati Birger Jarli poolt. Ta tundis end hästi linnas. Mäletad sa teda veel? Kuna värvitakse maja?

SJUTTONDE STYCKET. — SEITSMETEISTKÜMNES TÜKK.

Sönade järjekord. Harilikult tarvitatakse otsest sönade järjekorda, s. o. alus on öeldise eel pealauseis, mis algavad alusega, ja kõrvallauseis, millede alus järgneb sissejuhatavale sidesõnale. Näit.: *Jag kommer i morgon. Han sade, att han kommer.* Alus järgneb öeldisele (vastupidine järjekord) a) otseses küsimuses: *Kommer du?* Küsiv lause algab öeldisega; enne seda võib esineda üksnes küsiv sõna: *När kommer du?*; b) kui mõni muu lauseliige kui alus või öeldis seisab lause alguses: *Nu går vi.* Samal viisil mõjub sönade järjekorrale kõrvallause, mis seisab **enne** pealause: *När vi kommit hem,*

vill jag berätta allt, vöi otsene teise sõnade edasiandmine, mis seisab enne tsiteeritavat lauset: *Hurra, ropade alla.*

Ajaväljendid. On tähtis eriti tähele panna ajaväljendeid. Ees-sõnaga *i: i dag, i morgon* — homme, *mitt i natten* — (möödunud, tuleval) keskööl, *i går, i år, i höst, i fjol* — mullu (tähistab seda päeva, hommikut, sügist jne., mis just käes on või tuleb; *i natt* tähendab siiski nüüähsti möödunud kui tulevat ööd). Kui *i-le* järgneb genitiiv, siis tähistab see just möödunud aega: *i vintras* — möödunud talvel, *i somras* — läinud suvel, *i våras* — mullu kevadel, *i påskas* — mineva lihavõtte aegu, *i morse* — täna hommikul.

om: *om våren* — kevadel, *om dagen* — päeval, *om morgonen* — hommikul, tähistab jätkuvat aega, seega kogu kevadet, kogu päeva. *Två gånger om dagen, om året* — kaks korda päevas, aastas. *Jag kommer om två dagar* — tulen kahe päeva pärast. *Året om* — aasta läbi.

på: viimastes näidetes võib *om* asendada sõnaga *på: på våren, på söndagen. Jag kommer på (om) söndag (nästa söndag)* — s. o. tuleval pühapäeval. Muidu tähistab *på* kindlat aega, kuna *om* tähistab kogu ajavahemikku. *Han kom kl. 2 på natten. Om natten sover man.*

till: *till påsk, till jul, till sommaren, till söndag* — lihavõtteks, jõuluks, suveks, pühapäevaks.

Ilma eessõnata: *hela dagen, varje år, dagen därpå* — järgmisel päeval, *året runt* — aasta läbi, *varannan söndag* — igal teisel pühapäeval.

Lund den 2 april 1939.

Kära Pappa!

Nu kan jag verkligen rapportera framsteg i mina studier. Min vistelse här vid universitetet börjar ge resultat. För en vecka sedan tenterade jag till två betyg i engelska och tentamen gick utmärkt. Jag skyndar mig nu att försöka få min trebetygsuppsats färdig före terminens slut. Vill du inte ge mig möjlighet att resa till England i sommar? I så fall skulle jag bli färdig med tre betyg redan till höstterminens början. När jag var hemma i julas, vågade jag inte komma fram med detta förslag, då jag ju ännu inte var klar med mina två betyg. Sista tiden har jag varit mycket flitig. Cirka tio timmar om dagen har jag jobbat vid skrivbordet. Varje morgon kl. 8 tar jag en kraftig dusch för att bli pigg. Förresten deltar jag också i studenternas morgongymnastik. Nu på våren blir det inte så

lätt att sitta stilla längre. Om en vecka är det påsk och då tänker jag ta lite semester och följa med en av studentkåren anordnad billighetsresa till Köpenhamn. Det blir roligt.

Vet jag emellertid, att det till sommaren blir allvar av denna englandsresa, som jag i årtal längtat efter att få göra, så skall jag verkligen suga i ordentligt också i slutet av terminen. I lördags träffade jag en kamrat, som varit ute i fjol. Det hade inte blivit så dyrt, och han menade, att det alldeles säkert är billigare att fara om sommaren. I höstas reste en annan av mina studiekamrater ut. Det skall bli intressant att såsmåningom få höra, vad han har för uppfattning och gjort för erfarenheter. Troligen kommer han hit om tre veckor.

Många hjärtliga hälsningar till dig och er allesammans.

Din tillgivne son

Axel.

Trakten kring lilla Skanör är jämn och platt men mycket ofruktbar. Åkrarna äro få och dåliga. Ljungen växer inte hög och frodig som på många andra hedar utan är kort och mager. Husen i staden äro gamla och låga men se smakfulla och prydliga ut med sina vita väggar och ägendomliga halmtak. Stadens värsta fiende har alltid sanden varit. Men så farligt är det numera icke, ty på sanddynerna växer ett slags grovt vasst gräs med blåaktiga blad. Det kallas strandhavre och gör stor nytta genom att med sina fina rötter binda den lösa sanden.

Tölkeharjutus. Suveks sõidan Eestisse. Kahe nädala pärast olen ma oma õpingutega valmis. Möödunud suvel olin kolm korda Upsala. Iga päev lähen ma välja ja jalutan. Suvel on vesi kõige soem. Ma küllastan sind laupäeval. Täna hommikul tuli mulle üks sõber külla. Iga päev aasta ringi, milline ilm ka ei oleks, teeb ta jalutus-käigu täpselt kella 12 ja 1 vahel.

dem

GUBBEN, SOM ALLTID TALADE I ORDSPRÅK.

Det var en gång en kung och en drottning, som satt vid sitt frukostbord.

»Du borde prata någon gång med vår gamla trädgårdsmästare», sa drottningen till kungen.

»Varför då?» frågade kungen.

»Han är en så vis man», sa drottningen. »Han har ett ordspråk till svar på allt vad man säger.»

»Det är omöjligt», sa kungen.

»Ska vi slå vad?» sa drottningen.

»Gärna det», sa kungen.

»Om jag vinner, så bygger vi en bättre stuga åt honom», sa drottningen.

»Gärna det», sa kungen. Och så gick de för att söka upp den gamla trädgårdsmästaren.

I porten mötte de ⁿgeneralen och en rådgivare, som ville tala med kungen.

»Följ med och var vittnen!» sa kungen. »Drottningen och jag har slagit vad.» —

Den gamla trädgårdsmästaren stod och grävde, när de kom.

»God dag», sa kungen. »Jaså, mäster är redan i gång.»

»Morgonstund har guld i mun», sa gubben.

»Mäster tycker förstås, att vi andra är alldeles för sena av oss», sa kungen.

»Ju längre fram på dagen, dess vackrare folk», sa gubben och bugade sig.

»Mäster fick väl börja sitt yrke vid unga år?» sa kungen.

»Måste böjas i tid det, som krokigt ska bli», sa gubben.

»Mäster vet väl, att vi har blivit osams med vårt grannland», sa kungen.

»Det är inte ens fel, när två träter», sa gubben.

»Det har redan varit slagsmål borta vid gränsen», sa kungen.

»Man har inte roligare, än man gör sig», sa gubben.

»Och de har allt tygat till varandra rätt illa», sa kungen.

»Ja, arga katter får rivet skinn», sa gubben.

»Vad tycker mäster, att jag ska göra åt saken?» sa kungen.

»Bättre stämma i bäcken än i ån», sa gubben.

»Men hur ska jag få grannsämja igen?» frågade kungen.

»Ett mjukt svar stillar vrede», sa gubben.

»Men om det inte lyckas?» sa kungen.

»Trägen vinner», sa gubben.

»Men min rådgivare vill, att vi ska börja krig», sa kungen.

»Om en blind leder en blind, så faller de båda i gropen», sa gubben.

»Vad menar du? Vet du inte, att min rådgivare är beryktad för sin klokhet?» sa kungen.

»Det är inte guld allt som glimmar», sa gubben.

»Men vi behöver mer land», sa kungen.

»Den, som gapar efter mycket, mister ofta hela stycket», sa gubben.

»De har många gruvor i det andra landet, och vi har bara en», sa kungen.

»Bättre en fågel i handen än tio i skogen», sa gubben.

»Min general säger, att det är en lätt sak att ta halva grannlandet», sa kungen.

»Man ska inte ropa hej, förrän man är över bäcken», sa gubben.

»Men han säger, att han kan besegra vilken krigshär som helst», sa kungen.

»Stor i orden — liten på jorden», sa gubben.

»Vad menar du?» sa kungen.

»Tomma tunnor bullrar mest», sa gubben.

Då blev generalen förargad. »Det här hör jag inte på längre», sa han och gick.

- »Bättre fly än illa fäkta», sa gubben.
- »Jag måste verkligen skratta åt ett sådant samtal», sa rådgivaren. Och så gick han också.
- »Skrattar bäst, som skrattar sist», sa gubben.
- »Hör du, min gubbe lilla, om jag rent av skulle lyda ditt råd och avstyra kriget», sa kungen.
- »Den råd lyder är vis», sa gubben.
- »Det är så gott, att jag genast går och talar med de andra rådgivarna», sa kungen.
- »Bäst att smida, medan järnet är varmt», sa gubben.
- Och så gick kungen, men drottningen stod kvar.
- »Tänk, om mäster nu har lyckats avstyra hela kriget bara med sina ordspråk», sa drottningen.
- »Ja, liten tuva stjälpes ofta stort lass», sa gubben.
- »Nu ska mäster till tack få den nya, präktiga stugan, som han har fått vänta på så länge», sa drottningen.
- »En väntar aldrig för länge, när en väntar på något gott», sa gubben och log.

Elsa Beskow.

DEN HELIGA NATTEN.

Då jag var fem år gammal, hade jag en så stor sorg. Jag vet knappast om jag har haft någon större alltsedan.

Det var då, som min farmor dog. Alltintilldessa hade hon varje dag suttit i hörnsoffan i sitt rum och berättat sagor.

Jag kan inte minnas annat, än att farmor satt och berättade och berättade från morgon till kväll, och vi barn sutto stilla bredvid henne och hörde på. Det var ett härligt liv. Inga andra barn hade det som vi.

Det är inte mycket jag kommer ihåg om min farmor. Jag minns, att hon hade vackert, kritvitt hår och att hon gick mycket krokig och att hon alltid satt och stickade på en strumpa.

Så minns jag även, att då hon hade berättat en saga, brukade hon lägga sin hand på mitt huvud, och så sade hon: »Och allt det där är så sant, som att jag ser dig och du ser mig.»

Jag kommer också ihåg, att hon kunde sjunga visor, men det gjorde hon inte alla dagar. En av de där visorna handlade om en riddare och ett sjörä, och den hade till omkväde: »Blåser kallt, kallt väder över sjö.»

Så kommer jag ihåg en liten bön, som hon lärde mig, och en psalmvers.

Av alla de sagor, som hon berättade mig, har jag blott ett svagt och oredigt minne. Det är endast en enda av dem jag minnes så väl, att jag skulle kunna berätta den. Det är en liten berättelse om Jesu födelse.

Se, detta är nästan allt, som jag kommer ihåg om min farmor, förutom det, som jag minnes bäst, och det är den stora saknaden, då hon var borta.

Jag minns den morgonen, då hörnsoffan stod tom och då det var omöjligt att begripa hur dagens timmar skulle få ett slut. Det minns jag. Det glömmar jag aldrig.

Och jag minns, att vi barn fördes fram för att kyssa den dödas hand. Och vi voro rädda för att göra det, men då sade någon till oss, att det var sista gången, som vi kunde tacka farmor för all den glädje, som hon hade gjort oss.

Och jag minns hur sagor och visor körde bort från gården, inpackade i en lång, svart kista, och hur de aldrig kommo igen.

Jag minns, att det var något borta ur livet. Det var, som om dörren till en hel vacker, förtrollad värld, där vi förr fritt kunde gå ut och in, hade blivit stängd. Och nu fanns det ingen, som förstod sig på att öppna den dörren.

Och jag minns, att vi barn så småningom lärde oss att leka med dockor och leksaker och leva som andra barn, och då kunde det ju se ut, som om vi inte mer saknade vår farmor eller kommo ihåg henne.

Men ännu i denna dag, efter fyrtio år, då jag sitter och samlar ihop de legender om Kristus, som jag har hört borta i österlandet, vaknar den lilla sägnen om Jesu födelse, som min farmor brukade berätta, upp inom mig. Och jag får lust att tala om den än en gång och att låta också den komma in i min samling.

*

Det var en juldag, då alla hade rest till kyrkan utom farmor och jag. Jag tror, att vi voro ensamma i hela huset. Vi hade inte fått fara med, därför att den ena var för ung och den andra var för gammal. Och vi voro ledsna båda två över att vi inte hade fått fara till ottesången och se julljusen.

Men då vi sutto där i vår ensamhet, började farmor att berätta.

»Det var en man,» sade hon, »som gick ut i mörka natten för att låna eld. Han gick från stuga till stuga och knackade på. 'Kära, hjälp mig!' sade han. 'Min hustru har nyss fött ett barn, och jag måste göra upp eld för att värma henne och den lille.'

Men det var djup natt, så att alla människor sovo. Ingen svarade honom.

Mannen gick och gick. Till sist fick han se ett eldsken lysa på långt håll. Han vandrade då i den riktningen och såg, att elden brann ute i det fria. En mängd vita får lågo och sovo omkring elden, och en gammal herde satt och vakade över hjorden.

Då mannen, som ville låna eld, kom fram till fåren, såg han, att tre stora hundar lågo och sovo vid herdens fötter. De vaknade alla tre, då han kom, och öppnade sina vida gap, som om de ville skälla, men det hördes inte ett ljud. Mannen såg, att håren reste sig på deras ryggar, han såg, att deras vassa tänder lyste glimmande vita i eldljuset och att de störtade emot honom. Han kände, att en av dem bet om hans ben och en om hans hand och att en hängde sig vid hans strupe. Men käkarna och tänderna, som hundarna skulle bita med, ville inte lyda dem, och mannen led ingen den minsta skada.

Nu ville mannen gå vidare för att få vad han behövde. Men fåren lågo så tätt intill varandra, rygg vid rygg, att han inte kunde komma fram. Då steg mannen upp på djurens ryggar och vandrade på dem fram till elden. Och intet av djuren vaknade eller rörde sig.»

Så långt hade farmor fått berätta ostörd, men nu kunde jag inte låta bli att avbryta henne. »Varför gjorde de inte det, far-

mor?» frågade jag. »Det får du veta om en stund,» sade farmor och fortsatte sin historia.

»Då mannen var nära nog framme vid elden, såg herden upp. Han var en gammal, vresig man, som var ovänlig och hård emot alla människor. Och då han såg en främmande komma, ryckte han till sig en lång, spetsig stav, som han brukade hålla i handen, då han vallade sin hjord, och kastade den emot honom. Och staven for vinande rätt emot mannen, men innan den träffade honom, vek den åt sidan och susade förbi honom långt utåt fältet.»

Då farmor hade hunnit så långt, avbröt jag henne på nytt. »Farmor, varför ville inte käppen slå mannen?» Men farmor brydde sig inte om att svara mig, utan hon fortfor med sin berättelse.

»Nu kom mannen fram till herden och sade till honom: 'Käre, hjälp mig och låt mig låna litet eld! Min hustru har nyss fött ett barn, och jag måste göra upp eld för att värma henne och den lille.'

Herden hade helst velat säga nej, men då han tänkte på att hundarna inte hade kunnat skada mannen, att fåren inte hade sprungit för honom och hans stav inte hade velat fälla honom, blev han en smula rädd och tordes inte neka honom vad han begärde.

'Tag så mycket du behöver!' sade han till mannen.

Men elden var nära nog utbrunnen. Där funnos inte kvar några stockar eller kvistar, utan endast en stor glödhög, och den främmande hade varken skyffel eller skopa, som han kunde bära de röda kolen i.

Då herden såg detta, sade han på nytt: 'Tag så mycket du behöver!' och han var glad åt att mannen inte skulle kunna bära med sig någon eld.

Men mannen böjde sig ner, plockade kol ur askan med bara händer och lade dem i sin mantel. Och varken svedde kolen hans händer, då han rörde vid dem, eller svedde de hans mantel, utan mannen bar bort dem, såsom om det hade varit nötter eller äpplen.»

Men här blev sagoberätterskan avbruten för tredje gången.
»Farmor, varför ville inte kolen bränna mannen?»

»Det skall du få höra,» sade farmor, och så berättade hon vidare.

»Då den där herden, som var en så elak och vresig människa, såg allt detta, började han undra för sig själv: 'Vad kan detta vara för en natt, eftersom hundarna inte bita, fåren inte räddas, spjutet inte dödar och elden inte bränner?' Han ropade den främmande tillbaka och sade till honom: 'Vad är detta för en natt? Och varav kommer det sig, att alla ting visa dig barmhärtighet?'

Då sade mannen: 'Jag kan inte säga dig det, om du inte själv ser det.' Och han ville gå sin väg för att snart kunna få tända upp eld och värma sin hustru och barnet.

Men då tänkte herden, att han inte ville förlora mannen alldeles ur sikte, innan han hade fått reda på vad allt detta kunde ha att betyda. Han reste sig upp och gick efter honom, ända till dess att han kom dit, där han var hemma.

Då såg herden, att mannen inte hade så mycket som en stuga att bo i, utan han hade sin hustru och barnet liggande i en berggrotta, där det inte fanns annat än nakna, kalla stenväggar.

Men herden tänkte, att det stackars oskyldiga barnet kanske skulle frysa till döds där i grottan, och fastän han var en hård man, blev han rörd och tyckte, att han ville hjälpa barnet. Och han lossade sin ränsel från skuldran, och ur den tog han fram ett mjukt och vitt fårskinn, gav det till den främmande mannen och sade, att han skulle låta barnet sova på det.

Men i detsamma som han visade, att han också kunde vara barmhärtig, blevo hans ögon öppnade, och han såg vad han inte förut hade kunnat se och hörde vad han inte förut hade kunnat höra.

Han såg, att runtomkring honom stod en tät ring av små silvervingade änglar. Och var och en av dem höll ett strängspjel i sin hand, och alla sjöngo de med hög röst, att i natt var frälsaren född, som skulle frälsa världen från dess synder.

Då förstod han, att alla ting voro så glada denna natt, att de inte ville göra något ont.

Och det var inte bara runtom herden, som det fanns änglar, utan han såg dem överallt. De sutto inne i grottan, och de sutto utanför på berget, och de flögo under himmelen. De kommo gående på vägen i stora flockar, och då de gingo förbi, stannade de och kastade en blick på barnet.

Det var sådant jubel och sådan glädje och sång och lek, och allt detta såg han i mörka natten, där han förut ingenting hade kunnat varsna. Han blev så glad över att hans ögon hade blivit öppnade, att han föll på sina knän och tackade Gud.»

Men då farmor hade kommit så långt, suckade hon och sade: »Men vad den herden såg, det kunde vi också se, ty änglarna flyga under himmelen varje julnatt, om vi blott förmodade urskilja dem.»

Och så lade farmor sin hand på mitt huvud och sade: »Detta skall du komma ihåg, ty det är så sant, som att jag ser dig och du ser mig. Det är inte på ljus och på lampor, som det kommer an, och det ligger inte vikt vid måne och sol, utan det, som är nödvändigt, det är, att vi äga sådana ögon, som kunna se Guds härlighet.»

Selma Lagerlöf.

MÄLAREN OCH MÄLARBYGDEN.

Vid de hundratals öarnas sjö. Mälaren är en av jordens egendomligaste sjöar. Mälarens stränder äro sönderskurna av djupa vikar, mellan dessa sticka halvöar fram. Ingenstädes ser man stora vattenytor, ty sjön är full med öar och holmar. Mellan dessa ser man smala sund eller bredare fjärdar. På en del ställen äro stränderna låga. Där finns god jord, och där växa vackra dungar av ek och andra lövträd. På andra ställen resa sig branta klippväggar. Utefter Södermalm i Stockholm stupar bergväggen lodrätt ned i vattnet. På en del ställen äro bergen kala, men oftast äro de klädda med barrskog.

Mälarens avlopp och tillflöden. Mälarens vatten rinner genom *Norrström* och *Söderström* i Stockholm ut i Östersjön.

Från landskapen runt om komma åar ned till Mälaren. Genom *Eskilstunaån* rinner vatten från sjön *Hjälmaren* in i Mälaren.

Allt det slam, som åarna föra med sig, sjunker till botten utanför åarnas mynningar i Mälaren. Därför bli ej Stockholms hamnar uppgrundade.

Trafiken på Mälaren. Båtar kunna gå mellan Mälaren och Östersjön genom Hammarbyleden vid Stockholm och genom Södertälje kanal. Den sistnämnda är Sveriges djupaste kanal, $7\frac{1}{2}$ meter djup.

Så länge Mälaren ej är tillfrusen, är det liv och rörelse på dess vatten. Då gå båtar mellan Stockholm och de många städerna, slotten och sommarställen vid Mälaren. Där gå passagerarångare, segelbåtar och motorbåtar samt bogserbåtar, som draga långa rader av prämar efter sig.

Storstaden Stockholm behöver mycket lantbruksvaror. Sådana frakta båtarna dit. Till städer och samhällen runt sjön föras mycket varor, som tillverkas i Stockholm eller som lastats om från östersjöbåtarna. Det är därför mer trafik på Mälaren än på någon annan svensk insjö.

Mälärbygden. Vid Mälaren ligger i söder landskapet *Södermanland*. I norr ligga landskapen *Uppland* och *Västmanland*. Trakterna närmast Mälaren äro lågland, men här förekomma inga stora slätter, såsom t. ex. i Västergötland, ty över åkrarna höja sig skogklädda bergknallar, alldeles som öarna höja sig över Mälarens fjärdar och sund.

Genom landskapen norr och söder om Mälaren och på Mälarens öar gå höga rullstensåsar. En sådan rullstensås går mitt igenom Stockholm. Dessa åsar, som äro torra och ganska jämna, ha människor sedan äldsta tider begagnat som stigar och vägar. Även på åarna kunde man färdas.

Det var således lätt att färdas både till lands och vatten ned till Mälaren.

Det var ej underligt, att de människor, som började bosätta sig kring denna sjö, tyckte, att de hörde tillsammans. Därför bildades av landskapen kring Mälaren Svea rike, som sedan växt ut och nu omfattar hela Sverige med Stockholm som huvudstad.

Stockholms skärgård. Östersjön utanför Stockholm är lika rik på öar som Mälaren. Stränderna äro lika sönderskurna i vikar och halvöar som Mälarens stränder. Närmast Stockholm äro öarna klädda med vacker grönska, men längst ut mot havet är nästan all jord bortspolad, och öarna och skären äro kala. Stockholms skärgård är Sveriges största skärgård.

Helge Nelsson — Elvi Rydefält.

DET RUTIGA TYGSTYCKET.

Det bar av mot höjden så fort, att pojken hisnade. Innan han kom att tänka på att han borde släppa taget om gåskarlens hals, var han så högt uppe, att han skulle ha slagit ihjäl sig, om han hade fallit till marken.

Det enda han kunde göra för att få det något bättre var att försöka komma upp på gåsryggen. Och dit krånglade han sig också, fast inte utan stor möda. Och inte var det en lätt sak heller att hålla sig kvar på den glatta ryggen mellan de två svängande vingarna. Han fick gripa djupt ner i fjäder och dun med båda händerna för att inte ramla i backen.

Pojken blev så huvudyr, att han inte visste till sig på en lång stund. Luften ven och väste emot honom, vingarna svingade, och det brusade i fjädrarna som en hel storm. Tretton gäss flögo omkring honom. Alla flaxade och kacklade. Det dansade för hans ögon, och det susade för hans öron. Han visste inte om de flögo högt eller lågt, eller vart det bar av med dem.

Äntligen kom han så mycket till sans, att han förstod, att han borde taga reda på vart gässen förde honom. Men detta var inte så lätt, för han visste inte hur han skulle få mod att se ner. Han var alldeles säker på att han skulle få svindel, om han försökte.

Vildgässen foro inte så särdeles högt, därför att den nykomna reskamraten inte kunde andas i den allra tunnaste luften. För hans skull flögo de också litet långsammare än vanligt.

Till sist tvang pojken sig ändå att kasta en blick åt jorden till. Då tyckte han, att under honom låg utbredd en stor duk, som var indelad i en otrolig massa små och stora rutor.

"Vart i all världen är jag nu kommen?" undrade han.

Han såg ingenting annat än ruta vid ruta. Somliga voro sneda och somliga långsmala, men överallt var det hörn och raka kanter. Ingenting var runt, och ingenting var krokigt.

"Vad är det för ett stort, rutigt stycke tyg, som jag ser ner på?" sade pojken för sig själv utan att vänta, att någon skulle svara.

Men vildgässen, som flögo omkring honom, ropade genast: "Åkrar och ängar. Åkrar och ängar."

Då förstod han, att det stora, rutiga tygstycket var den platta skånska jorden, som han for fram över. Och han började begripa varför den såg så mångfärgad och rutig ut. De klargröna rutorna kände han först igen: det var råg-åkrarna, som hade blivit sådda förra hösten och hade hållit sig gröna under snön. De gulgråa rutorna voro stubbåkrar, där det förra sommaren hade vuxit säd, de brunaktiga voro gamla klövervallar, och de svarta voro tomma betland eller upplöjda trädesåkrar. De rutorna, som voro bruna med gula kanter, voro säkert bokskogar, för i sådana stå de stora träden, som växa mitt i skogen, nakna om vintern, men småbokarna, som växa i skogsbrynet, behålla de torra, gulnade bladen ända till våren. Det fanns också mörka rutor med grått i mitten: det var de stora, kringbyggda gårdarna med de svartnade halmtaken och de stensatta gårdsplanerna. Och så fanns det rutor, som voro gröna i mitten och omgärdade med brunt: det var trädgårdarna, där gräsmattorna redan började grönska, fast buskarna och träden, som stodo omkring dem, ännu voro i nakna, bruna barken.

Pojken kunde inte låta bli att skratta, när han såg hur rutigt allting var.

Men när vildgässen hörde, att han skrattade, ropade de liksom bestraffande: "Fruktbart och gott land. Fruktbart och gott land."

Pojken märkte, att gässen inte flögo sin väg rakt fram. De svävade hit och dit över hela Söderslätt, liksom voro de glada att vara i Skåne igen och ville hälsa på i varenda gård. —

Aldrig förr hade han farit fram med så god fart, och att rida fort och vilt, det hade han alltid tyckt om. Och han hade förstas aldrig tänkt på att det kunde kännas så friskt, som det gjorde, uppe i luften, och att det steg upp från jorden en så god lukt av mylla och kåda. Och inte heller hade han tänkt på hur det kunde vara att färdas fram så där högt över jorden. Men det var liksom att flyga bort från bekymmer och sorger och förtretligheter av alla de slag, som tänkas kunde.

Selma Lagerlöf.

ÖVER ÖSTERSJÖN.

I Trelleborg är det väl slut med järnvägsresan, tänker man och undrar, varför icke konduktören kommer och öppnar kupédörren och ber de resande att stiga ut. Det är väl inte meningen att fortsätta med tåget rakt över sjön heller!

Jo bevars, det är just vad det är. Samma tåg och samma vagnar, som i går kväll förde oss bort ifrån Stockholm, gå helt lugnt över Östersjön. Vi behöva alldeles icke stiga ur förrän i Berlin. Det är, som om vi i Stockholm flyttat in i ett litet hus, som efter 24 timmar befinner sig i hjärtat av Tysklands huvudstad. Bekvämare kan man inte gärna ha det på en resa.

Från Trelleborg går en telefonlinje över till tyska kusten, ty nu kan man verkligen sitta vid sitt skrivbord i Stockholm och prata med sina bekanta i Berlin. Och de elektriska samtalen löpa genom en kabel, som ligger på Östersjöns botten, hela 50 meter djupt. Den går i rak linje mot sydsydöst.

Och lika rakt går tåget åt samma håll, men lyckligtvis behöva vi icke åka på havsbotten. Den del av tåget, som skall över till Tyskland, skjutes helt enkelt av lokomotivet ut på en väldig färja, som med järnkrampor och krokare ligger stadigt fastjord vid Trelleborgs hamnkaj. Den svenska grundens

skenor äro i direkt samband med färjans, och då vagnarna väl äro ombord, fästas de med kedjor och krokar för att stå riktigt stadigt, om fartyget börjar rulla.

Om nu den resande ligger och dåsar på en soffa i sin kupé, så skall han visserligen lägga märke till visslingar och signaler och skrammel av tunga järndoningar, och han skall se, att det plötsligt blir helt mörkt i kupéen. Men först då det entoniga suset och den eviga skakningen av de rullande hjulen förvandlas till en mjuk och tystlåten vaggning, skall han förstå, att han är ute på Östersjön.

Men vi nöja oss visst inte med att ligga och dåsa. Knappt ha vagnarna blivit förankrade på färjan, förrän vi skynda upp på övre däck med dess präktiga gångbanor. Vi se genast, att färjan är ett ståtligt fartyg. Den är 113 meter lång, vit och fin och skinande ny överallt. Och sådana utrymmen, en sådan rikedom! Det är ju som en festvåning på ett hotell i en huvudstad! I matsalongen stå borden dukade, och resande svenskar och tyskar slå sig ned i grupper till frukosten. Och här finnas ju särskilda salonger för kaffeservering och rökning, för läsning och skrivning. Här finnes till och med en liten boklåda, där en pojke säljer resehandböcker och romaner och dagens svenska och tyska tidningar.

För oss är dock ingen brådska med maten; vi måste ut i fria luften och se, hur Sveriges kust försvinner i norr. Färjan glider just nu ut ur hamnen, och för varje minut, som går, för den oss allt längre bort från fosterjorden. Nu upprullar sig hela staden för vår syn: dess magasinshus och nybyggnader, dess skorstenar och alla fartygen i hamnen. I allt mindre skala synas husen, landstrimman smalnar vid horisonten, några mörka skyar däröver äro rökpelare från ångbåtar och verkstäder.

Vi stå kvar, så länge ännu en aning skönjes av vår svenska kust. Vi veta ju ej, om vi någonsin skola återse den, men vi förstå, att vi aldrig skola ila bort från berg och stränder med samma känslor som nu.

Och vi ånga så lätt ibland lekfulla böljor genom ett farvatten, rikt på stora minnen, över ett hav, som bevittnat många underbara bedrifter och sagolika äventyr.

Nu råder fred på Östersjön. Svenskar, danskar, ryssar och tyskar göra upp sina mellanhavanden i godo. På havets botten, bland vrak och spillror slumra vikingar och hjältar, som kämpat för sitt land. Samma höststormar som fordom rulla den blygråa bränningen mot kusten, men i klara sommark dagar glittra de blåa vågorna, som om de försilvrats under solen.

Sven Hedin.

KONFEKTPÅSEN.

Jag hade nyss gått till sängs och skulle just släcka ljuset, då jag hörde det knarra i trappan från övre våningen. Så knackade det på dörren och jag ropade: stig in.

Emanuel stod på tröskeln i sin långa vita nattskjorta.

— Hur är det, sade jag.

— Jag har legat och tänkt på en sak, som jag vill fråga om.

Emanuel såg mycket allvarlig ut. Han lutade sig mot dörrposten och sade med långsam och litet högtidlig röst:

— Om en pojke går med en flicka på en teater eller en biograf och han har en konfektpåse, ska han då ge henne hela konfektpåsen eller ska han bara bjuda henne ur den? Astrid säger, att han inte är korrekt, om han inte ger henne hela påsen.

Jag log och tänkte: Nu äro vi där. Sjutton år och det börjar, gentlemannens plikter. Ögonblicket är inne, det ögonblick i en mans liv, då han förlorar sig själv och blir en kvinnas tjänare och slav.

Jag sade:

— Du vill helst ge henne en bit i taget, vilket ju är det riktiga, men naturligtvis skall du ge henne hela påsen. Du måste göra det och du bör vara glad, att det bara är en konfektpåse.

Det föll mig något in och jag tillade:

— Har du frågat din mor om saken?

— Ja, sade Emanuel och såg rätt ut i luften, hon säger, att jag bör ge henne hela påsen och att en gång kommer jag

att ropa på konfektpojken, köpa en påse till och sen smita ut i kaféet och lämna henne ensam med konfekten hela mellanakten.

Det blev tyst, och så sade jag:

— Naturligtvis har din mor rätt. Hon har alltid rätt, för hon är kvinna — liksom Astrid.

Vi sågo på varandra och i den blicken låg allt det goda och vackra samförstånd, som rätt mellan världens alla män från urminnes tider.

— God natt då, sade Emanuel och så försvann hans långa smala fötter genom dörröppningen.

Jag släckte ljuset och beredde mig att somna, då det knackade i den tunna brädväggen och jag hörde Anna-Claras gälla flickröst:

— Jag har hört alltihop vad ni har sagt!

Varför ska den där Astrid ha en hel påse konfekt, när jag bara får en sån liten, liten bit?

Livet är fullt av underbara frågor. Man reder sig bäst genom att icke försöka besvara de värsta. Och därför ropade jag tillbaka:

— En flicka, som är så liten som du, skall sova så här dags på natten. Tyst nu.

Och så blev det tyst.

Men när Anna-Clara en gång blir sexton år, får hon alldeles säkert en hel påse konfekt och inte bara en liten bit. Men den påsen får hon aldrig av sin bror Emanuel.

Hasse Z.

FAR OCH JAG.

När jag var bortåt tio år gammal, minns jag, tog far mig i handen en söndagseftermiddag och vi skulle ut i skogen och höra på fågelsången. Vi vinkade farväl åt mor, som skulle stanna hemma och laga kvällsmaten och inte fick gå med. Solen sken varmt och vi gav oss friskt på väg. Vi tog det inte så högtidligt detta med fågelsången, som om det var något så särskilt fint eller märkvärdigt, vi var sunt och förståndigt folk

både far och jag, uppfödda och vana vid naturen, det var inget fjäsk med den. Det var bara för att det var söndagseftermiddag och far hade fritt. Och vi gick banlinjen, där ingen annars fick gå, men far var vid järnvägen och hade rätt till det. På så sätt kom vi också direkt in i skogen, behövde inte göra några omvägar. Strax började både fågelsången och allt det andra. Det kvittrade inne i buskarna av tättingar och lövsångare, av gråsparvar och taltrastar, hela surret som man får omkring sig så snart man kommer in i skog. Marken var tjock med vitsippor, björkarna hade nyligen slagit ut och granarna skjutit färska skott, det luktade från alla håll och kanter, underst låg skogsbotten och ångade för att solen stod på. Överallt var liv och väsen, humlor for ut ur sina hål, myggor yrde kring där det var sankt, och ur buskarna sköt fåglarna ut som skott för att fånga dem och dök lika fort ner igen. Rätt det var kom ett tåg susande och vi fick gå ner på vallen, far hälsade lokomotivförarn med två fingrar mot söndagshatten och förarn gjorde honnör och slog ut med hand, det var fart i allting. Så trampade vi i väg vidare på syllarna som låg och svettades sin tjära i solgasset, det luktade allting, vagnsmörja och mandelblommor, tjära och ljung om vartannat. Vi tog stora steg för att stiga på sliplarna och inte i gruset som var grovt att gå i och slet skorna. Skenorna blänkte i solen. På bägge sidor om linjen stod telefonstolpar och sjöng när man gick förbi dem. Ja, det var en fin dag. Himlen var alldeles klar, inte ett moln syntes till, och det kunde heller inte bli några på den här dan, efter vad far sa. Om en stund kom vi till en havreåker till höger om linjen, där en torpare som vi kände hade ett svedjeland. Havren hade kommit upp tätt och jämnt. Far granskade den med kännarmin och man märkte att han var nöjd. Jag förstod mig just inte mycket på sådant, för jag var född i stan. Så kom vi till bron över en bäck, där det oftast inte är just mycket vatten, men nu var det full ström. Vi höll varandra i hand för att vi inte skulle falla ner mellan sliplarna. Sen varar det inte länge förrän man kommer till det lilla banvaktarstället, som ligger alldeles inbäddat i grönska, äppelträd och krusbärsbuskar, där gick vi in och hälsade på och

blev bjudna på mjölk och såg deras gris och höns och fruktträden, som stod i blom, så fortsatte vi igen. Vi ville fram till stora ån, för där var det vackrare än någon annanstans, det var något särskilt med den, för längre upp i landet gick den förbi fars barndomshem. Vi brukade inte gärna vända förrän vi hunnit så långt, och också i dag kom vi efter en god promenad dit. Det var nära nästa station, men dit gick vi inte fram. Far bara såg efter att semaforen stod rätt, han tänkte på allt. Vi stannade vid ån. Strömmen mullrade bred och vänlig i solgasset, utefter stränderna hängde den lummiga lövskogen och speglade sig i spakvattnet, allt var ljust och friskt här, från småsjöarna längre upp kom lite vind. Vi klev ner för slinten och gick en bit utefter åkanten. Far pekade ut metställena. Här hade han suttit på stenarna som pojke och väntat på abborrarna dagen i ända, det kom ofta inte ett liv, men det var en välsignad tillvaro. Nu hade han inte tid. Så for vi kring och väsnades en god stund vid strandkanten, satte ut barkbitar som strömmen tog med sig och kastade småsten ut i vattnet för att se vem som kom längst, vi var av naturen glada och lustiga av oss både far och jag. Så kände vi oss till sist trötta och tyckte vi fått nog, och vi gav oss på väg hemåt igen.

Då började det skymma. Skogen var förändrad, där var inte mörkt ännu men nästan. Vi skyndade på. Nu blev väl mor orolig och väntade med maten. Hon var alltid rädd för att något skulle hända. Det hade det ju inte. Det hade varit en utmärkt dag, det hade inte hänt någonting annat än vad som skulle. Vi var nöjda med allt. Det mörknade mer och mer. Träden var så konstiga. De stod och lyddes efter vart steg vi tog som om de inte skulle vetat vilka vi var. Ett hade en lysmask inunder sig. Den låg och stirrade på oss därnere i mörkret. Jag kramade fars hand, men han såg inte det underliga skenet, bara gick på. Det var nermörkt. Nu kom vi till bron över bäcken. Det dånade därnere i djupet, hemskt som om den ville sluka oss, avgrunden öppnade sig under oss. Vi klev försiktigt på sliprarna, höll varandra krampaktigt i hand för att vi inte skulle störta ner. Jag trodde far skulle bära mig över, men han sade inget, han ville väl jag skulle vara som

han och inte tycka det var någonting. Vi fortsatte. Far gick där så lugn i mörkret, med jämna steg, utan att tala, han tänkte på sitt. Jag kunde inte förstå hur han kunde vara så lugn när det var så skumt. Jag såg mig rädd omkring. Det var bara mörker överallt. Jag vågade knappast andas djupt, för då fick man mörkret in i sig, och det var farligt, trodde jag, då måste man snart dö. Det minns jag väl att jag trodde på den tiden. Banvallen sluttade brant ner, som i nattsvarta avgrunder. Telefonstolparna reste sig spökaktiga upp mot himlen, det mullrade dovt inne i dem, som om någon talat djupt nere i jorden, de vita porslinshattarna satt förskrämt hopkrupna och lyddes till det. Allt var hemskt. Ingenting var riktigt, ingenting verkligt, allt som ett under. Jag drog mig intill far och viskade:

— Far, varför är det så hemskt när det är mörkt?

— Nej, kära barn, inte är det hemskt, sade han och tog mig i hand.

— Jo, far, det är det.

— Nej, du barn, det skall du inte tycka. Vi vet ju att det finns en Gud.

Jag kände mig så ensam, övergiven. Det var så underligt att bara jag var rädd, inte far, att vi inte tyckte detsamma. Och underligt att inte det han sade hjälpte mig, så att jag inte behövde vara rädd mer. Inte ens det han sade om Gud hjälpte mig. Jag tyckte han också var hemska. Det var hemska att han fanns överallt här i mörkret, nere under träna, i telefonstolparna som mullrade — det var nog han — överallt. Och så kunde man ändå aldrig se honom.

Vi gick tysta. Var och en tänkte på sitt. Mitt hjärta drogs ihop som om mörkret kommit in och börjat krama på det.

Då, när vi var inne i en kurva, hörde vi plötsligt ett väldigt dån bakom oss! Vi väcktes förskräckta ur våra tankar. Far ryckte mig ner på banvallen, ner i avgrunden, höll mig kvar där. Då störtade tåget förbi. Ett svart tåg, släckt i alla vagnarna, det gick med rasande fart. Vad var det för ett, det skulle inte komma något tåg nu! Vi såg förskrämda på det. Elden flam-

made i det väldiga lokomotivet där de skyfflade in kol, gnistorna yrde vilt ut i natten. Det var ohyggligt. Föraren stod där blek, orörlig, med som förstenade drag, upplyst av elden. Far kände inte igen honom, visste inte vem han var, han bara stirrade rätt fram, det var som om han skulle bara in i mörkret, långt in i mörkret, vilket inte hade något slut.

Uppjagad, flämtande av ångest stod jag och såg efter den vilda synen. Den uppslukades av natten. Far tog mig upp på banlinjen, vi skyndade hem. Han sade:

— Det var underligt, vad var det för ett tåg? Och föraren kände jag inte igen. Sedan gick han bara tyst.

Men jag skälvde i hela kroppen. Det var ju för mig, min skull. Jag anade vad det betydde, det var den ångest som skulle komma, allt det okända, det som far inte visste något om, som han inte skulle kunna skydda mig för. Så skulle denna världen, detta livet bli för mig, inte som fars, där allting var tryggt och visst. Det var ingen riktig värld, inget riktigt liv. Det bara störtade sig brinnande in i allt mörkret, som inte hade något slut.

Pär Lagerkvist.

SLAGET PÅ BRUNKEBERG.

Natten till den 10 oktober 1471 flammade otaliga eldar på Brunkeberg. Den tappra kung Kristian, Oldenburgska husets stamfader, hade där slagit läger med sina danskar för att erövra Stockholm och få Sverige i sin makt. Bakom skanskorgarna fejade knektarna sitt skyttetyg. De största kanonerna, huvudstyckena, voro praktfullt utsirade med grinande ansikten och gapande lejon. Somliga voro långa och smala som ormar och kallades därför serpentiner och slangor. Knektarna reste sig muntert på hälarna och smällde i med sulorna och hade ett smeknamn för var kanon. »Du varghund!» ropade de till en stor mörsare, som stod och gapade upp mot stjärnorna. »I morgon blir det att hyla och gny. Kung Kristian har lovat, att då skall han risa svenskarnas Sten Sture som en smådräng.»

Vid kungstältet satt Kristian, ridderlig, storväxt och stark och omgiven av Danmarks yppersta ädlingar, som härdats i dagliga vapenlekar. Över honom fladdrade dannebrogens röda duk med sitt vita kors, det frejdade baneret, som en gång under en strid hade svävat ned från själva himmelen.

Längre norrut på Brunkebergsåsen var det skogigt och mörkt. Där låg ett kapell åt sankt Görän och ett sjukhus för de spetälska. När dessa gingo omkring på backarna, måste de alltid svänga en harskramla eller en liten klocka, för att de friska i tid skulle hinna att fly undan. I natt var det inte många av de elända i den dystra boningen, som hade ro att sova.

Som det började dagas, blänkte stålhuvor på vägen från Järva. Sten Sture och hans bondeskaror åhörde där på knä mässan och skriftade sig. De trodde sig då se, att blod dropade från Kristusbildens på det uppresta korset. Förvissade att de stredo för en rättvis sak, sprungo de upp och rustade sig med sina vapen. Till fälttecken virade de halm och löv om hjälmarna. Tretton hundra ryttare i harnesk kommo i detsamma från staden över Kungsholmen till undsättning, och Sten Sture red fram och talade till hären. Han var en hövding efter allmogens sinne, klok, ordhällig, rättvis och samvetsgrann, och bönderna kände, att han var deras vän. »Viljen I någonsin njuta fred i Sverige», sade han, »så stån i dag fasta med mig utan att vika!» — »Det vilja vi med Guds hjälp!» ropade de alla och räckte upp händerna. Sedan stötte de sköldarna samman under härskri. Oförskräckt drogo de så fram mot sandåsen och sjöngo:

»I Guds namn farom vi,
hans nåd begärom vi.
Nu dragom vi till Stockholms by,
Gud give Kristiern ej ville bortfly!»

Pilar lades flitigt på bågarna, och de, som hade handbössor, brände av med luntan. Långsamt steg det svenska huvudbaneret mellan furorna, och med tusentals röster stämde bönderna då upp sankt Görans visa. Men danskarna stodo bättre till, och

snart vacklade baneret och fördes åter tillbaka utför sluttningen. Ännu en andra gång ryckte bönderna an och stredo med spjut och svärd, men måste på nytt vika. Sten Sture tänkte då, att han hellre ville möta fienden på släta marken, och tågade mot de danskar, som stodo vid sankta Klaras kloster. Framför hans häst sprang en bredaxlad bonde, som kallades Starka Björn, och røjde honom väg med täta hugg.

Förföljda drogo sig danskarna under vild strid upp mot höjden. Där vältrade eld och rök från deras brinnande skansverk, som anfallits av borgare från staden under den modiga Knut Posse. Kung Kristian kämpade i sitt skinande harnesk mitt i det hetaste tumultet som en hjälte. Med egen hand fällde han Knut Posse, så att han en stund låg som död på marken, men själv blev han så svårt sårad, att det rann blod ur hans mun, och hans män måste föra honom från valplatsen. Sällsamma strimmor visade sig på himlavalvet, och svenskarna ropade, att det var sankt Eriks svärd. De båda riksbaneren hade nu mötts, och fem hundra danska ädlingar lågo blödande kring dannebrogen, när svenskarna slutligen ryckte till sig den heliga fanan och böjde den mot jorden.

Anfallna i ryggen av en svensk skara, som under tiden hade kringgått berget bakom skogarna på norra sidan, flydde fienderna i ett moln av damm ned mot Blasieholmen. I förvirrad trängsel rusade de ut på en bro, som ledde över Näckströmmen, men den hade hemligt blivit undersågad av svenskarna och störtade brakande i vattnet. De, som inte redan hade stupat eller drunknat, måste då kasta sina vapen och giva sig fångna på nåd och onåd. Så den dagen slapp allt Sten Sture att slita ris som en smådräng.

Med klappande hjärtan hade fruar och jungfrur följt striden från slottstornet i Stockholm. Gråtande av glädje skyndade de ned för att hälsa fränder och vänner, som nu tågade in med Sten Sture. Hög och låg omfamnade varann, och kyrkklockorna ringde. Med psalm och mässa tackade svenskarna Gud och sankt Görän för den seger, som räddat vårt land.

Frivilliga gåvor insamlades. För dem restes i Storkyrkan

det strålande bildverk av sankt Göran och draken, som ännu inte har sänkt sitt svärd.

Sten Sture blev sedan en vis riksföreståndare. Under hans tid trycktes den första boken i Sverige, och i Uppsala grundades Nordens första högskola.

Verner von Heidenstam.

KÄLLOR OCH METODISK GRUNDUPPFATTNING.

Det inhemska källmaterial, som står forskningen till buds för Sveriges historia under den äldre medeltiden, är ytterligt ringa, och ju längre tillbaka man kommer i tiden, desto starkare gör sig fattigdomen på rent svenska historiska källor kännbar.

För den tidigare delen av den äldre medeltiden, tiden fram i mitten av 1000-talet, föreligger för forskningen intet annat med säkerhet svenskt samtida källmaterial än ett rent arkeologiskt, några mynt, runinskrifter och ortnamn; i egentlig mening litterära inhemska källor saknas helt, och icke ens i senare dylika förekomma underrättelser till tidens historia av något vetenskapligt värde. Först vid ingången till den senare delen av tidsskedet möter en urkund, en samtida uppteckning om en gränsläggning mellan Sverige och Danmark, vilken av allt att döma ägt rum vid mitten av 1000-talet. Denna urkund synes vara av svenskt ursprung. Men urkunden står fullständigt isolerad. Den får sin närmaste efterföljare först ett hundratal år senare, och först från mitten av 1200-talet flyter urkundsmaterialet rikare.

Den svenska historieskrivningen begynner med annalistiska uppteckningar. Så gott som samtliga äro av danskt ursprung eller till den grad påverkade från Danmark, att de i sina äldre delar innehålla långt flera danska än svenska notiser. Till Sveriges historia lämna dessa uppteckningar några enstaka, korta underrättelser från senare delen av 1100-talet, men först då man når fram i senare delen av 1200-talet och början av följande århundrade, lösgöra de sig från sitt beroende av den

danska annalistiken och erbjuda ett större källvärde. Upprättningen till en svensk historieskrivning, som bryter den rena årsföljden mellan i övrigt isolerade händelser, föreligger i de till en kodex av Västgötalagen fogade längderna över Sveriges konungar och Västergötlands lagmän och biskopar. Dessa längders enhetliga, egenartade karaktär och stil ange med stor säkerhet, att de samtliga författats av samme man, och de ha, som sedan länge visats, utan tvivel tillkommit kort före 1250, om de ock i sin nuvarande nedskrift härröra från betydligt senare tid, sannolikt först från omkring 1325. Historieskrivningen i dessa längder är ännu av primitivaste art. Till de olika namnen i räckorna äro endast fogade i regel ytterst kortfattade omdömen och uppgifter; av de förra framgår merendels intet annat än det skäligen intetsägande, att den okände författaren ansett vederbörande vara en god eller dålig konung, lagman eller biskop; i de senare lämnas om lagmän och biskopar aldrig stort mera än smärre upplysningar om deras hemort och begravningsplats eller om deras förtjänster och fel som lagsagens och stiftets styresmän. Icke heller i konungalängden går den historiska berättelsen i regel utöver att här och var till konungens namn lagts en och annan allmänt hållen uppgift om hans verksamhet som domare, någon underrättelse av lokal västgötakaraktär eller ett och annat ord om vederbörande konungs regeringstillträde, hans död och begravningsplats. Konungalängden börjar med Olov Skötkonung. Om Sveriges äldre konungar och historia synes överhuvud all kunskap ha saknats i Sverige.

Av ojämförligt större värde som historiska källor än dessa de äldsta svaga ansatserna till en svensk historieskrivning äro de äldre svenska landskapslagarna. Den äldsta av dem, den äldre Västgötalagen, härrör väl i sin nuvarande form först från tiden kort efter 1281, men dess liksom även åtskilliga andra lagars bestämmelser äro givetvis till stora delar väsentligen äldre och lämna kännedom om kultur och samhällsliv även under den senare delen av den äldre medeltiden. Till den politiska historien ge de emellertid endast ett fåtal underrättelser. Detsamma gäller om de äldsta svenska helgonlegenderna. De äro alla nedskrivna först långt efter de händelser de skildra, och tillkomna

i rent religiöst syfte äga dessa uppbyggelseskrifter öfverhuvud knappast något värde för fastställandet av historiska fakta. Deras värde ligger i den för öfrigt ganska ytliga kännedom de skänka om kyrka och religion och om det religiösa livet vid den tid, då de nedskrevos.

Curt Weibull.

KONUNG ERIK XIV:s REGERING.

INRE FÖRHÅLLANDEN UNDER DE FÖRSTA ÅREN.

Underrättelsen om konung Gustavs död träffade Erik i närheten av Älvsborg, och han avbröt genast friarfärden till England för att vända tillbaka. På återvägen upp genom landet samlade han, såsom det berättas, vid alla nattläger allmogen omkring sig och mottog dess trohetsförsäkringar. Under sådana förhållanden kunde ej resan gå synnerligt fort, och den nye konungen hann ej till Stockholm förrän i slutet av november. Härefter följde bestyren med faderns högtidliga begravning i Uppsala, och först sedan Erik vid jultiden vänt åter till huvudstaden, kunde han mera ostört ägna sig åt regeringsomsorgerna.

Huru olika var ej ställningen nu mot fyrtio år tidigare, då fadern som en hemlös äventyrare vandrade kring i »skog och skjul» och, ej alltid med framgång, sökte resa allmogen till en skenbart föga förhoppningsrik strid mot den mäktige konungen över tre riken, huru olika den krona, som av sig själf flyttade över på Eriks huvud, och den, som, av ett folkmöte skänkt åt företrädaren, så länge vacklade på dennes! Lika stor var skillnaden mellan den i prövningarnas skola självlärde unge adelsmannen och konungasonen, som införts i allt sin tids vetande och utan att pröva några vedermödor från barndomen omgivits av ett hovs prakt. Uppror hade från alla håll under många år hotat den förre, ett vid lydriad i åratal vant folk omgav den senare. Om möjligt ännu större var skillnaden mellan «det öde och förlamade» rike den förre mottog och det välmående land, över vilket den senare skulle övertaga herradömet, mellan bristen på

medel även till de nödvändigaste behoven, varmed den förre så länge kämpat, och den fyllda skattkammare, i vilken den senare blott hade att sticka in händerna och taga huru mycket han ville. Fyrtio år förut hade knappt funnits mer än ett oorganiserat bondeuppbåd, nu fanns ett jämförelsevis väl ordnat försvarsväsen både till lands och sjöss. Det är ej många regeringar i Sverige, som öppnats under så lyckliga och ljusa förhållanden.

Den nye konungen själv var i sin bästa ålder — han hade nyss fyllt tjugusju år — och visade visserligen icke brist på intressen av olika slag. Vid hans sida framträder från första stunden som en förtrogen rådgivare och som en driftig och kunskapsrik medhjälpare i regeringsbestyrens detaljer sekreteraren Jöran Persson, som redan i Kalmar tillhört den dåvarande hertigens hov och vars öde hädanefter skulle komma att oupplösligt förknippas med hans herres i medgångens dagar och i olyckans. Den nya styrelsen tycktes också börja på ett mycket självmedvetet sätt och med en rad av regeringshandlingar, av vilka några syntes löftesrika nog. Till de första ämnen, som togo dess uppmärksamhet i anspråk, hörde ordnandet av konungens förhållande till sina bröder, hertigarna.

Emil Hildebrand.

KRING SVENSKAR, SVENSKHET OCH SVENSKMINNEN I U. S. A.

Bilden av den evigt brusande människoböljan mot väster, förlusten av så mycket folk i sin bästa ungdom och börjande mannaålder, de otaliga ödehemmanen runt om i svenska bygder — den bilden var för mer än en helt enkelt det starkaste intryck, som man fått i sin ungdom, det var något som skapade en livsavlöselse och en livsuppgift. Fick man den bilden djupt intryckt i sin själ, då kom också en allt behärskande känsla av plikt att nationellt bevara vad bevaras kunde, att söka taga vara på hela detta ädla svenska material, som, om också ej mer till finnandes hemma i fosterlandet, dock allt fortfarande med blod och ras,

med språk och arv hörde svenskheten till. Och det var detta, som blev syftet och innehållet i allt det som vi kalla den allsvenska rörelsen. Svenska emigranter och deras ättlingar ha vi i hela världen, ej blott i Nordamerika, men dit gick den största strömmen, och därför är bilden av *deras* utvandring den mest tankeväckande och deras öde det vidast syftande. Och därför är också uppgiften att binda dem fast vid modersmålet, vid kunskapen om "det gamla landet" och vid hela det stora svenska kulturarvet den mest betydande delen av vårt arbete. Men det är ett arbete på lång sikt.

Varför utvandrade då alla dessa goda svenskar? Helt naturligt frågade man sig detta då, liksom man väl även gjort vid föregående utvandringar, och på vanligt sätt tillsatte man en kommitté. Denna "emigrationsutrednings" väldiga hög av protokoll och undersökningar blev emellertid på det hela taget utan betydelse; det enda verkligt bestående resultatet blev väl Gustav Sundbärgs snillrika aforismer om svenskarnas lynne.

Och dock är det icke så svårt att se åtminstone några av de mest verkande orsakerna. Att det var längtan efter jord, denna den svenska lantungdomens på den tiden ännu stora och oemotståndliga längtan, som drev det stora flertalet, därom är nog icke tu tal. Här hemma bjöds icke någon sådan gratis eller på överkomliga villkor trots mängden av obrukade vidder, och där borta fick man eller trodde sig åtminstone få god jord att bryta och bruka. Sociala skäl spelade också in i hög grad — den klasskillnad, som torpare- och stutarebarnen känt så överväldigande här hemma, skulle man där borta bli fri från. Icke heller religiösa skäl saknades: vad har icke, särskilt tidigare, det gamla konventikelplakatet och de fördomar, som levde kvar långt efter dess upphävande, kostat oss av svensk folkkraft! Förut utvandrade anhörigas och bekantas icke alltid så sanningssenliga och ej heller alltid så oegoistiska ljusmålningar av lyckolandet i fjärran västern spelade även en betydande roll. Och vilket dådkraftigt sinne skulle icke lockas av den hägrande utsikten att bryta sig en säker bana i de stora möjligheternas rike?

Innerst var nog den mest verkande faktorn då som tidigare

den oemotståndliga vandringslusten, begäret att "komma ut" och pröva främmande förhållanden, ibland till och med den rena äventyrslystnaden. "Amerikafebern" är intet enastående i vårt folks liv — det har varit ett utvandrarfolk genom årtusenden, allt från folkvandringarna och än tidigare. Vi ha här i själva verket ett av de djupaste och ett av de minst beaktade dragen i den svenska folkkaraktären. I historiskt perspektiv betyder den senaste utvandringsperioden blott en väldig episod i många århundradens historia. Och det är en tröst, att så är: vårt folk har överlevat de föregående och rest sig till ny kraft igen, och om vi nu faktiskt leva i efterverkningarna av denna sista blodavtappning med en viss medelmåttighet i vårt offentliga liv, med bristande förmåga att taga risker och ansvar och med avtagande folkökning, så kunna vi med gångna utvandrarperioders historia för ögonen ganska säkert våga hoppas, att "än kommer dag, än är ej allt förbi".

Vilhelm Lundström.

REVAL.

Reval den 30. 7. 1905.

Söndagsstillhet nere i MEJTS salong. Gastarna spola däcket över mitt huvud och en av dem sjunger:

Gråt ej, om på det vida hav
en enslig grav jag får.
Du kan ej pryda där min grav
med rosor och en tår.

Genom springan under skylightet ser jag ett virrvarr av master mot den varmbå luftten och längst borta Reval med gamla svenska murar och torn.

Men över den gammalvärdiga stadens grå och röda silhuett skrika Alexander-Newskijkatedralens fem barbariskt gyllene lökkupoler, att det gamla svenska Reval vid vårt gamla svenska hav nu är en av trösklarna till Orienten. I väldiga slupar passera ryska matroshopar på väg till staden. På piren mitt emot oss

hojta vodkastinkande kuskar, höljda i lumpor av orientaliskt snitt med pärlstickade skärp och låga, på mitten åtsnörda stor-mar. Estniska bönder med vilda skägg och obarmhärtiga ögon hänga över vedskutornas relingar och bekika de ryska bönderna i röda blusar, som ro stenlastade båtar, besläktade med nordlandsbåten och dschonken. På kajen bakom vår blågula fladdrande duk stå Yachtsmän och tala tyska, ryska, estniska och beundra vår båt, ty den är ren och fin, ädlingen bland yachtterna i klubbhamnen. Ville jag, som jag nyss gjorde, klättra upp i klubbhusets flaggstång, skulle jag kunna se en rysk eskader ute på redde, farlig att skåda som ett rövarband på en sekundeater, och bakom den utanför sandrevlarna en kappsegling — ty det är söndag och frisk bris.

Sådan är ögonblickets situation.

Det ligger en viss tjusning i att okänd, utan idiotiska guider ströva igenom en gammal stad av Revals valör. Och dess valör är mycket hög. Jag ville smeka de gamla husens buktiga, av århundradena adlade linjer. De växa ej brutalt upp ur gatan utan deras väggar äro en omärklig fortsättning av den. Det nysas, det oanvändas stelhet är borta och hemmets värme och åldringens overseende slår emot dig i varje hörn. Deras kanter äro rundade som i avsikt att ej skada dig. Och gotikens längtan uppåt stämmer dig till poesi. Tag bara kärleksfullt i de gamla dörrhandtagen, som nöts av generationer, och stig aktsamt på trappstegen, dem århundraden ha slipat med alla slags steg, rädsla, djärva, värdiga, sorgsna.

Du stiger in på gamla gårdar, där varje kvadratfot är en dikt, en historia om allt av himmel och helvete, som kan rymmas i en själ. Bry dig inte om soporna, om stanken, om trasorna och fattigdomen. Men se in genom något litet fönster, om ditt öga hittar genom geranierna och Kristiblodsdropparna. Bakom vart och ett sitta människor i de små rummen och vänta på döden. Strumpstickorna klirra mot varandra, man älskar, man äter, som man älskat och ätit därinne i många hundra år. Det är som då jag står i skogen och ser på en myrstack, som halvsover. Det sysslas därinne, man släpar på ett gammalt nött barr, en

takbjälke eller en gammal kär möbel, alldeles som du flyttar en länstol i ditt rum.

Jag hör icke bullret på gatan bakom mig, där jag står med ansiktet tryckt mot rutan. Jag bryr mig ej om de fulla kuskarna eller småstadsseleganternas sladder eller kvinnornas fnitter på trottoaren. Jag lyssnar till tystnaden i själva muren och till sorlet av skuggorna, som jag älskar att skapa därinnanför. Kanske dog någon av min egen släkt därinne. Han slogs som en djävul under den tappre grev Pontus och roffade åt sig så mycket av bytet, att han blev en välbesutten man, och blev kär i en halvild estnisk bondflicka och gifte sig och lade bort soldatmaneren och dog som jämförelsevis hederlig borgare just i den här kammaren. *Requiescat in pace!*

Med mössan i hand går jag in i den gamla domkyrkan. Under de nötta golvstenarna sova våra gamla slagskämpar, ädlingarna från 1500-talet, som voro gentlemän av sin tid utan näsduk, ty de snöto sig i fingrarna och ströko av på de vackert stickade skörten, medan de höviskt konverserade med sina ädelborna damer, på vilkas spetskragar lössen kröpo i väldiga processioner. Sådan var tiden. Jag tänker mig den gamle fältöversten Karl Horn och hans gemål, som okunniga om vår tids ondska sova under stenen, som jag trampar på med mina moderna gummiskor. Jag tänker mig honom med dödmannens stränga och hemlighetsfulla min och de uttorkade ögonhålorna skådande in i det som ännu är gåtor för de nu levande, med handen på det vackra värjfästet och rocken gulnad och skör som fnöske. Och i kistan bredvid hans gemålen, ur vars sköte en ny gren på det gamla stamträdet växte fram, frisk och grönskande. Jag vet ej, varför jag vill stryka hennes döda stenpanna med min levande varma hand — det är ett slags hälsning både till de döda och de ännu ofödda släkterna — kanske också en hälsning till min egen mor — vad vet jag?

Här ligger Pontus de la Gardie med kung Johans dotter vid sin sida på sarkofagen. Hon är vacker och mild, han är hård och obeveklig, men med knäppta händer vänta de på samma förintelse. Över dem skymmer det i de grå valven. På väggarna

hånga vapensköldar av ätter, vilkas namn nu äro halvt bortglömda i det gamla fosterlandet. Luften är tung av minnen och dammet, som virvlar i solskenet, är som om det vore upprört av mäktiga vingslag från de gamla seklernas jätteörnar, som osynliga kretsas omkring däruppe under taket med kronor om halsarna och svärd och äpplen i klorna.

Jag är ingen Bædeker och min mening är icke att föra någon staden runt och slösa med gamla minnen, dem jag helst behåller för mig själv. Jag vill endast upplysa om att i Schwarzhäupterhaus finnas goda porträtt av våra svenska regenter från Gustav Vasa till och med Ulrika Eleonora. Två porträtt finnas av Karl XII, av vilka det ena föreställer någon engelsk barnkung. Jag skulle kunna beskriva vaktmästarens suveränt överlägsna min, då jag förklarade att det ena icke är äkta. Men äkta var hans vaktmästarlogik, då han invände: Wenn das Eine echt ist, muss auch das Andere echt sein.

Han var tydligen ein echtes Schwarzhaupt.

Jag går på måfå in genom en vacker femtonhundratalsport i ett vackert hus och går uppför en trappa. Det är kanske ingen trappa, utan en stege, som man slagit sönder och satt ihop igen och vridit i spiral. Det stinker av smuts, det är kolsvart. På små dörrar i våningarna läser jag estniska, gamla svenska, tyska och ryska namn. Sopor fylla hörnen, blecksaker, buteljsskärvor, trasor, ben, träbitar, och själva skymningen luktar snusk. Jag har föresatt mig att gå ända upp på vinden, om också en bov står bakom varje dörr. Jag kommer in i en familj, som inte kan mer än estniska utom husmodern, som kan litet tyska. Och genom att använda min tyska och blanda upp den med finska lyckas jag förvärva mig så mycket förtroende, att jag icke blir utkastad. Jag blir till och med bjuden på öl av husfadern, ty jag är svensk, och husmoderns mormor var svenska. Varifrån? Visste icke!

Jag reser ut ur staden till Katharinenthal för att äta middag. Där finns Peter den stores lilla hus och jag beskådar hans sängkammare, där han sov med sina kvinnor och sina tre adjutanter. Jag gråter nästan, icke av rörelse, ty jag är icke ryss,

men något av storhet låg i alla fall över sängarnas enkelhet och hans tofflor, som han glömt att taga med sig i graven. Jag skulle gärna ha velat träffa honom personligen.

Jag åt middag med vodka, stäppgräsvodka, som egentligen bör slås på kläderna, ty det luktar av stäppens hö och något masurka, jag åt Borschtschxstwsch, en härlig soppa, och ryska gurkor, med vilka änglarna borde livnära sig. Jag drack kaukasiskt vin och talade ryska med slavarna.

Jag har nu varit i Reval i tre dagar och i natt segla vi till Vormsö.

Jag tror mig ha studerat Revals karaktär tillräckligt för att bilda mig ett omdöme.

På kvällarna, när allt flyter ihop i skuggor mellan husraderna och skymningen lägger sig över de ryska skyltarna och butikfönstrens kram och allt är tyst, kan jag lätt drömma mig sexhundra år tillbaka i tiden. Samma hus som då peka med sina spetsiga gavlar mot stjärnorna, fast ett annat släkte klättrar i deras trappor. Men jag kan, när jag vill, låta fantasin befolka gator och torg med gubbar i snabelskor och uddskörtade rockar och ställa till ett litet medeltidsbråk mellan en vildsint estnisk fiskarpojke och en tungrodd dansk landsknekt.

Vill jag ha sagan tillbaka, går jag upp på Slottsberget, där Lindanissa, esternas gamla fästning, en gång stod, och där dannebrogen föll ned från himmelen. Djupt nere i berget sover Kalev, sagohjälten Kalevipoegs fader, en sömn som kanhända icke kommer att vara i evighet.

Albert Engström.

DIKTER.

1. SVENSKA FOLKSÅNGEN.

Du gamla, du fria, du fjällhöga Nord,
du tysta, du glädjerika, sköna!
Jag hälsar dig, vänaste land uppå jord,
din sol, din himmel, dina ängder gröna.

Du tronar på minnen från fornstora da'r,
då ärat ditt namn flög över jorden.
Jag vet, att du är och du blir, vad du var.
Ack, jag vill leva, jag vill dö i Norden.

Richard Dybeck.

2. SVERIGE.

Sverige, Sverige, Sverige, fosterland,
vår längtans bygd, vårt hem på jorden!
Nu spela skällorna, där härar lysts av brand,
och dåd blev saga, men med hand vid hand
svär än ditt folk som förr de gamla trohetsorden.

Fall, julesnö, och susa, djupa mo!
Brinn, österstjärna, genom junikvällen!
Sverige, moder! Bliv vår strid, vår ro,
du land, där våra barn en gång få bo
och våra fäder sova under kyrkohällen.

Verner von Heidenstam.

3. FRIHETSSÅNG.

Frihet är det bästa ting,
som sökas kan all världen kring,
för den som frihet kan bära.
Vill du vara dig själver huld,
så älska frihet mer än guld.
Med frihet följer ära.

Fågeln värjer egen bur.
Så göra ock all' vilda djur.
Nu märk, vad du bör göra:
Gud har givit dig sinn' och själ;
var hellre fri än annans träl,
så långt du kan dig röra.

Ädle svensk, du statt nu fast
och bättra det, som fordom brast,
och låt dig ej förvända.
Våga både hals och hand
att frälsa dina fäders land!
Gud skall dig tröst väl sända.

Biskop Tomas.

4. VÅRT LAND.

Vårt land, vårt land, vårt fosterland!
Ljud högt, o dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
mer älskad än vår bygd i nord,
än våra fäders jord.

Vårt land är fattigt, skall så bli
för den, som guld begär.
En främling far oss stolt förbi;
men detta landet älska vi,
för oss med moar, fjäll och skär
ett gulmland dock det är.

Vi älska våra strömmars brus
och våra bäckars språng,
den mörka skogens dystra sus,
vår stjärnenatt, vårt sommarljus,
allt, allt, vad här som syn, som sång
vårt hjärta rört en gång.

Här striddes våra fäders strid
med tanke, svärd och plog,
här, här, i klar som mulen tid,
med lycka hård, med lycka blid,
det finska folkets hjärta slog;
här bars, vad det fördrog.

Vem täljde väl de striders tal,
som detta folk bestod,
då kriget röt från dal till dal,
då frosten kom med hungerns kval,
vem mätte allt dess spillda blod
och allt dess tålmod?

Och det var här, det blodet flöt,
ja, här för oss det var,
och det var här, sin fröjd det njöt,
och det var här, sin suck det göt,
det folk, som våra bördor bar
långt före våra dar.

Här är oss ljuvt, här är oss gott,
här är oss allt beskärt.
Hur ödet kastar än vår lott,
ett land, ett fosterland vi fått.
Vad finns på jorden mera värt
att hållas dyrt och kärt?

Och här och här är detta land,
vårt öga ser det här.
Vi kunna sträcka ut vår hand
och visa glatt på sjö och strand
och säga: Se, det landet där,
vårt fosterland det är!

Och fördes vi att bo i glans
bland guldmoln i det blå,
och blev vårt liv en stjärnedans,
där tår ej göts, där suck ej fanns,
till detta arma land ändå
vår längtan skulle stå.

O land, du tusen sjöars land,
där sång och trohet byggt,
där livets hav oss gett en strand,
vår forntids land, vår framtids land,
var för din fattigdom ej skyggt,
var fritt, var glatt, var tryggt!

Din blomning, sluten än i knopp,
skall mogna ur sitt tvång.

Se, ur vår kärlek skall gå opp
ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
och högre klinga skall en gång
vår fosterländska sång.

Johan Ludvig Runeberg.

5. SJUNGOM STUDENTENS LYCKLIGA DAG.

Sjungom studentens lyckliga dag,
låtom oss fröjdas i ungdomens vår!
Än klappar hjärtat med friska slag,
och den ljusnande framtid är vår.
Inga stormar än i vårt sinne bo,
hoppet är vår vän, vi dess löften tro,
när vi knyta förbund i den lund,
där de härliga lagrarna gro,
där de härliga lagrarna gro. Hurra!

Herman Sætherberg.

6. HÄR ÄR GUDAGOTT ATT VARA.

Här är gudagott att vara.
O, vad livet dock är skönt!
Hör, vad fröjd från fåglars skara,
se, vad gräset lyser grönt!
Humlan surrar, fjäriln prålar,
lärkan slår i skyn sin drill,
och ur nektarfyllda skålar
dricka oss små blommor till.

Ur "Gluntarna" av Gunnar Wennerberg.

7. FREDMANS EPISTEL NR. 38.

*Rörande Mollbergs paradering vid korporal
Bomans grav.*

Undan ur vägen — se hur profossen med plymager
svänger gullyxan, tills allt blir undanröjt!
Se, piparn, stolt med små mustascher,
trind och rödblommig, tar fram sin mässingsflöjt.

Trumslagarn trumlar ...

Mollberg framför går på tå,
ryter och mumlar
och ropar: »Stå!»

Se den där token, så desperat han armen svänger,
välver en pinne och dunkar på ett skinn.

Två tallrikar en annan slänger...

en i ett valthorn han pruttar, tjock och stinn.

En går och pinglar
med en grytring mot ett spjäll,
samlar i ringlar
ett dödligt skräll.

Tjänare, Mollberg! Se, hur han tätt och hjulbent kliver,
gråtögd och blixtpull och som en anka from!

Och efter trippa i full iver

Lejon och Lustig och Lax och Dunderbom.

Skörtet han viker
och uppå gehänget ser. —
Hör, hur han skriker:
»Stå... rätta er!»

Nicka åt Mollberg — ser mutter inte hur han nickar,
lyfter på hatten och grinar uppå skämt?

I takten han på klacken vickar:

ett tu och ett tu — håll takten... trampa jämnt!

Se hur han sprätter
med ny piskperuk och skor,
vita stöfletter
och sorgeflor!

Se Dalbergs Kajsa, var hon i gluggen står och gråter,
blödig och vindögd och med en svarter kjol!

Hör, in i gränden harpan låter —

krögarn han skrattar och spelar på fiol.

Liksom en nunna,
Bomans änka, prydd med dok,
full mot en tunna
står med sin bok.

Där går processen... Kamrater, vem är död i gränden?

Jo, korpral Boman, som låg så vattusjuk...

Se Kristian Wingmark, närmsta fränden,
med viter näsduk och svart rosettperuk!

Han mitt i lede'
går vid Bergström — så därnäst
kyparen Ede,
och så en präst.

Där går orgtramparn, och så tornväktarn i Katrina,
krögarn på Sodom och krögarn på Krypin.
Rör spelet, låt trianglar vina!
Trumslagarn virvlar och dunkar på ett skinn.

Tätt framför vakten
lunkar klockarn, röd och full,
bär efter takten
en skovel mull.

Ja, korpral Boman han har nu kastat plit och balja:
nu är han döder. »Ack, är han död — bevars!»
Han sista gång mustaschen talja
på Bruna Dörren i fjol den sista mars.

Vi tyckas raska —
men vad är vårt liv? Ett bloss.
Boman, din aska
hedras av oss!

Rider er djävuln — stå rätt i ledet, rätta felet!
Höger-om vänder er! Skyldra med musköt!
Musköt på axel! Rör på spelet!
Lägg an i vädret! Ge fyr... för fot, ditt nöt!

Bomans mandater
prisas uti Bacchi trakt...
Hurra, kamrater —
tack för god vakt!

Carl Michael Bellman.

8. SKALDENS MORGONPSALM.

Sol, som från mig flytt,
över bergens topp
lyfter du på nytt
strålig hjässa opp.
Jag vill bedja med de myriader.
Hör mig, sångens, hör mig, ljusets fader!

Tag mig med i skyn
på din himmelsfärd!
Öppna för min syn
diktens sköna värld!
Låt dess gudabilder i det höga
sväva klara för ett dödligt öga!

Lär mig måla sen
för den dunkla jord
varje himlascen:
giv mig språk och ord,
att de flyktiga gestalter stanna
på mitt papper, levande och sanna.

Giv mig kraft och mod
att förakta rätt
dårars övermod,
tidens kloka ätt,
som beler vad skaldens pensel målar,
fåfångt doppad uti dina strålar!

För den bleka nöd
stäng igen min dörr;
giv i dag mig bröd,
som du givit förr;
att den höga himlakraft ej rymmer
ur mitt bröst för jordiska bekymmer!

O! du vet det väl,
hur jag älskar dig.
Därför fyll min själ,
fyll den helt med dig!
Årans, guldets, maktens åtrå vike
från mitt rena hjärta, från ditt rike!

Se, du hör min bön,
hör mitt lov också!
Jorden syns mer skön,
himlen mera blå.
Andar viska i de svala lunder,
jag hör harpor, jag ser skaparns under.

Tiden flyger bort,
konsten är så lång,
livet är så kort.
Upp, min själ, till sång!
Guden kommer. Lyssnen, myriader!
Det är sångens, det är ljusets fader.

Esaias Tegnér.

9. VALLGOSENS VISA.

På berget jag sitter, runt om mig allt tiger,
i kvällen jag sjunger för mig själv.
Skyhögt furen över mig stiger,
i djupet fradgas den strida älv.
Och högt är berget och tyst är skogen,
enslig är kvällen,
ensam är jag.

Erik Gustaf Geijer.

10. NATTHIMMELEN.

Ensam jag skrider fram på min bana,
längre och längre sträcker sig vägen;
ack, uti fjärran döljes mitt mål.
Dagen sig sänker. Nattlig blir rymden.
Snart blott de eviga stjärnor jag ser.

Men jag ej klagar flyende dagen,
ej mig förfärad stundande natten;
ty av den kärlek, som går genom världen,
föll ock en strimma in i min själ.

Erik Gustaf Geijer.

11. IDYLL OCH EPIGRAM.

Till en bondes koja kom en krigsman,
tung av år och vandrande på träben,
bonden fyllde lugnt ett glas för honom,
bjöd, och talte till den gamle knekten:
Fader, säg hur var det dig till sinnes,
när i striden fiender dig omvärvt,
skotten knallade och kulor veno?
Gamle knekten tog sitt glas och sade:
Såsom dig, när någon gång om hösten
hagel kring dig vana, blixtar ljunga,
och du bärgar tegen för de dina.

Johan Ludvig Runeberg.

12. ESPLANADSYSTEMET.

Där gamla kåkar stodo tätt
och skymde ljuset för varandra,
dit sågs en dag med stång och spett
en skara ungfolk muntert vandra.

Och snart i sky
stod damm och boss
då plank och läkt
de bröto loss.

Det ruttna trät,
så torrt som snus,
det virvlar om
med kalk och grus.

Och hackan högg
och stängen bröt
och väggen föll
för kraftig stöt.

Och skrapan rev
och tången nöp,
att taket föll
och skorsten stöp.

Från kåk till kåk
man sig beger,
från syll till ås
allt brytes ner.

En gammal man går där förbi
och ser med häpnad hur man river.
Han stannar; tyckes ledsen bli,
när bland ruinerna han kliver.

— "Vad skall ni bygga här, min vän?
Skall här bli nya Villastaden?"

— "Här skall ej byggas upp igen!
Här röjes blott för Esplanaden!"

— "Ha! Tidens sed: att riva hus!
Men bygga upp? — Det är förskräckligt!"

— "Här rivs för att få luft och ljus;
är kanske inte det tillräckligt?"

August Strindberg.

13. "SKALDEN WENNERBOM."

Genom stadens park går sommarsuset,
skalden Wennerbom från fattighuset
kommer raglande — butelj i hand
— kryssar varligt över gångens sand,
tar en klunk ibland,
ler och mumlar saligt under ruset.

Bin fly kring från trädgårdsmästarns kupa,
kryp och larver störta huvudstupa
ned från träden, allt står högt i blom,
allt är fyllt av doftens rikedom
— skalden Wennerbom
sätter sig i gräset till att supa.

Fåglar tokiga av glädje kvittra,
gräsets hundra syrsor spela cittra,
Wennerbom han lyss med bitter min
— när han klunkar sitt eländes vin,
super som ett svin,
solens strålar mot buteljen glittra.

Brännvinet och han de hålla gille
och han mumlar: "brännvinet ger snille,
brännvinet ger tröst, när hoppet far,
skål för ungdomen och det som var,
låt oss ta en klar,
om det här får gå, så får jag dille.

Jag var glad i tron och stor i tanken.
tills jag drunknade i denna dranken,
det är slut med mig se'n femton år,
hejsan, bror butelj, allt skönt förgår,
låt oss ta en tår,
Wennerbom är full, det ger han fanken!"

Och han somnar in, han går till vila,
parkens medlidsamma kronor sila

litet ljus kring skalden Wennerbom,
milt kastanjen regnar ned sin blom,
flaskan ligger tom,
krypen härs och tvärs däröver kila.

Djup och rik är nu hans gudagåva
och i själen stinga inga dova
ångerns smärtor över last och brott,
till sin ungdoms drömland har han nått,
sover ganska gott,
det är skönt för skalder att få sova.

Gustaf Fröding.

14. BÖLJEBYVALS.

Sjung, sjung i alarna
flygande storm, du kämpars vän,
sjung, sjung i salarna;
glimmande höstlöv fara.
Stolt under ekarna
prunkar en senad skara än,
trofast i lekarna,
trofast i storm och fara.

Snart, snart på planerna
möter jag dig, som ingen vet.
Starkt som orkanerna
känslornas vindar fara.
Går du i tågande
skyarnas svalka röd och het?
Ord har jag lågande,
länge jag måst dem spara.

Sol, sol, i ekarna
tänd nu till balen höstens bloss!
Mörkt brinna vekarna;
dånande vågor fara.
Våren, den susande,
har inga visor mer för oss.
Livet är brusande
stormsång och stormdans bara.

Erik Axel Karlfeldt.

15. JUNGMAN JANSSON.

Hej å hå, Jungman Jansson, redan friskar morgonvinden,
sista natten rullat undan och Constantia ska gå.
Har du gråtit med din Stina, har du kysst din mor på kinden?
Har du druckit ur ditt brännvin, så sjung hej å hå!

Hej å hå, jungman Jansson, är du rädd din lilla snärta
ska bedraga dej, bedraga dej och för en annan slå?
Och som morgonstjärnor blinka, säj, så klappar väl ditt hjärta,
vänd din näsa rätt mot stormen och sjung hej å hå!

Hej å hå, jungman Jansson, kanske ödeslotten faller,
ej bland kvinnfolk, men bland hajarna i söderhaven blå?
Kanske döden står och lurar bakom trasiga koraller,
han är hårdhänt, men hederlig, så sjung hej å hå!

Kanske sitter du som gammal på en farm i Alabama,
medan åren siktas långsamt över tinningarna grå.
Kanske glömmet du din Stina för en sup i Yokohama,
det är slarvigt, men mänskligt, så sjung hej å hå!

Dan Andersson.

16. DEN FÖRSTA GÅNG.

Den första gång jag såg dig, det var en sommardag
på förmiddan, då solen lyste klar,
och ängens alla blommor av många hundra slag,
de stodo bugande i par vid par.
Och vinden drog så saktelig, och nere invid stranden,
där smög en bölja kärleksfull till snäckan uti sanden.
Det första gång jag såg dig, det var en sommardag,
den första gång jag tog dig uti handen.

Den första gång jag såg dig, då glänste sommarskyn,
så bländande som svanen i sin skrud.
Då kom det ifrån skogen, från skogens gröna bryn
liksom ett jubel utav fåglars ljud.
Då ljud en sång från himmelen, så skön som inga flera;
det var den lilla lärkan grå, så svår att observera.
Den första gång jag såg dig, då glänste sommarskyn
så bländande och grann som aldrig mera.

Och därför när jag ser dig, om ock i vinterns dag,
då drivan ligger glittrande och kall.
Nog hör jag sommarns vindar och lärkans friska slag
och vågens brus i alla fulla fall.
Nog tycker jag ur dunig bädd sig gröna växter draga
med blåklint och med klöverblad, som älskande behaga,
att sommarsolen skiner på dina anletsdrag,
som rodna och som stråla och betaga.

Birger Sjöberg.

17. I RÖRELSE.

Den mätta dagen, den är aldrig störst.
Den bästa dagen är en dag av törst.

Nog finns det mål och mening i vår färd —
men det är vägen, som är mödan värd.

Det bästa målet är en nattlång rast,
där elden tänds och brödet bryts i hast.

På ställen, där man sover blott en gång,
blir sömnen trygg och drömmen full av sång.

Bryt upp, bryt upp! Den nya dagen gryr.
Oändligt är vårt stora äventyr.

Karin Boye.

KLIPP UR SVENSKA TIDNINGAR.

NÖJEN

Kungl. Teatrarna.
Dramaten T. 612040, 621247.
Kl. 8—10,30.

HAN SOM FICK LEVA OM SITT LIV.

Skådespel i tre akter av
Pär Lagerkvist.
I huvudrollen Lars Hanson.

BIOGRAFERNA

SPEGELN

Tutta Rolff i

OMBYTE FÖRNÖJER

"Framför allt rolig. Både i situa-
tioner, spel och repliker." St. T.
"S. F. har gjort ett litet lycko-
kast." D. N.

STOR FEST vid Bredasjön, Holmsjö,

ANNANDAG PINGST med bör-
jan kl. 6 e. m. SERVERING,
KAFFE, VARM KORV. PRIS-
SKJUTNING m. m. Musik av
Sjömanspojkar. Till talrikt be-
sök inbjudes.

HOLMSJÖ HEMBYGDSFÖR- ENING

PLATSSÖKANDE

Studentska med betyg i engelska
och franska i fil. mag. examen
önskar plats under sommaren
som guvernant. Svar till "Under-
visningsvan".

TILL SALU *hall = ystarebutik*

LÄCKERHETER TILL HELGEN:

Tomater, gurka, sparris,
spenat, morötter, nya och
gamla, äpplen o. päron.
Extra fina varor.

OSCAR KROKS Livsmedelsbutiker, HÄSTÖ.

MODERN VILLA

i RÖDEBY, med vackert läge,
5 min. från kyrkan, inneh. 5 à 6
rum, kök, badrum, w. c., vatten-
ledn., avlopp, el. ljus, stor tomt
med trädgård. Passar till enfa-
miljs- eller tvåfamiljsbostad. Till-
träde genast el. efter överens-
kommelse. Goda betalningsvillkor
kan erhållas. Närmare genom
W. OTTOSSONS EGENDOMSAF-
FÄR, Ö. Köpmang. 32, Karlskrona.
Tel. 1228.

UTBJUDES HYRA

Rymlig, fullt modern
Trerumsvåning
med jungfrukammare och sto-
ra utrymmen å nedre botten
samt ett garage lediga 1 okt.
Bergsgatan 4. Telefon 2372.

EDER SEMESTER

tillbringa Ni bäst och billigast å
Pensionat Frideborg. Nära bad.
Vidare uppl. Stockevik (Tjörn),
tel. 10.

LEDIGA PLATSER

Manligt handelsbiträde

22—25 år, med vana i lanthandel, nykter o. ordningsam, med vinnande sätt mot kunder samt kunnig i skyltning erh. plats 15/8 i större samhälle, 3 mil från Varberg. Fritt vivre. Svar med foto, ref. o. löneanspråk till "Pålitlig medarbetare", H. T:s annonskontor.

Yrkeskunnig o. intresserad,

gärna bildad, barnkär person, erhåller ansvarsfull, självständig plats att sköta modernt villahem invid Stockholm. 2 vuxna, en 6 års flicka. Fru Boman, Södra Ångby. Tel. 122.

UNDERVISNING ÖNSKAS

40-årig akad. bildad man önskar engelska tallektioner under juli månad. Tillfälle till vistelse å vacker, naturskön trakt och lediga förmiddagar. Svar till "Värmland A. B.", med uppgift om löneanspråk etc. Dagens Nyheters Huvudk.

FÖRLORAT

En portmonnä, innehållande penningar och två nycklar. Hederlig vedergällning.
Bergkvist, Ö. Prinsgatan 18.
Tel. 2457.

TILLVARATAGET EN NYCKELKNIPPA.

Förfrågan tel. 203145.

RÄTTSHJÄLP

A. HANSSONS advokatbyrå Jakobsbergsgatan 32, utför alla slags juridiska uppdrag. Fri rådfrågning måndagar 10—4.

Juvelkupp i Stockholm.

En djärv våningsstöld förövades på pingstdagen vid Grevtugregatan i Stockholm av en inbrottstjuv, som av tillvägagångssättet att döma är specialist på våningsinbrott.

Bytet blev smycken av olika slag till ett sammanlagt värde av nära 5 000 kr. Bland det stulna fanns ett armband med 15 briljanter i platinainfattning värt 1 100 kr. samt en till 2 000 kr. värderad brosch med pärlor och diamanter. Vidare stals en bergkristallbrosh, ett par örhängen, två hängsmycken, en antik ring, ett guldarmband, två pärlhalsband, en vigselring, skjortknappar m. m. Inbrottet skedde mellan kl. 2 och 4 på eftermiddagen, då ingen var hemma i våningen.

Nordens neutralitet i historiskt verk.

— Privat till Dagens Nyheter. —

KÖPENHAMN, lördag.

Institutet för historia och samhällsekonomi, som utvecklar en livlig verksamhet med studier av ekonomiska, historiska och aktuella internationella problem, har tagit initiativet till ett högst intressant verk.

Det rör sig om en vetenskaplig undersökning av de nordiska ländernas neutralitetspolitik och neutralitetsproblem, sett mot historisk bakgrund, men med huvudvikten lagd på tiden under och efter världskriget och fram till de allra senaste åren.

Verket skall skrivas av medarbetare från alla de nordiska länderna, och institutet har därför

uppdragit redigeringen åt en särskild nordisk kommitté av folkrättssakkunniga.

Boken, som torde komma att omfatta mellan 800 och 900 sidor, är avsedd att utges i två upplagor, d. v. s. i en nordisk på författarnas modersmål och i en internationell på engelska. För utarbetandet och utgivande av detta monumental verk har Institutet för historia och samhällsekonomi mottagit ett större anslag av Rockefellerfonden och dessutom stora bidrag från finska och svenska staten.

Affärsbyggnad i Kalmar hemsökt av eld.

KALMAR, måndag. (TT) Eld utbröt vid tretiden natten till andandag pingst i direktör Knut Ericsons fastighet vid Storgatan i Kalmar. A.-b. Carl Johanssons herrekiperingsaffär, som är inrymd i fastigheten, blev mycket illa åtgången, dels av elden och dels av de täta rökmassor, som utvecklades, när elden grep omkring sig i klädeslagret. Brandkåren fick nästan hela tiden arbeta med gasmasker. Elden orsakades genom överhettning i en s. k. korsvirkesvägg, som skiljer herrekiperingen från ett bageri.

Skadorna beräknas till ungefär 100 000 kr. och försäkringarna beräknas täcka värdet av det brunna.

100 mm regn på en timme.

UDDEVALLA, måndag. (TT) Måndagens åskväder över Bohuslän var på sina håll det värsta man haft på många år. Stora skador ha anställts på elektriska ledningar och flera kustsamhäl- len voro ännu på kvällen utan ljus. Transformatorstationerna i Herrestad och Tossene utsattes för blixtnedslag och den sistnämnda nedbrann till grunden. Nederbörden uppmättes på Sotenäset till över 100 mm på en timme. På vägarna från Rörby anställdes stora skador och diken på upp till ett par meters djup uppstodo i vägbanan, där vattnet forsade. Även på åkrarna anställdes stora skador. Vägstyrelsen räknar med utgifter på 30 000 kr. till vägnas iständsättande, och den förstörda grödan kring Rörby taxeras till 15 000 à 20 000 kr. I Uddevalla uppstod översvämning på en del gator genom det våldsamma regnet och ute på landsbygden ha på flera ställen nötkreatur dödats av blixten.

Ur Normas matsedel.

Frukost före kl. 11.

124 - 100 - 30000

$\frac{1}{2}$ grape-frukt, smör, bröd, 1 assiett, 1 ägg, 1 kopp kaffe eller te	1,00
Gröt, mjölk, smör, 1 ägg, 1 kopp kaffe eller te ...	0,75

Lunch kl. 11—14.

Smörgåsbricka, valfri varmrätt	1,45
Smör, bröd, ost, sill, valfri varmrätt	1,20
Smör, bröd, dagens rätt	0,85

Gratinerad torskfilé med hummer
 Delikatessill med gräslök och grädde
 Ägglåda med ansjovis och tomat
 Bräckt frukostkorv med brynt potatis
 Pytt i panna med 1 stekt ägg

Middag.

Smörgåsbricka och två valfria rätter	1,85
3 valfria rätter	1,60
2 rätter utan val (angivna med x)	1,00

Buljong med ostkex
 Filbunke

— — — —

Kokt kolja med äggsås
 Stekt sjötunga med svampsås
 Får i kål
 Kalvstek med gurka
 Köttfärs med stuvade skärböner x
 Blandade grönsaker i smör

— — — —

Körsbärssoppa med skorpor x
 Glass med gelé
 Fyllda strutar
 Plättar med sylt

Normas matbox är en praktisk utflyktsförpackning.

2 smörgåsar med pålägg och en rätt	1,25
--	------

(köttbullar, hackad kalvkotlett, strömmingsflundra,
 tunna pannkakor, 2 kokta eller två stekta ägg med
 stekt fläsk)

REISIL TARVITATAVAID TAVALISI SÖNU.

tåg — rong;
båt — laev;
flygmaskin — lennuk;
biljettlucka — piletikassa, -luuk;
väntsai — ooteruum;
ingång — sissekäik, -pääs;
utgång — väljakäik, -pääs;
biljett — pilet;
resgodsbiljett ¹⁾ — pagasipilet;
övertikt ²⁾ — ülemäärane kaal, enamkaal;
platsbiljett — platskaart;
tidtabell — sõiduplaan;
snälltåg — kiirrong;
persontåg — reisirong;
godståg — kaubarong;
ankommande tåg — saabuv rong;
avgående tåg — väljuv rong;
plattform — perroon;
tåg norrut — põhja poole minev rong;
tåg söderut — lõuna poole minev rong;
ankomst — tulek, saabumine;
avgång — minek, ärasõit;
uppehåll — peatus;
ombyte — ümberistumine;
resgods — pagas, pakid;
bärare — pakikandja;
förvaring av reseffekter — käsipakkide hoiuruum;
inlämning — vastuvõtmine;
utlämning — väljaandmine;
sovvagn — magamisvagon;
sovplats — magamisplats;
ledig — vaba;
upptagen — äravõetud; kinni;
rökare — suitsetajaile;

¹⁾ Rootsisis maksab pagasipilet 50 ööri pakkidelt raskusega kuni 25 kg.

²⁾ Üle ¹⁾ all tähendatud raskusmäära olevat kaalu nimetatakse ülemääraseks ehk enamkaaluks.

rökning förbjuden — suitsetamine keelatud;
livsfarligt att luta sig ut — väljakummardamine elukardetav;
nödbroms — hädapidur;
drag i handtaget, då fara är för handen — tõmba käepidemest,
 kui häda käes;
tull — toll;
pass — pass;
bil — auto;
spårvagn — tramm;
kvitto — ühe otsa trammipilet;
övergång — ülekäigukoht;
hotell — hotell, võõrastemaja;
pensionat — pansion;
rum med två bäddar — kahe voodiga tuba;
våning — korter; (maja)kord;
hiss — lift, tõstuk;
städerska — toatüdruk;
matsal — söögisaal;
uppasserska — ettekandja (kõnetletakse: *fröken!* — preili!);
kypare — kelner (kõnetl.: *vaktmästarn!* — oober!);
hovmästare — ülemkelner (kõnetl.: *hovmästarn!*);
får jag be om notan (räkningen)! — palun arvet!
kan jag få betala! — kas ma tohiksin maksta?

TÖLKEHARJUTUSI.

1.

(Üks) väike poiss mängis tänaval. Lase väikesel minu juurde koju tulla. Hüüa teda! Kuidas on siis tema nimi? Teda hüütakse Kalleks. Väikesed lapsed ei tohiks¹ üksinda tänaval käia. Kui me tagasi tuleme, siis tahan jutustada tema väikesest tütrest. Ta oli oma ema ainus laps. Kui vana ta oli? Kolmteist aastat. Kas sa tundsid tema venda? Kas tal oli vend? Seda ma ei teadnud. Ta andis kõik oma raamatud (oma) vennale. Siis on ta parem kui enamik². (Tema) vend oli noorem kui tema. Üks

õde on kõige vanem. Tal on ka ilusaimad silmad. Ma andsin nende lilled neile. Kas te nägite uusi maju³? Ta on minule ja oma vennale jutustanud maailma ilusaimaid jutte.

¹ tohtima — böra. ² enamik — *de flesta*. ³ määratud kaju.

2.

Minu vanim vend teeb tänavu (ühe) reisu Saksamaale. Ta tahtis kõik oma raamatud sinna kaasa võtta, kuna ta tahab Berliinis õigusteadust õppida¹. Seal peab² see kõige paremini minema. Midagi sellist pole ma kunagi kuulnud. Mida hakkab siis teie noorim õde tegema? Tal pole ju kindlat teenistust, nagu olen kuulnud. Ta on kihlunud. Noh hästi, aga sellest ei saa ju elada. Kõik, mis ma sellest kuulen, vihastab³ mind. Kas sa näed seda meest, kes seal tänaval läheb? Seda ma ei tunne. Tal olevat välja üürida palju kortereid, mis on aga õige kallid. See maja, mille peremeest⁴ ma tunnen, on aga hea. Kirjanik, kellest me äsja⁵ kõnelesime, on surnud. Selle järgi, mis⁶ mina kuulsin, olevat ta ise endalt elu võtnud.

¹ õigusteadust õppima — *studera juridik*. ² peab — *lär*. ³ vihastama — *förarga*. ⁴ peremees — *värd*. ⁵ äsja — *nyligen*. ⁶ selle järgi, mis — *efter vad*.

3.

Kellega lapsed mängivad? Ma ei tea, aga tõenäoliselt¹ selle võõra poisiga, kes elab seal vastasmajas². Aastaaeg, mida ma kõige enam armastan, on kevad. Siis õitsevad viljapuud ja kõik hakkab haljendama³. Loodus ise näib uuesti elustuvat. Möödunud aastal oli meil soe suvi. Sügisel läheb ikka külmemaks. Ma ärkasin⁴ täna hommikul vara, kui mu naaber aknale koputas⁵ ja ütles: „Rõivastuge⁶ ruttu, sest meie tahame täna hommikul turule minna.“ Tõusin ruttu üles, pesin end, rõivastusin ja järgnesin⁷ talle turule, kus tegime terve rea⁸ sisseoste⁹. Saatsime kauba¹⁰ (ühe) jooksupoisiga¹¹ koju ja läksime siis edasi ühe kiriku juurde linna äärde¹², kus ma veel kunagi polnud käinud.

¹ tõenäoliselt — *antagligen*. ² vastasmaja — *huset mitt emot*. ³ haljendama — *grönska*. ⁴ ärkama — *vakna*. ⁵ koputama — *knacka*.

⁶ rōivastuma — *klāda pā sig.* ⁷ järgnema — *fōlja.* ⁸ terve rea — *en hel rad.* ⁹ sisseost — *inköp.* ¹⁰ kaup — *varor.* ¹¹ jooksupoiss — *springpojke.* ¹² ääres — *utanför.*

4.

Kuidas on teie ees- ja perekonnanimi? Kunas olete sündinud? Ma olen sündinud 7. mail 1907. Kui vana te olete? Olen 32-aastane. Kas olete abielus? Miks tulid sa nii hilja? Ma leidsin (ühe) väikese koera, kelle pidin kaasa võtma. Sellist väikest koera on väga ebamugav¹ toita². Miks siis, tal on ju niisama head hambad kui suurel? Nad kohtasid tänaval (üht) vana naist. Vanaeit tahtis saada natuke raha või vanu riideid. Mul olid kodus küll mõned tarvitatud³, aga kahjuks ainult meesteriided⁴. Pole viga⁵, annan need oma vanale. Vana on haige ega saa töötada. Palun andke mulle mõned! Suured aknad olid päris märjad⁶. Pean musta⁷ vee ära kuivatama. Üks aken oli eriti märg.

¹ ebamugav — *obekväm.* ² toitma — *mata.* ³ tarvitatud — *slitna.* ⁴ meesteriided — *herrkläder.* ⁵ pole viga — *det gör ingenting, det skadar inte.* ⁶ märg — *vät.* ⁷ must — *smutsig.*

5.

Palun, härra professor, võtke istet. Täna väga, ma seisan ju päris hea meelega. Tahan teile tuua klaasi õlut. Preili, kas ma võin kanda teie raamatuid? Kuhu te lähete? Ma lähen koju ja pean ruttama. Kunas me jälle teineteist näeme? Ta ütles, et ta ei tundnud neid kolme härrat, kes meist praegu möödusid. Saime kumbki ühe¹ lille. Igaüks² tunneb seda raamatut. Ei, mina pole seda lugenud. Kes on selle kirjutanud? Millise riide sa võtad, selle või tolle? Pruun on ju parem. Seda ei või ma aga võtta, sest see maksab liiga palju. See proua Veski, kelle ema ma tunnen, on haige. Mis tal siis viga on³? Mitte midagi, mis ta ütleb, pole tõsi. Keegi ei või talle midagi usaldada⁴. Ta on oma maa, mille suurim luuletaja ta on, ilma pikemata⁵ maha jätnud.

¹ kumbki ühe — *var sin.* ² igaüks — *var och en, vem som helst.* ³ mis tal siis viga on — *vad fattas henne.* ⁴ usaldama — *anförtro.* ⁵ ilma pikemata — *utan vidare.*

6.

VANAEIT JA RONK¹.

Oli kord üks vanaeit, kes oli kuulnud, et ronk võib elada kakssada aastat. See, leidis ta, kõlas² ebausutavalt³. Ta tahtis sellepärast ise näha, kas ronk tõesti võib elada nii kaua. Sellepärast läks ta ja ostis omale ronga, et⁴ näha, kui vanaks niisugune lind võib saada. Seekord sai vanaeit küll tüssata⁵.

¹ ronk — *corp.* ² kõlama — *lâta.* ³ ebausutav — *otrolig.* ⁴ et — *för att.* ⁵ sai tüssata — *blev lurad.*

7.

KOER JA LIHATÜKK¹.

(Üks) koer jooksis mööda² teed. Tal oli lihatükk suus. Vähe aja pärast tuli ta oja³ juurde. Üle selle oli purre⁴. Koer jooksis purrele⁵. Kui ta oli läinud mõned sammud, ta seisatas ja vaatas vette⁶. Lihatiikk, mida ta suus kandis, peegeldus⁷ selles. Ta uskus, et lihatükk, mida ta nägi ojas, on tõeline lihatükk, ja ta avas suu, et seda võtta, aga sealjuures ta kaotas⁸ selle, mis tal juba oli.

See, kes ahmitseb⁹ liiga paljut¹⁰,
sageli kogu tüki kaotab¹¹.

¹ liha — *kött.* ² mööda — *på.* ³ oja — *å.* ⁴ purre — *spång.* ⁵ purrele — *ut på spången.* ⁶ vette — *ned i vattnet.* ⁷ peegelduma — *avspeglas.* ⁸ kaotama — *tappa.* ⁹ ahmitsema — *gapa.* ¹⁰ liiga paljut — *över mycket.* ¹¹ kaotama — *mista.*

8.

KURT¹ VANAMEES.

Oli kord vanamees, kes oli täiesti kurt². Ta sõitis ligemasse linna, et müüa rukist. Teel mõtles ta järele, mida linlased talle ütleksid ja mida ta siis vastaks. „Jah, esiteks³ küsivad nad küll, mis on see, mis mul kotis⁴ on, ja siis ma ütlen: rukis. Siis küsivad nad küll, mis see maksab, ja siis ma ütlen: 12 krooni. Ja siis tahavad nad minuga muidugi⁵ kaubelda⁶, aga siis ma vastan: seda pakuti mulle koduski, aga ma sõitsin siia, et enam saada.“

Nii jõudis ta linna ja jäi turule seisma. Kohe tuli seal tema juurde üks mees ja tahtis temaga kaubelda.

„Tere,“ ütles mees.

„Rukis,“ sõnas vanamees.

„Mis sul kotis on?“ küsis mees edasi.

„12 krooni,“ vastas vanamees.

„Sa lobised, nagu tahaksid peksa⁷ saada,“ ütles mees.

„Seda pakuti mulle koduski, aga ma sõitsin siia, et enam saada,“ vastas vanamees.

¹ kurt — *döv*. ² täiesti kurt — *stendöv*. ³ esiteks — *först*. ⁴ kott — *säck*. ⁵ muidugi — *förstås, nog*. ⁶ kauplema — *handla, (siin) pruta*. ⁷ peks — *stryk*.

9.

HÄVITAV¹ TORMIKEERIS² LÄKS ÜLE VILJANDI.

Kolmapäeva õhtul kella 7 paiku³ läks üle Viljandi linna tugev äikesehoog⁴ ühes rahesajuga⁵. Selle eel liikus⁶ aga harukordselt⁷ võimas tormikeeris, paisates⁸ ümber põliseid⁹ puid, purustades¹⁰ aedasid ning tekitades¹¹ kahju¹² ka hoonetele¹³. Eriti raskesti sai tormikeerises kannatada¹⁴ Jaama tänava ümbrus, mis näis pärast selle möödumist¹⁵ otsekui lahingu¹⁶ tallermaa¹⁷. Jaama tänaval paiskas¹⁸ tormikeeris umbes 50 meetri pikkuselt ümber¹⁸ ka Viljandi Põllumeeste Seltsi¹⁹ kuuri²⁰. Hoone katuse tõstis²¹ tormihoog aga täiesti õhku²² ning paiskas üle tee asuva maja seina vastu. Seejuures tungis²³ üks katuses asuv umbes sülla²⁴ -pikkune ja nelja tolli²⁵ jämedune tal²⁶ paari jala pikkuselt läbi majaseina. Tala ots tungis ühe maja alumisel korral²⁷ elutseva muusikaõpetaja korteri seinast sisse, paisates ümber sama seina ääres asuva raamaturiuli ning puistates²⁸ kõik toas asuvad esemed²⁹, nende hulgas ka klaveri³⁰, krohvipuru³¹ täis. Toa aken aga oli purunenud³² kildudeks³³ ning osa neist paiskunud³⁴ vastu vastasseina.

¹ hävitav — *förödande*. ² keeris — *virvel*; tormikeeris — *virvelvind, cyklon*. ³ paiku — *omkring*. ⁴ äikesehoog — *åskväder*. ⁵ rahesadu — *hagelby*. ⁶ liikuma — *röra sig*; selle eel liikus — *detta föregicks av*. ⁷ harukordselt — *ovanligt*. ⁸ paisates ümber — *som stötte omkull*. ⁹ põline — *åldrig*. ¹⁰ purustama — *förstöra*. ¹¹ tekitama — *förorsaka*. ¹² kahju — *skada*. ¹³ hoone — *byggnad*. ¹⁴ kannatada saama — *utsättas*.

¹⁵ möödumine — *förbidragande*; pärast selle möödumist — *sedan den dragit förbi*. ¹⁶ lahing — *slag*. ¹⁷ tallermaa — *tummelplats*; otseku lahingu tallermaa — *som ett slagfält efter striden*. ¹⁸ ümber paiskama — *stöta omkull*. ¹⁹ Põllumeeste Selts — *lantmannaförening*. ²⁰ kuur — *lada, magasin*. ²¹ tõstma — *lyfta*. ²² õhk — *luft*. ²³ tungima — *driva*. ²⁴ süld — *famn*. ²⁵ toll — *tum*. ²⁶ tala — *bjälke*. ²⁷ alumisel korral — *på nedre botten*. ²⁸ puistama — *strö*. ²⁹ ese — *föremål*. ³⁰ klaver — *piano*. ³¹ krohvipuru — *murbruk*. ³² purunema — *splittras*. ³³ kildudeks — *i skärvor*. ³⁴ paiskuma — *kastas åt olika håll*.

10.

DR. J. HURDA PÄRANDUS ¹.

22. juulil 1939 täitus ² eesti rahvusliku suurmehe ja rahvaluulekuninga ³ dr. Jakob Hurda sünnist 100 aastat. Dr. Jakob Hurda matusepäeva ⁴ õhtul 4. (17.) jaanuaril 1907. aastal kogunes „Vanemuise“ väikesse saali rida meie avaliku elu tegelasi ⁵, et pidada nõu ⁶, kuidas dr. J. Hurda algatatud töid jätkata ja tema vanavarakogusid ⁷ laiemale, asjast huvitatud ringkondadele ⁸ kättesaadavaks ⁹ teha. Läbirääkimiste ¹⁰ tulemuste kohta loeme koosoleku ¹¹ protokollis järgmist: „Kuigi meil praegu ei ole kedagi üksikut inimest, kellel olemas seesama jõud ¹² kui Hurdal, võib siiski kahtlemata hulk väikesi jõude palju kasulikku tööd ära teha... Hurda töödele tuleks kogumis- ja asupaik ¹³ iseäralise ¹⁴ Hurda-muuseumi kujul ¹⁵ ellu kutsuda ¹⁶.“ Muuseumi põhikirja ¹⁷ koostamisel ¹⁸ võeti aluseks paremate välismaa muuseumide põhikirjad ning see kinnitati ¹⁹ 19. dets. 1908. a. nime all Eesti Rahva Muuseumi põhikiri.

¹ pärandus — *arv*, (siin) *kvarlätenskap*. ² täituma — *infalla*. ³ rahvaluulekuningas — *”folkminneskungen”*. ⁴ matusepäev — *begravningsdag*. ⁵ avaliku elu tegelane — *i det offentliga livet känd person, notabilitet*. ⁶ nõu pidama — *hålla råd*. ⁷ vanavarakogu — *folkminnessamling*. ⁸ ringkond — *krets*. ⁹ kättesaadav — *tillgänglig*. ¹⁰ läbirääkimine — *diskussion*. ¹¹ koosolek — *möte*. ¹² jõud — *kraft*. ¹³ kogumis- ja asupaik — *samlingsplats*. ¹⁴ iseäraline — *särskild*. ¹⁵ kujul — *i form av*. ¹⁶ ellu kutsuma — *kalla till liv, grunda*. ¹⁷ põhikiri — *statut, stadga* (rootsi keeles mitm.). ¹⁸ koostamine — *uppgörande*. ¹⁹ kinnitama — *stadfästas*.

SELGITAVAD MÄRKUSED LUGEMISTÜKKIDE JA LUULETUSTE JUURDE.

Lk. 23. *Januari börjar året jne.* on vana lastevärss.

Lk. 26. *Sagan om den stora skräddaren och den lilla mannen* on vana lastejutt. Siinne tekst on võetud E. Beskow — H. Siegwald'i lugemikust *Vill du läsa? II*. Teine õppeaasta. Seal on ka lugemistükid *Svarta Sara* (lk. 36), *Gumman, som plockade ved* (lk. 39) ja *Gubben, som talade i ordspråk*.

Lk. 30. *Måndag gör jag ingenting jne.* on vana värss.

Lk. 31. Skåne ja Blekinge on Rootsi lõunapoolseimaid maakondi. Viljarikas läänepoolne Skåne on saanud nimeks Rootsi viljaait (*Sveriges kornbod*), kuna väikest idüllilist Blekinget kutsutakse Rootsi aiaks (*Sveriges trädgård*).

Lk. 33. Rootsi laplasi on umbes 7000.

Lk. 39. Rootsis on põhikooliks rahvakool. See on 6—7-aastane. Keskkool on kas 4- või 5-aastane. Gümnaasiumis on harilikult neli ringi või klassi, mõnikord on aga gümnaasium kolmeaastane. Kooliaeg kuni lõpueksamini kestab harilikult 13 aastat. Kõige harilikum on: neli aastat rahvakoolis, viis aastat keskkoolis ja neli aastat gümnaasiumis, mis lõpetatakse üliõpilaseksamiga (küpseksam). See annab õiguse ülikoolidesse ja kõrgemaisse kutsekoolidesse astumiseks.

Lk. 40. Rootsis on kombeks, et pererahvast tänatakse „viimase korra“ (*för sist*), „möödunud korra“ (*för senast*) ja „eilse“ (*för igår*) eest. See tänu esitatakse suuliselt juhuslikul kohtumisel, muidu telefoni teel. Pidulikumail juhtudel esitatakse see kirjalikult.

Zarah Leander on tuntud rootsi filminäitleja.

Lk. 42. *Stockholms grundläggning* on esitatud Andres Fryxelli *Berättelser ur svenska historien* järgi, mis hakkas ilmuma 1823. a. ja mille viimne, 46. osa ilmus 1879. a. Fryxell (surn. 1881) on oma laaulatusliku ajaloolise teosega olnud mõõduandvaks rahvalikule arusaamisele rootsi ajaloost.

Strängnäs on vana piiskopilinn Mälari lõunakaldal.

lerbak = lerrygg — saviselg on siin lõhe naljapärane nimetus.

Tynnelsö on vana loss Tynneli saarel Mälaris.

Staden inom või mellan broarna on Stokholmi vanim osa nn. vanalinnaga. Otse selle kõrval on *Riddarholmen*, kus asub Riddarholmi kirik (1280. aastaist).

Birger Jarl (surn. 1266) oli Rootsi riigi eestseisja, „jarl“, 1250. aastail. Eriti kuulus on Birger Jarl rahuseaduse andmisega, kolonisatsiooniretkedega Soome ja kaubanduse edendamiseks. 1256. a. las kis ta rootsi väesalkadel koos saksa orduga ette võtta retke Narva jõe, kavatsusega kaitsta rootsi kaubandust Novgorodis.

Lk. 43. *Dramaten*, s. o. Kuninglik Rootsi Draamateater Stokholmis, asutatud Gustav III poolt 1788. a.

Sigfrid Siwertz (sünd. 1882) on juhtivaid kaasaegseid rootsi kirjanikke. Tähtsamad tema romaanidest on „Selambid“ (tõlgitud ka eesti keelde), „Suur kaubamaja“ ja „Jonas ja lohe“. Tema näidendeist võib märkida „Kaks ajadraamat“ ja „Ma olin varas“.

Lk. 44. *Läsa på tre betyg vid universitetet* — end ülemastme-eksamiks ette valmistama (*två betyg* — keskaste). *Trebetygsuppsats* — ülemastme-eksamiks nõutav seminaritöö.

Lk. 45. Skanör on väike linn Skånes, Rootsi kagupoolseimal tipul. Koos Falsterboga, mis asetseb just tema kõrval, etendas ta kesk-ajal heeringapüügil Öresundis tähtsat osa.

Lk. 47. *Bättre stamma i bäcken än i ån. Stamma* siin = *dämma* — tammistama, tõkestama.

Man ska inte ropa hej, förrän man är över bäcken — eesti vaste sellele on ära hõiska enne õhtut.

Lk. 48. Elsa Beskow (sünd. 1874) on tuttav oma illustratsioonidega lasteraamatuite ning muinasjuttude ja lastelauludega. Kõige tuttavamad peaksid olema *Putte i Blåbärsskogen* ja *Tomtebobarnen*, mis on tõlgitud paljudesse keeltesse.

Den heliga natten kogust *Kristuslegender* on autobiograafiline. Nimelt tegi selle jutukese autor Selma Lagerlöf a. 1899—1900 reisu idamaale, eriti Palestiinasse.

Lk. 49. *Blåser kallt, kallt väder över sjö.* Alus „det“ on siin mõeldav.

Lk. 50. ...ingen den minsta skada on ebaharilik konstruktsioon umbmäärase asesõnaga ingen, mis on määratud artikli ees. Harilik väljendusviis on *inte den minsta skada*.

Lk. 52. ...han hade ...barnet liggande. Vrd. järgmisel leheküljel lausega *De kommo gående...* Niisugustel juhtudel esineb oleviku kesk- sõna. Eesti keeles tarvitatakse sellist väljendusviisi sagedamini, kusjuures oleviku kesksõna asemel on da-infinitiivi seesütlev kääne. Vrd. *komma ridande, springande, dansande*.

Lk. 53. Selma Lagerlöf on sündinud 1858. a. 1909. a. sai ta Nobeli auhinna. Tema romaane on tõlgitud peaaegu kõigisse kultuurkeeltesse.

Mälaren och Mälarbygden on võetud Helge Nelssoni (maateaduse professor Lundi ülikoolis) ja Elvi Rydefälti (õpetaja rahva- kooliseminaris Stokholmis) raamatust *Geografi för folkskolan, Stockholm 1935*.

Södermalmiks nimetatakse Stokholmi lõunapoolset suurt linnaosa, mis paikub lõuna pool „linnast sildade vahel“.

Lk. 54. *Västergötland* asub Götalandis (lõunapoolseim kolmandik Rootsist) Vätteri järvest lääne pool.

Lk. 55. *Det rutiga tygstycket* on võetud „Nils Holgerssoni imelik teekond läbi Rootsi“ (esimene trükk ilmus 1906—1907) esimesest peatükist „Poiss“.

Lk. 57. *Över Östersjön* on võetud Sven Hedin'i *Från Pol till Pol I* esimesest peatükist *Från Stockholm till Konstantinopel*. Suur maadeavastaja Sven Hedin on sündinud 1865. a. Oma avastusretki algas ta juba a. 1885. Tema uurimused ja kaardikoostamistööd Sise-Aasias on tuntud. Kõige mitmekülgsema ja ulatuslikuma retke teostas Sven Hedin 1927—35 rühma teadusmeeste juhina. Tema teoseid on tõlgitud paljudesse keeltesse. *Från Pol till Pol* ilmus 1911. a. ja selles kirjeldab Sven Hedin noorsoole oma laiaulatuslikke retki eelkõige Aasias.

Trälleborgi linnast Skåne lõunarannikul läheb otseühendus parvega Saksamaale Sassnitz.

Lk. 60. *Hasse, Z.* [häälida seta] on varjunimeks *Hasse Zetterströmile* (sünd. 1877), rootsi tuntud humoristlikule novelli- ja vestekirjanikule. *Konfektpåsen* kuulub kogusse *Anna-Klara och hennes bröder* (1917).

Lk. 60—64. *Pär Lagerkvist* (sünd. 1891) on tähtsaimaid kaasageid rootsi luuletajaid ja kirjanikke. *Far och jag* kuulub novellikogusse *Onda sagor* (1924). Tema luuletuskogudest võib märkida *Hjärtats sänger, Vid lägereld*, tema draamadest *Han som fick leva om sitt liv* ja *Mannen utan själ*. *Pär Lagerkvist* on väljapaistev stilist. Samuti kui *Selma Lagerlöf*, on tema proosastiil niihästi sõnadevalikult kui lauseehituselt väga ligidane kõnekeelele.

Lk. 61. *dan* — kõnekeele vorm pro *dagen*; *stan* — kõnek. pro *stan*; *sen* — kõnek. pro *sedan*; *sa* — kõnek. pro *sade*; *lite* — kõnek. pro *litet*. *Rätt det var* — kõnekeelne väljend pro *rätt som det var* = järsku, äkki.

Lk. 63. *träna* — kõnek. pro *träden*.

Lk. 64. *Slaget på Brunkeberg* kuulub *Verner von Heidenstami* kogusse *Svenskarna och deras hövdingar I* (1908). *Heidenstam* (sünd. 1859) on Rootsi suur rahvuslik kirjanik. Kõige tuttavam on tema teos *Karolinerna* (tõlgitud ka eesti keelde). A. 1916 sai ta Nobeli auhinna.

Sten Sture den äldre (lühend. d. ä. = vanem) sai 1471. a. Rootsi riigi juhiks ja oma võiduga Brunkebergi lahingus õnnestus tal tagasi lüüa Taani kuninga katse vallutada Rootsit. Võit kindlustas rootsi rahvastunnet ja löi rahu 25 aastaks.

Kristian I oli Taani kuningas 1448—81. Praegugi kuuluvad Taani ja Norra kuningad Oldenburgide suguvõssa.

huvudstycken — suurtükid.

serpentina (lad. *serpens*, gen. *serpentis* madu), *slangor* (saksa *Schlange* — madu).

varghund — siin pilkenimi.

smådräng täh. osalt *småpojke* — väike poiss, väikemees, osalt *page* — paaž, rüütli-õpilane.

Lk. 65. *Dannebrog*, Taani riigilipp, mis 1219. aastal Tallinna lahingu ajal olevat langenud taevast taani rüütlitele.

Brunkebergssäsen on vallseljak, mis asub praegusel Norrmalmil Stokholmis.

Sankt Göran — Püha Jüri.

harskramla — jäneselõpats, mida tarvitatakse jahil jäneste hirmutamiseks.

elända — vana kõnek. vorm pro *eländiga*.

Järva on koht, Stokholmist 7 km põhja pool. Kungsholmen on nüüd suur linnaosa Stokholmi lääneosas.

Viljen I vananenud *-en-lõpuline* teise isiku vorm. Ühesilbilisele pöördõnale *stå* lisatakse ainult *-n* — *stån*. Sõnades *farom vi, ... begärom vi, ... dragom vi* on *-om* mitmuse esimese isiku vananenud lõpp. *Gud give* on konjunktiiv olevik, mida mõnikord tarvitatakse soovi väljendamiseks.

Stockholms by; by — siin = *stad*.

...stodo bättre till = hade en bättre ställning — olid paremas seisukorras.

Lk. 66. Sankt Erik on Stokholmi linna kaitsepühak.

Blasieholmen — nüüd asub sellel Rahvusmuuseum. Näckströmmen on kuivaks lastud.

... giva sig fångna på nåd och onåd — end tingimusteta vangi andma. *fruar* — siin = *adelsfruar*; *jungfrur* — siin = *adelsjungfrur*.

Lk. 67. Püha Jüri ja lohe sammas, mille on valmistanud Lüübeki meister Bernt Notke ja mis seisab Suurkirikus.

Källor och metodisk grunduppfattning on võetud uurimusest *Sverige och dess nordiska grundmakter under tidigare medeltiden* (Lundis 1921).

Curt Weibull (sünd. 1886) on ajaloo professor ning rektor Göteborgi ülikoolis.

...urkundsmaterialet flyter rikare — ürikute materjal muutub rikkalikumaks.

...till den grad påverkade från Danmark — sel määral Taani mõjutatud.

Lk. 68. *...en allmänt hållen (= avfattad)* — üldiselt koostatud.

Olov Skötkonung — Rootsi kuningas 1000. a. paiku. Esimene Rootsi kuningaist, kes laskis münte lüüa.

Lk. 69. *Konung Erik XIV:s regering. Inre förhållanden etc.* Tekst on võetud raamatust *Sveriges historia till våra dagar V. Gustav Vasas Söner* — Emil Hildebrandilt. Revideerinud Sven Tunberg. E. Hildebrand (surn. 1919), tuntud ajaloolane ja arhivaar. S. Tunberg (sünd. 1882) on ajaloo professor ja rektor Stokholmi ülikoolis.

Älvsborg (nüüdse Göteborgi juures) oli vanemal ajal tähtsaim Rootsi kindlus läänerannikul.

...i skog och skjul (metsas ja peiduurkas) on keskajal tarvitatud kõnekäänd, mida Gustav Vasa (kuningas 1523—60) ise tarvitas, et iseloomustada oma rännakuid (1521. a.) Rootsis põgenikuna Taani kuninga

eest. Samuti on väljendus *det öde och förlamade rike* (paljas ja halvatud riik) tsitaat Gustav Vasa järgi.

Lk. 70. *bondeuppbåd* — talupoegade maakaitsevägi.

Kring svenskar, svenskhet etc. on võetud koguteosest *Till Tretioårsdagen*, mille on välja andnud *Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet* (ühing rootsluse säilitamiseks välismaal) aastal 1938 ühingu 30-aasta juubeli puhul. Selle ühingu asutaja on Göteborgi ülikooli klassiliste keelte professor Wilhelm L u n d s t r ö m (sünd. 1869). Tema mitmekülgsest rahvuslikust tegevusest võib eriti nimetada ta teeneid rootsi keele lektoraatide asutamisel välismaal.

... *till finnandes* — vana genitiiv eessõna *till* järel = *är att finna* — leidub, on leida.

Lk. 71. ... *och deras öde det vidast syftande* — ja nende saatusel (on) kõige ulatuslikum tähendus.

Gustav S u n d b ä r g (surn. 1914), statistika professor Upsalas, kirjutab huvitava uurimuse *Det svenska folklynnnet, 1911*.

... *icke vara tu tal om (tu = två)* vaieldamatu olema (*det är icke tu tal om* — selles pole mingit kahtlust).

emigrationsutredning — *utredning över emigrationen*.

obrukade vidder — harimata maa-alad.

konventikelplakatet. Aastal 1726 keelati nn. konventikliid, s. o. eraviisilised usulised koosolekud. Alles 1858. a. kaotati see keeld.

Lk. 72. ... *än kommer dag, än är ej allt förbi* on tsitaat J. L. R u n e b e r g i luuletusest *Fänrikens hälsning (Fänrik Ståls sägner II)*.

Reval kuulub A l b e r t E n g s t r ö m i teosesse *Mitt liv och leverne* (1907). A. Engström (sünd. 1869) on tuntud oma groteskse realistliku huumori poolest niihästi karikaturistina kui kirjanikuna. Reisul, mille ta 1905. aastal tegi Eestisse, olid tal kaaslasteks rootsi kunstnik Anders Zorn ja tuntud soome kunstnik Axel Gallén-Kallela.

skylight (skeilejt) — aknaga kaetud luuk laeva tekil.

Lk. 73. *nordlandsbåten* — viikingiajast põlvnev sõiduk, mis esineb Norra põhjarannikul.

dschonk (djonk) — džonki, džunki, hiina purjekas.

Yachtsmän — jahtlaeva meeskonnaliikmed.

... *trappstegen, dem århundreden har slipat* — dem tarvitatakse siin siduvalt som asemel. Vrd. ka lk. 75: ... *minnen, dem jag ... behåller*.

Lk. 74. *småstadeleganerna* — väikelinna elegants.

Requiescat in pace (ladina k.) — puhka rahu.

de stickade skörten = *de broderade skörten* — väljaõmmeldud, tikiitud hõlmad.

dödmannen — surma personifikatsioon.

stenpanna = *panna av sten* — kiviotsmik (reljeefidel põrandal).

Karl H o r n (surn. 1601), rootsi sõjamees, 1581. a. asehaldur Narvas ja lõpuks väejuht Liivimaal.

Pontus de la Gardie (surn. 1585), kuulus rootsi väepealik, vallutas 1580. a. Käkisalme kihelkonna Soomes ja läks mööda jääd üle Soome lahe ning vallutas Rakvere. 1585. a. sai ta asehalduriks Eestis ja Ingerimaal. Oli abielus Johan III väljaspool abielu sündinud tütre Sofia Gyllenhielmiga.

Lk. 75. *Schwarzhäupterhaus* — Mustapeade klubi.

Ulrika Eleonora oli Karl XII õde ja sai pärast selle surma Rootsi valitsejaks. 1720 loovutas ta aga krooni oma abikaasale Hesseni Fredrikile.

Lk. 76. *slås* = *hällas* — valama.

slavarna — naljatav nimetus teenijate kohta.

uddskörtade rockar — terava sabaga kuued, sabakuued.

snabelsko — „lontking“, keskaegne pika terava ninaga king.

Slottsberget — Toompea.

Lk. 77. Richard Dybeck (surn. 1877) luuletas rahvushümni tema poolt ülestähendatud vanale rahvaviisile Västmanlandi maakonnast.

vänaste — omadussõnal *vän* on pikk ä-häälik, nimisõnal lühike.

dar = *dagar*; *blir* = *förblir*.

Sverige (mille viisi on loonud Vilhelm Stenhama, surn. 1927) on rahvuslauluna üheväärne *Du gamla, du fria*'ga, mis aga on ametlik rahvushümn. *Sverige* kuulub luuletuskogusse *Ett folk* (1901).

Nu spela skällorna, där härar lysts av brand — nüüd kõlisevad lehmakellad seal, kus sõjavägesid valgustab tulikahju.

julesnö on vanem, poeetilisem vorm; harilikum on *julsnö*.

själver — vanem vorm pro *själv*.

Lk. 78. Piiskop Tomas (surn. 1443) seisis rootsi rahvuskangelasele Engelbrektille lähedal selle võitluses Rootsi rahvusliku vabaduse eest Taani kuninga vastu. Tekst on siin moderniseeritud ja sellest on toodud ainult kolm salmi, mida harilikult laudakse helilooja J. Jonssoni (sünd. 1887) komponeeritud viisil.

all = *alla*; *sinn* = *sinne*.

... *så långt du kan dig röra* = *så länge du kan dig röra*.

statt on vana käskiva kõneviisi vorm sõnast *stå*.

... *låt dig ej förvända* — ära lase end eksitada, endale puru silma ajada.

Vårt land on Soome rahvushümn niihästi originaalis kui ka hiljem teise isiku poolt tehtud soomekeelses tõlkes (*Oi maamme*). On mõjutanud ka Eesti rahvushümni *Mu isamaa*. Johan Ludvig Runebergi (surn. 1877), Soome suurima luuletaja, emakeeleks oli rootsi keel. *Vårt land* on kuulsa luuleteose *Fänrik Ståls sägner* sissejuhatavaks lauluks.

... *allt, vad här som syn, som sång, vårt hjärta rört* — kõik, mis siin nähtavusena, lauluna meie südant on puudutanud.

... *här bars, vad det fördrag* — *det bar så mycket det tälte*.

göts — sõnast *gjuta*.

Lk. 80. Herman S ä t h e r b e r g (surn. 1897) on kirjutanud paljude tuntud üliõpilaslaulude tekstid. Prints Gustaf (surn. 1852), kuningas Oskar I poeg, on komponeerinud rootsi üliõpilaslaulu *Sjungom studentens lyckliga dag* muusika.

sjungom on vana käskiva kõneviisi vorm 1. isiku mitmuses, samuti *låt om oss fröjdas*. Moodsas rootsi keeles oleks see *låt oss sjunga, fröjdas*.

Gunnar W e n n e r b e r g (surn. 1901) oli XIX sajandi teisel poolel maavanemaks ja viimaks haridusministriks. Hilisematele põlvedele on ta aga tuttav peamiselt komponistina ja luuletajana. Tuntud on just *Gluntarna* — 30 kahehäälelist üliõpilaslaulu, mis sündisid 1847—50 ja kirjeldavad toleaeget üliõpilaselu Upsalas.

Carl Mikael B e l l m a n (surn. 1795) on Rootsi suurim laulik. Tema peateos *Fredmans epistlar* — luuletused tema enese poolt komponeeritud muusikale tähistab haripunkti rootsi kirjanduses. Muusika ja luule moodustavad Bellmani juures ainulaadse terviku.

Kapral M o l l b e r g on keskne kuju Fredmani epistlites.

Profossen pidi valvama sõjaväeliste karistuste järele. Tema tunnusmärgiks oli kirves.

plymager, nüüd *plymer* (*plym, -en*) — kübarasuled.

piparn (= *piparen*), nüüd *bläsare* — puhkpillimängija.

Lk. 81. *välver* = *svänger*.

dunkar på ett skinn = *slå på trumma*.

tallrikar = *cymbaler*.

prutta — tuututama.

grytring = *en ring, använd som triangel*.

spjäll tähendab siin keppi, sau.

... *samlar i ringlar ett dödligt skräll* — kogub ringi, kokku hirmsat müra.

ringel -n, ringlar — ring.

dödlig = *förskräcklig*.

Lejon, Lustig, Lax, Dunderbom on toleaegets tavalised sõdurinimed.

... *rätta er* (nüüd: *rättning*) — käsklus: joonu!

Nicka åt Mollberg — aluseks on Lejon ja Lustig jne.

mutter — vanamoor.

piskperuk = *peruk med hårpiska* — patsiga parukas.

stöfletter — poolsaadad.

svarter on vananenud vorm *pro svart, nagu viter pro vit, döder pro död*.

in i = *inne i*.

processen = *processionen* — rongkäik.

vattusjuk = *lungsjuk* — kopsuhaige.

närmsta = *närmaste*.

lede = *ledet*.

Lk. 82. Sodom ja Krypin, samuti kui allpool Bruna dörren on kõrtside nimed.

krypin tarvitatakse väikese, kitsa ruumi tähistamiseks — väike ruum, kambrike.

virvlar = *slår trumvirvlar* — kõristab trummi.

rask = *frisk* — terve.

... *vänder er* on vana käskiva kõneviisi 2. isiku vorm mitmuses.

rider er djävuln! — kas vaevab teid kurat?

musköt — musket.

rör på spelet — liigutage konte.

mandater — vägiteod.

Tack för god vakt — suur tänu hea valvamise eest, väljend, mida tarvitatakse vahtkonna vahetusel.

Esaias *Tegnér* (surn. 1846), Rootsi suurim luuletaja XIX sajandi esimesel poolel, oli professorina seotud Lundiga. Tema tuntuim teos on *Fritiofs saga*, mis on tõlgitud 40 keelde.

Skaldens morgonpsalm luuletati 1813. aastal.

Lk. 83. *himlasцен = scen i himmelen.*

bleka nöd = *svåra nöd.*

himlakraft = *kraft från himmelen.*

vike — konjunktiiv olevik soovi väljendamiseks = *må, skall vika.*

Lk. 84. Erik Gustav Geijer (surn. 1847), ajaloolane, filosoof, komponist ja luuletaja, oli professoriks Upsalas. Ta on Rootsi esimene pragmaatiline ajaloolane. Samuti kui *Tegnér*, käsitleb ta oma luuletustes muinasrootsi aineid. *Vallgossens visa* kirjutas ta 1841. a., *Natthimmelen* 1840. a. Ta on mõlemaile ise muusika loonud.

jag ej klagar flyende natten = *jag klagar ej över natten, som flyr.*

talte on lihtminevik pöördõnast *tala*, mis pöördub harilikult esimese pöördkonna järgi — *talade.*

till sinnes — vana genitiiv, mis on säilinud eessõna *till* järel. *Hur var dig till sinnes?* = *Hur kände du dig?*

Lk. 85. August Strindberg (surn. 1912) tõi enesega kaasa naturalismi võidu Rootsis. Ta oli teerajajaks mitmel alal nii stilistina, draamatikuna, realistliku romaani alal kui ka luuletajana. Tema parimaid draamasid on *Måster Olof*, *Gustav Vasa*, *Dödsdansen*, *Påsk*; romaanidest võib nimetada *Röda rummet* ja *Hemsöborna*. *Esplanad-systemet* kuulub „Luuletuste“ sekka (1883).

stöp esineb paralleelselt vormiga *stupade.*

Lk. 86. Gustaf Fröding (surn. 1911) oli Rootsi suurim lüürik uuemal ajal. Samuti kui Selma Lagerlöf, Geijer ja *Tegnér*, on ta pärit Värmlandist. Mitmed Frödingi luuletused, muu hulgas ka suur luuletus *Balen*, on A. Orase poolt eesti keelde tõlgitud (Looming 1939).

Skalden Wennerbom kuulub kogusse *Nya dikter* (1894).

en klar = *en snaps* — lonks.

dranken — praak, siin — puskar.

... *det ger jag fanken* — selle saadan põrgu.

Lk. 87. Luuletaja Erik Axel Karlfeldt (surn. 1931) on pärit Dalarnast. Oma luuletuste eest ta sai 1931. a. Nobeli auhinna. Ta on aga enam provintsiipäranane kui Fröding ja Heidenstam. *Böljebyvalsen* kuulub kogusse *Fridolins lustgård* (1901). Tuntuima muusika sellele on kirjutanud Malin Holmström-Ingers.

... *i tågande skyarnas svalka* = *i de tågande skyarnas svalka* — rändavate pilvede vilus.

Lk. 88. Dan Andersson (surn. 1920) on üks esimesi ja juhtivaid rootsi nn. proletaarlas-luuletajaid. *Jungman Jansson*'is on Dan Andersson tabanud rootsi meremehelaulu võlu. Ta on sellele kirjutanud ka muusika.

... *för en annan slä* — läheb teisega.

... *ären siktas långsamt* — aastaid sõelutakse pikkamööda, aastad teevad pikkamööda halliks.

Birger Sjöberg (surn. 1929), luuletaja ja komponist, on idüllilise rootsi väikelinna laulik. *Den första gång* kuulub raamatusse *Fridas bok* (1922) — laule muusikale.

förmiddan = *förmiddagen*.

i par vid par = *parvis* — paariviisi.

Lk. 89. Karin Boye (sünd. 1900) on siin Rootsi noorema põlve luuletajate esindaja. *I rörelse* kuulub kogusse *Härdarna* (1927).

Kungl. = *kunglig*.

Lk. 90. Kuninglikud teatrid Stokholmis on Kungliga Svenska Dramatiska Teatern (Kuninglik Rootsi Draamateater) ja Kungliga operan (Kuninglik Ooper). Lars Hansson on üks tähelepandavamaid näitlejaid draamateatris.

T. = *telefon* (lühend. ka *tel.*)

Tutta Rolf on tuntud rootsi filminäitleja.

Ombyte förnöjer on tuntud rootsi vanasõna.

St. T. on lühendus sõnast Stockholmstidningen, *D. N.* — Dagens Nyheter, mõlemad ajalehed kuuluvad vabameelsete erakonnale (*Folkpartiet*). Svenska Dagbladet ja Nya Dagligt Allehanda on kaks kõige suuremat konservatiivset ajalehte, Socialdemokraten suurim sotsiaaldemokraatlik ajaleht Rootsis. Viimane on ühtlasi valitsuse häälekandja. Tähtis ajaleht on Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, harilikult nimetatud Handelstidningen, mis on vabameelne ja ilmub Göteborgis.

S. F. = Svensk Filmindustri.

Fil. mag. = filosoofia magister; sellenimeline eksam on nõutav keskkooliõpetajailt, gümnaasiumiõpetajailt nõutakse filosoofia doktori eksamit.

o = *och*.

min. = *minut(er)*.

inneh. = *innehållande*.

vattenledn. = *vattenledning*.

el. ljus = *elektriskt ljus*.

el. = *eller*.

uppl. = *upplyser*.

Lk. 91. *erh.* = *erhåller*.

Varberg on linn Rootsi läänerannikul.

ref. = *referenser*.

H. T. = *Handelstidningen*.

Huvudk. = *huvudkontor*.

Ö. = *östra*.

Institutet för historia och samhällsekonomi asutati Kopenhaagenis 1927. a. taani ja ameerika fondide toetusel ja peab ajaloolaste ja rahvamajandusteadlaste koostöö kaudu aitama lahendada ühiskonnaajaloo- ja majanduslikke probleeme.

Lk. 92. *TT* = *Tidningarnas Telegrambyrå*.

Kalmar — linn Lõuna-Rootsi idarannikul.

Uddevall — linn Bohusläni maakonnas, läänerannikul

Normas on nn. Normarestoranid Stokholmis, mis võrdlemisi odavate ühtlushindadega annavad head lihttoitu.

Lk. 93. *pytt i panna* — lihajäägid lõigutakse kuubikesteks ja küpsetatakse kartulitega; lihavorm.

fyllda strutar — torbikukujulised küpsised, täidetud moosi ja vahu-koorega.

assiett s. o. taldrik võileivapealsega.

strömmingflundra — „räimlest“ — küpsetatud räim, mis on kokku pandud; vahele on lisatud peterselli.

dagens rätt — igaks päevaks võrdlemisi odav toit.

SÕNAD LUGEMISTÜKKIDELE 1—17¹⁾.

FÖRSTA STYCKET. — ESIMENE TÜKK.

första esimene	gård õu
stycket tükk	trädgård aed
flicka plika, tütarlaps	god hea
hon (<i>naiss.</i>) tema	dag päev
har on, omab	goddag (<i>või god dag</i>) tere
bror vend	hur kuidas
och [å] ja	mår elad, käsi käib, tunned end
syster õde	tack tänan
hund koer	bra hästi
stor suur	själv ise
lång pikk	mycket väga
svans saba	hemma kodus
katt kass	morgon [å] hommik
svart must	i morgon homme
duktig tubli	nej ei
pojke [å] poiss	inte mitte
han (<i>meess.</i>) tema	då siis
fin tore	mamma ema, mamma
båt paat	hos juures
vit valge	mor ema
pappa , isa, papa	mormor emaema, (emapoolne)
hus maja	vanaema
i sees, -s	men aga
det see	i dag (<i>või idag</i>) täna
vacker ilus	ledig vaba
träd puu	adjö head aega

ANDRA STYCKET. — TEINE TÜKK.

andra teine	ingen ei ühtki; ei keegi
två kaks	utan (<i>konj.</i>) vaid
fyra neli	nio üheksa
nu nüüd	flera mitu
bara ainult	dock [a] [å] -or nukk
tre kolm	arm -ar käsivars
år - aasta	från -st

1) Vaata alfabeedilise sõnastiku kasutamishiseid lk. 125.

blå sinine
öga ögon silm
röd punane
mun -nar suu
också ka
hår (*ainult ainsuses*) juus, juuksed
öra öron kõrv
näs|a -or nina
tand tänder hammas
samt ja, ning
finger -
finger fingrar } sõrm
tå -r varvas
på peal, -l
hand händer käsi
fot fötter jalg
t. o. m. = **till och med** isegi
nagel naglar küüs
klänning -ar kleit
möss|a -or müts
hatt -ar kübar
par - paar
strump|a -or sukk

vant|e -ar kinnas
kapp|a -or mantel, palit
kjol -ar seelik, kuub
blus -ar pluus
underkläder (*ainult mitmuses*)
 pesu
riktig õige
klock|a [å] -or kell
snäll kena, hea, lahke
alltid alati
lydig sõnakuulelik
ibland mõnikord
stygg sõnakuulmatu, paha
Kalle Karli, Kaalu
hur kuidas
står seisab
hur står det till? kuidas käib
 käsi?
med -ga
ännu veel, veelgi
sjuk haige
igen jälle
ben - jalg

TREDJE STYCKET. — KOLMAS TÜKK.

tredje kolmas
vandr|a -ade, -at rändama, käi-
 ma, minema
väg -en, -ar tee
till -sse
skol|a -an, -or kool
väsk|a -an, -or tasku, mapp
skolväska ranits, koolipaun
rygg -en, -ar selg
fick|a -an, -or tasku
äpple -t, -n õun
smör -et või
smörgås -en, -ar võileib
sol -en, -ar päike
strål|a -ade, -at särama, paistma
fågel -n, fåglar lind
kvitt|a -ade, -at siristama, sä-
 distama
räk|a -ade, -at kohtama
gubble -en, -ar rauk, vanamees
prat|a -ade, -at kõnelema, rää-
 kima
träd -et, - puu
där seal

bo -et, -n pesa
stork [å] -en, -ar toonekurg
storkbo toonekurepesa
vill|a -ade, -at puhkama, *siin:*
 olema
hjul -et, - ratas
bonde -n, bönder talunik, *siin:*
 peremees
vis|a -ade, -at näitama
när kui
förbi mööda
så nii; siis
tack så mycket tänan väga
svar|a -ade, -at vastama
bruk|a -ade, -at harjumuseks ole-
 ma, tavatsema
titt|a -ade, -at vaatama
slut|a -ade, -at lõpetama
sluta skolan för dagen kooli
 päevatööd lõpetama
för -ks
bråttom [å] kiire
skynd|a -ade, -at kiirustama
dit sinna

bevis|a -ade, -at tõestama
att (*konj.*) et
mer -a enam, rohkem
än kui

alltså niisiis, järelikult
skog -en, -ar mets
fågelbo linnupesa

FJÄRDE STYCKET. — NELJAS TÜKK.

fjärde neljas
barn -et, - laps
hämt|a -ade, -at tooma
segl|a -ade, -at purjetama
vatt|en -net, - vesi
tunn|a -an, -or tünn
någon [å] keegi
rop|a -ade, -at hüüdma
fönst|er -ret, - aken
fråg|a -ade, -at küsima
var kus
boll [å] -en, -ar pall
hitt|a -ade, -at leidma
rum -met, - tuba
i går (*või igår*) eile
ut välja
genom [å] läbi
dörr -en, -ar uks
kast|a -ade, -at viskama
himmel -n, -en v. himlen, himlar
taevas
akt|a -ade, -at silmas pidama;
hoidma
mot vastu
vägg -en, -ar sein

målare -n, - maaler
just just
mål|a -ade, -at värvima
alla kõik
färg -en, -er värv
rödfärg punane värv
tork|a [å] -ade, -at kuivama
plötsligt äkki, järsku
regn|a -ade, -at sadama
rus|a -ade, -at tormama
in sisse
visst kindlasti
lov [å] -et luba
ha lov vabastatud olema
för att (selleks) et
gå minema
läkare -n, - arst
tandläkare hambaarst
jo ja
ont (*muutm.*) valu
hals -en, -ar kael
av -st
lärare -n, - õpetaja
borta [å] ära, mujal
skolbarn koolilaps, kooliõpilane

FEMTE STYCKET. — VIIES TÜKK.

femte viies
Anderssons (*gen. nimest* Anders-
son) perekond Anderssoni
våning -en, -ar korter; majakord
kök -et, - köök
jungfru -n, -r teenija
kammare -n, kamrar v. - ruum,
tuba
jungfrukammare teenijatuba
barnkammare lastetuba
tapet -en, -er tapet
gul kollane
möbel, -n, möbler mööbel

pass|a -ade, -at sobima
svart tavla (must) tahvel, seina-
tahvel
tavl|a -an, -or pilt
skriva skrev, skrevit kirjutama
rit|a -ade, -at joonistama
krit|a -an, -or kriit
få fick, fått võima; saama
använda kasutama
vilja ville, velat tahtma
olik erinev, mitmesugune
lek -en, -ar mäng
sak -en, -er asi

leksak mänguasi
skåp -et, - kapp
varje iga
fack -et, - lahter, ruumik, vahe;
 laegas
mat -en söök, toit
sal -en, -ar saal
matsal söögituba
rund ümmargune
bord -et, - laud
tio kümme
brun pruun
stol -en, -ar tool
glas -et, - klaas
glasdörr klaasuks
trevlig mugav, mõnus; tore
tak -et, - lagi; katus
lamp|a -an, -or lamp
taklampa laelamp
hemtrevlig kodune
vardag äripäev
vardagsrum elutuba
hemvävd kodukootud, omakoo-
 tud
gardin -en, -er eesriie
mjuk pehme
matt|a -an, -or vaip
golv [å] -et, - põrand
fru -n, -ar proua
arbete -t, -n töö

arbetsplats töökoht
herrum härradetuba, kabinet
stå stod, stätt seisma
bok -en, böcker raamat
hyll|a -an, -or riul
bokhylla raamaturiil
plats -en, -er ruum; koht
många (mitm.) palju
vid juures
rymlig suur; avar, ruumikas
skrivbord kirjutuslaud
herr(e) herrn, herrar härra
arbet|a -ade, -at töötama
hövlig viisakas
fråga -an, -or küsimus
fordr|a -ade, -at nõudma
svar -et, - vastus
efter pärast
kraftig tugev
måltid -en, -er söömaaeg; söök
nyttig kasulik
gå, gick, gått minema
promener|a -ade, -at jalutama
gå ut och promenera jalutama
 minema
hav -et, - meri
våg -en, -or laine
ren puhas
kak|a -an, -or küpsis

SJÄTTE STYCKET. — KUUES TÜKK.

sjätte kuues
höst -en, -ar sügis
snart varsti, pea
bli(va) blev, blivit minema, muu-
 tuma; jääma
kall külm
vinter -n, vintrar talv
äter jälle, uuesti
varm soe
vår -en, -ar kevad
sommar [å] -en, somrar suvi
om [å] -l; -st
kort [å] lühike
natt -en, nätter öö
juni juuni
blomm|a -ade, -at õitsema

frukt -en, -er puuvili
fruktträd viljapuu
full täis
blomm|a -an, -or õis; lill
även isegi, ka
ung noor
kunna kan, kunnat võima
ute väljas
länge kaua
vanligen harilikult
väd|er -ret, - ilm
bättre parem
gammal -t, gamla vana
glad rõõmus
över üle
värme -n soojus

människ|a -an, -or inimene
frysa frös, frusit külmetama
lätt kerge; kergesti
rädd hirmul, kartlik
köld -en külm
sprunga, sprang, sprungit jook-
 ma
gat|a -an, -or tänav
ensam üksik; üksik
svensk rootsi
ord -et, - sõna
ordspråk -et, - vanasõna
kruk|a -an, -or pott; kruus

jord -en, -ar maa
än kui
vis|a -an, -or laul
aldrig mitte kunagi
levande elus
död surnud
lejon [å] -et, - lövi
lat laisk
man -nen, män mees
mager lahja
kål -en kapsas
kvist -en, -ar oks(ake)
stark tugev

SIJUNDE STYCKET. — SEITSMES TÜKK.

sjunde seitsmes
januari jaanuar
februari veebruar
komma [å] kom, kommit tulema
näst järgmisena
mars märts
april aprill
knopp [å] -en, -ar pung
maj mai
mest kõige enam, enim
juli juuli
augusti august
september september
härlig tore
ljuvlig tore, võluv
fram edasi
framgå edasi minema
oktober [å-o] oktoober
november november
december detsember
grå hall
veck|a -an, -or nädal
månad -en, -or kuu
var -t iga
skottår [å] lisapäeva-aasta
namn -et, - nimi
följande järgnev, järgmine
söndag pühapäev
måndag esmaspäev
tisdag teisipäev
onsdag kesknädal
torsdag neljapäev
fredag reede
lördag laupäev

högtid püha; pidu
helg -en, -er püha
jul -en, -ar jõulud
påsk -en lihavõtted, ülestõus-
 mis-, kevadpühad
pingst -en, -ar neli-, suviste-
 pühad
midsommar jaanipäev
önsk|a -ade, -et soovima
varandra üksteisele
ny uus
nyår uusaasta
annan annat, andra teine
helgdag püha
Trettondagen kolmekuningapäev
bebåd|a -ade, -at kuulutama
Marie bebådelsedag Maarja kuu-
 lutamise päev, paastumaarja-
 päev
Kristi himmelsfärdsdag taeva-
 minemispäev
färd -en, -er sõit
dygn -et, - ööpäev
omfatt|a -ade, -at sisaldama
timm|e -en, -ar tund
d. v. s. = det vill säga s. o. =
 see on
såga ütleva
grundläggare -n, - asutaja
universitet -et, - ülikool
stup|a -ade, -at langema
slag -et, - lahing
denna see
fir|a -ade, -at pühitsema

svensk -en, -ar rootslane
inom seespool
utom väljaspool
Sverige Rootsi
som [å] nagu, kui, -na
nationaldag rahvuspüha
officiell [å] ametlik
flagg|a -an, -or lipp
järn -et raud
järnväg raudtee
station -en, -er jaam
järnvägsstation raudteejaam
få fick, fått saama
biljett -en, -er pilet
tredeklassbiljett kolmanda
 klassi pilet
enkel lihtne
tur och retur edasi-tagasi
var|a -ade, -at kestma

kväll -en, -ar õhtu
vad mis
kost|a [å] -ade, -at maksma
kron|a -an, -or kroon
öre -t, -n öör
var så god palun
här siin
tillbaka tagasi
femm|a -an, -or viiekroonine
tåg -et, - rong
avgå minema, lahkuma
plattform [å] -en, -er perroom
måste måste, måst (*modaalne abi-*
pöördsõna) pidama
byta vahetama
byta tåg ümber istuma
direkt otse
frisk terve

ÄTTONDE STYCKET. — KAHEKSAS TÜKK.

åttonde [å] kaheksas
i sisse
i skogen metsa (*sisseütlev*)
ta(ga) tog, tagit võtma
ta(ga) med sig endaga kaasa
 võtma
säck -en, -ar kott
matsäck söögikott
ju ju
lov|a [å] -ade, -at lubama
korg [å] -en, -ar korv
plock|a [å] -ade, -at korjama,
 noppima
bär -et, - mari
blåbär mustikas
spann -en, -ar v. spanner pang,
 ämber
bäst kõige parem, parim
svamp -en, -ar seen
om [å] kui
trött väsinud
bliva trött väsima
sätta satte, satt (istuma) panema
vagn -en, -ar vanker
senare hiljem
träff|a -ade, -at kohtama
sjö -n, -ar järv

säga sade, sagt ütlemata
hugga högg, huggit raiuma
ved -en küttepuu
bära bar, burit kandma
innan enne kui
kanske võib-olla
hallon [å] -et, - vaarikas, vabarn
smultron [å] -et, - metsmaasikas
lingon [å] -et, - palukas, pohl
mogen valmis, küps
borta [å] eemal
björk -en, -ar kask
björkskog kaasik
säkert kindlasti
kantarell -en, -er kukeseen
äta ät, ätit sööma
som [å] mis; kes
få fick, fått tohtima; pidama
glömma unustama
upp üles, (ära)
hjälp|a aitama
söka otsima
färdig valmis
tid -en, -er aeg
i tid ajalt, aegsasti
sag|a -an, -or muinasjutt
om [å] -st

skräddare -n, - rätsep
sitta satt, **suttit** istuma
sitt oma
kors [å] -et, - rist
i kors risti
sydde õmbles
tyg -et, - v. -er riie
rulle -en, -ar rull
under all
under armen kaenla all
få sydd õmmelda laskma
kostym [å] -en, -er ülikond
det går för sig läheb korda
när millal, kunas
bliva *siin*: saama

nästa järgmine
någon [å] något, några mingi
rock [å] -en, -ar kuub
jaså ah nii, või nii
byx|a -an, -or (*harilikult mitm.*)
   püksid
väst -en, -ar vest
hämta (ära) viima
min mitt, mina minu; oma
tumm|e -en, -ar põial, päkk
vanttumme kindapäkk
ingenting mitte midagi
alls üldse
igen uuesti
hem koju

NIONDE STYCKET. — ÜHEKSAS TÜKK.

nionde [å] üheksas
äldst vanim
djur -et, - loom
husdjur koduloom
grund -en, -er põhjus
på grund av tõttu, põhjusel
klokhet -en tarkus
trohet -en truudus
stöd -et, - tugi
vakt|a -ade, -at valvama
ägodel -en, -ar vara
vän -nen, -ner sõber
kamrat -en, -er seltsimees
därför se(II)epärast
tyck|a -te, -t arvama
tycka om armastama; meeldima
särskilt eriti
möta mõtte, mõtt kohtama
be(dja) bad, bett paluma
skola skulle, skolat pidama
häls|a -ade, -at tervitama
hälsa på külastama
ej mitte
res|a -te, -t reisima
moster -n, mostrar tädi
land -et, - v. länder maa
i förrgår üleieile
sjukhus haigla
lasarett -et, - haigla
undersök|a -te, -t läbi vaatama
man -takse, -(da)kse; -ti, -di

lung|a -an, -or kops
alldeles hoopis, täiesti
svår raske
blod -et veri
brist -en, -er puudus
blodbrist verevaesus
ställe -t, -n koht
i stället selle asemel
huvud -et, - v. -en pea
värk -en valu
huvudvärk peavalu
betydlig märgatav
kän|na -de, -t tundma
för ... sedan eest
dö dog, dött surema
kräft|a -an, -or vähk
hit siia
till juurde
fasta -n, fastrar sõtse
sorglig [å] kurb
veta visste, vetat teadma
sönder katki
hur kui
verklig tõesti
rätt õieti; õige
ställ|a -de, -t seadma
efter järgi
råd -et, - nõu
rådhus -et, - raekoda
rådhusklocka raekojakell
halv pool

stad -en, städer linn
före ette
de dina (enda) omaksed
så gott südamest
var snäll och olge head
kvart -en, -er veerand
en kvart i fem veerandi pärast
viis, kolmveerand viis
eller ehk, või
minut -en, -er minut
redan juba

för liiga
tidig varajane
fel valesti; vale
sakta aeglaselt
göra gjorde, gjort tegema
vankja -ade, -at lonkima
se såg, sett nägema, vaatama
omkring ringi, ümber
tankje -en, -ar mõte
stundja -ade, -at lähenema, saa-
buma

TIONDE STYCKET. — KÜMNES TÜKK.

växja -te, -t v. vuxit kasvama
slag -et liik
tall -en, -ar mänd
gran -en, -ar kuusk
en -en, -ar kadak
ek -en, -ar tamm
bok -en, -ar pöök
bokskog pöögimets
förrja -e eelmine
allra kõige
menja -ade, -at arvama
Nisse = Nils
ligga låg, legat lamama; olema
gren -en, -ar oks; (suur) haru
uppe ül(ev)al
väl küll; hästi
skatja -an, -or harakas
skatbo harakapesa
tro -dde, -tt uskuma
sätt -et, - viis
hök -en, -ar kull
örn -en, -ar kotkas
försökja -te, -t katsuma
skakja -ade, -at raputama
åt poole, -le
levja -de, -at elama
trakt -en, -er ümbrus
flyga flög, flugit lendama
lyfta lyfte, lyft tõstma; tõusma
hel kogu, terve
liv -et elu
häger -n, hägrar haigur
koloni [å-å] -n, -er koloonia
finna fann, funnit leidma

sällan harva
södra lõuna-
nära närmare, närmast lähedal,
ligidal
bestäm|ma -de, -t määrama
närmare bestämt lähemalt
määratud
mindre vähem
förekomma esinema, ette tulema
endast ainult
antal -et, - arv
hotell [å] -et, - hotell
afton [å] -en, aftnar õhtu
billig odav
per dag päevas
pris -et, -er hind
läge -t, -n asend
prisläge hind
sajnja -ade, -at puuduma
varmvatten soe vesi
utmärkt suurepärane, oivaline
värmeledning keskküte
rinna rann, runnit jooksmas
gå an korda minema
nummer -ret, - number
först enne
vänlig lahke, sõbralik
resande -n, - reisiija
resandebok külalisteraamat
gärna meeleldi
tackja -ade, -at tänama
stiga steg, stigit astuma; tõusma
hiss -en, -ar lift, tõstük

ELFTE STYCKET. — ÜHETEISTKÜMNES TÜKK.

lapp -en, -ar laplane
 bo -dde, -tt elama
 tält -et, - telk
 kall|a -ade, -at nimetama, hüüdma
 kallas nimetatakse, kutsutakse
 kâta -an, -or telk-koda
 âk|a -te, -t sõitma
 släd|e -en, -ar kelk, saan
 likn|a -ade, -at sarnanema
 ren -en, -ar põhjapöder
 draga drog, dragit vedama
 dragare -n, - vedaja
 huvudsaklig peamine, peasjalik
 föda -n toit
 bestâ bestod, bestätt koosnema
 renlav põdrasammal
 viktig tähtis
 nästan peaaegu
 behöv|a -de, -t vajama
 uppehålle -t ülalpidamine
 stan = staden
 ärende -t, -n toimetus, asja-
 õiendus, asi
 handlare -n, - kaupmees
 specerihandlare koloniaalkaup-
 mees
 beställning -en, -ar tellimine
 var|a -an, -or (tarvitatakse mitm.)
 kaup
 skick|a -ade, -at saatma
 springpojke jooksupoiss
 nämligen nimelt
 kaffe -t kohvi
 te -et v. -t, -er tee
 kakao -n kakao
 sock|er [â] -ret suhkur
 mjöl -et jahu
 havre -n kaer
 havregryn kaeratangud; kaera-
 helbed, herkulo
 ärt -en, -er hernes
 bön|a -an, -or uba
 bagare -n, - pagar
 köp|a -te, -t ostma
 affär -en, -er äri
 borgmästare [â] linnapea
 råg -en, -ar rukis

bull|e -en, -ar sai; kukkel, kakk
 rågbulle rukkikakk
 skorp|a [â] -an, -or kuivik
 grov jäme, siin: must
 bröd -et, - leib
 fin peen
 halvfin poolpeen
 beställ|a -de, -t tellima
 lillan pisikene, väikene (tütar-
 laps)
 tänk|a -te, -t mõtlema
 rutig ruuduline
 bomull -en puuvill
 bomullstyg puuvillane rii
 sinne -t, -n meel
 lukt -en haistmine
 smak -en maitsmine
 känsel -n kompamine
 syn -en nägemine
 hörsel -n kuulmine
 regn -et vihm
 båg|e -en, -ar vibu, kaar
 regnbåge vikerkaar
 orange oranž, ruuge
 grön roheline
 indigo indigosinine
 violett violetne
 säd -en teravili
 sädesslag teravilja-liik
 vete -t nisu
 korn -et, - oder
 bland hulgas, seas
 heta hette, hetat nime kandma,
 (nimi) olema
 förnamn eesnimi
 efternamn perekonnanimi
 hör|a -de, -t kuulma
 ur -et, - kell, uur
 urmakare kellasepp
 armbandsur käekell
 likadan samasugune
 början algus
 lika sama
 fabrikat -et, - (vabriku)toode
 garanti vastutus
 lön|a -ade, -at tasuma
 nå noh

TOLFTE STYCKET. — KAHETEISTKÜMNES TÜKK.

spatser|a -ade, -at jalutama
 hantverkare -n, - käsitöoline
 ovanlig ebaharilik
 vanlig harilik
 hän|da -de, -t juhtuma
 ordning [å] -en, -ar kord
 träng|a -de, -t tungima
 möjlig võimalik
 höger parem
 vänster vasem
 bestämd kindel
 nyfiken uudishimulik
 någonting midagi
 heller ka, -gi, -ki
 sedan hiljem
 upptäck|a -te, -t avastama
 cyklist -en, -er jalgrattur
 bil -en, -ar auto
 kör|a -de, -t sõitma
 cykel -n, cyklar jalgratas
 ägare -n, - omanik
 skad|a -ade, -at vigastama
 skadad vigastatud
 bilist -en, -er autosõitja
 påstå påstod, påstått väitma,
 kinnitama
 skuld -en, -er süü
 vara skuld till süüdi olema
 händelse -n, -r sündmus, juh-
 tum
 olyckshändelse õnnetusjuhtum
 äntligen viimaks
 polis -en, -er politseinik
 föl|ja -de, -t järgnema

polisstation politseijaoskond
 väsen -det kära
 bäck -en, -ar oja
 å -n, -ar jõgi
 rök -en suits
 utan ilma, -ta
 eld -en, -ar tuli
 doktor [å-å] -n, -er arst, doktor
 både ... och niihästi ... kui (ka)
 hjärta -t, -n süda
 ta plats istet võtma
 förkyld külmetatud
 hosta -n köha
 envis jonnakas, kangekaelne
 besvär|a -ade, -at vaevama, tüli-
 tama
 svalg -et, - kõri
 medicin -en, -er arstim
 må -dde, -tt end tundma
 nog küll, küllap
 grundlig põhjalik
 undersökning -en, -ar läbivaatus
 tal|a -ade, -at rääkima
 skötersk|a -an, -or (syster) haige-
 ravitseja, põetaja, õde
 patient -en, -er haige
 vänt|a -ade, -at ootama
 otålig kannatamatu
 av åra, maha
 strax kohe
 räck|a -te, -t ulatama, sirutama
 tungla -an, -or keel
 fast kinni
 baktill tagapool

TRETTONDE STYCKET. — KOLMETEISTKÜMNES TÜKK.

klok tark
 päls -en, -ar kasukas, (karv)
 tjock [å] paks
 tillhör|a -de, -t kuuluma
 förnäm suursugune
 släkt -en, -er suguvõsa
 anse ansåg, ansett pidama
 alltför liiga
 tillsammans koos

gård -en, -ar talu; mõis
 övrig ülejäänud
 ladugård -en, -ar laut
 gris -en, -ar porsas
 rätt|a -an, -or rott
 icke ens isegi mitte
 helst meelsaimini
 inne sees
 tass -en, -ar käpp

framtass esikäpp
spinna spann, spunnit ketrama,
siin: nurru lööma
ofta [å] sageli, tihti
stryka strök, strukit siluma
lite(t) vähe, pisut, veidi
grädde -n koor
mjök -en piim
kann|a -an, -or kann
gräddkanna koorekann
hopp|a [å] -ade, -at hüppama
gång -en, -ar kord
låta lät, lätit (*modaalne abi-
 pöörd sõna*) laskma
låta bli jätma
snett|a -ade, -at näppama
kvar alles
vält|a -te, -t kummuli lükkama,
 kummutama

omkull kummuli
dopp|a [å] -ade, -at kastma
gång på gång ikka ja jälle
ner alla
försiktig ettevaatlik
slick|a -ade, -at lakkuma
listig kaval
kisse [*hääl*d. khisse] kiisu
dricka drack, druckit jooma
ur ära, otsa; välja
lustig naljakas
magister -n, magistrar magister
långt kaugel
muse|um -et, -er muuseum
torg [å] -et, - turg
genast kohe
hinna hann, hunnit jõudma

FJORTONDE STYCKET. — NELJATEISTKÜMNES TÜKK.

gumm|a -an, -or vanaeit
lägga lade, lagt panema
rep -et, - köis
mark -en, -er maapind
ork|a [å] -ade, -at jõudma, jak-
 sama
slut -et, - lõpp
till slut lõpuks
binda band, bundit siduma
samman kokku
änd|a -an, -ar ots
börd|a -an, -or koorem, kandam
bort [å] ära
därvid sealjuures
folk [å] -et, - rahvas
folksaga rahvajutt
tvilling -en, -ar kaksik
klass -en, -er klass
mellanskola keskkool
modersmål -et emakeel

ämne -t, -n aine
därnäst seejärel
räkning -en matemaatika
matematik -en matemaatika
lär|a -de, -t õppima
lära sig õppima
kristendom -en usuõpetus
historia -en ajalugu
naturkunnighet -en looduslugu
biologi [å-å] bioloogia
språk -et, - keel
tyska -n saksa keel
engelska -n inglise keel
rolig tore, lõbus, meeldiv
läx|a -an, -or ülesanne, õppetükk
farlig (hüda)ohtlik, *siin*: kohutav
läs|a -te, -t lugema; õppima
timma = timme
skön ilus

FEMTONDE STYCKET. — VIIEETEISTKÜMNES TÜKK.

räv -en, -ar rebane
bjuda bjöd, bjudit kutsuma; pak-
 kuma
middag -en, -ar lõuna

skämt|a -ade, -at naljatama
tunn õhuke, *siin*: vedel
sopp|a [å] -an, -or supp
flat lame

tallrik -en, -ar taldrik
sörplja -ade, -at lurpima
enda ainus
hungrig näljane
slut otsas, läbi
beklagja -ade, -at kahetsema,
 kahjatsesema
artig viisakas
smakja -ade, -at maitsema
gäst -en, -er külaline
ära -n au
därpå seejärel, pärast seda
dagen därpå päeval pärast seda,
 järgmisel päeval
infinna sig infann, infunnit saa-
 buma
mycket riktigt *siin*: muidugi
serverja -ade, -at serveerima
ledsnad -en kurvastus
flaskja -an, -or pudel
smal kitsas
lätthet -en kergus
ned alla
få ned sisse pistma
näbb -en, -ar v. -et, - nokk
nöjja -de, -t rahuldama, lep-
 pima
kärl -et, - nõu, anum
stillja -ade, -at vaigistama, ra-
 huldama
hunger -n nälg
avsked -et lahkumine

ta(ga) avsked jumalaga jätma
rätt -en õigus
klagja -ade, -at kaebama
eftersom kuna
skämt -et nali
hålla höll, hållit pidama, hoid-
 ma, *siin*: tegema
min -en, -er (näo)ilme, nägu
elak õel, paha
spel -et, - mäng
samtal -et, - kõnelus
bio -n kino
kär armas
ingenting alls mitte midagi
bjudning -en, -ar koosviibimine
troligen tõenäoliselt
upptagen kinni, mittevaba
besök -et, - külaskäik, külla-
 tulek; külaline
farbror farbrodern, farbröder lell
tyvärr kahjuks
om kas
nödvändig vajalik
ändå siiski
program -met, - kava
film -en, -er film
sist viimane
gätja -an, -or mõistatus
vad för en milline, missugune
gås -en, -ar hani
kacklja -ade, -at kaagatama
sanning -en, -ar tõde

SEXTONDE STYCKET. — KUUETEISTKÜMNES TÜKK.

anläggning -en, -ar asutamine,
 rajamine
finnas fanns, funnits leiduma
sägjen -nen, -ner muistend
allmoge -n maarahvas
förtälja -de, -t jutustama
visja -an, -or laul; viis
fiskare -n, - kalur
biskop [å] -en, -ar piiskop
lax -en lõhe
bisp -en, -ar = **biskop**
fat -et, - liud
svära svor, svurit vanduma
bispehatt piiskopikübar

sova [å] sov, sovit magama
torn -et, - (vangi)torn
skrika skrek, skrikit karjuma
vadmal -en looden (jåme villa-
 ne riie)
segjel -let, - puri
vadmalsegel loodenpuri
ekebåt tammepuuruhi, -vene
skilja -de, -t lahutama
fly flydde, flytt põgenema
ö -n, -ar saar
slott [å] -et, - loss
slå slog, slagit lööma
slå sig ner (elama) asuma

stock [å] -en, -ar palk; puutüvi
holm|e [å] -en, -ar laid
berätt|a -ade, -at jutustama
förstör|a -de, -t hävitama
est -en, -er eestlane
-bo -n, -r elanik, -lane
sigtunabo Sigtuna elanik
lås|a -te, -t sulgema; lukustama
silv|er -ret hõbe
guld -et kuld
Mälaren Mälari järv
avsikt -en, -er kavatsus
anlägg|a anlade, anlagt asutama,
 rajama
flyta flöt, flutit ujuma
nuvarande nüüdne
förvar|a -ade, -at alal hoidma
riddare -n, - rüütel
nord -en põhi
väst -en lääś
nordväst loe
sid|a -an, -or külj
härav sellest
erhålla erhöll, erhållit saama
bebyggare -n, - asustaja
ganska üsna, kaunis
bygg|a -de, -t ehitama
egentlig päris, tõeline
bro -n, -ar sild
är belägen asub, asetseb, paikub

enligt põhjal, järgi
berättelse -n, -r jutustus
uppbygga üles ehitama
tvenne = två
befästning -en, -ar kindlus
mur -en, -ar müür
befästningsmur kindlusemüür
stäng|a -de, -t sulgema
utestäng|a välja lülitama, välja
 sulgema, kõrvaldama
främmande võõras
viking -en, -ar viiking
tradition -en, -er traditsioon
verklig tõeline
grund|a -ade, -at asutama, ra-
 jama
telefon [o v. å] -en, -er telefon
hallå hallo
fröken -, fröknar preili
hågad valmis, nõus, päri
teater -n, teatrar teater
giva gav, givit andma
tjuv -en, -ar varas
intressant huvitav
lust -en himu
dans|a -ade, -at tantsima
någonstans kuskil
efteråt hiljem, pärast
förtjusande võluv, tore
adjö så länge nägemiseni

SIJTTONDE STYCKET. — SEITSMETEISTKÜMNES TÜKK.

rapporter|a [å] -ade, -at tea-
 tama
framsteg -et, - edusamm
studium -et, -er õping
vistelse -n, -r olemine
resultat -et, - tagajärg, tulemus
tenter|a -ade, -at eksamit tegema
betyg -et, - tunnistus, hinnang
tentam|en -, -ina eksam
uppsats -en, -er kirjatöö
före enne
termin -en, -er semester
möjlighet -en, -er võimalus
England Inglismaa
fall -et, - juhtum

i så fall sel juhul
hösttermin sügissemester
i jul möödunud jõulude ajal
våga -ade, -at julgema
förslag -et, - ettepanek
klar selge, *siin*: valmis
flitig virk
cirka umbes
jobb|a [å] -ade, -at töötama
duch -en, -ar dušš
pigg erk
förresten muide
deltaga deltog, deltagit osa võt-
 ma
student -en, -er üliõpilane

gymnastik -en võimlemine
morgongymnastik hommikune
võimlemine
på våren kevadel
stilla vaikselt
semester -n, semestrar puhkus,
õppevahe
studentkår -en üliõpilaskond
anordn[a] [å] -ade, -at korral-
dama
resja -an, -or reis
billighetsresa odav reis, ekskursion
Köpenhamn Kopenhaagen
emellertid seevastu, aga
allvar -et tõsi
i årtal aastaid
längt[a] -ade, -at igatsema
suga sög, sugit imema
suga i kallale asuma
ordentlig [å] korralik
i fjol mullu
dyr kallis
fara for, farit sõitma
i höstas läinud sügisel
studiekamrat õppekaaslane
såsmåningom pikapeale
uppfattning -en, -ar arusaamine
erfarenhet -en, -er kogemus
hjärtlig südamlik
hälsning -en, -ar tervitus
allesamman kõik
tillgiven truud, ustav
son [å] -en, söner poeg
kring ümber

jämn ühtlane
platt lame
fruktbar vilja(ri)kas
ofruktbar viljatu
åker -n, åkrar põld
få vähene
dålig halb
ljung -en kanarbik
frodig lopsakas
hed -en, -ar nõmm
mager kõhn
låg madal
smakfull maitsekas
prydlig kena
egendomlig iseäralik; oma-
pärane
halm -en õlg
halmtak õlgkatus
värst halvim
fiende -n, -r vaenlane
sand -en liiv
numera nüüd
icke = inte
ty sest
sanddyn -en, -er luide, liiva-
hang
vass terav
gräs -et rohi
blåaktig sinakas
blad -et, - leht
strand -en, stränder rand
strandhavre luitekaer
nytt -n kasu
rot -en, rötter juur
lös lahtine

TÄHESTIKULINE SÕNASTIK.

Sõnastiku kasutamisel pandagu tähele järgmist:

â-na hääldatav *o* on liitsõnades tähistatud alati *â*-ga, näit. **son** [â]. Samuti on toimitud liitsõnade puhul, mille vastav osa käesolevas raamatus ei esine iseseisvalt.

Nimisõnade kuuluvust utrumisse või neutrumisse on tähistatud vastavalt ainsuse määratud vormi lõppude *-en*, *-n* ja *-et*, *-t* kaudu. Peale selle on antud määramatu mitmuse lõpp. Liitsõnade puhul pole lõppe antud, kui liitsõna viimane osa esineb sõnastikus iseseisva sõnana, näit. **dag** *-en*, *-ar*, kuid **sommardag**.

Tugevatest pöördõnadest on antud lihtminevik ja supiin üksnes lihtpöördõnadel, näit. **gâ⁴** (**gick**, **gätt**), kuid **begâ⁴**. ¹, ², ³ ja ⁴ pöördõna järel tähendavad pöördkondi. Vt. lk. 37—38.

Tekstis esinevad liitsõnad on sõnastikus üldiselt antud. Liitpöördõnade puhul vaadatagu siiski ka vastava lihtpöördõna alt, näit. **omtala**, vt. ka **tala** alt.

Tarvitatud lühendid: *adj.* — adjektiiv, omadussõna; *adv.* — adverb, määrsõna; *ains.* — ainsus; *arvs.* — arvsõna; *e.* — ehk; *komp.* — komparatiiv, keskvõrre; *konj.* — konjunktsioon, sidesõna; *kõnek.* — kõnekeel; *meess.* — meessugu, meessoost sõna; *mitm.* — mitmus; *muutm.* — muutmatu; *naiss.* — naissugu, naissoost sõna; *neutr.* — neutrum, asjasoost sõna; *prep.* — prepositsioon, eessõna; *pron.* — pronoomen, asesõna; *subst.* — substantiiv, nimisõna; *superl.* — superlatiiv, üli-võrre; *v.* — või; *van.* — vananenud; *vt.* — vaata.

Rootsikeelses osas on tarvitatud lühendeid *ngn* — nägon; *ngt* — något.

Vaadatagu ka Selgitavaid märkusi lugemistükkide ja luuletuste juurde lk. 101 jj.

A

A. B. = aktiebolag(et)
abborr[e] [å] -en, -ar ahven
absolut **1.** *adj.* täielik; **2.** *adv.* täiesti
ack ah, oh
adel -n aadel; **~sman** aadlik
adla¹ aadliseisusse tõstma; suursugustama, õilistama
aderton [å] kaheksateist(kümmend)
adjektiv -et, - adjektiiv, omadussõna
adjutant -en, -er adjutant
adjö hüvasti, head aega, ~ så länge nägemiseni
adress -en, -er aadress
advokat -en, -er advokaat; **~byro** advokaadibüroo
affär -en, -er kauplus, äri; asi; **~sbyggnad** ärihoone
aforism -en, -er aforism
afton [å] -en, aftnar õhtu, i ~ täna õhtul
aj ai, oi
akademi -n, -er akademia; **~sk** akadeemiline
akt, -en, -er vaatus, akt
akt[a]¹ hoidma, kaits(e)ma; **~ning** -en austus, lugupidamine; **~sam** ettevaatlik
akter -n ahter
aktie -n, -r aktsia, osatäht; **~bolag** aktsiaselts
aktuell aktuaalne
al -en, -ar lepp
album -et, - album
aldrig ei iialgi, mitte kunagi
alfabet -et, - tähestik; **~isk** tähestikuline

all muutm., *adj.* otsas, läbi; **~|t** -a *pron.* kõik
all|ahanda, **~ehanda** igasugune
alldes *adv.* täiesti
allé -(e)n, -er puistee
allena ükski; **~st** **1.** *adv.* ainult, üksnes, vaid; **2.** *konj.* kui ainult, kui aga
allesamman kõik koos, eranditult kõik
allihop = **allesamman**
allmoige -n talurahvas, maa-rahvas
allmän üld-, üldine, avalik; **~bildning** üldharidus; **~het** -en üldsus, i ~ üldiselt, harilikult
allom [å] *van.* = **ät, för alla** kõigile
allra kõige
alls, ~ inte ei sugugi, üldse mitte, ~ ingen mitte ükski
allsvensk suur-rootsi
allt küll; siiski; ikka, üha; juba; **~efter** järgi, kohaselt; **~emellanät** vahel, vahetevahel, aeg-ajalt; **~för** liiga; **~igenom** täiesti, läbi ja läbi; **~intilldess** sinnamaale; **~jämt** üha, ikka (veel); **~mer** üha enam, rohkem ja rohkem; **~sammans** kõik; **~sedan** **1.** *prep.* (mingist ajast) peale; (millestki) saadik; **2.** *adv.* sestsaadik, sellest ajast peale; **3.** *konj.* sestsaadik kui; **~så** niiis, järelikult
alltid alati
allting kõik

allvar -et tõsidus; tõsi, pä ~
 tõesti, tõsiselt; ~**lig** tõsine;
 ~**sam** tõsine
alm -en, -ar jalakas
almanack|a -an, -or kalender,
 almanahh
aln -en, -ar küünar
alst|er -ret, - toode, saadus;
 ~**ra**¹ tootma; esile kutsuma,
 põhjustama
altare -t, -n altar
amerikafeber ameerikapalavik
amerikan -en, -er v. ~**are** -n, -
 ameeriklane; ~**sk** *adj.* amee-
 rika
an vt. *vastava pöördsona alt*
ana¹ aimama
and -en, änder part; sorss
anda -n hing, vaim, hämta ~n
 hinge tõmbama; ~**s**¹ hingama
and|e -en, -ar vaim; hing; ~**e**-
drag hingetõmme
andr|e -a teine
anekdot [å] -en, -er¹ anekdoot,
 naljand
anfall -et, - kallaletung, rün-
 nak; (haigus)hoog; ~**a**⁴ kal-
 lale tungima, ründama
anföra² juhtima; ~**nde** **1.** -t ju-
 hatus, juhtimine; **2.** -t, -n kõne
angelägen tähtis, tungiv; ~**het**
 -en, -er tähtsus; asi
angenäm meeldiv, mõnus
angiv|a⁴ üles andma; näitama,
 osutama; ~**en** osutatud, tähis-
 tatud
angrepp -et, - kallaletung
angripa⁴ kallale tungima; ~**re**
 -n, - kallaletungija
anhålla⁴ kinni pidama; palu-
 ma; ~**n** palve
anhörig sugulane
aning -en, -ar aim(d)us
ank|a -an, -or part
anklag|a¹ süüdistama; ~**else**
 -n, -r süüdistus
ankom|ma⁴ saabuma, pärale
 jõudma; ~**st** -en, -er tulek,
 saabumine

anledning -en, -ar põhjus
anlet|e -et, -en nägu; ~**sdrag**
 näojoon
anlägg|a² rajama, asutama;
 ~**ning** -en rajamine, asuta-
 mine
anlända² saabuma
anmoda¹ paluma
anmäla² teatama, meldima
anmärka² märkust tegema
ann = **annan**
annalisti|k -ken annalistika;
 ~**sk** annalistiline
annan (annat, andra) teine; ~**-**
dag teine päha; ~**stans** mujal
annars muidu
annons [å] -en, -er kuulutus;
 ~**era**¹ kuulutama; ~**kontor**
 kuulutustekontor
annor|lunda teisiti, teistviisi;
 ~**städes** mujal
anordna¹ korraldama
anrätta¹ valmistama
ansats -en katse; algus
anse⁴ vaatama, vaatlema; pida-
 ma (millekski); ~**ende** -t kuul-
 sus; ~**nlig** silmapaistev, täht-
 tis; lugupidamisväärne
ansikt|e -et, -en nägu, ~ mot ~
 silm silma vastu; ~**sdrag** näo-
 joon
ansjovis -en, -ar kilu
anslag -et, - müürileht; sala-
 nõu; (rahaline) toetus
anslå⁴ lubama; meeldima, mõju
 avaldama; ~**ende** meeldiv,
 kõitev, külgetõmbav
anspela¹ mõista andma, vih-
 jama
anspråk -et, - nõue, nõudlus
anstalt -en, -er asutus; etteval-
 mistus
anstifta¹ korraldama
ansträng|a² pingutama; ~**ning**
 -en, -ar pingutus
anstå⁴ sobima, kohane olema
anställ|a² teenistusse võtma;
 korraldama; tegema; tekita-
 ma, põhjustama; ~**ning** koht

ansvar vastutus; **~sfull** vastutusrikas
antagja⁴ vastu võtma; oletama, eeldama; **~lig** *adj.* oletatav, tõenäoline; vastuvõetav; **~ligen** *adv.* nähtavasti, tõenäoliselt
antal -et, - arv
anteckn|ja¹ üles märkima; **~ing** -en, -ar märkus, ülestähendus
antenn -en, -er antenn
antik antiikne
antingen, ~ ... eller kas ... või
anträda² (teele jne.) asuma; (ametisse jne.) astuma
anträffa¹ kokku saama, kohutama
antäda² mõista andma, vihjama
antända² süütama
anvis|ja¹ juhatama, (kätte) näitama; **~ning** juhatus
använd|a² kasutama, tarvitama; **~ning** -en, -ar kasutamine, tarvitamine
ap|a -an, -or ahv, pärdik
apel -n, aplar õunapuu
apostel [å] -n, apostlar apostel
apotek -et, - apteek
apparat -en, -er aparaat, riist
applåd -en, -er aplaus, kiiduvaldus; **~era**¹ aplodeerima, kiitust avaldama
april aprill
apropå muide
aptit -en isu
arbet|a¹ töötama; **~are** -n, - tööline; **~e** -t, -n töö; **~sam** töökas
arbets|bord töölaud; **~dag** tööpäev; **~givare** -n, - tööandja; **~kläder** tööriivad; **~lös** töotu; **~löshet** töötaolek, töötus; **~plats** töökoht; **~sätt** töötamisviis
arg kuri, vihane, pahane; **~sint** kuri, riiakas
aristokrat -en, -er aristokraat
ark -et, - poogen
arkeologisk arheoloogiline

arkiv -et, - arhiiv
arla *muutm.* **1. adj.** vara(ja)ne; **2. adv.** vara, i ~ morgonstund varasel hommikutunnil
arm I. -en, -ar käsivars; **~band** käevõru; **~bandsur** käekell
arm II. *adj.* vaene; **~od** -et vaesus
armé -(e)n, -er sõjavägi, armee
arrendator -n, -er rentnik
arrendera¹ rentima
arrest -en, -er arest
art -en, -er liik, tõug; viis; laad
artig viisakas
artikel -n, artiklar artikkel
artist -en, -er kunstnik, artist
arv -et, - parandus; **~fiende** põline vaenlane; **~följd** pärimisjärgus; **~ingle** -en, -ar pärija
arvode -t, -n honorar, tasu
asfalt -en asfalt
ask I. -en, -ar saar, saarepuu
ask II. -en, -ar kast, karp, toos
ask|a -an tuhk; **~grå** tuhkhall; **~hög** tuhahunnik
Askungen Tuhkatriinu
asp -en, -ar haab
aster -n, astrar aster
Atlanten Atlandi ookean
att 1. *konj.* et; **2. infinitiivi** *partikkel*
augusti august
auktion -en, -er oksjon, enampakkumine
auktoritet -en, -er autoriteet
auskultera¹ vabakuulajana osa võtma
automobil -en, -er auto
av 1. *prep.* -st; **2. adv.** ära, maha, bli ~ med ngt millestki lahti saama; **~bilda**¹ kujutama; jäljendama; **~bildning** kujutus, pilt; **~brott** katkestamine, segamine; **~bruten** katkendlik, katkestatud; **~bryta** (ära) murdma; katkestama; **~böja**² tagasi lükkama; **~delning** osakond; **~**

drag mahaarvamine, hinnaalandus; **~fall** äralangemine; **~falla**¹ ära v. maha langema; taganema; **~fatta**¹ koostama; **~flytta**¹ ära kolima; **~folka**¹ [å] rahvatühjaks tegema; **~färd** ärasõit; **~gift** -en, -er maks, tasu; **~grund** sügavik, kuristik; **~gå**⁴ ära minema, ära sõitma; **~handling** väite-kiri; **~hällen** armastatud; **~ledning** tuletus; **~ljud** tüvetäishääliku muutus; **~lopp** ära-, väljavool; (reovee)valamu, mustvee-, köögirentsel; **~lossa**¹ tulistama; **~lägga**² ära panema, kõrvale panema; **~lägsen** kauge; **~lägsna**¹ eemaldama; **~lämna**¹ ära andma, loovutama; **~löning** palk, tasu; **~löpa**² lõppema, mööduma; **~lösa**² vabastama; **~resa** 1. -n ärasõit; 2.² ära sõitma; **~rusta**¹ desarmeerima, relvistustama; **~råda**² ära laitma; **~rätta**¹ hukkama; **~sats** astang, järke; **~se**⁴ kavatsema; **~seende** -t, -n suhe, i alla ~n igas suhtes; **~sevärd**

nimetamisväärne, märkimisväärne; **~sides** kaugel; kõrval; **~sikt** -en -er kavatus; **~sked** -et lahkumine; **~skilja**² lahutama, eraldama; **~skrift** ärakiri; **~sky** 1. -n vastikus; 2.³ vastikust tundma; **~skyvärd** vastik, jäle, kole; **~slag** eitav vastus, äraütlemine, keeldumine; **~sluta**¹ ja ⁴ lõpetama; sõlmima, tegema; **~slutning** -en, -ar lõpetamine; **~slå**⁴ tagasi lükkama; **~stickare** -n, - väike matk; **~styra**² ära hoidma, vältima; **~stå**⁴ loobuma; hoiduma; keelduma; **~stånd** -et, - kaugus, vahemaa; **~sätta**² kõrvale panema; **~sättning** -en, -ar tagandamine; minek, minus; sade, sete; **~tagande** vähenev, kahanev; **~tal** kokkulepe; **~tåga**¹ ära minema; **~vakta**¹ ära ootama

avig pahem-, pahu-, kura-
avund -en kadedus; **~as**¹ kaded-
tama; **~sjuk** kade
ax -et, - viljapea
axel -n, axlar õlg; telg

B

baby [bebi] -n, -ar v. babies beebi, väike laps
back -en, -ar kaitsja
back|e -en, -ar kungas, kink; maapind, maa
bad -et, - suplus, kümblus; **~a**¹ suplema, kümblema; **~ort** supelinn; **~rum** vannituba
bagage -t pagas
bagare -n, - pagar
bagatell -en, -er tühine asi, pisi-asi
bageri -et, -er pagariäri
bak I. -et, - küpsetamine; (lei-

va-, saia-) tegu; **~a**¹ küpse-
tama
bak II. -en, -ar selg; tagupool;
~grund taust, tagapõhi; **~om**
taga; **~till** taga; **~åt**
taha, tahapoole.
bal I. -en, -ar pakk, pall
bal II. -en, -er ball, pidu
bal|ja -an, -or tupp; kest; kaun;
astja, anum; pali; tõrs
balkong -en, -er rõdu
ban|a 1. -an, -or tee, rada; 2.¹ ra-
jama; **~gård** (raudtee)jaam;
~linje raudteeliin; **~vall**

raudteevall; ~vaktare -n, -
 raudteevaht; ~vaktarställe
 raudteevahikoht
band -et, - pael, side
baner -et, - lipp
bank 1. -en, -ar tamm; 2. -en, -er
 pank
bann|a¹ tõrelema; ~or *mitm.*
 tõrelus; noomitus
bar paljas
bara ainult, üksnes, vaid
barbarisk barbaarne
bark I. -en (puu)koor; ~bit puu-
 kooretükk
bark II. -en, -ar pargas
barm -en, -ar rind, põu
barmhäftig halastav; ~het -en
 halastus
barn -et, - laps; ~barn lapse-
 laps; ~avärd lastehooldus;
 lastehoid; ~aålder lapseiga;
 ~aår lapseaastad; ~dom -en
 lapsepõlv; ~domshem lapse-
 põlvekodu; ~domsminne lap-
 sepõlvemälestus; ~domsvån
 nooruspõlve-, lapsepõlvesõber;
 ~kammare lastetuba; ~kung
 lapskuningas; ~hem laste-
 kodu; ~kär lapsi armast-
 tav; ~lek lastemäng; ~slig
 lapsik; lapselik; ~unge lap-
 suke
barock [å] 1. *adj.* imelik; või-
 matu; 2. -en barokk
baron -en, -er parun
barr -et, - (männi-, kuuse)okas;
 ~a¹ okkaid langetama; ~skog
 okasmets; ~tråd okaspuu
barsk karm, vali, järsk
barvinter lumeta talv
bas -en, -er baas, alus
basar -en, -er kaubamaja
bastant tugev, tubli
bastu -n, -r saun
be(dja)⁴ (bad, bett) paluma
beakta¹ tähele panema; arvesta-
 ma; ~nsvärd tähelepanuväär-
 ne, tähelepanuväärt
bearbeta¹ ümber töötama

bebyggare -n, - asustaja
bebåd|a¹ (ette) kuulutama, en-
 nustama; ~else -n, -r ette-
 kuulutus, ennustus, Marie ~
 Maarja kuulutamise päev,
 paastumaarjapäev
beck -et pigi
bedja = be
bedraga⁴ petma, tüssama
bedrift -en, -er kangelastegu
bedriva⁴ ajama, toimetama
bedrägeri -et, -er pettus, tüssa-
 mine
bedröva¹ kurvastama
bedöma² arvustama, hindama
befall|a² käskima; ~ning -en,
 -ar käsk
befara 1.¹ kartma; 2.⁴ sõitma
befattning amet, koht
befinna⁴ leiduma, ~ sig olema;
 end tundma; ~s⁴ selguma;
 osutuma
befintlig olemasolev
befogad õigustatud
befolk|a¹ [å] asustama; ~ning
 -en, -ar rahvastik
befordr|a¹ edenema; ~|an -, -in-
 gar edendamine
befri|a¹ vabastama; ~else -n
 vabastamine
befäl -et, - käsk, käsklus; ohvit-
 serkond; ~havare -n, - ülem,
 komandant
befängd segane, (peast) põrunud
befästning -en, -ar kindlus;
 ~smur kindlusemüür
begagna¹ kasutama
bege = begiva
begiva⁴ sig minema, siirduma
begrav|a² ja ⁴ (begrov, begravit)
 matma; ~ning -en, -ar matus;
 ~ningsplats matusepaik
begrepp -et, - kujutlus; arusaam-
 mine
begripa⁴ taipama, aru saama
begränsa¹ piirama; piiritlema
begynn|a² algama; ~else -n
 algus

begä⁴ tegema, korda saatma; pühitsema
begäv|ad andekas; ~ning -en, -ar anne; and, kink
begär -et, - himu; iha; soov; ~a² nõudma; paluma; ~an soov
behag -et, - meeldimine, meeldivus; ~a¹ meeldima; soovima; suvatsema; ~lig meeldiv, kena
behov -et, - vajadus
behäll|a⁴ alal hoidma, säilitama; ~ning -en ülejääk; puhaskasu
behändig osav; virk, usin; mugav
behärska¹ valdama; valitsema
behöva² vajama, tarvis olema; tarvitsema
bekant 1. -, -a tuttav; 2. *adj.* tuttav; ~skap -en, -er tutvus
bekika¹ vaatlema, vahtima
beklag|a¹ kahjatsesema; ~ligtvīs kahjuks
bekost|a¹ kulusid kandma; ~nad kulu
bekräft|a¹ kinnitama, tõendama; ~else -n kinnitus, tõendus
bekväm mugav
bekymmer|sam murelik; muretekitav; ~slös muretu
bekymrad mures
bekänn|a² (üles) tunnistama; ~else -n, -r tunnistus, ülestunnistamine
bele³ naeratama
belevad kombekas, viisakas
belopp summa
belys|a² valgustama; ~ning valgustus, valgustamine
belåten rahul(olev); ~het -en rahulolu
belägen asuv, asetsev, paikuv
belägr|a¹ piirama; ~ing -en, -ar piiramine
belön|a¹ tasuma; ~ing -en, -ar tasu, palk

ben, -et, - jalg; kont, luu
benägen nõus, valmis; lahke
benänn|a² nimetama; ~ing -en, -ar nimetamine
beordna¹ [å] käsutama, korraldama
bereda² valmistama
berg -et, - mägi; mägestik; ~grotta kaljukoobas; ~hälsa raudne tervis; ~ig mägine; ~knalle kalju; ~kristall mäekristall; ~kristallbrosch mäekristallpross; ~skrev|a -an, -or kuristik
bero³ sõltuma; ~ende 1. *adj.* sõltuv; 2. -t sõltuvus
bersä -n, -er lehtla
berusa¹ joovastama
berytad (kuri)kuulus
beräkn|a¹ arvestama; hindama; arvutlema; ~ing arvestus, arvestamine
berätt|a¹ jutustama; ~are -n, -jutustaja; ~else -n, -r jutustus, jutt
berättiga¹ õigustama; ~d õigustatud, põhjendatud
beröm -met kiitus; ~d kuulus; ~lig kiiduväärt; ~ma² kiitma; ~melse -n, -r kiitus; ~värd kiiduväärt
berör|a² puudutama; mainima
bese⁴ vaatama; vaatlema
besegra¹ (ära) võitma
besinning -en kaalutlus
besittning -en, -ar valdus; omand
besk kibe
besked -et, - vastus; ~lig heasüdamlik, lihtsameelne
beskickning -en, -ar saatkond
beskriv|a⁴ kirjeldama; ~ning -kirjeldus
beskydd kaitse; ~a¹ kaits(e)ma
beskåda¹ vaatlema
beskära 1.⁴ lõikama; 2.² kinkima
beskärma¹ kaits(e)ma
beslag keeldus; rautis, lägga ~põ võtma; arestimata

beslut otsus; ~^{a1} ja ⁴ otsustama; ~**en** otsustanud
beslä⁴ katma; (hobust) rautama
besläktad suguluses
bestiga⁴ tõusma; üles ronima
bestraffa¹ karistama
bestrida⁴ vastu vaidlema; (kulusid) kandma
bestyr -et, - ülesanne; tegevus
bestyrka² kinnitama, tõendama
bestä⁴ andma, kinkima; välja kannatama, taluma; ~**ende** olemasolev; püsiv, kestev
beställ|a² tellima; ~**ning** tellimine
bestäm|d kindel, määratud; ~**ma²** määrama; ~**melse -n, -r** määrus, korraldus, eeskiri
beständig alaline
besvara¹ vastama
besviken pettunud
besvär -et, - vaev; ~^{a1} vaevama, tülitama; ~**lig** raske, vaevarikas
besynnerlig imelik, iseäralik; ~**het -en, -er** iseäralikkus
besök -et, - külastus; külastaja; ~^{a2} külastama
bet|a I.¹ karjatama; ~**e -t, -n** karjamaa
bet|a II. -an, -or peet; ~**land** peedimaa
beta(ga)⁴ ära võtma; völuma
betal|a¹ maksuma; ~**ning -en, -ar** maksmine; ~**ningsvillkor** maksutingimus
bete³ [e-é] sig käituma; ~**ende -t** käitumine
betjäning -en teenimine; ~**sav-gift** jootraha
betona¹ rõhutama
betrakta¹ vaatlema
betrygga¹ kindlustama
beträda² (sisse) astuma
beträffa¹ puutuma
betsa¹ peitsima
bets|el -let, - päitsed

bett -et, - hammustus; nõelamine
betvivla¹ kahtlema (milleski)
betyd|a² tähendama; ~**ande** tähelepanev, tähelepanuväärt; ~**else -n, -r** tähendus; tähtsus; ~**lig** tunduv, tähtis, kaunis suur; ~**ligt** tunduvalt
betyg -et, - tunnistus, hinnang; ~^{a1} tunnistama, tõendama
betäcka² katma
betänk|a² järele mõtlema, kaaluma; ~**lig** kahtlane
beundra¹ imetlema; ~**n** imetus
bevaka¹ valvama
bevara¹ alal hoidma, säilitama; ~**nde** alalhoidmine, säilitamine, **svenskhetens** ~ i utlandet rootsluse säilitamine välismaal
bevars hoidku, ja ~ jah muidugi, seda küll
bevek|a² pehmendama, liigutama; ~**elsegrund** põhis, ajend, motiiv
bevilja¹ lubama
bevis -et, - tõendus; ~^{a1} tõendada, tõestama
bevista¹ juures olema, osa võtma
bevittna¹ tõendama, tunnistama; nägema
beväring -en, -ar meeskond; sõdur
bi I. -et, - mesilane; ~**kupa** mesipuu; ~**skötsel** mesilastepidamine, -kasvatus
bi II. adv., stå ngn ~ kellelegi abiks olema
bibehålla⁴ säilitama, alal hoidma
bibel -n, biblar piibel
bibliotek -et, - raamatukogu
bebringa¹ ja ² õpetama; andma
bidrag osamaks, lisand; toetus; ~^{a4} kaasa aitama
bifall heakskiit; nõusolek; ~^{a4} heaks kiitma; nõustuma
biff -en, -ar hiifsteek; sibulaklops

biflod lisa-, harujõgi
bifoga¹ lisama
bihang -et, - lisa
bikt -en, -er piht, pihtimine;
 ~a¹ pihtima
bil -en, -ar auto; ~a¹ autoga
 sõitma; ~ist -en, -er autosõitja
bilagja -an, -or lisa
bild -en, -er pilt; ~a¹ kujunda-
 ma; asutama; ~ad haritud;
 ~ning -en, -ar haridus; kuju,
 vorm; ~stod -en, -er kuju;
 ~verk raidkuju
biljett -en, -er pilet; ~lucka pi-
 letikassa, -luuk
billig odav; õiglane; ~hetsresa
 odav reis; ekskursioon
bind|a⁴ (band, bundit) siduma,
 köitma; ~ande siduv; kohus-
 tav; ~eord sidesõna
bio -n = **biograf** -en, -er kino
biografi -en, -er biograafia
biologi [å-å] -n bioloogia
bisak kõrvaline asi, kõrvalasi
bisats kõrvallause
biskop [å] -en, -ar piiskop; ~s-
 säte piiskopitool, -asukoht
bisp -en, -ar = **biskop**; ~ehatt
 piiskopikübar
bister karm, vali
bit -en, -ar tükk, raas; suutäis;
 ~socker tükksuhkur
bita⁴ (bet, bitit) hammustama,
 purema; ~nde hammustav,
 terav, lõikav
bitråd|a² aitama; ~e -t, -n abi;
 abiline
bitter kibe; ~het -en kibedus
bitti(da) vara, aegsasti
bjud|a⁴ (bjöd, bjudit) pakkuma;
 kutsuma; käskima, ~ på ngt
 midagi pakkuma, millegagi
 kostitama
bjälk|e -en, -ar palk
bjällr|a -an, -or kuljus
bjällerklang kuljustekõlin
bjärt ere, räige
björk -en, -ar kask; ~skog kaa-
 sik

björn -en, -ar karu; ~bär karu-
 vabarn
bl. a. = **bland annat**
blad -et, - leht
blamera¹ blameerima
bland prep. seas, hulgas, ~
 annat muuseas; muu seas
blanda¹ segama; ~d segatud,
 sega-
blank tühi; läikiv; ~a¹ puhas-
 tama
bleck -et, - plekk; ~burk plekk-
 toos; ~sak plekkasi
blek kahvatu; ~a² pleekima;
 ~na¹ kahvatuma
bli = **bliva**
blick -en, -ar pilk; ~a¹ vaata-
 ma
blid mahe; ~väder sula ilm
bliga¹ jõllitama, vahtima
blind pime
blink -en, -ar pilgutus, pilguta-
 mine; ~a¹ pilgutama; vilku-
 ma
bli(va)⁴ (blev, blivit) jääma;
 minema, muutuma, ~ av med
 v. ~ fri från lahti saama, ~
 kär armuma, läta ~ (tegemata)
 jätma; loobuma
blivande tulevane, tulev
blixt -en, -ar välk; ~full puru-
 joobnud, maanitäis; ~lås
 tõmbelukk; ~nedslag pikse-
 löök; ~ra¹ välkuma; vätku
 lööma
blockad [å] -en, -er blokaad
blockera¹ [å] blokeerima
blod -et v. -en veri; ~avtappning
 -en aadrilaskmine; ~brist
 verevaesus; ~ig verine; ~röd
 veripunane; ~sförvant -en, -er
 veresugulane
blom (harva -men) õis; ~klase
 õiekobar; ~kål lillkapsas
blomm|a 1. -an, -or lill; 2.¹ õit-
 sema; ~ning -en, -ar õitse-
 mine
blomst|er [å] -ret, - lill; ~ra¹

- õitsema; ~ring -en, -ar õitsemine
bloss [å] -et, - törvik; mahv, pahv; ~a¹ hõõguma, lõkenda-ma, leegitsema, ~ upp lõkkele lööma
blott [å] ainult, üksnes, vaid
blotta¹ [å] paljastama
bluff -en, -ar bluff
blund -en uinak; ~a¹ suikuma; silmad sulgema, ~ för ngt midagi märkamata jätma, millegi suhtes silmad kinni pigistama; ~er -n, - eksitus, viga
blus -en, -ar pluus
bly -et tina; ~erts -en, -ar = ~ertspenna pliats; ~grå tinahall
byg häbelik, arg; ~het häbelikkus; ~as² häbenema; ~sam tagasihoidlik; ~sel -n häbi, häbitunne
blå sinine; ~aktig sinakas; ~bär mustikas; ~gul sinikollane; ~klint -en, -ar rukkilill; ~klocka sinikopp, kellukas; ~na¹ sinama; siniseks muutuma, sinistuma
blås|a I. -an, -or põis; vill, rakk
blås|a II.² puhuma; ~t -en tuul; torm
bläck -et tint; ~horn tindipott
bläddra¹ lehitsema, sirvima
bländ|a¹ pimestama; ~ande pimestav; ~vit pimestavalt valge
blänga² põrnitsema
blänka² läikima, sädelema, särama
blöda² verd jooksema
blödig hale, pehmesüdameline; juhm
blöt (läbi)märg; ~a² märjaks tegema; leotama
bo 1. -et, -n pesa; eluase; 2.³ elama; 3. -n, -r (ainult liitsõnades) elanik, -lane; ~fast elav; asuv; paik; ~hag -et maja-
 kraam; vallasvara; ~ning -en, -ar korter; ~ningshus elumaja; ~satt elav; paik; ~stad elamu; korter; elukoht; ~sätta² sig elama asuma
bock [å] -en, -ar viga, eksitus; kummardus; sikk, sokk, pukk; ~a¹ sig kummarduma
bod -en, -ar äri, pood; kuur
bofink -en, -ar metsvint
bog -en, -ar laevanina, vöör; saps
bogserbåt vedur-, puksiirlaev
bok I. -en, -ar pöök; ~skog pöökpuumets
bok II. -en, böcker raamat; ~handel raamatukauplus; ~hylla raamaturiid; ~låda raamatukauplus; ~rygg raamatuselg; ~samling raamatukogu; ~skåp raamatukapp; ~stav -en, -stäver (kirja)täht
bolag -et, - aktsiaselts
boll [å] -en, -ar pall; ~spel pallimäng
bolma¹ [å] aurama, tossama; suitsema
bom -men, -mar tõkepuu
bomb [å] -en, -er pomm
bomull puuvill; ~styg puuvillane riie
bona¹ poonima
bonde -en, bönder talupoeg; ~bröllop talupoja-, maapulm; ~dräng talusulane; ~eskara talumeestesalk, -jõuk; ~flicka maa-, talutüdruk; ~estånd talupojaseisus; ~gubbe talutaat; ~gård talu
bord -et, - laud; ~duk laudlina; ~sgranne lauanaaber
boren [å] sündinud
borg [å] -en, -ar kindlus; ~are -n, - kodanik; ~en tagatis; ~erlig kodanlik; ~mästare linnapea
borr [å] -en, -ar puur; ~a¹ puurima

borst [å] -et, -harjas; ~**a**¹ harjama; ~**e** -en, -ar hari
bort [å] ära, minema; ~**a** ära, eemal, mujal; ~**blåst** ära-auranud, jäljetult kadunud; ~**fly**³ (ära) põgenema; ~**glömd** unustatud, ununud; ~**glömma**² (ära) unustama; ~**om** taga, teispool; ~**skämd** hellitatud; ~**spola**¹ ära uhtma; ~**åt** poole; ligikaudu, umbes
boskap -en kari, loomad, veised; ~**sskötsel** loomakasvatus
boss [å] -et haganad, söklad
bot -en abi; paranemine; ~**a**¹ tervendama, parandama, terveks tegema
botanlik -iken botaanika; ~**isk** botaaniline
bott[en] [å] -nen, -nar põhi; ~**envåning** (maja) alumine kord; ~**na**¹ põhja ulatama; ulatama
bov -en, -ar kelm
box [å] -en, -ar kast
boxa¹ poksimar
bra 1. *adj.* hea; 2. *adv.* hästi; üsna, kaunis
bragd -en, -er tegu; vägitegu
brak -et raksatus; ~**a**¹ raksatama
brand -en, bränder tulikahju; tuli; ~**försäkring** tulekindlustus; ~**gul** kollakaspunane; ~**kår** tuletõrje; ~**soldat** tuletõrjuja
bran(s)ch -en, -er (äri)haru
brant 1. -en, -er järsk mäenõlv, järsak; 2. *adj.* järsk
bras|a -an, -or tulelõke
braskande suurustav, kelkiv, hooplev
bred lai; ~**a**² laotama; määrima; ~**axlad** laiaõlaline; ~**d** -en, -er laius; ~**dgrad** laiuskraad; ~**vid** kõrval
brev -et, - kiri; ~**bärare** kirjakandja; ~**kort** postkaart; ~

låda kirjakast; ~**växla**¹ kirjavahetuses olema; ~**växling** -en, -ar kirjavahetus
brick|a -an, -or kandmik
briljant 1. -en, -er briljant; 2. *adj.* hiilgav, suurepärane
bring|a I. -an, -or (looma)rind; rinnatükk
bringa II.² (bragte, bragt) tooma; viima
brink -en, -ar väike järsk nõlvak
brinna⁴ (brann, brunnt) põlema; ~**nde** tuline; põletav
bris -en, -er briis, vinu
brist -en, -er puudus; ~**a**⁴ (brast, brustit) puuduma; lõhkema; rebenema; ~**ande** puudulik; puuduv; ~**fällig** puudulik, ebatäielik, vigane
brittssommar hilissuvi
bro -n, -ar sild
brodd [å] -en oras
bro(de)r -n, bröder vend
brokig kirju, kirev
broms [å] -en, -ar pidur; parm
brons [å] -en, -er pronks
bror = broder; ~**sdotter** vennatütar; ~**son** vennapoeg
brosch [å] -en, -er pröss, prees, sõlg
brosk [å] -et, - krömpsлуу
brott [å] -et, - murre; murdmine; kuritegu; ~**as**¹ maad-
lema; ~**mål** kriminaalasi; ~**sjö** murdlaine; ~**slig** kuringegelik
brud -en, -ar pruut, mõrsja; ~**gum** -men, -mar peigmees
bruk -et, - tarvitamine, tarvitus; viis, komme; ~**a**¹ vajama, tarvitama; kombeks olema, tavatsema; ~**bar** tarvitatav; ~**lig** harilik, tavaline; kombeks olev; ~**sanvisning** tarvitamisõpetus
brumma¹ porisema, mõmisema, urisema
brun pruun; ~**aktig** pruunikas
brunn -en, -ar kaev

- brunt|e** -en, -ar kõrb (hobune)
brus -et kohin, mühin; ~^{a1} kohisema, mühisema; ~**huvud** tuisupea
- brutal** toores, jõhker
bruten murtud
- bry**³ pingutama; narrima, pilkama, ~ sig om ngt millestki hoolima; ~**deri** -et, -er piinlikkus, kimbatu, raske seisukord; ~**dsam** täbar, piinlik, keeruline
- brygd** -en, -er pruulis
brygg|a I. -an, -or sild
brygg|a II.² pruulima; ~**eri** -et, -er pruulikoda, õllefabrik; ~**hus** pesuköök
- bryn** -et, - palistus, serv, äär
bryna I.² pruunistama
bryna II.² teritama, ihuma
bryt|a⁴ (bröt, brutit) murdma; üles harima, uudismaaks tegema, ~ sig en bana endale teed rajama, ~ upp teele asuma; ~**ning** -en, -ar murdmine; murre; võõrapärane häälamine; ~**ningstid** ülemineku-, murdeaeg
- bråd** kiire, rutuline; ~**djup** järsk, äkki langev; ~**mogen** varaküps; ~**ska 1.** -n rutt, kiire; **2.**¹ ruttama, kiirustama; ~**störtat** ülepeakaela, kiiresti, ennatlikult
- bråk** -et, - lärm, kära; müra, mürgel; tüli, sekeldus; murt(arv); ~^{a1} end vaevama; tüli v. vaeva tekitama; lärmitsema; ~**ig** kärarikas, rahutu
- bråttom** [å] kiiresti, ruttu
bräck|a 1. -an, -or mõra; lõhe; **2.**² murdma; küpsetama, praadima; ~**korv** praevorst; ~**lig** habras, (kergesti) murduv, purunev; hädine, haiglane
- bräd|a** -an, -or v. ~**e** -t, -n laud; ~**väg** laudsein
- bränn|a**² põletama; ~**ing** -en, -ar põletamine; murdlaine(tus); ~**vin** viin
- bränsle** -t põletuspuud, küttematerjal
- bröd** -et, - leib; küpsis
bröllop [å] -et, - pulm
bröst -et, - rind
- bubbl|a 1.** -an, -or mull, vull; **2.**¹ pulbitsema, mulinal keema
- bud** -et, - käsk; pakkumine; teade, sõnum; käskjalg, stå till ~s käsutuses olema; ~**skap** -et, - sõnum
- buga**¹ kumimardama
buk -en, -ar kõht, magu
bukett -en, -er lillekimp
bukt -en, -er laht; merekäär; kõverus, fä ~ med ngt milligiga toime tulema, millestki jagu saama; ~**ig** kõver, looklev, sopiline
- buljong** [å] -en, -er puljong, rammuleem
- bull|e** -en, -ar (väike) sai, kukkel
bull|er -ret lärm, kära; müra; ~^{a1} lärmitsema, mürama; kolisema
- bult** -en, -ar polt; ~^{a1} lööma, kloppima
- bunt** -en, -ar kimp, pamp
bur -en, -ar puur
burk -en, -ar purk, toos
bus|e -en, -ar hulkur, hulgas
busk|e -en, -ar põõsas; ~**snår** vösastik, põõsastik
- buss** -en, -ar puss, omnibus; poiss; ~**ig** tore, vahva
- butelj** -en, -er pudel; ~**skärva** pudelikild
- butik** -en, -er äri, kauplus; ~**sfönster** äriaken
- butter** tusane, pahur, mossis
by -n, -ar küla; iil, tuulehoog
bygd -en, -er ümbrus; maa
bygg|a² ehitama; ~**mästare** ehitusmeister; ~**nad** -en, -er ehitis

byrå **1.** [bý-] -n, -ar kummut;
2. [á] -n, -er büroo
 byt|a² vahetama, ~ bort (ära)
 vahetama, ~ om ümber vahe-
 tama, ~ tåg ümber istuma;
 ~e -t, -n vahetus; saak
 byx|a -an, -or (*harilikult mitm.*)
 püksid
 båda **I.** mõlemad; ~adega mõ-
 lemad; ~e, ~ ... och niihästi
 ... kui (ka)
 båda **II.**¹ (ette) kuulutama, en-
 nustama
 båg|e -en, -ar kaar; vibu
 bål **I.** -en, -ar kere; kauss
 bål **II.** -et, -tuleriit
 bår -en, -ar kanderaam
 bås -et, -lahter, latter
 båt -en, -ar paat; laev
 bäck -en, -ar oja
 bädd -en, -ar voodi; ~a¹ voodit
 tegema v. kohendama
 bågare -n, -peeker
 bågge mõlemad
 bälte -t, -n vöö
 bänk -en, -ar pink
 bår -et, -mari
 båra⁴ (bar, burit) kandma, det
 bar av reis v. teekond läks
 lahti, vart det bar av med dem
 kuhu nad läksid, ~ sig åt käi-
 tuma, ülal pidama; ~re -n, -
 (paki)kandja

bärg|a¹ päästma; põllult koris-
 tama; ~ning -en päästmine;
 löikus, (vilja)koristamine
 bäst **1. adj.** kõige parem, parim;
2. adv. kõige paremini, pari-
 mini, som ~ parajasti, just;
3. konj. parajasti e. just siis,
 kui, ~ det var korraga, äkki
 bättr|a¹ parandama; ~e parem
 båva¹ värisema, vabisema, võbi-
 sema; ~n värin, vabin, vöbin
 böckling -en, -ar suitsusilk,
 -räim
 böj|a² painutama, kõverdama;
 ~d kõver; kalduv, valmis;
 ~else -n, -r kalduvus; ~ning
 -en käänak; käänamine; pöö-
 ramine
 böla¹ möirgama
 bölj|a **1.** -an, -or laine; **2.**¹ laine-
 tama
 bön -en, -er palve; ~hus palve-
 maja
 bön|a -an, -or uba
 böra² (borde, bort) pidama
 börd -en päritolu, sünd
 börd|a -an, -or koorem
 börja¹ algama; ~n algus
 börs **1.** -en, -ar rahakott; **2.** -en,
 -er börs
 böss|a -an, -or püss
 böta¹ (trahvi) maksma; karis-
 tust kandma

C

cement -en v. -et tsement
 central **1.** -en, -er tsentraal;
2. adj. tsentraalne, keskne;
 ~värme keskküte
 centr|um -, -a keskus, tsentrum
 ceremoni -n, -er tseremoonia
 chaufför -en, -er autojuht
 choklad -en šokolaad

cigarr -en, -er sigar; ~ett -en,
 -er sigaret
 cirka umbes
 cittr|a -an, -or tsitter, kannel
 cyk|el -eln, -lar jalgratas; ~la¹
 jalgrattaga sõitma; ~list -en,
 -er jalgrattur

D

dag -en, -ar päev, ~ efter ~ päevast päeva, ~ för ~ päev-päevalt, i ~ täna, om ~ en päeval, hur ~ s millal, kunas, mis kellaajal, ~ en i ända päev läbi; ~ **as**¹ koitma; ~ **er** -ern, -rar päevavalgus; ~ **lig** igapäevane; ~ **ning** -en koit; koitmine

dagg -en kaste; ~ **stänkt** kastene

dal -en, -ar org; ~ **karl** Dalarna mees

Dalarna maakond Kesk-Rootsis

dallra¹ värisema

dam -en, -er daam

damm I. -en, -ar pais, tamm; tiik

damm II. -et tolm; ~ **korn** tolmukübe

Danmark Taani

dannebrog -en, -ar Dannebrog, taani rahvuslipp

dans -en, -er tants; ~ **a**¹ tantsima

dansk -en, -ar taanlane

dar = **dagar**

darr|a¹ värisema; ~ **hant** värisevate kätega, värisevi käsi

datera¹ dateerima, päevama

de nemad, nad

december detsember

deg -en, -ar taigen, tainas

deklamera¹ deklameerima, ette kandma

del -en, -ar osa, en ~ mõned, en hel ~ terve hulk, för all ~ palun väga; ~ **s** osalt; ~ **taga**⁴ osa võtma; ~ **tagare** -n, -osa-võtja; ~ **vis** osalt

delikatessill delikatessheeringas

dem neid; nendele, neile

den 1. määratud vaba artikkel;

2. pron. see; too

denn|e -a see; too; ~ **es** skp. (selle kuu päeval)

densamm|e -a seesama

departement -et, - ministeerium

deras nende

desperat meeleheitlik

dess selle; tema; nende, till ~ att kuni; ~ **a** (*mitm. sönast denne*) need; nood; ~ **förin-**nan enne seda; ~ **utom** pealeselle

desto seda

det 1. määratud vaba artikkel;

2. pron. see; too

detalj -en, -er üksikasi, detail

detsamma see, seesama, i ~ samal hetkel

detta (*neutr. sönast denne*) see; too, före ~ = f. d. endine

diamant -en, -er teemant

dig sind; sinule, sulle

digna¹ kokku varisema

dike -t, -n kraav

dikt -en, -er luuletus; luule; ~ **a**¹ luuletama; välja mõtlema; ~ **are** -n, - luuletaja; ~ **ning** -en luule; ~ **samling** luuletuskogu

diktam|en -ina etteütlus, diktaat

diktera¹ ette ütleva, dikteerima

dilemma -t kitsikus; dilemma, valik emma-kumma vahel

dille -t deliirium, hullus

dimm|a -an, -or udu; ~ **ig** udune

din (ditt, dina) sinu

direkt 1. adj. otsene; **2. adv.** otse

direktör -en, -er direktor

dis -et kerge udu; ~ **ig** udune

disk -en, -ar poelett; pesemata sööginõud; ~ **a**¹ (nõusid) pesema

diskutera¹ rääkima (millegi üle), läbi rääkima

dit sinna

ditt (*neutr. sönast din*) sinu

djup 1. adj. sügav; **2. -et, -** sügavus

djur -et, - loom

djärv julge

djävul -en, djävlar kurat

dock [å] ometi, siiski

dock|a [å] -an, -or nukk

doft [â] -en, -er lõhn; ~^{a1} lõh-
 nama
dok -et, - loor
doktor [â-â] -n, -er arst; doktor
dokument -et, - dokument, ürik
dom -en, -ar (kohtu)otsus; ~**are**
 -n, - kohtunik; vahekohtunik;
 ~**stol** kohus
dom|kyrka [â] toomkirik; ~-
prost -en, -ar toompraost
domna¹ [â] tuimaks muutuma,
 tuimuma, „surema“
dopp [â] -et, - kaste, kaffe med
 ~ kohv küpsistega; ~^{a1} kast-
 ma
dotter [â] -n, döttrar tütar
dov [â] tume, kume; tuim
dra = **draga**
drabba¹ tabama; rabama
drag -et, - tõmme, tõmbus; (ise-
 loomu)joon; näojoon; ~^{a4}
 (drog, dragit) tõmbama, ~
 sina färde oma teed minema,
 ~ andan hingama, hinge tõm-
 bama, ~s ihop v. ~ sig sam-
 man kokku tõmbuma; ~**are**
 -n, - vedaja
drak|e -en, -ar lohe
drank -en praak
draperi -et, -er drapeering;
 (kunstipäraselt langev) eesriie
drick|a⁴ (drack, druckit) jooma,
 ~ ngn till kellegi terviseks
 jooma; ~**spengar** jootraha
driftig tegev, toimekas, agar
drill -en, -ar drill; triller; ~^{a1}
 drillima; trillerdama
driv|a I. -an, -or (lume)hang
driv|a II.⁴ (drev, drivit) käima
 panema, käivitama; ajama;
 ~**en** osav, tubli
dropp|a¹ [â] tilkuma; ~|**e** -en,
 -ar tilk
drott [â] -en, -ar valitseja, ku-
 ningas; ~**ning** -en, -ar kunin-
 ganna
drull|e -en, -ar tõlplane
drummel -n, drummlar kâpard,
 mühak

drunkna¹ uppuma
dryck -en, -er jook; ~**esvara** jook
dryfta¹ arutama, käsitlema
dryg tubli, vastupidav; ulatus-
 lik, suur; suureline, upsakas
drypa⁴ (dröp, drupit) tilkuma
dräkt -en, -er riietus, rõivastus;
 kostüüm
dräng -en, -ar sulane
dränka² uputama
dräpa² tapma
dröja² viibima; viivitama
dröm -men, -mar unenägu; unis-
 tus, unelm; ~**land** unelmate
 maa; ~**ma**² und nägema;
 unistama, unelema; ~**mande**
 unistav; ~**mare** -n, - unistaja
du sina, sa
dubbel kahekordne, kaksik-
dublett -en, -er kahetoaline kor-
 ter
duga² ja ⁴ (dög, dugit) kõlbama,
 sobima, ~ till ngt millekski
 kõlvuline olema; ~**lig** tubli
dugg -et uduvihm, inte ett ~
 mitte põrmugi, ei sugugi
duk -en, -ar rätt; lina; lipp; ~^{a1}
 katma
duktig tubli
dum rumal; ~**bom** lollpea; ~**het**
 -en, -er rumalus
dun -et, - udusulg; ~**ig** udu-
 sulgne; sulgpehme
dunder -ret kolin; lärm; müris-
 tamine; ~**ra**¹ müristama; ko-
 listama
dungle -en, -ar salu, metsatukk
dunka¹ lööma, tõukama, tok-
 sima
dunk|el 1. -let pimedus; 2. *adj.*
 pime, tume
dunsta¹ aurama
durkdriven riukeline, kaval,
 velp
dusch -en, -ar dušš
dussin -et, - tosin
dust -en, -er lööming
duv|a -an, -or tuvi

d. v. s. = det vill säga s. o. (see on), s. t. (see tähendab)
dvärg -en, -ar pöialpoiss, päkapikumees
dy -n raba; pori, muda
dygd -en, -er voorus
dygn -et, - ööpäev
dyka² ja ⁴ (dök, dukit) sukel-duma, alla laskuma, ~ upp üles kerkima
dylik niisugune, säärane, selline
dyr kallis; ~bar kallis, kulkas; väärtuslik
dyster sünge
då 1. adv. siis; 2. konj. kui; kuna; ~tida tolleaegne; ~varande tolleaegne
dåd -et, - tegu; ~kraftig teguvõimas
dålig (sämre, sämst) halb, vilets
dån -et müra, mürin; raksatus; ~a¹ murisema; kõmisema
dårle -en, -ar hull, hullumeelne; ~hus hullumaja
dåsa¹ tukkuma
däck -et, - tekk, laevalagi
dämna² tammistama, tõkestama
dämpa¹ pehmendama
där seal; kus, ~ borta seal; ~av sellest; ~efter siis, seejärel; ~emot seevastu; selle

vastu; ~för se(II)epärast; ~i selles, seal sees; ~ifrå sealt; ~igenom seeläbi; ~inne seal sees; ~jämte ühtlasi, pealeselle; ~med se(II)ega; ~nere seal all; ~näst seejärel; ~om selles(t); ~ovan seal ül(ev)al; ~på seepeale, siis; ~städess seal; ~till selleks; sinna juurde, seejuurde; ~ute väljas; ~vid se(II)juures; ~över selle üle, seeüle; üle selle

däven niiske

dö⁴ (dog, dött) surema

död 1. adj. surnud; 2. -en, -ar surm, till ~s surnuks; ~a¹ surmama; ~er = **död** 1.; ~lig surelik, surev; surmav; ~synd surmapatt

dölja² (dolde, dolt) peitma, varjama

döma² otsustama; kohut mõistma, av allt att ~ kõige järgi otsustades

döpa² ristima

dörr -en, -ar uks; ~handtag ukse link, -käepide; ~post uksepiit; ~öppning ukseava(usa)

döv kurt; ~a¹ kõrvu lukustama; uimastama, tuimendama

E

ed I. -en, -er (vande)tootus, vanne

ed II. -et, - maasäär

efter järele; järel; järgi; ~följare -n, - järglane; ~granskning -en, -ar uurimine, järelevaatus; ~lämna¹ järele jätma; ~middag pärast-, pealelõuna; ~namn prii-, perekonnanimi; ~som kuna; ~st viimasena; ~trädare -n, - järel(e)tulija; ~verkning järelmõju; ~åt hiljem, pärast

eder = er

egen (eget, egna) oma; ~artad omapärane; ~dom -en, -ar omandus, omand; ~domlig omapärane; omane; iseäralik, imelik; ~domsaffär vahe-talituskontor; ~skap -en, -er omadus

egentlig päris, tõeline, õige, õietine; ~en õieti, õigupoolest

egga¹ upp piitsutama; (üles) kihutama e. ässitama

egoistisk egoistlik

ehuru kuigi, ehkki, olgugi et
ej ei, mitte

ek -en, -ar tamm; **~ebåt** tamme-
puu-ruhi, -vene
eko -t, -n kaja
ekonomi [å-å] -n ökonoomia,
majandus; majanduslik v. ra-
haline seisukord; **~sk** ökonoo-
miline, majanduslik, rahaline
ekorr|e [å] -en, -ar orav
elak õel, kuri, tige
eld -en, -ar tuli; **~a**¹ kütma;
~ande tuline; **~ljus** tuleval-
gus, -paiste; **~sken** tulekuma
elegant elegantne, peen, peene-
maitseline
elektricitet -en elekter
elektrisk elektri
element -et, - element; radiaa-
tor
elev -en, -er õpilane
eljest muidu
eller ehk, või
elva üksteist(kümmend)
eländ|e -et häda, viletsus; **~ig**
vilets, armetu
e. m. = **eftermiddagen**
emalj -en, -er email; **~erad**
email(eer)itud
emedan kuna
emellan vahel; vahele; **~åt** mõ-
nikord, vahetevahel
emellertid ikkagi, siiski, ome-
tigi; vahepeal
emigration -en väljarändamine
emigrant -en, -er väljarändaja
emot vastu
en I. -en, -ar kadakas
en II. (ett) **1. määramatu artik-
kel;** **2. arvs.** üks, ~ och annan,
ett och annat üht-teist, seda ja
teist
en III. (ene, ena) *pron.* üks
en IV. sihitis sõnast man
enastående ainulaadne; võrratu
enbart ainult
endast ainult, üksnes, vaid
ende (enda) ainus
endera üks (kahest), emb-kumb

energi -n energia; **~sk** energi-
line
enfaldig kohtlane, juhm
enfamiljsbostad üheperekonna-
-elamu
engelsk inglise; **~|a 1.** -an
inglise keel; **2.** -an, -or ing-
lanna
England Inglismaa
enhetlig ühtlane
enkel lihtne; **~het** -en lihtsus
enkom [å] eriti, eriliselt; ainult
enligt järgi, põhjal, vastavalt
ens, icke ~ isegi mitte, med ~
(ühe)korruga, äkki
ensam üks; **~het** -en üksildus
ense üksmeelne, nõus(olev)
enskind era-; üksik
enslig üksik; eraldatud
enstaka üksik
entonig ühetoonline, üksluine
entusiasm -en vaimustus
envar igaüks
envis kangekaelne, jonnakas
enär kuna, et, se(ll)epärast et
epidemi -n, -er taud, epideemia
epigram -met, - epigramm
epilog [å] -en, -er lõppsõna, epi-
loog
episod -en, -er episood, vahe-
jätklugu
epistel -n, epistlar epistel
er teie, te; teile
erbjuda⁴ pakkuma
erfar|a⁴ teada saada; kogema,
läbi elama; **~en** kogunud;
~enhet -en, -er kogemus
erfordra¹ nõudma
erhålla⁴ saada, kätte saada
erinra¹ meelde tuletama, mee-
nutama; meeles olema; **~n**
meeldetuletus, meenutus
erkänna² tunnustama; (üles)
tunnistama
erövra¹ vallutama
eskader -n eskaader
esplanad -en, -er esplanaad;
puiestee

est -en, -er eestlane; ~**nisk** eesti; ~**nisk|a** 1. -an eesti keel; 2. -an, -or eestlanna

etapp -en, -er etapp
etsning -en, -ar etsing

ett vt. en II.

evangeli|um -et, -er evangeelium
eventuell vahestine, võimalik; ~**t** võib-olla

evig igavene; ~**het** -en, -er igavik

evinnerlig igavene, alaline, alatine

evärdlig = **evinnerlig**

exam|en -, -ina eksam, katse

exempl|el -let, - näide, till ~ näiteks

exemplar -et, - eksemplar
existens -en olemasolu, eksistents

existera¹ olemas olema, eksisteerima

expedit -en, -er müüja

experiment -et, - katse; ~**era**¹ katsetama

export [å] -en väljavedu, eksport; ~**era**¹ välja vedama, eksport(eer)ima

express|brev kiirkiri; ~**bud** kiirkäskjalg

extas -en, -er ekstaas

extra väga, eriti; ~**lärare** ajutine õppejõud

F

fabel -n, fabler valm

fabricera¹ valmistama, tootma

fabrik -en, -er vabrik; ~**at** -et, - vabrikutoode

fack -et, - lahter, ruumik, vahe; laegas; ala; eriala; ~**utbildad** eriharidusega

fack|eltåg rongkäik tõrvikutega; ~**l|a** -an, -or tõrvik

fader -n, fäder isa

fager ilus

fakt|isk faktiline, tõsiasjaline, tõiklik; ~**um** -, -a fakt, tõsiasi, tõik

faktor -n, -er tegur

falk -en, -ar pistrik, haugas, jahikull

fall -et, - kukkumine; langus; kosk; juht(um), sündmus; lugu; asi, i alla ~ igatahes, i alla fulla ~ igatahes, igal juhul, i så ~ sel juhul; ~**a**⁴ (föll, fallit) kukkuma, langema, ~ ngn in melde tulema

falsk vale, väär, ebaõige

familj -en, -er perekond; ~**e-namn** perekonnanimi

famla¹ kobama

famn 1. -en süli, üsk, ta i ~ sülelema; 2. -en, -ar süld

fan v. fanken kurat

fan|a -an, -or lipp

fanatisk fanaatiline

fantasi -n, -er fantaasia

fantisera¹ fantaseerima

far = **fader**; ~**bro(de)r** lell; ~

fa(de)r isaisa, (isapoolne) vanaisa; ~**mo(de)r** isaema, (isapoolne) vanaema

far|a I. -an, -or (häda)oht, ~**lig** (häda)ohtlik

far|a II.⁴ (for, farit) sõitma; ~**vatten** sõiduvesi

farm -en farm, talund

farstu -n, -r esik, koda

fart -en kiirus; sõit

fartyg -et, - veesõiduk, laev

farväl head aega, hüvasti

fas|a -an, -or hirm; ~**ansfull** hirmus, kole

fast 1. kindlasti, kõvasti, tugevasti; kinni; 2. = **fastän**;

~**göra**² kinnitama; ~**ighet** -en, -er krunt; kinnisvara, maja;

~na¹ kinni jääma; ~ställande
 -t kindlakstegemine
fast -n, fastrar sötse
fastän ehkki, kuigi, olgugi et
fatal piinlik, ebameeldiv
fat -et, - liud
fatbur -en, -ar tagavara-ait,
 -kamber
fatt, hur är det ~? mis on?, få
 ~ i kätte saama
fatta¹ haarama, kinni võtma;
 taipama, aru saama; ~s¹ puu-
 duma
fattig vaene; ~dom -en vaesus;
 puudus; ~gård vaestemaja;
 ~hus vaestemaja
favorit -en, -er soosik
feber -n, februar palavik
februari veebruar
feg arg, pelgurlik
fejja¹ pühkima; puhastama
fejd -en, -er vaen(us); riid, tüli
fel 1. -et, - viga; puudus; 2. *adj.*
 vale; ~a¹ eksima
fem viis; ~m|a -an, -or viie-
 kroonine; ~te viies; ~tedel
 viiendik; ~tio viiskümmend;
 ~ton [å] viisteist(kümmend);
 ~tonhundraalet XVI sajand;
 ~tonhundraalsport XVI saj.
 pärinev portaal
ferie -n, -r (puhke)vaheaeg, va-
 hemed
ferniss|a 1. -an, -or värnits;
 2.¹ värnitsaga üle tõmbama
fest -en, -er pidu; ~lig pidulik;
 ~lighet -en, -er pidulikkus;
 ~väning piduruumid
fet rasvane; ~ma 1.¹ rasvuma;
 2. -n rasvasus; ~t -et rasv
fick|a -an, -or tasku; ~tjuv
 taskuvaras
fiende -n, -r vaenlane
fientlig vaenuline
filbunke hapupiim
filé -n, -er filee
film -en, -er film; ~a¹ filmima
filmjolk = filbunke

filosofi [å-å] -n filosoofia, mõtte-
 teadus
filt 1. -en vilt; 2. -en, -ar kate,
 vaip, tekk
filur -en, -er kelm
fin peen; ~ess -en, -er peenus
finger -n v. fingret, fingrar v. -
 sörm
finlandssvensk Soome rootsi
finna⁴ (fann, funnit) leidma; ~s⁴
 leiduma, olema
finn|e I. -en, -ar soomlane
finn|e II. -en, -ar vinn, vistrik;
 ~ig vinniline, vistrikune
finsk soome; ~|a 1. -an soome
 keel; 2. -an, -or soomlanna
fint -en, -er vigur, trikk
fiol -en, -er viiul
fira¹ pühitsema; ~nde -t pühit-
 semine
firm|a -an, -or firma
fisk -en, -ar kala; ~are -n, -
 kalur; ~arpojke kaluripoiss;
 ~eläge kaluriküla; ~mås -en,
 -ar kalakajakas
fjol, i ~ mullu, möödunud aas-
 tal
fjor = fjol
fjord -en, -ar fjord, lõhang
fjorton [o-å] neliteist(kümmend)
fjäder -n, fjädrar sulg (-le); ved-
 ru
fjäll I. -et, - soomus
fjäll II. -et, - tundur; ~hög kõr-
 gete tundrutega
fjärd -en, -ar fjärd, saarestiku-
 laht
fjärde neljas
fjäril -en, -ar liblikas
fjär|mare komp. kauge; ~ran
 1. kaugus; 2. *adj.* kauge
fjäsk -et, - peenutsemine; ~a¹
 lipitsema
fjättra¹ aheldama, kütkendama,
 köitma
fladdrä¹ lehvima
flagg|a -an, -or lipp, hissa ~n
 lippu heiskama, hala ned ~n

lippu maha laskma; ~stäng lipuvarras
flamm|a 1. -an, -or leek; 2.¹ leegitsema
flask|a -an, -or pudel
flat lame
flaxa¹ lehvima; lehvitama
fler -a mitu, mitmed; palju, paljud; ~städēs mitmel pool; ~tal paljud; mitmus, pluural; ~talet enamik
flesta, de ~ enamik
flick|a -an, -or tütarlaps, plika; ~röst tütarlapse-, plikahääl
flina¹ irvitama
flink väle
flit -en usinus, virkus; ~ig usin, virk
flock [å] -en, -ar kari, parv, salk
flod 1. -en, -er jõgi; 2. -en uputus; tõus(uvesi)
flor -et, - loor
flott [å] 1. *adj.* uju(vi)l olev, vabalt ujuv; tore, uljas; 2. -et rasv; ~a¹ ned rasvaga määrima, rasvaseks tegema
flott|a [å] I. -an, -or laevastik; merevägi
flott|a [å] II.¹ parvetama, ~ timmer palke parvetama; ~|e -en, -ar parv; ~ning -en parvetamine
flug|a -an, -or kärbes
fly³ põgenema
flyg|a⁴ (flög, flugit) lendama; ~maskin lennuk
flykt -en lend; põgenemine; ~ig põgus, kiiresti mööduv, püsimatu, pealiskaudne; ~ing -en, -ar põgenik
flyta⁴ (flöt, flutit) voolama, jooksmas; ujuma
flytt|a¹ ümber paigutama; (ümber) kolima, ~ in sisse kolima, ~ över edasi v. üle andma; loovutama; ~fågel rändlind; ~ning -en, -ar ümberpaigutus; kolimine
fläck -en, -ar plekk; paik, koht

fläkt -en, -ar tuuleõhk; hingeõhk, hingus; õhupuhastaja; ~a¹ lehvitama
fläm|ta¹ hingeldama, lõõtsutama; leegitsema
fläsk -et sealiha
flöjt -en, -er flööt
fnitt|er -ret, - itsitamine, naerukihin
fnöske -t, -n tael
fod|er I. -ret, - vooder; ~rad vooderdatud
fod|er II. -ret, - loomasööt
foga¹ ühendama, liitma; (juurde) lisama, lisandama
folk [å] -et, - rahvas; inimesed; ~dräkt rahvariie; ~karakter|är rahvaiseloom; ~kraft rahvajõud; ~mängd rahvahulk; rahvaarv; ~möte rahva koosolek; ~rättssakkunnig rahvusvahelise õiguse tundja; ~saga rahvamuistend; ~skola algkool, rahvakool; ~skollärare algkooliõpetaja; ~sång rahvushümn; ~tom inimestest tühi; ~vandring rahvastereändamine; ~visa rahvalaul; ~ökning rahva juurdekasv
fordom vanasti, ennemuiste
fordon -et, - sõiduk
fordr|a nõudma; ~an nõue, nõudmine; ~ing -en, -ar nõue, nõudmine; ~ingsägare võlausaldaja
form [å] -en, -er vorm, kuju
forn vana, muistne; ~fynd muinasleid; ~stor uhke minevikuga; ~svensk muinasrootsi; ~tid vanaaeg; muinasaeg
fors [å] -en, -ar kosk, kärestik; ~a¹ hoovama, hulgana voolama; sööstma, tormama
forsk|a¹ [å] uurima; ~ning -en, -ar uurimus; uurimine
forsla¹ [å] edasi toimetama
fort ruttu, så ~ niipea kui; ~fara⁴ edasi kestma, jätkuma; jätkama; ~farande ikka veel

kestvalt, jätkuvalt; **~s.** =
fortsättning; **~sätta**² jätkama; **~sättning** -en, -ar järg; jätk

foster|jord isamaa, sünnimaa; **~land** isamaa, sünnimaa; **~ländsk** isamaaline, isamaa-

fot -en, fötter jalg; **~gängare** -n, - jalakäija; **~steg** aste, astmelaud; **~vandra**¹ jala matkama; **~vandring** jalamatk

fotogen [å-o] -en petrooleum; **~kök** petrooleumiköök; priimus

fotografi -n v. -t, -er foto, päevapilt, ülesvõte

fradga¹ sig vahutama; **~s**¹ vahutama

frakta¹ vedama, transport(eer)ima

fram välja; esile; ette; edasi; **~bära**⁴ tooma; kohale tooma; esile tooma; esitama, ette tooma; **~faren** möödunud, kadunud; **~föra** ees, ~ allt kõigepealt, eelkõige; **~föra**² esitama, ette tooma; ette kandma; esile tooma; **~gå**⁴ ette astuma; järelduma, selguma, nähtuma; **~gång** -en, -ar edu; **~me** ees; kohal; käepärast; **~steg** edusamm; **~stå**⁴ ilma, esinema; välja paistma; **~stående** silmapaiste; **~ställa**² esitama; kujutama; **~tass** esikäpp; **~tid** tulevik; **~till** ees, eespool; **~träda**² ette astuma; esinema; esile tulema; välja paistma; **~åt** edasi, ette (poole)

Frankrike Prantsusmaa

frans -en, -ar narmas

frans|k prantsuse; **~ka** -n prantsuse keel; **~ysk|a** -an, -or prantslanna

fred -en, -er rahu

fredag reede

frejdad kuulus, kuulsusrikas

frenetisk metsik, määrtsev

frest|a¹ kiusama; **~else** -n, -r kiusatus

fri vaba, i det **~a** vabas loodus, lageda taeva all; **~het** -en, -er vabadus; **~hetsång** vabaduslaul; **~märke** -t, -n kirjamark; **~stående** vaba, iseseisev; **~villig** vabatahtlik

fria I.¹ vabastama

fria II.² kosima; **~rfärd** kosjasõit

frid -en rahu; **~full** rahulik

frisk terve; värske; **~a**¹ värskendama

frod|a¹ kasvama; edenema; lokkama; **~ig** lopsakas

from vaga

fr(än) o(ch) m(ed) alates

frossa [å] I. -n külmavärinad, -vapped

frossa [å] II.¹ prassima, priiskama

frost [å] -en, -er külm

fru -n, -ar proua; naine; abi-kaasa

frukost -en, -ar hommikueine; **~bord** hommikulaud; **~korv** praetud teevorst

frukt -en, -er puuvili; **~bar** viljakandev, vilja(ri)kas; **~träd** viljapuu

frukta¹ kartma; **~nsvärd** hirmuäratav, kole, jube

fruntimm|er -ret, - naisterahvas

frusen külmanud

frysa⁴ (frös, frusit) külmama; külmetama

fråg|a 1. -an, -or küsimus, i ~ om mis puutub, vad är det ~ om? milles asi seisab?; 2.¹ küsima

från -st; -lt

frälsa¹ päästma, vabastama, lunastama; **~re** -n, - lunastaja, päästja

främling -en, -ar võõras

främmande adj. võõras

främst kõige ees
frände -n, -r sugulane
fräsa² särisema; sisisema; turt-
 suma; pruunistama
frö -et, -n seeme
fröjd -en, -er rõõm; ~^{a1} rõõmus-
 tama, lõbustama; ~^{as1} rõõmu
 tundma
frök|en -, -nar preili
fuktig niiske
ful inetu, näotu
full täis; jooanud; ~**borda**¹ lõ-
 pule viima, lõpetama; ~**kom-**
lig [å] täielik; täiuslik;
 ~**komligt** [å] täiesti, täieli-
 kult; ~**proppa**¹ [å] täis toppi-
 ma, täis tuupima; ~**ständig**
 täielik; ~**t** täiesti
funder|a¹, ~ på ngt millegi üle
 järele mõtlema; ~**sam** (järe-
 le)mõtlik
fur -en, -er = **fur|a** -an, -or mänd
fuska¹ tüssama; maha kirju-
 tama
fy ptüi
fylla² täitma; täis saama, ~ är
 sünnipäeva pidama
fynd -et, - leid; ~**ig** leidlik
fyr -en, -ar tuli, **ge** ~ tuld andma
fyra I.¹ tulistama
fyr|a II. neli; ~**kantig** nelja-
 kandiline; ~**tio** nelikümmend
få I. pron. vähe, vähesed; ~**fäng**
 edev; asjatu, tagajärjetu; ~
tal väike arv, vähe; ~**vitsk**
 alp, rumal
få II.⁴ (fick, fätt) saama; toh-
 tima
fågel -n, fåglar lind; ~**bo** linnu-
 pesa; ~**sång** linnulaul
fäl|e -en, -ar varss
fånga¹ püüdma
får -et, - lammas, ~ i käl lam-
 mas küla moodi; ~**hus** lamba-
 laut; ~**skinn** lambanahk
får|a 1. -an, -or vagu; **2.**¹ vagu-
 sid ajama
fåtölj -en, -er tugitool
fä -et, -n veis

fäderne -t, på ~ isapoolne; ~
byggd kodukoht; ~**sländ** isa-
 maa
fägring -en ilu
fäkta¹ vehklema
fäll|a 1. -an, -or lõks; **2.**² langeda
 laskma, langetama; raiuma;
 kaotama; süüdi mõistma; tap-
 ma
fält -et, - väli; ~**tecken** väe-
 märk; ~**tåg** sõjaretk; ~**över-**
st|e -en, -ar väepealik
fängelse -n, -r vangimaja, vangla
fängsla¹ paeluma, köitma
fänrik -en, -ar lipnik
färd -en, -ar sõit; ~**as**¹ sõitma,
 reisima, matkama
färdig valmis; ~**het** -en, -er osa-
 vus, vilumus
färg -en, -er värv; ~**a**¹ värvima
färj|a -an, -or parv
färre komp. sönast få I
färs -en, -er täidis
färsk värsk
fäst|a¹ kinnitama; ~**e** -t, -n pi-
 de, kinnitis; ~**ning** -en, -ar
 kindlus
fästmö -n, -r pruut
föd|a 1. -an toit; **2.**² toitma; sün-
 nitama; ~**d** sündinud; ~**else**
 -n, -r sünd; ~**elsedag** sünni-
 päev
föga vähe, falla till ~ järele
 andma
följ|a² jälgima; saatma; järgne-
 ma, ~ med kaasa tulema,
 kaasa minema; ~**nde** järgne-
 mine, järgnev; ~**s**² **ät** koos
 käima; üksteisele järgnema
följd -en, -er järg; järjekord;
 tagajärg
fönst|er -ret, - aken
för I. -en käll, vöör
för II. 1. adv. liiga; **2. prep.** -le;
 -ks; **3. konj.** sest, ~ att et, ~
 det mesta enamasti, ~ ... se-
 dan ... eest, ~ ... skull tõttu
föra² juhtima; ~**re** -n, - (vedu-
 ri)juht

förakt -et põlgus; ~**a**¹ põlgama; ~**full** põlglik

förankra¹ ankrusse panema, ankurdamata

förargja¹ pahandama, vihastama; ~**ad** pahane, vihane; ~**else** -n, -r pahameel, meelepaha, tusk; pahandus; ~**lig** pahandav; ebameeldiv

för|banna¹ (ära) needma; ~**bas**-kad neetud

förbi mööda; möödas; otsas

för|bindlig viisakas; ~**bittrad** kibestunud; ~**bjuda**⁴ keelama; ~**blekna**¹ kahvatuma; ~**blinda**¹ pimestama; ~**bli(va)**⁴ jääma; ~**blöda**¹ verest tühjaks jooksuma; ~**brinna**⁴ põletama; ~**bund** -et, - liit

fördel -en, -ar edemus, paremus; kasu; ~**aktig** kasulik, tulus; soodne

fördenskull se(II)epärast

fördjupa¹ süvendama; ~**a**¹ sig süvenema; ~**ning** -en, -ar süvendus

fördom -en, -ar eelarvamine, -arvamus

fördraga⁴ taluma, välja kannatama

före I. -t saanitee

före II. *adv., prep.* ees; eel; ~**drag** ettekanne; ~**gående** eelnev, eelmine; ~**komma**⁴ esinema; ~**ligga**⁴ olema; olemas olema; ~**läsning** -en, -ar loeng; ~**mål** ese

fören|a¹ ühendama; ~**ing** -en, -ar ühing

föreställa² kujutlema; ~**sätta**² sig ette võtma, otsuseks teema

företag ettevõtte; ~**a**⁴ ette võtma

före|te³ ette näitama; ~**trädare** -n, - eelkäija

föreviga¹ jäädvustama

förfalla⁴ lagunema; maksvuse kaotama, aeguma; ~**en** lagunenu

författa¹ koostama; kirjutama; ~**re** -n, - kirjanik; autor; ~**rinn|a** -an, -or naiskirjanik; naisautor

förflytta¹ sig siirduma; kohta muutma, kohalt nihkuma; ~**fråg|an** -, -ningar küsimine, järelepärimine

förfär|a¹ hirmutama; ~**as**¹ kohkuma, ehmuma; ~**lig** hirmus, kohutav

förfölja² jälitama; ~**glömma**² unustama; ~**gylla**² kuldama; ~**gå**⁴ mööduma, mööda minema

förgångelse -n kaduvik

förgånglig kaduv

förgät|a⁴ unustama; ~**migej** -en, - v. -er lõosilm, meelisilil

förgäves asjata

förhandling läbirääkimine

förhoppning -en, -ar lootus; ~**s**-rik lootusrikas

förhålla⁴ sig end ülal pidama, käituma; ~**nde** -t, -n olukord; olu; suhe, vahekord

förhör -et, - ülekuulamine; ~**a**² üle kuulama

förint|a¹ hävitama; ~**else** -n, -r hävimine, häving

förklar|a¹ seletama; ~**ing** -en, -ar seletus

förknippa¹ ühendama, ühte siiduma, kokku köitma

förkyl|a² sig külmetama; ~**d** külmetatud; ~**ning** -en, -ar külmetus

förkärlek eelistus

för|köp eelmüük; ~**lag** -et, - kirjastus; ~**lamad** halvatud; ~**lora**¹ kaotama; ~**lossa**¹ [å] lunastama, vabastama

förlov|a¹ [å] kihlrama; ~**ning** -en, -ar kihlus

förlust -en, -er kaotus

förlåt|a⁴ andeks andma, andestama; ~**else** -n, -r andeksand, andustus

för|lägen häbelik, kohmetunud; ~**läggare** -n, - kirjastaja; ~**länga**² pikendama; ~**läst** üle-
 töötanud; üleõppinud; ~**mid-
 dag** ennelõuna
förmod|a¹ arvama, oletama; ~
ligen arvatavasti, oletatavasti;
 tõenäoliselt
förmä³ võima, suutma; mõju-
 tama; ~**g|a** -an, -or võime
förnamn eesnimi
förneka¹ eitama
förnimm|a⁴ (förnamm, förnum-
 mit) tajuma; ~**else** -n, -r ta-
 jumus; tunne
förnuft -et mõistus, aru; mõist-
 likkus
för|näm suursugune, üllas; täht-
 tis; ~**nöja**² lõbustama, meelt
 lahutama
förord lepe, leping; soovitus;
 eessõna; ~**a**¹ soovitama
förordna¹ korraldama; ülesan-
 deks tegema
förpackning -en, -ar pakis, pa-
 kend
förplikt|a¹ kohustama; ~**else**
 -n, -r kohustus
förr ennem, varem
förr|a -e esimene; eelmine; va-
 rasem
förresten muide
förrgår, i ~ üle-, tunaeile
förråd -et, - tagavara
förråda² ära andma, reetma
förräderi -et, -er äraandmine,
 reetmine
förrän enne kui
för|rätta¹ tegema, toimetama,
 õiendama; ~**saka**¹ puuduma;
 loobuma
församl|a¹ koguma; ~**as**¹ kogu-
 nema; ~**ing** -en, -ar kogodus;
 kogunemine; koosolek
försenad hilinenud
för|siggä⁴ toimuma; ~**siktig**
 ettevaatlik; ~**silvra**¹ hõbeta-
 ma
förskräck|lig hirmus, kole, õud-

ne, jube; ~**t** kohkunud, eh-
 munud
förskrämd kohkunud
för|slag ettepanek; ~**slä**⁴ jätku-
 ma, piisama, vastu lööma
försmädelse -n, -r laim
försmädlig pilkav, pilklik; pa-
 handav
först enne; alles, ~ **och** främst
 eelkõige; ~**le** -a esimene
förstad eeslinn, agul
förstenad kivinenud
först|klassig esmajärguline; ~
nämnd varemmainitud
förstu -n, -r = **förstuga** koda;
 trepikoda
förstä⁴ aru saama, mõistma, kä-
 sitama; ~**else** -n, -r arusa-
 ajne, käsitus
förstånd -et mõistus, aru; ~**ig**
 mõistlik, arukas
förstås muidugi, arusaadavalt
förställning -en, -ar teesklemine
förstöra² rikkuma, hävitama
försum|lig hooletu, lohakas; ~
ma¹ hooletusse jätma
försvaga¹ nõrgestama
försvar kaitse; ~**a**¹ kaits(e)ma;
 ~**sväsen** kaitseasjandus
försvinna⁴ (försvann, försvunnit)
 kaduma
försät -et, - salakavalus; ~**lig**
 salakaval
försäkring -en, -ar kinnitus, töö-
 tus
försäljning -en, -ar müük
försök -et, - katse; ~**a**² katsu-
 ma, proovima
förteckning -en, -ar nimestik,
 nimekiri
förtjusa¹ võluma, vaimustama;
 ~**nde** nõiduslik; vaimustav,
 võluv
förtjän|a¹ teenima; ~**st** -en, -er
 teenistus; teene
förtretlighet -en, -er pahandus
förtroende -t, -n usaldus
för|trogen tuttav, kodune; ~
trolla¹ [å] nõiduma; ~**tryck**

rõhumine, surve; ~träfflig suurepärane, oivaline, tore; ~tvivlad meelegeit; ~tycka² pahaks panema; ~tälja² jutustama; teatama; ~täta¹ tihendama
förund|erlig imelik; ~ra¹ sig imestama
föret varem; ees; ~om välja arvatud, ilma; ~se⁴ ette nägema
för|vandla¹ muutma; ~vara¹ alal hoidma, säilitama; ~virra¹ seadusse ajama; ~virrad segane
förviss|a¹ sig veenduma; kindlusele jõudma; ~o kindlasti
för|vånad imestunud; häämestunud; ~våning -en imestus, häämastus; ~väg, i ~ ees,

eel; ~vända² pahupidi pöörama; (ära) väänama, vassima, moonutama; ~vanta¹ ootama
förvärv -et, - teenistus; ~a¹ omandama; võitma; teenima, pälvima
föråldrad vananenud
föråldra|r vanemad; ~hem vanematekodu; ~lös vanemateta
förälsk|ad armunud; ~else -n, -r armunud-olek
för|ändra¹ muutma, ümber tegema, vara ~d muutunud olema; ~ödelse -n, -r hävitus, laastamine; ~ödmjukelse -n, -r alandus; alandamine; ~öka¹ suurendama; ~öva¹ korda saatma, toime panema; ette võtma

G

gaffel -n, gafflar kahvel
gagn -et kasu
gala⁴ (gol, galit) kirema; kukkuma
galen vale; pöörane, hull
galosch [å] -en, -er kaloss
gammal vana; ~dags vanamoe-line; ~värdig auväärne
ganska üsna, üpris, kaunis
gap -et, - lõuad; ~a¹ ammuli sui vahtima
garage -et, - garaaž
garant|era¹ tagama; ~i -n, -er tagatis, vastutus
gardin -en, -er kardin, eesriie
garn -et, - v. -er lõng; niit; võrk
gas -en, -er gaas; ~mask gaasimask
gast -en, -ar vaim, tont; madrus
gat|a -an, -or tänav; ~ukorsning -en, -ar tänavate ristumiskoht, tänavariste; ~uliv tänavaelu
gavel -n, gavlar (katuse)viil, käävel
ge = giva
gedigen soliidne, tubli, tüse

gehäng -et, - (mõõga) kanderihm, vöö
gelé -et želee, tarrend
gemen alatu; ~sam ühine; ~skap -en ühtlus; ühisus
gemytlig mugav
gemål -en, -ar abikaasa
gen otsene, sirge; lühike; ~väg otsetee
genast kohe, jalamaid
genera¹ häbenema; ~d häbelik
general -en, -er kindral
generation -en, -er sugupõlv
genljud vastukõla, kaja; ~a⁴ (vastu) kajama, kõlama
genom [å] läbi; ~gång läbi-käik; ~trängande läbitungiv
gensägelse -n, -r vasturääkimine, utan ~ vaidlematult
gentleman džentlmen, aumees, härrasmees
geografi -n, -er maateadus
geranijum -en, -er kurereha
gestalt -en, -er kuju, kogu
get -en, -ter kits
geting -en, -ar erilane

- gevär** -et, - relv; püss
gift I. -et, -er mürk
gift II. *adj.* abielus; ~**a**² **sig** abielluma; ~**as**² abielluma; ~**e** -t, -n abielu; ~**ermäl** abielu; abiellumine
gilla¹ heaks kiitma, pooldama
gille -t, -n pidu; prassimine, jookming
girig ahne; kitsi
gissa¹ (ära) arvama, mõistatama
gitta² viitsima; suutma, jaksama
giv|a⁴ (gav, givit) andma, ~ **sig** på väg teele asuma; ~**ande** tasuv; ~**etvis** loomulikult, endast mõista
gjuta⁴ (göt, gjutit) valama, kallama
glad rõõmus; ~**elig** rõõmus
glans -en läige
glas -et, - klaas; ~**bit** klaasikild; ~**dörr** klaasuks
glass -en, -er jäätis
glatt libe
gles hõre, harv
glida⁴ (gled, glidit) libisema
glimma¹ särama; hõöguma
glimt -en, -ar helk; kiir; ~**a**¹ helkima
glitt|er -ret, - sädelemine; ~**ra**¹ sädelema
glugg -en, -ar auk, ava(us)
glupsk ablas, ahne, näljane
gläd|ja² (gladde, glatt) rõõmus-tama; ~**ande** rõõmustav; ~**e** -n rõõm; ~**erik** rõõmurikas, rõõmuküllane
glänsa¹ särama, läikima; ~**nde** särav
glänt, **stå på** ~ p(r)aokil e. poolavakil olema
glänta I.¹, ~ på dörren ust praotama e. praokile avama
glänt|a II. -an, -or harvik, hõrendik
glättig rõõmus
glöd -en hõögumine; lõõm; ~**a**² hõöguma; ~**hög** hõöguvate süte hunnik
glöm|ma² unustama; ~**sk** unustav
gnaga¹ närima
gnist|a -an, -or säde; ~**ra**¹ sädelema
gnida⁴ (gned, gnidit) hõõruma
gno³ hõõruma; jooksuma; end vaevama; orjama
gny 1. -et lärm, kära; **2.**³ lärnama, kärama
god hea, var så ~ palun, i ~o heaga, gott [å] om palju, så gott som niisama hästi kui; ~**dag** tere; ~**hjärtad** heasüdamlik
gods -et, - kaup; mõis
golv [å] -et, - põrand; ~**sten** põrandakivi
goss|e [å] -en, -ar poiss
gotik [å] -en gootika, gooti stiil
grabb -en, -ar poiss, jõnglane
grad -en, -er kraad, pügal
grammatik -en, -er grammatika
grammofon [o-å] -en, -er grammofon
gran -en, -ar kuusk
grand -et, - iva, raas, lite ~ veidi, pisut
grann tore, uhke
grann|e -en, -ar naaber; ~**land** naabermaa, -riik; ~**säm|ja** heanaaberlik vahekord, heanaaberlikkus
granska¹ uurima, läbi vaatama
grape-frukt grape-fruit
gratinera¹ riivleivaga küpsetama
gratis maksuta
gratulation -en, -er õnnesoov, õnnitlus
gratulera¹ õnne soovima, õnnitlema
grav -en, -ar haud; kraav
gredelin lilla, kahkjasvioleetne
gren -en, -ar oks; haru; ~**a**¹ hargnema, harunema; ~**ig** haruline, haraline
grepp -et, - käepide; taip

grev = ~|e -en, -ar krahv; ~in-
n|a -an, -or krahvinna
grift -en, -er haudvõlv; haud
grimas -en, -er grimass, lõust
grin -et irvitamine; tõinamine;
~a¹ irvitama; tõinama
grind -en, -ar aiavärv
gripa⁴ (grep, gripit) haarama,
~ omkring sig pinda võtma,
levima; ~nde haarav
gris -en, -ar pörsas
gro³ idanema
gröd|a -an, -or konn, göra en ~
väärsammu v. viga tegema,
vääratama
grott|a [å] -an, -or koobas
grop -en, -ar auk; ~ig auklik
grov jäme, mühaklik, tahuma-
tu; ~huggen tahumatu, koh-
makas; ~lemmad түседа-, jä-
medaliikmeline
grubbla¹ mõtlema, pead murd-
ma
grund I. -en, -er põhjus; põhi;
~a¹ asutama, rajama; ~are
-n, - asutaja, rajaja; ~lig põh-
jalik; ~läggare -n, - asutaja,
rajaja; ~uppfattning põhiar-
vamus, -vaade
grund II. adj. madal
grupp -en, -er rühm, salk
grus -et kruus (-a)
gruv|a -an, -or kaevandus
gruvlig hirmus, kole
gry³ koitma, aotama
grym julm
gryn -et, - kruup; tera
gryt|a -an, -or keedunõu, -pott;
~ring keedurõngas; pliidirõn-
gas
grå hall; ~blå hallikassinine;
~sparv -en, -ar koduvarblane
gråt -en nutmine; nutt; ~a⁴
nutma; ~ögd nutetud silma-
dega
grädda¹ küpsetama
grädd|e -en koor; ~kanna koore-
kann
gräla¹ tülitsema

gränd -en, -er kitsas tänav
gräns -en, -er piir; ~läggning
piirijamine; ~lös piiritu
gräs -et rohi; muru; ~lök muru-
lauk; ~matta muru(plats);
~plan muru; muruplats; ~-
vall muru
gräslig kole, kohutav, jube, hir-
mus
gräva² kaevama
gröd|a -an, -or oras, kasvav vili
grön roheline, haljas; ~saker
aedvili; ~ska 1. -n rohelus,
haljus; 2.¹ haljendama
gröt -en puder
gubble -en, -ar vanamees, rauk
Gud Jumal
gud -en, -ar jumal; ~abild ju-
malakuju; ~agod jumalik, oi-
valine; ~gåva jumalaand;
~inn|a -an, -or jumalanna;
~omlig jumalik; ~skelov! tä-
nu jumalale, jumal tänatud;
~stjänst jumalateenistus
guide [gid] -en, -er juht
gul kollane; ~grå kollakashall;
~na¹ koltuma; ~nad koltunud
guld -et kuld; ~armband kuld-
käevõru; ~land kullamaa; ~-
moln kuldpilv
gull = guld; ~yx kuldkirves
gumm|a -an, -or vanaeit, -moor
gummi -t kummi; ~sko kummi-
king
gunga¹ kiikuma, kõikuma
gupp -et jõnk
gurk|a -an, -or kurk
guvernant -en, -er naiskasvata-
ja, koduõpetajanna
guvernör -en, -er kuberner
gyck|el -let nali; vigur, temp;
~la¹ naljatama; vigurdama,
tembutama
gyllene kuldne
gymnasijum -et, -er gümnaa-
sium
gymnastik -en võimlemine
gynn|a¹ soodustama, edendama;
~sam soodne

gå⁴ (gick, gått) minema; käima,
 ~ an sobima, korda minema,
 ~ framåt edusamme tegema,
 ~ för sig korda minema, ~
 igen kodu käima, kummita-
 ma; kinni minema, sulguma,
 ~ igenom läbi vaatama; läbi
 tegema, ~ med kaasa tulema
 v. minema, ~ på edasi mine-
 ma, ~ vilse eksima

gång 1. -en, -ar käik, tee; 2. -en,
 -er kord, puhk, en ~ till veel
 kord, ~ på ~ kord-korralt,
 i ~: vara i ~ töös olema,
 nägon ~ kunagi, mõnikord,
 på samma ~ ühtlasi; ~bana
 kõnnitee; jalgrada

gången möödunud, läinud

går, i ~ eile, i ~ morse eile
 hommikul; ~dagen eilne päev

gård -en, -ar talu; õu; ~splan
 õu, hoov; ~var -en, -ar õue-
 koer

gås -en, gäss hani; ~karl isa-
 hani; ~rygg haneselg

gåtja -an, -or mõistatus; ~full
 mõistatuslik

gåv|a -an, -or and

gåcka¹ tüssama

gådd|a -an, -or havi, haug

gåld -en võlg; ~a² maksuma, ta-
 suma; ~enär -en, -er võlgnik

gäll läbilõikav, terav, kime,
 räige, kile

gälla² maksuma, maksev olema,
 kehtima; tähendama

gårde -t, -n põld; ~sgård aed,
 tara

gärna meeleldi

gärning -en, -ar tegu

gäspa¹ haigutama

gäss vt. gås

gäst -en, -er külaline; ~a¹ kü-
 lastama

göd|a² nuumama; väetama; ~-
 ning -en, -ar nuumamine; väe-
 tamine; ~sel -n sõnnik; väe-
 tis; ~sla¹ väetama

gök -en, -ar kägu

göm|ma² peitma; ~sle -t, -n
 peiduurgas, -koht

gör|a² (gjorde, gjort) tegema, ~
 upp korraldama, lahendama,
 ~ åt: det är ingenting att ~ åt
 pole midagi parata

Göran Jüri

gös -en, -ar koha, sudak

göt vt. gjuta

H

ha = hava

hack|a 1. -an, -or kirkas, kõb-
 las; 2.¹ hakkima; raiuma;
 ~spett -en, -ar rähn

hag|e -en, -ar koppel

hag|el -let, - haavel; rahe

haj I. haikala; hangeldaja

haj II., bli ~ kokkuma

hak|a -an, -or lõug

hal libe; ~ka 1. -n libedus;
 2.¹ libisema

hall -en, -ar kodasaal, hall

hallon [å] -et, - vabarn, vaa-
 rikas

hallå hallo

halm -en õled; ~tak õlgkatus

hals -en, -ar kael; ~band kaela-
 kee

halt lonkav, luukav

halv pool; ~annan poolteist;
 ~fin poolpeen; ~sova⁴ tukku-
 ma, pooleldi magama; ~sul-
 ning -en, -ar tallutamine, pool-
 tallapanemine; ~vild poolmet-
 sik; ~ö poolsaar

hammare -n, - v. hamrar vasar,
 haamer

hamn -en, -ar sadam; ~kaj
 sadamakai

han meess. tema, ta

hand -en, händer käsi, efter ~
 pikapeale, aegamööda, taga ~

om ngn kedagi oma hoole alla võtma, ~ i ~ käekõrval; käsikäes, gâ till ~a abiks olema, aitama; ~bössa (käält lastav) püss; ~skakning -en, -ar käeraputus; ~tag käepide; sang; link; ~tryckning -en, -ar käepigistus

handla¹ kauplema; käsitlema, det ~r om ngt küsimuses on miski, asi puutub millessegi, on tegemist millegagi; ~nde -n, - kaupmees; ärimees; ~re -n, - kaupmees

handel -n kaubandus; kauplus; ~sbiträde -t, -n kaupluse-, äri-teenija; ~sbod kauplus

handling -en, -ar tegu

hantera¹ käsitlema

hantverk käsitöö; ~are -n, - käsitöeline

har|e -en, -ar jänes

harmoni -n, -er kooskõla

harnesk -et, - soomus-, raudrõivastis, raudröö

harpla -an, -or harf, püstkannel

harv -en, -ar äke; ~a¹ äestama

hasp -en, -ar haak, konks

hast -en rutt, kiir; ~a¹ rutta- ma, kiirustama; ~ig kiire, rutuline; ~ighet -en, -er kiirus

hat -et viha; vihkamine; ~a¹ vihkama

hatt -en, -ar kübar; kaabu

hav -et, - meri; ~sbotten merepõhi

ha(va)² (hade, haft) omama, olema

havre -n kaer; ~gryn kaeratangud; kaerahelbed; ~åker kaerapõld

hed -en, -ar nõmm

heder -n au; ~lig aus

hedra¹ austama

hej hei, hõissa; tervist; nägemiseni, ~å hå heia hoi; ~san hõissa

hejda¹ pidurdama, tagasi hoidma

hejdundrande tore, uhke, vahva

hel terve; ~inackordering [å] -en, -ar pansion, kost; ~t täiesti, üsna, hoopis, ~ och hållet täiesti, hoopis; ~ylle täisvillane (riie)

helg -en, -er püha; ~dag püha; ~a 1. = helig; 2.¹ pühitsema; ~edom -en, -ar püha asi, pühadus; pühamu, pühamik, pühakoda

helgon [å] -et, - pühak; ~legend legend, vagajutt, pühakulugu

helig püha

heller, inte, ej ~ ka... mitte

hellre pigem(ini), meelsamini

helst meelsamini, vem som ~ igaüks, kes tahes

helvete -t, -n põrgu

hem 1. -met, - kodu; 2. adv. koju; ~bygd kodukoht, (isa)kodu; ~bygdsförening kodu-uurimise selts; ~ifrån kodust; ~komst [å] -en kojutulek; ~längtan kojuigatsus; ~lös kodutu; ~ma kodus; ~ort kodukoht; ~slöjd -en kodukäsitöö; ~söka² (raske) katsumisena tulema v. tabama; karistama; nuhtlema; ~trevlig mugav, mõnus, kodune; ~trevnad -en mugavus, mõnusus, kodusus; ~vist -et, - elukoht; ~väg kodutee; ~vävd kodukootud, omakootud; ~åt kodu poole

hemlig salajane, sala-; ~het -en, -er saladus; ~hetsfull saladuslik, salapärane

hemsk õudne, jube

herd|e -en, -ar karjus; ~inn|a -an, -or naiskarjane, karjatüduruk

herradöme -t, -n valitsus

herravälde -t valitsus; võim

herr|e -n, -ar härra; isand; ~ekiperingsaffär -en, -ar = ~ekiperingsaffär meesteäri; ~gård

mõis; ~rum härradetuba; kabinet; ~skap -et, - härrased
hertig -en, -ar hertsog
heshet -en kähedus
het palav, kuum
heta² (hette, hetat) (kellegi) nimi olema
hets -en kihutus
hick|a -an, -or luks
himlavalv -et taevaalaotus
himmel -n v. -en v. himlen, himlar taevas; ~sfärd taevaminek
hind|er -ret, - takistus; ~ra¹ takistama
hink -en, -ar ämber, pang
hinna⁴ (hann, hunnit) jõudma
hipp|a -an, -or sööming; pidu
hisna¹ pööritama
hiss -en, -ar lift, tõstuk
histori|a -en, -er ajalugu; jutt, lugu; ~eskrivning ajalookirjutamine; ~sk ajalooline
hit siia
hitta¹ leidma, ~ på välja mõtlema
hittills senini; ~varande senine
hjord -en, -ar kari
hjort -en, -ar hirv
hjortron -et, - murakas
hjul -et, - ratas; ~bent kõverjalgne
hjäl|m -en, -ar kiiver
hjälp -en abi; ~a² aitama; ~as² ät üksteist aitama; ~lös abitu; ~red|a -an, -or abiline; abivahend
hjält|e -en, -ar kangelane, sangar; ~emodig kangelaslik, sangarlik
hjärn|a -an, -or (pea)aju
hjärt|a -at, -an süda; ~anskär armsaim; ~lig südamlük; ~ligen südamlükut
hjäss|a -an, -or pealagi, kiird
hojta¹ [å] hüüdma
holm|e [å] -en, -ar laid, saareke
hon naiss. tema, ta
hon|a -an, -or emane
honnör [å] -en, -er tervitus; au-

avalduis, göra ~ tervitama, au andma
honung [å] -en mesi
hop 1. -en, -ar jõuk; 2. adv. kokku; ~krupen kokku-, kõsistõmbunud; ~samla¹ kokku korjama
hopp [å] I. -et, - hüpe; ~a¹ hüppama
hopp [å] II. -et lootus; ~as¹ lootma
hord [å] -en, -er jõuk
horisont [å-å] -en silmaring, vaatepiir
horn -et, - sarv
hos juures
hosta 1.¹ kõhima; 2. -n kõha
hot -et ähvardus; ~a¹ ähvardama; ~full ähvardav
hotell [å] -et, - hotell, võõrastemaja
hov I. -en, -ar kabi
hov [å] II. -et, - õu, hoov; õukond
hud -en, -ar nahk
hugg -et, - hoop, lõök; ~a⁴ (högg, huggit) lõõma; raiuma; ~värja raimamõök
huld soodus; soosiv; õrn, hell
huller om buller läbiseigi, segamini
humbug -en pettus
huml|a -an, -or kimalane, kumalane
humle -n v. -t humal
hummer -n, humrar homaar, merivähk
humor [å] -n huumor; ~istisk humoristlik
humör -et, - tuju, meeleolu
hund -en, -ar koer
hundra sada; ~kronesedel sajakroonine; ~lapp -en, -ar sajakroonine; ~tal sajaline; sada; ~tals sajuti, sajaviisi, -kaupa, sadade viisi, sadade kaupa
hung|er -ern nälg; ~rig näljane
hur kuidas, ~ dags millal, kuinas, mis kellaajal

hurra hurraa; elagu
hurtig väle
huru = **hur**; ~**dan** milline, missugune; ~**ledes** kuidas, mil viisil
hus -et, - maja; valitsejasugu, dünastia
husbonde peremees; ~**folk** pere-rahvas
hus|djur koduloom; ~**fader** majaisa; ~**fru** perenaine; ~**geråd** -et majakraam, -riistad
hushåll -et, - majapidamine; ~**a**¹ maja pidama; ~**ersk|a** -an, -or majapidajanna
huslig kodune
hus|moder majaema; ~**rad** majaderida; ~**rum** ulualune, peavari
hustru -n, -r naine; abikaasa
huttra¹ (külmast) võbisema, värisema
huvud -et, - v. -en pea; ~**baner** pealipp; ~**kontor** peakontor; ~**roll** peaosa; ~**sak** peaasi; ~**saklig** peamine; ~**stad** pealinn; ~**stupa** ülepeakaela; ~**vikt** pearõhk; ~**värk** -en peavalu; ~**yr** peast segi, uimane
hyfsad viisakas, hästikasvatatud
hygglig kena, meeldiv; vastutulelik
hyla¹ ul(g)uma
hyll|a I. -an, -or riul
hyll|a II.¹ austama, au(stust) avaldama; ~**ning** -en, -ar austamine, au(stuse)avaldus
hymn -en, -er hümn
hyr|a 1. -an, -or üür; 2.² üürima; ~**esgäst** üürnik
hytt -en, -er kabiin, kajut
hyvelbänk hõövelpink; ~**la**¹ hõöveldama
hå ohoo, ohoh
håg -en kalduvus; ~**ad** kalduv, valmis; ~**komst** [å] -en, -er mälestus
håll -et, - auk
håll -et, - kaugus, vahemaa;

siht, suund; külg, pool, **åt an-
 nat** ~ teises suunas, teises
 küljes, **åt samma** ~ samas
 suunas, **från alla** ~ **och kanter**
 igast nurgast ja kolkast, **på
 långt** ~ kaugel(t), eemal(t)
hålla⁴ hoidma, pidama, ~ **på
 med ngt** millegagi tegelema
hållplats peatus(koht); (sõidu-
 kité) seisukoht
hån -et pilge; ~**a**¹ pilkama;
 ~**full** pilkav
hår -et, - juus; juuksed; karv;
 karvad; ~**nål** juuksenõel
hård kõva; vali, karm; ~**het** -en
 kõvodus; valjus, karmus; ~
hânt kõva-, karmikäeline
häv -en, -ar kahv, haam; natt
häckla¹ arvustama
hädanefter nüüdsest peale, edas-
 pidi
häfte -t, -n vihk; vihik
häftig äge, äkiline; ~**het** -en
 ägedus, äkilisus
häger -n, hägrar haigur
häg -en, -ar toomingas
hågn -et kaitse, vari; ~**a**¹ kait-
 s(e)ma
hågra¹ kangastuma, terenduma
hål -en, -ar (jala)kand
hälft -en, -er pool
häll -en, -ar kalju
håll|a² valama, kallama; ~**regn**
 padu-, valangvihm; vihmava-
 lang
häls|a 1. -n tervis; 2.¹ tervita-
 ma, ~ **på'** (hos) ngn kedagi
 külastama, ~ **på** ngn kedagi
 teretama; ~**ning** -en, -ar tervi-
 tus; ~**osam** tervislik
hänn|as¹ kätte maksma; ~**d** -en
 kättemaks
häm|ta¹ tooma
händ|a² sündima, juhtuma; ~**el-
 se** -n, -r sündmus, juhtum(us);
 juhus
händig osav
hänfö|rande vaimustav; ~**else**
 -n vaimustus

häng|a² rippuma; riputama, ~ sig fast vid ngt millegi külge v. millesegi klammerduma; ~**smycke** ripatsehmis
hänge⁴ sig = **hängiva**⁴ sig anduma
hänryckning -en vaimustus
hänsyn silmaspidamine, tähelepanek, med ~ till silmaspidades
håp|en jahmunud, jahmatanud, hämmastunud, rabatud; ~**nad** -en jahmatus, hämmastus
här I. -en, -ar sõjavägi; ~**skri** sõjakisa
här II. adv. siin, ~ och var siin ja seal; ~**av** sellest; ~**efter** seejärel; ~**ifrån** siit; ~**med** se(II)ega; ~**näst** varsti, ligemal ajal; ~**omdagen** neil päevil; ~**röra**² pärinema, pärit olema; ~**stamma**¹ põlvnema, pärit olema
hård -en, -ar kolle
härda¹ karastama
härja¹ laastama
hårlig tore; ~**het** -en toredus, Guds ~ Jumala au(paistus)
härma¹ jäljendama
hårs och tvårs risti-rästi, risti ja rästi
härska¹ valitsema
häst -en, -ar hobune
hätt|a -an, -or kapuuts
häx|a -an, -or nõid
hö -et hein; ~**skörd** heinategu,

-niit; ~**slätter** -n heinategu, -niit
höft I. -en, -er puus
höft II. på en ~ huupi
hög 1. -en, -ar hunnik, kuhi; kün- gas; **2. adj.** kõrge; vali; ~**färd** -en upsakus; ~**ljudd** vali; ~**mässa** pea-jumalateenistus; ~**skola** ülikool; ~**talare** -n, - valjuhääldaja; ~**tid** püha; ~**tidlig** pühalik, pidulik; ~**tryck** -et kõrgerõhk
höger parem, till ~ paremal(e)
högst 1. adj. kõrgeim, ülim; **2. adv.** väga, üli-; äärmiselt; kõige enam
höja² tõstma
höjd -en, -er kõrgendik; kungas; tipp
hök -en, -ar kull
hölja² katma
hön|a -an, -or kana
höns -et, - kana
hör|a² kuul(a)ma, ~ på pealt kuul(a)ma; ~**lur** -en, -ar kuuldetoru; ~**sal** kuuldesaal, audiotoorium
hörn -et, - nurk; ~|**a** -an, -or nurk; ~**soffa** nurgasohva
hörsel -n kuulmine
höst -en, -ar sügis, i ~as läinud sügisel; ~**löv** sügislehed, -lehestik; ~**storm** sügistorm; ~**termin** sügissemester
hövdning -en, -ar pealik
hövisk kavalerialik; rüütellik
hövlig viisakas

I

I = ni
i prep. sisse; sees, -s, ~ det att kuna
iakttaga⁴ tähele panema
ibland mõnikord
icke ei, mitte
idé -n. v. -en, -er idee
idel lausa
idiotisk idiootlik

idka¹ tegelema, tegemist tegema
idog usin
idrott [å] -en, -er sport, fri ~ kergejõustik
idyll -en, -er idüll; ~**isk** idülliline
ifall kui, juhul kui
ifrån juurest, -st
igelkott [å] -en, -ar siil

igen [ijén] uuesti, taas, jälle;
tagasi, om ~ veel kord
igenom läbi
ihjäl surnuks
ihärdig püsiv; visa
ihop koos; kokku
ihåg, komma ~ meelde tulema,
meenuma; meelde tuletama,
meenutama
ihålig õõnes
ikull ümber; maha
ila¹ ruttama
illa halb, paha
ilsken vihane; tige, õel
imponera¹ imponeerima; suurt
mõju avaldama
import [å] -en sissevedu
in sisse, -sse
inalles ühtekokku
inbetala² sisse maksma
inbilla¹ sisendama
inbjudå⁴ kutsuma; ~nde meel-
div; meelitav
inbunden kinnine, tagasihoidlik
inbrott sissemurdmine; ~stjuv
murdvaras
inbyggare -n, - elanik
inbäddad, ~ i grönska rohelusse
mattunud
inbärga¹ lõikama, põimama, ko-
ristama
inbördes vastastikune; ~krig
kodusõda
indela¹ jagama; ~ning -en, -ar
jaotus
indignation -en meelepaha, pa-
hameel
indigo -n indigo
industri -n, -er tööstus
infall -et, - sissetung; (ootama-
tu) mõte, idee; ~a⁴ langema;
sattuma; sisse tungima; va-
hele rääkima; pähe e. mõttes-
se tulema
infinna⁴ sig tulema, saabuma
inflammation -en, -er põletik
informatör [å-å] -n, -er kodu-
õpetaja
inför ees

införa² sisse juhatama v. viima
införsel -n sissevedu
ingalunda mitte sugugi
ingen (intet v. inget, inga) ei
keegi; ei miski; ei ükski; ~-
stans v. ~städes mitte kusa-
gil, ei kuskil; ~ting mitte
midagi, ei midagi
ingå⁴ sisse tulema; sisse mine-
ma v. astuma; ~ng sissekäik;
algus
inhemsk kodumaine
inhämta¹ muretsema, hankima;
kätte saama
inifrån seestpoolt
initiativ -et, - initsiatiiv, algatus
inkomst [å] -en, -er sissetulek
inköp sisseost
inleda² juhatama, juhtima; sis-
se juhatama; ~ning en, -ar
sissejuhatus
inlåta⁴, ~ sig på ngt millegagi
tegemist tegema, millesegi
laskuma; midagi alustama
inlägga² sisse tegema; sisse pa-
nema
innan enne kui; ~för seespool
inne sees; ~havare -n, - omanik;
~håll sisu; ~hålla⁴ sisalda-
mä; ~sluta⁴ sisaldama
innerst seesmiselt
inom [å] sees; jooksul, ~ kort
varsti; ~hus sees; majas
inpacka¹ sisse pakkima
inre seesmine
inreda² sisustama; ~ning -en,
-ar sisustus
inrikes kodumaine
inrymma² mahutama; mahtu-
ma; lubama
inrätta¹ sisse seadma; sisusta-
ma; korraldama; ~ning -en,
-ar sisustus; korraldus; asutis
insamla¹ kokku korjama e. ko-
guma
inse⁴ aru saama
insikt -en, -er arusaamine; *mitm.*
teadmised
insjö järv

inskrift (raid)kiri
inskriva⁴ sisse kirjutama
inskränk|a² kitsendama, piirama; **~t** piiratud; totter, napa-kas, rumal
inspela¹ kaasa mõjuma; sisse mängima
institut -et, - instituut
instämna² nõustuma
instänga² (kuhugi) sulgema, luku taha panema
intaga⁴ sisse võtma
inte ei, mitte, **~** alls ei sugugi, üldse mitte, **~ ens** isegi mitte, **~ heller** ka... mitte, **~ än** veel mitte
internationell rahvusvaheline
intet (*neutr. sõnast* ingen) ei midagi, mitte midagi; **~sä-gande** mittemidagiütlev
intill 1. *prep.* kuni; juurde; kõrvale; 2. *adv.* kõrval
intress|ant huvitav; **~e** -t, -n huvi; **~era**¹ huvitama

intryck -et, - mulje; **~a**² sisse suruma e. rõhuma
inträda² sisse astuma, sisenema
inunder all
inuti sees, -s
inverka¹ mõjuma
invid kõrval; juures
inviga² (sisse) pühitsema, õnnistama
invånare -n, - elanik
invända² vastu väitma, vastu vaidlema
invändig seesmine, seespoolne
inät sisse(poole)
ironi -n iroonia, pilge; **~sk** irooniline
is -en, -ar jää; **~lossning** [å] -en jääminek; **~sörja** -n jäsupp
isolerad eraldatud
iständsättande -t, -n kordaseadmine
italienare -n, - itaallane
italiensk itaalia
iver -n agarus
ivrig agar

J

ja I. jaa, jah, **~ vars**, **~ bevars** jah muidugi, **~ sä** ah nii, või nii, kas tõesti
ja II. = jag
jack|a -an, -or kuub; jakk
jag mina, ma
jaga¹ jahti pidama; ajama
jakt -en, -er jaht; jaht(laev)
januari jaanuar
jarl -en, -ar jarl, riigi eestseisja
jo jah; siiski, **~ bevars** aga muidugi, jah muidugi
jobb [å] -et, - töö; **~a**¹ töötama; **~ig** vaevaline, raske
joll|er [å] -ret putramine, puterdamine
jord -en, -ar maa; **~afärd** matus; **~bruk** -et põllupidamine, põlluharimine; **~eliv** maa-pealne elu; **~fästning** -en, -ar matus; **~gubbe** (aed)maasi-

kas; **~isk** maine; **~ledning** maaühendus
journal [žo-] -en, -er ajakiri, žurnaal
ju I. jaa; ju
ju II., **~** ... desto, dess mida ... seda
jubel|let juubeldus; suur rõõm
jubile|um -et, -er juubel
jul -en, -ar jõulud, i **~** käesolevate jõulude ajal, käesolevateks jõuludeks, i **~as** möödunud jõulude ajal, möödunud jõuludeks; **~afton** jõululauapäev; **~dagen** esimene jõulupäha; **~esnö** jõululumi; **~gran** jõulupuu; **~klapp** -en, -ar jõulukink; **~ljus** jõuluküünal; **~natt** jõuluöö; **~otta** jõulumissa, jõulumess; **~sång** jõululaul; **~tid** jõuluaeg

juli juuli
jungfru -n, -r teenija; **~kam-**
mare teenijatuba
jungman noormadrus
juni juuni; **~kväll** juuniõhtu
juridisk juriidiline, õigusteadus-
 lik
just just
justera¹ täpsustama
juvel -en, -er kalliskivi, juveel;
~kupp juveelidevargus
jägare -n, - kütt, jahimees
jäkta¹ tormama; kiirustama
jämför|a² võrdlema; **~else** -n, -r
 võrdlus; **~elsevis** võrdlemisi
jängammal ühevanune
jämlikt järgi, põhjal, vastavalt
jämmer -n halin, hädaldus
jämn ühtlane; tasane; **~a**¹ ta-
 sandama; **~mod** meelerahu,
 tasakaalukus; kannatlikkus;

~t just; täpselt, nätt och ~
 hädavaevalt, dela ~ võrdse-
 teks osadeks jagama; **~årig**
 ühevanune, ühe-, samealine
jäm|sides kõrvu; **~ställa**² kõr-
 vutama, ühevääristama; **~vikt**
 -en tasakaal
jämt *kōnek.* alati; **~e** ühes,
 koos, -ga
jänt|a -an, -or tüdruk, plika
järn -et raud; **~doning** -en, -ar
 raud(töö)riist; **~fast** raudne;
~krampa raudkramp
järnväg raudtee; **~sresa** raud-
 teesõit; **~sspår** raudteerööpad;
~sstation raudteejaam
jäs|a² käärima; **~ning** -en, -ar
 käärimine; **~t** -en pärm
jätt|e -en, -ar hiiglane, hiid;
~elik hiiglaslik; **~estor** hii-
 gelsuur; **~eörn** hiid-, hiigel-
 kotkas

K

kabel -n, kablar kaabel
kackla¹ kaagatama; kaagutama
kafé -et, -er kohvik
kaffe -t kohv; **~kalas** kohvi-
 kostitus, -õhtu; **~kopp** kohvi-
 tass; **~rep** -et, - kohviselts-
 kond, kohvivõõrad; **~serve-**
ring kohviserveerimine
kaj -en, -er kai
kak|a -an, -or kook; küpsis
kakao -n kakao
kakelugn -en, -ar ahi
kal paljas
kalas -et, - sööming, pidusöök
kalk I. -en lubi
kalk II. -en, -ar karikas
kall külm
kall|a¹ hüüdma, nimetama; **~el-**
se -n, -r kutse
Kalle Karli, Kaalu
kalv -en, -ar vasikas; **~kotlett**
 [å] -en, -er vasikakarbonaad,
 hackad ~ kotlet; **~stek** vasika-
 praad

kam -men, -mar kamm
kamin -en, -er raudahi
kammare -n, kamrar v. - kam-
 ber, tuba; koda
kamp -en võitlus
kamrat -en, -er seltsimees
kanal -en, -er kanal
kanalje -n, -r lurjus
kandidat -en, -er kandidaat
kanel -en kaneel
kanhända võib-olla
kann|a -an, -or kann
kanon -en, -er suurtükk, kahur
kanske võib-olla
kant -en, -er serv, kant
kantarell -en, -er kukeseen
kapell -et, - kapell, kabel
kapital -et, - kapital
kapit|el -let, - peatükk
kapp, springa ~ võidu jooksma
kapp|a -an, -or mantel
kappsegling võidupurjetamine;
 purjetamisvõitlus

- karaff** -en, -er v. **~in** -en, -er
 veepudel, karavin
karaktär -en, -er iseloom
karakteristisk iseloomulik
karamell -en, -er kompvek
karg kehv; vähene, napp
karl -en, -ar mees
karolin -en, -er karoliin, Karl
 XII sõdur
kart|a -an, -or kaart
kass|a -an, -or kassa; **~askåp**
 rahakapp; **~ör** -en, -er laekur
kass|e -en, -ar turukott
kast -et, - vise; **~a¹** viskama,
 ~ ut välja viskama
kastanj -en, -er kastan
kastrull -en, -er kastrul
katedral -en, -er katedraal
katekes -en, -er katekismus
katt -en, -or v. -er kass
kaukasisk kaukaasia
kavaj -en, -er kuub, pintsak
ked|ja -an, -or kett, ahel
kejsare -n, - keiser
kemi -n keemia
kika¹ vaatama; piiluma; **~re**
 -n, - kiiker
kila¹ jooksuma, lippama
kilo -t, -n kilo; **~gram** -met, -
 kilogramm; **~meter** kilomee-
 ter
kind -en, -er põsk
kines -en, -er hiinlane; **~isk**
 hiina
kiosk [å] -en, -er kiosk
kiss|e [kh-] -en, -ar kiisu
kist|a -an, -or kast; kirst
kittel -n, kitlar katel
kiv -et, - riid, tüli
kjol -en, -ar seelik
kl. = **klockan**
klack -en, -ar kand, konts
klaga¹ kaebama
klandra¹ laitma
klang -en, -ar kõla
klappa¹ kloppima; tuksuma; si-
 litama
klar selge; **~a¹** selgitama; ~
- grön** puhasroheline; **~na¹** sel-
 guma
klas|e -en, -ar kobar
klass -en, -er klass; **~skillnad**
 klassivahe
klassisk klassi(ka)line
klen nõrk, nõder; kidur, põdur
klibba¹ kleepuma
klimat -et, - kliima
kling|a I. -an, -or tera
klinga II.¹ kõlisema, helisema
klink|a I. -an, -or ükselink;
2.¹ klimberdama
klint -en, -ar **1.** tipp, mäehari;
2. = **blåklint**
klipp -et, - lõige
klippa I.² lõikama; pügama
klipp|a II. -an, -or kalju; **~vägg**
 kaljusein
klirra¹ klirisema, kõlisema
klis|er -ret kliister; **~ra¹** liimi-
 ma, kleepima
kliva⁴ (klev, klivit) ronima; as-
 tuma
klo -n, -r küüs
klock|a [å] -an, -or kell; **~are**
 -n, - kellamees; köster
klok tark; **~het** -en tarkus
klost|er [å] -ret, - klooster
klot I. -et, - kera; kuul
klot II. -en lõuend; kalingur
klubb -en, -ar klubi; **~hamn**
 jahtklubi sadam; **~hus** klubi-
 maja
klubb|a -an, -or haamer, vasar
klucka¹ luksuma
klump -en, -ar kambas, kama-
 kas, kämp, känk; **~ig** saama-
 tu, kohmakas
klung|a -an, -or kobar
klunk -en, -ar lonks; **~a¹** rüü-
 pama
klyft|a -an, -or kuristik
klyftig kaval
klyva⁴ (klöv, kluvit) lõhkuma;
 lõhestama
klå³ peksma; kratsima; tüssa-
 ma
kläcka² hauduma

kläd|a² (**klä**³) rõivastama, riie-
tama; **katma**; **~d** rõivastatud,
riietatud; kaetud; **~er mitm.**
rõivad, riided; **~eslager** rõi-
vaste-, riieteladu; **~ning -en,**
-ar rõivastumine, riietamine;
kleit; **~sel -n** rõivastamine,
riietamine; rõivastus, riietus;
kaunistus

klämma² pigistama, muljuma
klämta¹ helistama, kella lööma
klänning -en, -ar kleit

klättra¹ ronima

klöver -n ristikhein; **~blad** ris-
tikheinaleht; **~vall** ristik-
heinapõld

knacka¹ koputama; kloppima

knalla¹ paukuma

knapp I. -en, -ar nõõp

knapp II. adj. napp; **~ast** vae-
valt; **~t** vaevalt

knarra¹ nagisema

knekt -en, -ar sõdur

knep -et, - riugas, vigur, trikk,
knihv

knipp|a -an, -or kimp; **~e -t -n**
kobar

kniv -en, -ar nuga

knog|a¹ töötama, tööd rühmama;
~ig vaevaline

knopp [å] -en, -ar pung

knubbig matsakas

knuffa¹ tõukama

knut -en, -ar sõlm

knyt|a⁴ (knöt, knutit) sõlmima,
siduma; **~e -t, -n** kimp, pamp

knä -et, -n põlv

knäck|a² murdma; **~ebröd** kõva-
leib

knäppt, med ~a händer ristas kä-
tega, käed risti(s)

ko -n, -r lehm

kobb|e [å] -en, -ar kaljulaid

kodex -en, -ar koodeks; sea-
dustekogu

koft|a [å] -an, -or kootud jakk

koj|a [å] -an, -or onn, hurtsik

kok|a¹ ja ² keetma; **~kärl**
keedunõu

kol [å] -et, - süsi; **~svart** süsi-
must

kolj|a [å] -an, -or kilttursk

koloni [å-å] -n, -er koloonia,
asundus; asumaa

komedi [å] -n, -er komöödia,
lustmäng

komma⁴ [å] (kom, kommit) tu-
lema, **hur kommer det sig?**
millest see tuleb?, kuidas see
on võimalik?, **~ an på** sõltu-
ma, olenema, **~ fram** jõudma;
läbi pääsema; **~nde** tulev(a-
ne)

kommendera¹ [å] käsutama

komminister [å] -n, komminist-
rar abiõpetaja

kommitté [å] -n, -er komisjon

komparation [å-o] -en, -er võrd-
lemine

kompass [å] -en, -er kompass

koncept [å] -et, - mustand, kont-
sept

konditor [å-å] -n, -er kondiiter;
~i -et, -er kondiitriäri

konduktör [å] -en, -er konduk-
tor

konfekt [å] -en, - kompvek; **~-**
pojke kompvekke müüv poiss,
kompvekipoiss; **~påse** komp-
vekkott

konsert [å] -en, -er kontsert

konserver [å] mitm. konservid

konst [å] 1. -en kunst; **2. -en, -er**
kunsttükk, vigur, trikk; **~när**
-en, -er kunstnik; **~silke**
kunstsiid

konstatera¹ [å] konstateerima,
nentima, sedastama

konstig [å] imelik, iseäralik,
veider, pentsik

konsul [å] -n, -er konsul; **~at**
-et, - konsulaat

kontakt [å] -en, -er kontakt,
kokkupuude

kontor [å-o] -et, - kontor

kontroll [å-å] -en, -er kontroll;
~era¹ kontrollima

- kontur** [å] -en, -er piirjoon, kontuur
- konung** [å] -en, -ar kuningas; ~**ahus** kuningasugu; ~**alängd** kuningatenimistu; ~**ason** kuningapoeg
- konversation** [å-o] -en, -er jutlemine, jutuajamine, vestlus, konversatsioon
- konversera**¹ [å] jutlema, vestlema
- kopi|a** -an, -or koopia, jäljend; ärakiri
- kopp** [å] -en, -ar tass
- koppar** [å] -n vask
- kor** -et, - koor, väär
- kora**¹ [å] välja valima
- korall** -en, -er korall
- korg** [å] -en, -ar korv
- kork** [å] -en, -ar kork
- korn** -et, - oder, kesv; vili; (vilja)tera
- corp** [å] -en, -ar kaaren, ronk
- corp(o)ral** [å] -en, -er kapral
- korrespondens** [å-å] -en, -er kirjavahetus
- korridor** [å-å] -en, -er koridor
- kors** [å] **1.** -et, - risti; **2. adv.** risti, ~ och tvärs risti ja põiki, i ~ risti; ~**band** ristpael, under ~ ristpaelsaadetisena; ~**virkesvägg** põrgastik-, võrestiksein
- kort I.** -et, - kaart
- kort** [å] **II. adj.** lühike, ~ före vähe enne, ~ efter vähe pärast; ~**fattad** lühike, napi-sõnaline
- korv** [å] -en, -ar vorst
- kos|a** -an, -or koos, kurs, suund
- koss|a** -an, -or = **ko**
- kost** [å] -en söök, toit
- kost|a**¹ [å] maksma; ~**nad** -en, -er kulu
- kostym** [å] -en, -er ülikond
- kott|e** [å] -en, -ar käbi
- kraft** -en, -er jõud; ~**ig** tugev, võimas
- krag|e** -en, -ar krae
- kram** -et kraam; kaup, poekraam
- krama**¹ suruma, rõhuma
- kramp** -en kramp; ~**aktig** kramplik
- krans** -en, -ar pärg
- kras**, i ~ katki; pooleks
- krasslig** haiglane
- kratt|a 1.** -an, -or reha; **2.**¹ rehitsema
- kreatur** -et, - (kodu)loom
- krets** -en, -ar ring; ~**a**¹ ringlema, tiirlema
- krig** -et, - sõda; ~**shär** sõjavägi; ~**sman** sõjamees, sõdur
- kring** ringi; ümber; ~**byggd** ehitistega ümbritsetud; ~**gå**⁴ ümber v. ringi minema; ~**liggande** ümbruses olev v. asetsev
- kristall** -en, -er kristall
- kristendom** -en ristiusk; usuõpetus
- kristibloodsdropp**e fuksia
- Kristi himmelfärdsdag** taevaminemispäev
- krit|a** -an, -or kriit; ~**vit** kriitvalge; lumivalge
- kritik** -en, -er arvustus, kriitika
- kritisera**¹ arvustama
- krog** -en, -ar kõrts
- krok** -en, -ar konks; haak; käänak; ring; kõver tee; ~**ig** kõver, gå ~ kүүrus käima; ~**väg** ring; pikem tee, kõver tee
- kron|a** -an, -or kroon; ~**prins** kroonprints
- kropp** [å] -en, -ar keha
- krossa**¹ [å] purustama, katki muljuma; puru astuma
- krubb|a** -an, -or sõim (-e)
- kruk|a** -an, -or pott; ~**växt** poti-lill, -taim
- krusbär** tikerber, karu(s)mari; ~**sbuske** tikerberi-, karu(s)-marjapõõsas
- krut** -et püssirohi
- kry** kõbus

krydd|a -an, -or vürts; ~**bod**
 koloniaalkauplus
kryp -et, - putukas; ussike; ~**a**⁴
 (kröp, krupit) ronima, rooma-
 ma
krüss -et, - rist; ristlemine; ~**a**¹
 ristlema; ~**are** -n, - ristleja;
 ~**ning** -en, -ar ristlemine;
 lõbusõit
krystad sunnitud, ebaloomulik
kråk|a -an, -or vares; tanu
krångla¹ **sig** (vaevaga) jõudma
 (kuhugi)
kräft|a -an, -or vähk
kräk -et, - loom; uss; lurjus,
 lontrus
kråkas² oksendama
krämp|a -an, -or haigus, häda
kråva² nõudma
krögare -n, - kõrtsmik
krök -en, -ar käänak
krönik|a -an, -or kroonika
kudd|e -en, -ar padi
kugga¹ läbi kukutama
kugg|jul hammasratas
kul|a -an, -or kuul
kull -en, -ar pesakond
kull|e -en, -ar kungas
kullrig üm(m)argune; kumer
kultur -en, -er kultuur; ~**arv**
 kultuuripärandus; ~**historisk**
 kultuurilooline
kulört kirju, värviline
kund -en, -er ärisõber, klient,
 ostja
kung -en, -ar kuningas; ~**ahus**
 kuningasugu; ~**arike** kuning-
 riik; ~**lig** kuninglik; ~**stält**
 kuningatelek
kungör|a² teada andma, teata-
 vaks tegema; ~**else** -n, -r
 teadaanne
kunna (kunde, kunnat) võima;
 mõistma
kunnig teadja; tundja; koge-
 nud, vara ~ i ngt midagi tead-
 ma, milleski kogenud v. vilu-
 nud olema

kunskap -en, -er teadmine;
 teade; ~**srik** teadmisterikas
kup|a **1.** -an, -or kuppel; taru,
 mesipuu; mullahunnik; **2.**¹
 muldama; ~**erad** künklik,
 künkaline; ~**ig** kumer; kup-
 peljas
kupé -n, -er kupee; ~**dörr**
 kupeeuks
kupol -en, -er kuppel
kupp -en, -er äkklöök, -rännak,
 ületrumpamine; vemp, vinger-
 puss
kurs -en, -er kursus
kurv|a -an, -or kurv, pöörang,
 käänukoht
kusin -en, -er nõbu
kusk -en, -ar voorimees; kutsar;
 ~**a**¹ sõidutama, küüditama
kust -en, -er rand, rannik; ~-
samhälle rannikuasula
kuvert -et, - (kirja)ümbrik
kvadratfot ruutjalg
kval -et piin
kvalm -et lämma(s)tav v. rõhuv
 kuumus; ~**ig** lämma(s)tav,-
 rõhuv-soe
kvar alal, alles, järel; paigal
kvarn -en, -ar veski
kvart -en, -er veerand
kvarter [é] -et, - korter, ulu-
 alune; linnaosa, kvartaal; sarg
kvast -en, -ar luud
kvav sume, ängistav
kvig|a -an, -or õhv, lehm(ik)-
 mullikas
kvinn|a -an, -or naine; ~**folk**
 naised; ~**lig** naiselik; ~**orö-**
relse naisliikumine
kvist -en, -ar (väike) oks
kvitt lahti, bliva ~ lahti saama
kvitt|er -ret sädistamine; ~**ra**¹
 sädistama
kväll -en, -ar õhtu, i ~ täna
 õhtul; ~**smat** õhtusöök
kyckling -en, -ar kanapoeg
kyl|a -an külmus; ~**are** -n, -
 jahutaja, jahuti; ~**ig** jahe
kypare -n, - kelner

kyrk|a -an, -or kirik; ~**klocka**
 kirikukell; ~**lig** kiriklik; ~**o-**
herde (kiriku)õpetaja; ~**ohäll**
 -en -ar hauaplaat, -kivi
kyss -en, -ar suudlus; ~**a**² suud-
 lema
kåd|a -an, -or vaik
kåk -en, -ar lobudik, hurtsik
kål -en kapsas; ~**rot** kaalikas
kår -en, -er korpus; trupp; rühm
kåseri -et, -er vestlus; veste,
 följeton
kåt|a -an, -or telk-koda
käck uljas, julge
käk -en, -ar lõualuu
käik|e -en, -ar kelk
käll|a -an, -or allikas; ~**mate-**
rial allikmaterjal, -ainestik;
 ~**värde** algupärandi-väärtus
källare -n, - kelder
kämp|a² võitlema; ~|**e** -en, -ar
 võitleja
käng -en, -er v. ~|**a** -an, -or
 saabas; ~**snöre** kingapael
känn|a² tundma, ~ igen ära
 tundma; ~**armin** asjatundlik
 ilme, asjatundja-ilme; ~**bar**
 tuntav, göra sig ~ end tunda
 andma; ~**edom** -en teadmine
känsl|e -eln tunne; kompamine,
 kompamiseel; ~|**a** -an, -or
 tunne, tundmus; ~**lig** tundlik

käpp -en, -ar (jalutus)kepp
kär armas; ~**aste** -n v. ~**est|a**
 -an, -or armsam; ~**lek** -en ar-
 mastus; ~**leksfull** armurikas
käring -en, -ar vanamoor
kärl -et, - anum, nõu
kärn|a -an, -or tuum
kärr -et, - soo; raba
kärv karm, kare, ebalahke
kärv|e -en, -ar (vilja)vihk
kätt|e -en, -ar lahter, latter
kö [khö] -n, -er saba, rida
kök -et, - köök; ~**s|a** -an, -or
 köögitüdruk
köl -en, -ar kiil, andur
köld -en külm
kön -et, - sugu
köp -et, - ost, till på ~et peale-
 kauba; ~**a**² ostma; ~**man**
 kaupmees
Köpenhamn Kopenhaagen
köping -en, -ar alev
kör [khör] I. -en, -er koor
kör II., i ett ~ ühtejärke
kör|a² sõitma; juhtima; ~**ban**
 sõidutee; ~**ning** -en, -ar sõit-
 mine
körsbär -et, - kirss; ~**ssoppa**
 kirsisupp
kött -et liha; ~**bulle** lihapall;
 ~**färs** hakkliha

L

lad|a -an, -or küün
ladugård laut
lag -en, -ar seadus; ~**man** maa-
 kohtunik; ~**saga** kohturing-
 kond
laga I. *adj.* seaduslik
lag|a II.¹ valmistama; paranda-
 ma, korraldama; hoolt kand-
 ma; ~**ning** -en, -ar paranda-
 mine
lag|er I. -ret, - kiht; ladu, laager
lager II. -n, lagrar loorber
lagom [å] paras
lake -n soolvesi

lam halvatud; nõrk
lamm -et, - tall (-e)
lamp|a -an, -or lamp
land -et, - v. länder maa; ~**s-**
bygd maa; ~**skap** -et, - maas-
 tik; maakond; ~**skapslag**
 maakonnaseadus; ~**sknekt**
 palgasõdur; ~**sort** maakoht;
 ~**strimma** maariba; ~**sväg**
 maantee
lant|bruk põllupidamine, maa-
 harimine; põllumajandus; ~**-**
bruksvara põllumajandussaa-
 dus; ~**handel** maakauplus;

talurahvakauplus; **~ungdom**
 maanoorus, maanoored
lapp -en, -ar laplane; lapp, paik;
 ~**ländsk** lapimaa
lapsk lapsi
larm -et lärm, kära
larv -en, -er larv, vastne; tõuk
larvig rumal; edev
lasarett -et, - haigla
lass -et, - koorem
last -en, -er koorem, last; pahe;
 ~**a**¹ lastima; laitma, ~ om
 ümber laadima v. lastima
lat laisk
latin -et ladina keel; ~**sk** ladina
lav -en, -ar samblik
lax -en, -ar lõhe
le⁴ (log, lett) naeratama; ~**ende**
 -t, -n naeratus
led I. -en, -er liige
led II. -en, -er suund; tee
led III. -et, - rida
led IV. *adj.* tüdinud, tülpinud;
 õel, vihane; inetu
leda I. -n tüdimus
leda II.² juhtima, viima
ledamot -en, ledamöter liige
ledare -n, - juht, juhataja; juht-
 kiri
ledig vaba
ledning -en, -ar juhtimine; juha-
 tus, juhtnõör; juhe
ledsaga¹ saatma
ledsam igav; tüütu, ebameeldiv
leds|en kurb; tusane; tüdinud,
 tülpinud; ~**nad** -en igavus;
 kahjatus, kahetsus; kurbus
legation -en, -er saatkond
legend -en, -er legend, vagajutt
lejon [å] -et, - lövi
lek -en, -ar mäng; ~**a**² mängi-
 ma; ~**full** mänglev; ~**sak**
 mänguasi
lektion -en, -er õppetund
lektor [å] -n, -er õpetaja; lektor
lektyr -en lektüür
len pehm, mahe, õrn
ler -et, - v. ~|**a** -an, -or savi
leta¹ otsima

lev|a² elama, ~ om sitt liv oma
 elu uuesti elama; ~**ande** elav,
 elus; ~**e** elagu!; ~**nad** -en elu
lever -n, levrar maks
lexikon [å] -et, - v. *lexika* sõna-
 raamat
licens -en, -er luba
lid -en, -er nõlvak
lida⁴ (led, lidit) kannatama;
 mööduma
life -en, -ar vikat
ligga⁴ (låg, legat) lamama; ole-
 ma; asuma; asetsema, det lig-
 ger vikt vid on tähtis
lik I. -et, - laip
lik II. *adj.* sarnane; ~**a** nii-
 sama; ~**adan** niisamasugune;
 sama(ne); ~**afullt** sellegipä-
 rast; ~**aså** niisama; samuti;
 ~|**e** -en, -ar sarnane; ~**giltig**
 ükskõikne, osavõtmatu; ~**na**¹
 sarnanema; ~**som** nagu; ~**väl**
 siiski
lil|ja -an, -or liilia; ~**ekonvalje**
 [å] -n, -r maikelluke, piibe-
 leht
lillan väike(ne), pisike (tütar-
 laps)
lim -met liim
lim|ja -an, -or leivapäts
lin -et lina; ~**ne** -t linane riie,
 lõuend; pesu
lin|a -an, -or köis, nõör
lind -en, -ar lõhmus, pärn
lindra¹ leevendama, pehmenda-
 ma, mahendama; kergenda-
 ma; vähendama
lingon [å] -et, - pohl, palukas;
 ~**ris** -et, -en pohla-, paluka-
 vars
linjal -en, -er joonlaud
linje -n, -r joon; liin
lipa¹ nutma, tõinama
list I. -en, -er liist
list II. -en kavalus; ~**ig** kaval
list|a -an, -or nimestik
liten (litet, lilla, *mitm.* små)
 väike
lite(t) vähe, veidi, pisut, natuke

- litteratur** -en, -er kirjandus;
 ~**historia** kirjandus(aja)lugu
litterär kirjanduslik
- liv** -et elu, **inte ett** ~ mitte kala-
 poegagi; mitte hingegi; ~**ad**
 elav; lõbus; ~**lig** elav; ~**nära**²
sig end elatama; ~**savgörelse**
 -n, -r elutähtis otsus; ~**sme-**
delsbutik toiduainetekauplus;
 ~**suppgift** eluülesanne
- ljud** -et, - hää, heli; häälik; ~**a**⁴
 (ljöd, ljudit) helisema; kõla-
 ma; ~**lära** häälikuõpetus; ~
lös hääletu
- ljuga**⁴ (ljög, ljugit) valetama
ljum leige
ljung -en kanarbik
ljunga¹ välkuma, sähvima
ljus 1. -et, - valgus; küünal;
 2. *adj.* hele; ~**målning** (liiga)
 heledais värvides maalimine
 v. kirjeldamine; ~**na**¹ valge-
 nema, koitma
- ljuv** armas, kena; ~**het** -en arm-
 sus; ~**lig** ilus, võluv, veetlev
- lock** [å] -et, - kaas
locka¹ [å] meelitama
lodrätt püstloodis
loft [å] -et, - pööning
logik -en loogika
loj [å] loid, ükskõikne
lok = **lokomotiv**
lokal kohalik
lokomotiv [å-o-o] -et, - vedur;
 ~**förare** vedurijuht
- lopp** [å] -et, - jooks
loppja [å] -an, -or kirp
loss [å] lahti; ~**a**¹ lahti pääst-
 ma v. tegema; ~**na**¹ lahti mi-
 nema
- lots** -en, -ar loots
lott [å] -en, -ar loos; ~**eri** -et,
 -er loterii; ~**ning** -en, -ar loo-
 simine
- lov** [å] -et luba; puhkus; kiitus;
 ~**a**¹ lubama
- luckja** -an, -or luuk; auk; pilu
luft -en õhk
lugg -en, -ar tukk (-uka)
- lugn** 1. -et rahu, vaikus; 2. *adj.*
 rahulik, vaikne; ~**a**¹ rahusta-
 ma
- lukt** -en, -er lõhn; hais; haist-
 mine, haistmismeel; ~**a**¹ lõh-
 nama; haisema; haistma
- lummig** leherikas
lump -en räbal, kalts
lunch -en, -er lantš, keskpäeva-
 -eine
- lund** -en, -ar v. -er salu, metsa-
 tukk
- lungja** -an, -or kops
lunk -en sörk; sörkimine; ~**a**¹
 sörkima
- luntja** -an, -or süütenöör; paks
 raamat
- lur I.** -en, -ar kuuldetu
lur II. -en uinak
- lura**¹ tüssama; luurama
lus -en, lõss täi
- lust** -en lõbu; himu, få ~ att
 isu v. tahtmine tulema; ~**ig**
 lõbus; naljakas
- lut I.**, på ~ viltu
lut II. -en le(h)elis, libe
- lutja I.** -an, -or lauto
luta II.¹ nõjatama
- luv** -en juuksed; ~|a -an, -or
 tanu
- lycka I.**² sulgema
lyckja II. -an õnn; ~**ad** õnnes-
 tunud; ~**as**² õnnestuma; ~**lig**
 õnnelik; ~**ligtviss** õnneks; ~**o-**
kast -et, - õnnevise; ~**oland**
 õnnemaa; ~**osam** õnnetoov;
 ~**önskan** õnnesoov; ~**önsk-**
ning õnnesoov
- lydja**² sõna kuulma; ~**ig** sõna-
 kuulelik; ~**nad** -en sõnakuul-
 mine
- lyddes vt. lyss**
lyfta¹ tõstma; tõusma
lyktja -an, -or latern
- lymmel** -n, lymlar mats, müha-
 kas; molkus
- lynn** -t, -n meelelaad, loomus;
 tuju, meeoleu
- lysja**² valgustama; hiilgama, hel-

kima; helendama; (valgusena) paistma; ~**mask** jaaniuss
lyss³ (lyddes) kuulatama; ~**na**¹ kuulatama; kuulama; ~**nare** -n, - kuulataja, kuulatleja
lystnad -en iha, himu; iharus, himurus
lyx -en luksus, toredus
läd|a -an, -or laegas; kast
låg madal; alatu; ~**het** -en, -er madalus; alatus; ~**land** madalmaa, madalmik
låg|a -an, -or leek
lån -et, - laen; ~**a**¹ laenama
lång (långre, långst) pikk; ~**färd** pikk teekond; ~**sam** aeglane; ~**smal** pikergune; ~**t** kaugel; kaugele; ~**varig** pikaajaline; kestev
lås -et, - lukk; ~**a**² lukustama; ~**vröd** -et, - ukselink
låt -en, -ar viis (-i)
läta⁴ (lät, lätit) laskma; kõlama, ~ bli jätma
lätsa¹ teesklema
läckerhet -en, -er maius(tus); maiuspala
läd|er -ret nahk
läge -t, -n asend
lägenhet -en, -er võimalus, juhus; korter
läg|er -ret, - laager, leer, slä ~ laagrisse asuma
lägg² (lade, lagt) panema, ~ märke till ng midagi tähele panema, ~ sig över (millegi) üle laotuma, ~ bort kõrvale heitma, loobuma
läkare -n, - arst
läkt -en, -er latt, ritv
läktare -n, - rõdu; koor, väär
lämna¹ maha jätma; üle andma
lämp|a¹ kohandama; ~**lig** sobiv, kohane
lån -et, - maakond
längd -en, -er loend, nimistu; pikkus, i ~en pikapeale
länge (långre, långst) kaua
långre pikem; kauem

långs piki, mööda
längst pikim, kõige pikem; kõige kauem
långta¹ igatsema; ~**n** igatsus
länk -en, -ar lüli; ahel
länstol tugitool
läpp -en, -ar huul
lär (*abipöörds.*, *ainult olevikus*) leema, vist küll olema, -vat (*kaudne kõnev.*)
lär|a 1. -an, -or õpetus; 2.² õpetama; ~**a**² sig õppima; ~**are** -n, - õpetaja; ~**arinn|a** -an, -or naisõpetaja, õpetajanna; ~**jungle** -en, -ar (kooli)õpilane
lärk|a -an, -or lööke
lärobok õpperaamat, õpik; ~**verk** õppeasutus; gümnaasium
läs|a² lugema; õppima; õpetama; ~**ebok** lugemik; ~**ning** -en lugemine; ~**år** kooliaasta
läskande värskendav, karastav, jahutav
lät vt. läta
lätt kerge; ~**a**¹ kergendama; selguma; ~**fattlig** kergesti arusaadav; ~**het** -en kergus; ~**nad** -en, -er kergendus
lättja -n laiskus
läxa -an, -or ülesanne, õppetükk
löfte -t, -n lubadus; tõotus; ~**srik** paljutootav
lögn -en, -er vale
löj|e -et naer; naeratus; ~**lig** naeruväärne
lök -en, -ar sibul; ~**kupol** sibulkuppel
lömsk salakaval
lön -en, -er tasu; ~**a**¹ tasuma; ~**eanspråk** tasunõudlus
lönn -en, -ar vaher
löp|a² jooksmine; ~**are** -n, - jooksa; ~**ning** -en, -ar jooksmine; jooks
lördag laupäev, om v. på ~ tulleval laupäeval
lös lahti; ~**a**² = ~**göra**² lahti te-

gema, ~ sig vabanema; ~**kokt**,
~ ägg pehme muna; ~**num-**
mer üksiknumber
löss vt. lus

löv -et, - leht; lehestik; ~skog
leht(puu)mets; ~**sångare -n, -**
salu-lehelinnuke; ~**träd** leht-
puu

M

m = meter
magasin -et, - ladu; äri; aja-
kiri; ~**shus** ladu; kaubamaja
magle -en, -ar kõht
mager kõhn, lahja
magister -n, magistrar õpetaja;
magister
mahogny -n v. -t mahagonipuu
maj mai
majestät -et, -er majesteet; ~isk
majesteetlik
maka I.¹ nihutama, lükkama
mak|a II. 1. adj. paarik-, kokku-
kuuluv; **2. -an, -or** abikaasa;
~**le 1. -en, -ar** abikaasa; **2. -en**
paarik
maklig mugav, mõnus
makt -en, -er võim; ~**lös** või-
mutu; jõuetu, nõrk, võimetu
mal -en, -ar koi
malm I. -en, -er maak, ärts
malm II. -en, -ar eeslinn, agul
mamm|a -an, -or mamma
man I. pron. -takse, -(da)kse; -ti,
-di (*moodustab pöördsonaga*
umbisikulise tegumoe oleviku
ja lihtmineviku)
man II. -nen, män mees; ~
naälder meheiga; ~**byggnad**
peahoone; ~**haftig** mehine;
~**lig** meessugu, mees-; mehe-
lik, mehe; mehine
mandat -en, -er vägitegu
mandelblomma harilik kivirikk,
lambapähkel
maner -et, - komme
mantel -n, mantlar mantel; hõlst
Marie bebådelsedag Maarja kuu-
lutamise päev, paastumaarja-
päev
mark -en, -er maapind; maa;
põld

marknad -en, -er laat
marmor -n marmor
mars märts
marsch -en, -er marss; ~**era¹**
marssima
mask I. -en, -ar uss
mask II. -en, -er mask
maskin -en, -er masin
mass|a -an, -or hulk
mast -en, -er mast
masurk|a -an, -or masurka
mat -en söök, toit; ~**box** toidu-
karp; ~**sal** söögituba; ~**sa-**
long söögisaal; ~**sedel** söögi-,
toidukaart; ~**säck** moonakott
matematik -en matemaatika
material -et, - materjal, aine
matros -en, -er madrus; ~**hop**
madrustejõuk, -salk
matt väsinud
mat|a -an, -or vaip
med 1. adv. ka, jag ~ mina ka;
2. prep. kaasa(s), -ga
medan sellal kui, sel ajal kui,
kuna
medarbetare kaastööline
meddela¹ teatama; ~**nde -t, -n**
teade
med|el -let, - keskpaik; abinõu
medelmättighet -en keskpära-
sus
medel|tid keskaeg; ~**tidsbråk**
keskaegne tüli v. taplus; ~
älder keskmine vanus
med|gång õnn; edu; ~**hjälpare**
abiline; ~**känsla** kaastunne
medicin -en, -er arstim
medlem -men, -mar liige
medlidsam kaastundlik
medverka¹ kaasa mõjuma
medvetande -t teadmine; tead-
vus

medveten teadlik
meja¹ niitma
mejeri -et, -er meierei
mellan vahel; ~**akt** vaheaeg;
 ~**havande** -t, -n suhe, vahe-
 körd; völg; ~**skola** keskkool
mellerst keskmine, kesk-
melodi -n, -er viis
men kuid, aga, ent
mena¹ arvama
mening -en, -ar arvamine, arva-
 mus; lause; mõte; kavatsus;
 ~**slös** mõttetu
mer, ~**a** enam, rohkem
merendels enamasti, enamalt
 jaolt
mest kõige enam, enamasti;
 ~**adels** enamasti, suuremalt
 osalt
met¹ õngitsema; ~**ställe** õn-
 gitsemis-, püügikoht
metall -en, -er metall
meter -n, - meeter
metod -en, -er meetod; ~**isk**
 metoodiline
mid/**dag** keskpäev, lõuna(aeg);
 lõunasööök; ~**natt** kesköö; ~-
sommar jaanipäev
mig minule, mulle; mind
mil -en, - miil
mill¹ -a -an, -or (sõe)miil
mild mahe, pehme, leebe
milliard -en, -er miljard
millimeter millimeeter
million -en, -er miljon; ~**är** -en,
 -er miljonär
min I. -en, -er ilme
min II. (mitt, mina) minu
minder/**värdig** alaväärtuslik;
 ~**ärig** alaealine
mindre vähem, väiksem
minn/**as**² mäletama; ~**e** -t, -n
 mälestus; meelespidamine;
 ~**esvärd** mälestusväärt, -väär-
 ne
minsann tõesti, tõepoolest
minst 1. *adj.*, *superl.* kõige vä-
 hem, vähim; **2.** *adv.* vähemalt
minut -en, -er minut

miss/**förstånd** arusaamatus; ~-
handla¹ halvasti kohtlema;
 ~**tag** eksitus; ~**tanke** kaht-
 lus, kahtlustus; ~**tänka**² kaht-
 lustama
mista¹ kaotama
mitt I. vt. min II
mitt II. 1. -en keskpaik, keskus;
2. *adv.* keskel, ~ emot otse
 vastas, vastu, ~ över otse üle
mjuk pehme
mjöl -et jahu
mjök -en piim; ~**ning** -en, -ar
 lüpsmine
mm = millimeter
m. m. = med mera jne. = ja
 nii edasi
mo -n, -ar nõmm
mod I. -et, - mood
mod II. -et julgus; ~**ig** julge
moder -n, mödrar ema; ~**smäl**
 emakeel
modern moodne
mogen küps; ~**het** -en küpsus
mogna¹ küpsema
mola [å] -et, - pilv
monumental monumentaalne,
 suuremõõteline, -jooneline
mor = moder; ~**bro**(de)r onu;
 ~**fa**(de)r emaisa, (emapoolne)
 vanaisa; ~**mor** emaema, (ema-
 poolne) vanaema
moralisk moraalne
mord -et, - mõrtsukatöö, tap-
 mine, mõrv
morgon [å-å] -en, morgnar hom-
 mik, i ~ homme, om ~en
 hommikul; ~**gymnastik** hom-
 mikune võimlemine; ~**psalm**
 hommikulaul; ~**stjärna** hom-
 mikutäht; ao-, koidutäht; ~-
vind hommikutuul; ~**stund**
 hommikutund
morot -en, morötter porgand
morse [å], i ~ täna hommikul
morsk uhke, upsakas; julge,
 kartmatu
moss¹ [å] -an, -or sammal
moss² [å] -en, -ar soo

- moster** -n, mostrar tädi
mot poole; vastu; ~**gång** äpardus, ebaõnn; ~**sats** vastand; ~**svara**¹ vastama; ~**taga**⁴ vastu võtma; saama, kätte saama
motiv -et, - põhjus
motorbåt mootorpaat
mulen pilves, pilvine
mull -en muld
mullra¹ mürisema, kõmisema, kumisema
mumla¹ mõmisema, pomisema
mun -nen, -nar suu
mund = **mun**
munk -en, -ar munk
munter lõbus
muntlig suuline; ~**en** suuliselt
mur -en, -ar müür
murken pehkinud, mäda
mus -en, möss hiir
museum -et, -er muuseum
musik -en muusika
muskött -en, -er musket
mustasch -en, -er vurrud
mustig mahlakas
mycken (mera, mest) palju
mycket väga; palju
myggja -an, -or sääsk
mylla -n huumus, mustmuld
mynning -en, -ar suu, suue
mynt -et, - münt, metallraha
myr -en, -ar soo; raba
myrja -an, -or sipelgas; ~**stack** -en, -ar sipelgapesa
myriad -en, -er müriaad; arvutu hulk, musttuhat
mystisk müstiline
må I.³ end tundma, hur ~r du? kuidas elad?, kuidas su tervis on?, kuidas käsi käib?
må II. (mätte) *abipöördsona* -ks, -gu, -ku
måfå, på ~ huupi
måhända võib-olla, vahest
mål -et, - hää; keel; murre; kohtuasi, protsess; sööma-aeg; siht; ~**medveten** sihiteadlik, sihikindel; ~**tid** sööma-aeg
mål¹ maalima; värvima; ~**are** -n, - maaler; ~**ning** -en, -ar maal
mån I. -en mõõt, määr, i viss ~ teatud määral
mån II. *adj.*, vara ~ om ngn kellegi eest hooles olema
månad -en, -er kuu
måndag esmaspäev
mån¹ -en, -ar kuu
många *mitm.* paljud
mångfärgad mitmevärviline
männ¹ -en, -ar kas; võib-olla, vahest; ~**tro** kas; võib-olla
måste (måste, måst) pidama
mått -et, - mõõt; ~**lig** mõõdukas
måktig võimas, vägev
Målarbygd Mälari ümbrus
mångd -en, -er hulk
människ¹ -an, -or inimene; ~**obölja** inimestelaine
mån(ni)skoliv inimelu
månsklig inimlik; ~**het** -en inimsus, inimlikkus
mårg -en üdi
mårk² märkama; märkima; ~**e** -t, -n märk; mälestusmärk; ~**lig** iseäralik; tähelepanuväärt, -väärne; ~**t** märgitud; ~**vårdig** imelik, iseäralik
måss¹ -an, -or missa, mess
måssing -en messing; ~**sflöjt** messingflöött
måstjare -aren, - meister; ~**er** meister; ~**ra**¹ meisterdama
måta² mõõtma
mått küllastunud, täis
måbel -n, möbler mööbel
må -n, -r neitsi; neiu
måd¹ -an, -or vaev; ~**osam** vaevarikas
måg¹ -let hallitus; ~**la**¹ hallitama; ~**lig** hallitanud
måjlig võimalik; ~**en** võib-olla, vahest, ehk; ~**het** -en, -er võimalus
månst¹ -er, - muster

mörk tume, pime; sünge; ~|er
-ret pimedus; ~na¹ pimenema
mörsare -n, - mortiiir, müüser
möss vt. mus

möss|a -an, -or müts
möt|a² kohtama; ~as² kohtu-
ma; ~e -t, -n kohtamine; koh-
tumine; koosolek

N

nack|e -en, -ar kupal
nafsa¹ napsama
nagel -n, naglar küüs
naken paljas, alasti
nalkas¹ lähenema
namn -et, - nimi
nation -en, -er rahvus; ~aldag
rahvuspüha; ~ell rahvuslik
natt -en, nätter öö, djup ~ süda-
öö; ~himmel öine taevas; ~-
lig öine; ~lång ööpikkune;
~läger ööbimine, öömajal-
-olek; öömaja, -korter; ~rock
hommikukuub; ~skjorta öö-
särk; ~svart kottpime; öö-
pime
natur -en, -er loodus; loomus,
loom, av ~en loomult, loomul-
dasa; ~kunnighet -en loodus-
lugu; ~lig loomulik; ~ligtvis
loomulikult, muidugi; ~skön
looduslikult ilus
ned alla; maha; ~anför 1. prep.
allpool; 2. adv. all; ~brinna⁴
maha põlema; ~för = utför;
~gång tagasimine, langus;
~re alam, ~ botten (maja)
alumine kord; ~skrift kirja-
panek, (üles)kirjutus; ~skri-
va⁴ kirja panema, üles kirju-
tama; ~slagen mahalöödud;
~sätta² maha tegema; ~åt
poole; alla
neder = ned; ~börd -en sade-
med; ~lag -et, - (kauba)ladu;
lüüasaamine, lüüak, kaotus
nej ei
nejd -en, -er ümbrus
nejlik|a -an, -or nelk
neka¹ eitama; keelama
nektar -n nektar; ~fylld nek-
tariga täidetud

ner alla; maha; ~e all; masen-
dunud
nERMÖRK kottpime, pilkane pime
neutralitet -en erapooletus; ~s-
politik -en erapooletuspoliiti-
ka; ~sproblem erapooletus-
problem
ni teie, te
nicka¹ noogutama
niga⁴ (neg, nigit) nixu tegema
nio v. nie üheksa
Nisse = Nils
njuta⁴ (njöt, njutit) nautima,
maitsma
nog küllalt; küllap, få ~ av
(millestki v. midagi) küllalt
olema
nog|a täpselt; hoolega; ~grann
täpne
noll [å] null
nord -en põhi; ~anvind põhja-
tuul; ~isk põhjamine, põh-
ja; ~lig põhjapoolne, põhja;
~ost kirre, põhja-ida; ~väst
loe, põhja-lääs
Nordamerika Põhja-Ameerika
Norge Norra
norr [å] 1. muutm. põhi; 2. adv.
põhja pool; ~a adj. (ainult
määratud vorm) põhja; põhja-
poolne
norsk [å] norra
nos -en, -ar koon
not|a -an, -or arve
not|era¹ üles tähendama, notee-
rima; ~is -en, -er märkus
november november
nu nüüd, praegu
numera nüüd
num|mer -ret, - number
nunn|a -an, -or nunn
nuvarande praegune, nüüdne

ny uus, põ ~tt uuesti; ~**bakad** värsked, värskeltküpsetatud; ~**byggnad** uus ehitis; ~**danare** -n, - ümberkujundaja, uuendaja; ~**fiken** uudishimulik; ~**het** -en, -er uudis; ~**komling** [å] -en, -ar uustulnuk; ~**kommen** [å] äsja tulnud; ~**ligen** hiljuti, äsja; ~**silver** uushõbe; ~**ss** hiljuti, äsja; ~**utkommen** [å] äsja ilmunud; ~**år** uusaasta
nyckel -n, nycklar võti; ~**knippa** võtmekimp
nykter kaine; ~**het** -n karskus
nypa⁴ (nöp, nupit) näpistama
nysta¹ kerima; mässima; ~**n** -et, -kera
nyttja -an kasu; ~**ig** kasulik, tulus; ~**ja**¹ kasutama
nå I. noh
nå II.³ ulatuma; kätte saama
nåd -en arm; ~**ig** armuline
någon [å] (något, några) keegi; miski, mingi; mõni; ~**sin** kunagi; ~**stans** kuskil; ~**städes** kuskil; ~**ting** midagi
någorlunda enamvähem
nål -en, -ar nõel
nåbb -en, -ar v. -et, - nokk
nåckros vesiroos
nåcktergal -en, -ar õõbik
nåmligen nimelt

o- eesliide eba-, mitte-
oaktat 1. prep. hoolimata, vaatamata; **2. konj.** kuigi, ehkki
oavvänd kasutamatu
oavbruten katkestamatu
obarmhärtig halastamatu
obehag -et, - ebameeldivus
obekant tundmatu
oberäknelig arvutamatu
obeskrivlig kirjeldamatu
obestämd määramatu
obetänksam mõtlematu
obeveklig kõigutamatu, kindel
obrukad kasutamata; harimata

nåmn|a² nimetama, mainima; ~**vård** nimetamis-, mainimisväärt, -väärtne
nåpen kena, någus
når 1. adv. millal, kunas; **2. konj.** kui
når|a (-mare, -mast) ligidal, ~nog peaaegu; ~**het** -en ligidus; ~**synt** lühinägelik; ~**varande** kohal, juuresolev; ~**varo** -n juuresolek
nårma¹ sig lähenema
nås|a -an, -or nina; ~**duk** nina-rätt, -rätik
nåssl|a -an, -or nõges
nåst järgmiseks; ~**a** järgmine
nåstan peaaegu
nåste -t, -n pesa; urgas
nåt -et, - võrk
nåt kena, ~ och jämmt (håda-) vaevalt
nåv|e -en, -ar rusikas
nöd -en häda; ~**vändig** hädavajalik; ~**vändighet** -en hädavajalikkus
nöj|a² sig rahul olema, leppima; ~**d** rahul(olev)
nöj|e -et, -en lõbu; lõbustus; ~**sam** meeldiv; lõbus
nöt I. -en, nötter pähkel
nöt II. -et, - veis; ~**kreatur** veis
nöta² kulutama

O

objekt [å] -et, - objekt, sihitis
observera¹ [å] tähele panema
och [å] ja; ning
ock [å] = **också**
ock|er [å] -ret liigkasuvõtmine; liigkasu; ~**ra**¹ liigkasu võtma
också [å] ka
odl|a¹ harima; kasvatama; ~**are** -n, - põllumees; ~**ing** -en, -ar kasvatus, kasvatamine; harimine
oddygdig üleannetu, sõnakuulmatu
odödlig surematu

oegoistisk ebaisekas, mitte-egoistlik
oemotståndlig vastupanematu, vastustamatu
oerhörd (enne)kuulmatu, tohutu, määratu (suur)
ofantlig tohutu (suur)
offentlig [å] avalik; ~**göra**² avaldama
officiell [å] ametlik
offra¹ [å] ohverdama
oformlig [o-å] vormitu, kujutu
ofruktbar viljatu
ofta [å] sageli, tihti
ofullbordad lõpetamata
ofödd sündimata
oför|delaktig ebasoodne; ~**måga** võimetus; ~**mögen** võimetu; ~**skräckt** kartmatu; ~**skämd** häbematu; ~**ändrad** muutmatu
ogift abiellumata; vallaline
ohjälplig paratamatu
ohygglig hirmus, kole
oj [å] ai
ojämförlig võrratu, võrdlematu
ok -et, - ike
oktober [å-o] oktoober
okunnig teadmatu; ~**het** -en teadmatu
okuvlig ületamatu, ülesaamatu
okänd tundmatu
olik erinev; mitmesugune, -kesine
olj|a [å] -an, -or õli
oljud lärm, kära; müra
olyck|a õnnetus; ~**lig** õnnetu; ~**shändelse** õnnetusjuhtum
olydig sõnakuulmatu
olämplig ebasobiv, ebakohane
om [å] **1. prep.** -st; järel, pärast; -l; **2. konj.** kui; kas; ~**bord** laeval; pardal; ~**byte** vahetus; vaheldus; muutus, muudatus; ~**döme** -t, -n otsus
omedelbar vahetu, vahenditu
omfamna¹ kaisutama
omfatta¹ sisaldama; hõlmama; ~**nde** ulatuslik

omge = omgiva
omgiv|a⁴ ümbritsema; ~**ning** -en, -ar ümbrus
omgärda¹ ümbritsema, piirama
omigen [åmijénn] veel kord
omkomma⁴ hukkuma
om|kring ümber; ringi, när allt kommer ~ lõppude lõpuks; ~**kull** kummuli, ümber; uppi; maha; ~**kvåde** -t, -n kordusriim, refrään
om|sider, ref ~ viimaks, lõpuks, lõppeks; ~**slag** ümbris; ümbrik; pakend; (järsk) muutus; ~**sorg** mure, hool; ~**tanke** hool, tähelepanu; ~**tvistad** vaieldav; ~**väg** ring; pikem v. kaudne tee; kõver tee, göra en ~ ringi (sisse) tegema, pikemat teed mööda minema; ~**värva**² ümbritsema; ~**växling** -en, -ar vaheldus
omärklig märgatamatu
omöjlig võimatu
ond (värre, värst) paha; õel, kuri; ~**ska** -n õelus, kurjus
onsdag kesknädal, kolmapäev
ont muutm. valu; kuri, paha
onåd ebasoosing, soosimatus
onödan, i ~ asjata, asjatult
oorganiserad [o-å] organiseerimatu
opassande ebasobiv
oper|a -an, -or ooper
opp [å] = **upp**
orange oranž
örd -et, - söna; ~**bok** sõnaraamat; ~**hällig** sõnapidav; ~**förande** -n, - esimees, juhataja; ~**förråd** sõna(tag)avara; ~**lista** sõnadeloend; sõnastik; ~**språk** vanasõna
ordentlig [å-é] korralik
order -n, - käsk; korraldus
ordinarie [å] muutm. korraline
ordn|a¹ [å] korraldama; ~**ande** -t korraldamine; ~**ing** -en, -ar kord; järjekord; ~**ingsam** korralik

oredig segane
organisera¹ [å] korraldama, kor-
 rastama, organiseerima
orgel [å] -n, orglar orel
org(el)trampare [å] -n, - oreli-
 tallaja
orient -en ida, idamaa, orient;
 ~alisk idamaine
orimlig mõttetu, absurdne
ork|a¹ [å] jõudma, jaksama;
 ~eslös vanadüsnõrk, rauk-
 väeti
orkan [å] -en, -er orkaan, raju
orm -en, -ar madu; uss
oro -n rahutus; ~lig rahutu
orr|e [å] -en, -ar teder; kõrva-
 kiil
orsak -en, -er põhjus; ~a¹ põh-
 justama
ort -en, -er koht; ~namn koha-
 nimi
orätt -en ülekohus
orörlig liikumatu
osams, bli, komma ~ tülli sat-
 tuma
oskyldig süütu
oss [å] meile; meid
ost -en, -ar juust; ~kex -en, - v.
 -er juustuküpsis
ostlig idapoolne, ida
ostädad koristamata
ostörd segamatu
osynlig nähtamatu
otack tänamatus
otalig lugematu, arvutu
otillbörlig ebasobiv
otrevlig ebameeldiv, ehamugav

otro uskmatu; truudusetu;
 ~gen uskmatu; truudusetu;
 ~lig uskumatu
ott|a -an varahommik, i ~n vara-
 hommikul; ~esång hommi-
 kune jumalateenistus; esimene
 missa
otvungen sundimatu
otydlig ebaselge, selgusetu
otålig kannatamatu; läbematu
oupphörlig lakkamatu
oupplöslig lahutamatu
outsäglig väljendamatu
ovan [å] I. adv. ül(ev)al
ovan II. adj. harjumatu; ~lig
 ebaharilik
ovederhäftig mitteusaldatav
overk|lig ebatõeline; ~sam te-
 gevusetu; mõjutu
ovett -et tõrelus; sõim(usõnad)
ovillkorlig [o-å] tingimatu;
 möödapääsmatu, vältimatu;
 hädavajalik; ~en tingimata,
 kindlasti, iga hinna eest
oväd|er -ret, - (tugev) äike; tor-
 mi-, rajuilma
oväld -en erapooletus
ovän vaenlane; ~lig ebasõbra-
 lik, vaenulik
ovärderlig hindamatu
oväsen lärm, kära
ox|e -en, -ar härg; ~kött looma-
 liha
oympad pookimata
oändlig otsatu
oäven, inte ~ mitte halb e. paha,
 hea

P

pack -et rahvarämps, kaabakad
padd|a -an, -or kärnkonn
paket -et, - pakk
palats -et, - palee
pall -en, -ar järg, järi, pink
pann|a -an, -or otsmik, laup;
 pann; ~kaka pannkook
papp -et v. -en papp

papp|a -an, -or papa
papper -et, - paber
par 1. -et, - paar; 2. pron., ett ~
 mõned, paar
paradera¹ paradeerima, paraadil
 esinema
paradis -et, - paradiis
paragraf -en, -er paragrahv

paraply -n v. -et, -er v. - vihma-vari
parentes -en, -er sulg (-lu)
park -en, -er park
parkett -en parkett
parti -et, -er partii, saadetus; osa; partei, erakond; ~**sk** erapoolik
pass I. -et, - pass; kitsustik, kitsaste; (mäe)kuru
pass II. *muutm.*, sä ~ mycket umbes niipalju
passa¹ sobima; varitsema; ootama, ~ på tillfället juhust kasutama; ~**nde** kohane, sobiv; paras
passagerar|e -en, - reisija; ~**än-gare** reisijatelaev, -aurik
passera¹ mööduma; ületama
passning -en, -ar teenimine
pastor [å] -n, -er õpetaja, pastor
patient -en, -er patsient, haige
paus -en, -er vaheaeg, paus
peka¹ näitama, osutama
pelare -n, - sammas
pengar *mitm.* raha
penn|a -an, -or sulg; ~**kniv** sulle-, taskunuga; ~**skافت** sullepea
penning -en, -ar raha
pensé -n, -er võõrasema, orvik
pensel -n, penslar pintsel
pension -en, -er pension, paiuk; pansion; ~**era**¹ pensionile e. paiukile laskma; ~**at** -et, - pansion
peppar -n pipar
Per (Pär) Peeter
period -en, -er ajajärk, ajastu, periood
perrong [å] -en, -er perroon
persilja -n petersell
person -en, -er isik; ~**ligen** isik-likult
perspektiv -et, - perspektiiv
peruk -en, -er parukas
piano -t, -n klaver
pij|a -an, -or teenija
pigg erk, elav
pi¹ -en, -ar pool; paiu

pilgrim -en, -er palverändur
pill|er -ret, - pill
pilsner -n pilsen, hele õlu
pilt -en, -ar poisike
pina¹ piinama
pingla¹ kõlistama, tilistama
pingst -en, -ar neli-, suviste-pühad; ~**dag** esimene neli-, suvistepüha
pinn|e -en, -ar pulk
pinsam piinlik; valurikas
pip|a I. -an, -or piip
pipa II.⁴ (pep, pipit) piiksuma
pir -en (sadama)muul
pisk|a -an, -or piits; pats, palmik
pistol -en, -er püstol
pjäs -en, -er tükk; ese; näidend; suurtükk
plakat -et, - plakat
plan 1. -en, -er plaan, kavand; väljak; **2.** -et, - tasapind; tase; lennuk
plank -et, - plank, tara
plank|a -an, -or plank
plansch -en, -er pilt; ~**verk** il-lustreeritud teos
plant|a -an, -or taim; ~**era**¹ istutama; ~**ering** -en, -ar (väike) park; istutus
plaska¹ sulistama
platina -n plaatina; ~**infattning** -en, -ar plaatinaotter, -raam(is)
plats -en, -er koht; paik; ~**sö-kande** -n, - kohaotsija; koha-otsimised
platt lame
plattform [å] -en, -er platvorm; perroon
plikt -en, -er kohustus; raha-trahv; ~**trogen** kohusetruu
plira¹ (silmi) pilgutama, pilu-tama, kissitama
plit -en, -ar mõök
plocka¹ [å] korjama, noppima
plog -en, -ar ader
plommon [o-å] -et, - ploom
plugg 1. -en, -ar (puu)pulk; punn; **2.** -et tuupimine; ~**a**¹ kinni toppima; tuupima

plump -en, -ar (tindi)plekk; häbiplekk
plundra¹ laastama
plåg|a 1. -an, -or vaev, piin; 2.¹ vaevama, piinama
plån -et, - hõrdepind; ~**bok** rahatasku
plåt -en, -ar plekk; plaat; silt
plåga¹ viisiks e. kombeks olema, tavatsema
plätt -en, -ar (väike) pannkook
plöja² kündma
plötslig äkiline, järsk
poesi -n luule
pojke [å] -en, -ar poiss
pol -en, -er poolus, naba
polera¹ puhastama; häilima, po-leerima
polis -en, -er politsei; politseinik; poliis; ~**konstapel** [o-å] -eln, -lar kordnik; ~**man** politseiametnik; ~**station** politseijaoskond
politisk poliitiline
pollettera [å] pagasi andma
polsk [å] poola; ~|**a** 1. -an poola keel; 2. -an, -or poolatar
poppel [å] -n, popplar pappel
popularitet [å] -en populaarsus, rahvalikkus
populär [å] populaarne, rahvapärane, rahvalik
porla¹ [å] vulisema; mulisema
portslin [å] -et portselan; ~**shatt** portselan-isolaator
port -en, -ar värav; portaal
portfölj -en, -er portfell, mapp
portion [å] -en, -er portsjon; annus
portmonnä [å-å] -n, -er rahakott
porto [å-o] -t, -n saatekulu, postiraha
porträtt [å] -et, - portree, pilt
positiv -et, - väntorel
post [å] -en, -er post; postkontor; amet, koht; post, tulp
potatis -en, -ar kartul
prakt -en toredus; ~**full** tore, suurepärane

praktik -ken praktika; ~**sk** praktiline
prassla¹ pragisema
prat -et vestlus, kõnelus; ~**a**¹ vestlema, kõnelema
precis täpne
predik|an -, -ningar jutlus; ~**stol** kantsel
premiär -en, -er esietendus
prenumerant -en, -er tellija
prenumerera¹ tellima
present -en, -er kingitus, kink; ~**era**¹ esitlema
press -en, -ar press; ~**a**¹ pressima; triikima
prestation -en, -er saavutus
prester¹ täitma; tegema; samama
prestige -n prestiiž
prick -en, -ar täpp, punkt, pä ~en punktipealt, täpselt
primitiv algeline, primitiivne
primuskök priimus
princip -en, -er põhimõte
prins -en, -ar prints; ~**ess|a** -an, -or printsess
pris 1. -et, -er hind; 2. -et, -auhind; tasu; 3. -et kiitus; ~**a**¹ kiitma; ~**läge** hind; ~**skjutning** -en, -ar laskevõistlus auhindadele
privat privaatne, era-; eraviisiline
problem -et, - probleem
procession -en, -er rongkäik
producer¹ tootma
produkt -en, -er toode, saadus
professor [o-å] -n, -er professor
profet -en, -er prohvet
program -met, - kava
promenad -en, -er jalutuskäik
promenera¹ jalutama
pronomen -et, - v. pronomina pronoomen, asesõna
protokoll [o-o-å] -et, - protokoll
prov -et, - proov, katse; tõend; ~**a**¹ katsuma; ~**är** proovi-aasta

prunka¹ uhkustama, uhkeldama; ilutsema
pruta¹ tingima, kauplema
pryd|a² ehtima, ilustama; **~lig** nägus, kena; **~nad -en, -er** ehe; ilustis
präl -et hooplemine, kelkimine; **~a**¹ hooplema, kelkima
prām -en, -ar praam
präktig tore
präst -en, -er õpetaja, vaimulik; **~gård** kirikla
pröv|a¹ katsuma; (järele) uurima; **~ning -en, -ar** katsumine
psalm -en, -er psalm, (vaimulik) laul; **~bok** lauluraamat; **~vers** lauluraamatu-, kirikulaulu-salm
publik -en publik
pu|er -ret puuder
puls -en, -ar pulss
pulv|er -ret, - pulber
punkt -en, -er punkt
puss -en, -ar lomp, loik; suudlus, musu
pusta¹ puhkima, lõõtsutama
putsa¹ puhastama

rabatt -en, -er hinnaalandus; peenar
rad -en, -er rida
radio -n raadio
ragla¹ tuikuma, tuigerdama
rak sirge, õgev, **~t ut** otse edasi, otse
raka¹ habet ajama
ram -en, -ar raam
ramla¹ kukkuma
ramm -en, -ar (laeva)ramm
rand -en, ränder äär, riba; triip
rannsak|a¹ uurima; **~ning -en, -ar** uurimine
rapport [å] -en, -er teade, raport; **~era**¹ teatama, raporteerima
rar haruldane; kena, armas
ras I. -en, -er rass

pys -en, -ar väike poiss; jõmpikas
pyssla¹ tegutsema, tegelema
på peal(e), -l; **~följande** järgnev; **~gå**⁴ kestma; **~kalla**¹ kutsu-
ma; nõudma; **~litlig** usaldatav; usaldusväärne; **~lägg -et, -** (võileiva)pealne; **~minna**² meelde tuletama, meenu-
tama
påsje -en, -ar (väike) kott
påsk -en, -er lihavõtted, ülestõusmis-, kevadpühad
påskynda¹ kiirustama
påstå⁴ väitma, kinnitama; **~ellig** kangekaelne
påtår -en, -ar teine tass (kohvi, teed)
påverka¹ mõjutama
påls -en, -ar kasukas
pär|a -an, -or pärl; **~halsband** pärlikee; **~stickad** pärlidega tikitud
pärm -en, -ar (raamatu)kaas
påron [å] -et, - pirn
pöl -en, -ar veelomp, -loik; padi

R

ras II. -et, - kukkumine; maa-
libisemine; **~a**¹ kukkuma; määratsema; **~ande** pöörane
rask väle, kärmas; elav, reibas; kõbus; osav; terve
rast -en, -er puhkus; vaheaeg; **~lös** rahutu
ratt -en, -er v. -ar tüüriratas, rool(iratas)
realisation -en, -er teostamine; väljamüük
realisera¹ teostama; müüma
reda I. -n kord; selgus, få **~ på** teada saama, taga **~ på** järeleuurima
reda II.² sig toime tulema, läbi saama
redan juba
redd -en, -er reid

redig selge
redigering -en, -ar redigeerimine
redo valmis; ~**göra**² aru and-
 ma; ~**görelse** -n, -r aruanne
redskap -et, - tööriist
referens -en, -er soovitus
reflektera¹ vastu peegeldama;
 järele mõtlema, mõtisk(e)lema
regel I -n, **regler** reegel, juhis,
 i ~ harilikult
regel II -n, **reglar** riiv
regemente -t, -n rügement
regent -en, -er valitseja
regera¹ valitsema
regering -en, -ar valitsus; ~**s-**
bestyr valitsemisasjad; riigi-
 asjad; ~**shandling** valitsemis-
 toiming; ~**somsorg** valitsus-
 mure; ~**stillträde** valitsema
 hakkamine, valitsemise algus
regn -et vihm; ~**a**¹ (vihma) sa-
 dama; ~**båge** vikerkaar
rejäl tubli, hea
reklam -en, -er reklaam
rekommendation [å-o] -en, -er
 soovitus
rekommendera¹ [å] soovitama;
 (kirja) tähtima
rekord [å] -et, - rekord
rektor [å] -n, -er koolijuhataja,
 direktor; rektor
religiös usklik; usundlik, usu-
 line
reling -en, -ar reeling
rem -men, -mar rihm
ren I *adj.* puhas; ~**het** -en puh-
 tus; ~**lig** puhas
ren II -en, -ar põhjalpõder; ~**lav**
 põdrasammal
rensa¹ puhastama
rent täiesti, ~ av otseteed, liht-
 salt
rep -et, - köis, nõör
repa¹ kriimustama; ammutama,
 koguma
reparation -en, -er parandus
reparera¹ parandama
repetera¹ kordama
replik -en, -er repliik

representant -en, -er esindaja
resa I 1. -an, -or reis; 2.² reisi-
 ma, sõitma; ~**ande** -n, - rei-
 sija; ~**andebok** võõraste-, kü-
 lalisteraamat
resa II² püstitama; tõusma, ~
 sig upp (üles) tõusma, ~ sig
 (püsti) tõusma, ~ **strid** võit-
 lust alustama
res|effekter pakid, pagas; ~**gods**
 pakid, pagas; ~**ebyrå** reisi-,
 reisubüroo; ~**ehandbok** reisi-,
 reisujuht; ~**eskildring** reisi-,
 reisukirjeldus; ~**enär** -en, -er
 reisiija; ~**kamrat** reisi-, reisu-
 kaaslane
reserv -en, -er tagavara
reservoarpenna täitesulepea
reslig suurepärase, uhke, tore;
 suur, kõrgekasvuline
respekt -en aukartus, lugupidam-
 mine
rest -en, -er jääk, för ~en muide
resultat -et, - tulemus
reta¹ ärritama, narrima
rida⁴ (red, ridit) ratsutama
riddare -n, - rüütel
ridderlig rüütellik
ridå -n, -er eesriie
rik rikas; ~**lig** rikkalik
rike -t, -n riik
rikedom -en, -ar rikkus
riks|baner riigilipp; ~**dag** riigi-
 päev; ~**föreståndare** -n, - riigi-
 juht
rikta¹ suunama, seadma
riktig õige
riktning -en, -ar suund
rim -met, - riim
rimfrost härmatis
rimlig mõistlik
ring -en, -ar sõrmus; rõngas;
 ring
ringa I *muutm., adj.* väike; tü-
 hine; kasin
ringa II² helisema
ringla¹ keerlema
rinna⁴ (rann, runnit) voolama,
 jooksuma

ris I. -et, - riis
ris II. -et, - hagu, vits; ~**a**¹
 vitsu andma
risk -en, -er risk
rista¹ raputama
rit|a¹ joonistama; ~**ning** -en, -ar
 joonis
riva⁴ (rev, rivit) rebima; kisku-
 ma; murdma; maha lõhkuma,
 lammutama
ro I. -n rahu
ro II.³ sõudma
roa¹ lõbustama
rock [å] -en, -ar kuub; palitu,
 (härra)mantel
rod|er -ret, - tüür, rool
rodna¹ [å] punastuma
roffa¹ [å] röövima; riisuma, ~
 ät sig endale ahmima
rolig lõbus; tore; meeldiv
roll [å] -en, -er osa, roll; rull
roman -en, -er romaan
rop -et, - hüüd; kisa; ~**a**¹ hüüd-
 ma
ros -en, -or roos
rosett -en, -er rosett, roosehis;
 roospael; ~**peruk** roseti e.
 roosehisega parukas
rot -en, rötter juur
rota¹ tuhnima
rov -et, - saak; röövsaak
rubba¹ paigast liigutama v. ni-
 hutama; vapustama
ruin -en, -er varemed
rulla¹ veerema; veeretama; rul-
 lama, kõikuma, pallima, ~
 undan ära v. minema veerema,
 ~ upp lahti rulluma v. laotu-
 ma, avanema
rull|e -en, -ar rull; ~**sten** rühk;
 ~**stensås** rüha-vallseljak
rum -met, - tuba; ruum
run|a -an, -or ruun (-i); ~**inskrift**
 ruunikiri; ~**sten** ruunikivi
rund üm(m)argune; ~**a**¹ üm-
 (m)arguseks tegema, üm(m)ar-
 dama
runtom(kring) ümberringi

rus -et, - joovastus; ~**a**¹ joovas-
 tama; tormama
rusk -et halb ilm; ~**ig** vihma-
 ne; halb, vilets; vastik
rusta¹ relvastama; varustama
rut|a -an, -or ruut; ~**ig** ruudu-
 line
rutt|en mäda, pehkinud; ~**na**¹
 mädanema, pehkima
ryck|a² rebima, ~ an lähemale
 nihutama, lähenema, ~ till
 sig haarama; endale kiskuma
 v. ahnitsema
rygg -en, -ar selg
ryka² ja ⁴ (rök, rukt) suitsema;
 aurama; sõitma, kihutama
rykt|e -et, -en kuuldus; ~**bar**
 kuulus
rymd 1. -en, -er reegion, vald-
 kond, piirkond; **2.** -en taeva-
 laotus
rymlig avar, ruumikas
rymma² põgenema; mahutama;
 ~**s**² mahtuma
rynk|a 1. -an, -or korts; vult;
2.¹ voltima; kortsutama
rysk vene; ~**|a 1.** -an vene keel;
2. -an, -or venelanna
ryslig hirmus, kole
ryss -en, -ar venelane
ryssj|a -an, -or rüsa, mõrd
Ryssland Venemaa
ryta⁴ (röt, rutit) kisendama,
 mõirgama
ryttare -n, - ratsanik
rå I. *adj.* toores; ~**het** -en, -er
 toorus
rå II.³ = råda
råd -et, - nõu; ~**frågning** -en, -ar
 nõuküsimine; ~**givare** -n, -
 nõuandja; ~**husklocka** rae-
 kojakell
råda² valitsema
råg -en, -ar rukis; ~**bulle** rukki-
 kakk; ~**åker** rukkipoold
råka¹ kohtama; sattuma
rån -et röövimine; ~**a**¹ röövi-
 ma; riisuma
rått|a -an, -or rott; hiir

räck|a I. -an, -or rida
räcka II.² ulatama; sirutama;
 jätkuma
rädas² kartma
rädd kartlik, pelglik, vara ~ för
 kartma
rädd|a¹ päästma; ~**ning** -en
 päästmine; pääsemine
räds|a -n hirm, kartus
räkn|a¹ arvestama; arvutama;
 ~**eord** arvsõna; ~**ing 1.** -en
 matemaatika, arvuteadus;
2. -en, -ar arve
rännil -en, -ar nire, oja
rännsten rentsel, tänavarenn
ränsel -n, ränslar ranits, seljapaun
ränt|a -an, -or protsent
rät sirge, õige, õgev
räta¹ sirutama; õigeks painu-
 tama; õiendama
rätt 1. -en, -er söök, roog; ko-
 hus; **2.** -en õigus; **3. adj.** õige,
 õigus; **4. adv.** just; üsna, kau-
 nis, ~ som just siis kui; ~**a**¹
 parandama; ~**färdig** õiglane;
 ~**ighet** -en, -er õigus; ~**shjälp**
 juriidiline nõuanne; ~**vis** õig-
 lane

sa = sade; vt. säga
sabel -n, sablar mõök; ~**hugg**
 mõõgahoop
sadel -n, sadlar sadul
saft -en, -er mahl
sag|a -an, -or muinasjutt; ~**obe-**
rättersk|a -an, -or muinasjutu-
 jutustaja; ~**ohjälte** muinas-
 (jutu)kangelane; ~**oland** mui-
 nasmaa; ~**olik** muinasjutulik
sak -en, -er asi; ~**lig** asjalik
sakna¹ (millestki) puudust tunda-
 ma, (midagi) puudama; puu-
 duma; ~**d** -en puudumine,
 puudus; kurvastus; kahetsus
sakt|a 1.¹ aeglustama; **2. adj.**
 aeglane, tasane; ~**eligen** pik-
 kamisi, pikkamööda, aeglaselt

räv -en, -ar rebane
röd punane; ~**blommig** puna-
 põskne; ~**färg** punane värv
röja² raadama; avaldama, ~ un-
 dan ära koristama, ~ **väg**, rum
 teed, ruumi tegema
rök -en suits; ~**a**² suitsema;
 suitsetama; ~**else** -n viiruk;
 ~**massa** suitsuhulk; ~**ning**
 -en suitsetamine; ~**pelare**
 suitsusammas
rönn -en, -ar pihlakas
rör -et, - toru; kõrkjas
rör|a² puudutama; liigutama,
 det rör sig om küsimuses on,
 asi puutub, ~ **upp damm** tol-
 mu üles keerutama; ~**ande**
1. prep. mis puutub, suhtes;
2. adj. liigutav; ~**d** liigutatud,
 bli(va) ~ liigutatud saama;
 ~**else** -n, -r liigutus; liikumi-
 ne; ~**lig** liikuv
röst -en, -er hää; ~**a**¹ hääle-
 tama
röta mäda
rövar|e -en, - röövel; ~**band**
 -et, - röövliisalk, -jõuk

S

sal -en, -ar saal; söögituba
salig õnnis
salong [å] -en, -er salong
salt 1. -et, -er sool; **2. adj.** soo-
 lane; ~**a**¹ soolama
salu, till ~ müüa; müüdav;
 ~**hall** turuhoone
salv|a -an, -or salv
sam|arbete koostöö; ~**band** si-
 de, ühendus; ~**förstånd** üks-
 meel; ~**hälle** -t, -n ühiskond;
 asula; ~**hällsekonomi** ühis-
 konnamajandus; ~**hällsliv**
 ühiskonnaelu
sam|a¹ koguma, korjama; ~**as**¹
 kogunema; ~**ing** -en, -ar ko-
 gu; kogunemine
samma (see)sama

samman koos; kokku; ~**föra**²
 kokku juhtima; ~**hängande**
 seoses olev; ~**lagd** kogu, terve, **sammanlagt** värde kogu-
 väärtus; ~**slå**⁴ ühinema;
 ühendama; ~**ställa**² koosta-
 ma; ~**sättning** -en, -ar koostis
sam|spel koozmäng; ~**språka**¹
 jutlema
samt ja; ning
sam|tal kõne, kõnelus; ~**tida**
 kaasaegne; ~**tidig** sama-, ühe-
 aegne
samtlig kogu, terve; kõik
sam|tycka² nõustuma; ~**tycke**
 -t nõusolek; ~**vete** -t, -n sü-
 dametunnistus, sisetunne; ~
vetsgrann kohusetruu; täpne
sand -en liiv; ~**dyn** -en, -er luid-
 e, liivahang; ~**papper** liiva-
 paber; ~**revell** -n, -revlar leet-
 seljak, liivaseljandik; ~**ås**
 liivaseljandik
sank soine
sankt püha
sann õige; ~**ing** -en, -ar tõde;
 ~**ingsenlig** tõepärane; ~**olik**
 tõenäolik
sans -en mõistus, meelemärkus;
 ~**ad** mõistlik; ~**lös** meele-
 märkusetu
sarga¹ veristama
sarkofag -en, -er sarkofaag
sats -en, -er lause; hoog; ~**del**
 lauseliige
sax -en, -ar käärid
scen -en, -er (näite)lava; ette-
 aste, pilt; tegevuskoht
schack -et male(mäng); šahh,
 (kuningale suunatud) tuli;
 ~**spel** male(mäng)
schal -en, -ar sall; rätt
se⁴ (säg, sett) nägema; vaata-
 ma, se! vaat!, ~ ut välja
 vaatama; välja nägema, näi-
 ma, ~ upp silmas pidama; ~
värd vaatamisväärt, -väärne;
 ~**värdhet** -en, -er vaatamis-
 väärsus

sed -en, -er komme; ~**lighet** -en
 kõlblus
sedan 1. *adv.* siis, seejärel, hil-
 jem; 2. *prep.* saadik; 3. *konj.*
 seejärel kui; sestsaadik kui,
 pärast seda kui
sedel -n, **sedlar** sedel; paber-
 raha
sedermera hiljem, pärast
seg visa; sitke
seg|el -let, - puri
segel|båt purjepaat, purjekas;
 ~**garn** (sidumis)nöör
segla¹ purjetama
seger -n, **segrar** võit; ~**säll** vöi-
 dukas; võidurõõmus; ~**viss**
 võidukindel
segra¹ võitma; ~**re** -n, - võitja
sej = sig
sek|el -let, - v. sekler sajand
sekreterare -n, - sekretär
sekund -en, -er sekund
sekundateater 2. järgu teater
selle -en, -ar (hobuse)rakmed,
 hobuseriistad
semafor [å] -en, -er semafor
semester -n, **semestrar** puhkus,
 õppevahe
sen 1. *adv.* hilja; 2. *adj.* hiline;
 3. = sedan; ~**are** 1. *adj.* hili-
 sem, hiljem; pärastpoolne, den
 ~ viimane; 2. *adv.* hiljem;
 pärastpoole; ~**ast** kõige hil-
 jem, hiljemalt; viimane kord,
 viimati
sen|a -an, -or soon; ~**ig** soone-
 line
senad = försenad
september september
serie -n, -r rida, seeria, sari
server|a¹ serverima; ~**ing** -en,
 -ar serverimine
sex kuus; ~**hundra** kuussada;
 ~**ton** [å] kuusteist(kümmend);
 ~**tonhundra**talet XVII sajand
sex|a -an, -or eine; kuus
sid|a -an, -or külg; lehekülg
siden -et siid
siffr|a -an, -or number; arv

sig end, ennast
signal -en, -er märguanne, signaal
sigtunabo Sigtuna elanik
sik -en, -ar siig, ihes
sikt, på lång ~ pika tähtajaga, pikaajaline
sikta I.¹ sihtima
sikta II.¹ sõeluma
sikte, förlora ur ~ silmist kaotama
sila¹ kurnama
silhuett -en, -er siluett
silke -t, -n siid; siidniit
sill -en, -ar heeringas
silv|er -ret hõbe; ~ervingad hõbetiivaline
simma¹ ujuma
simpel lihtne; labane; alatu
sin (sitt, sina) oma
sinne -t, -n meel; loomus, iseloom, ~t rann på honom ta vihaustus
sinsemellan omavahel
sipp|a -an, -or ülane
sira¹ ilustama
sist 1. adv. viimati; **2.** adj. viimane, till ~ viimaks; ~**nämnd** viimatimainitud; ~**one**, på ~ viimasel ajal
sitta⁴ (satt, suttit) istuma
situation -en, -er olukord, situatsioon
sju seitse; ~**nde** seitsmes; ~**ttio** seitsekümmend; ~**tton** [å] seitseteist(kümmend); ~**tonhundralet** XVIII sajand
sjuda⁴ (sjöd, sjudit) keema; pulbitsema
sjuk haige; ~**a** -n haigus, töbi; ~**dom** -en, -ar haigus; ~**hus** haigla; ~**sköterska** haigeravitseja, põetaja
sjunga⁴ (sjöng, sjungit) laulma
sjunka⁴ (sjönk, sjunkit) vajuma
själ -en, -ar hing; vaim; ~**sfrände** hingesugulane
själv ise, för sig ~ endamisi;

~**lärd** iseõppinud; ~**medveten** iseteadev; ~**ständig** iseisev
själver = **själv**
sjätte kuues
sjö -n, -ar meri; järv, till ~s merele; meritsi, merd mööda v. kaudu; ~**man** meremees; ~**manspojke** laevapoiss, junga; ~**rå** -et v. -n, -n v. -r merineitsi; ~**tunga** taldkala
s. k. = **så kallad** nn. = nii, nõndanimetatud
ska = **skall**; vt. **skola**
skad|a 1.¹ vigastama; **2.** -an, -or viga, häda; kahju
skaffa¹ hankima, muretsema
skafferi -et, -er sahver, toidukamber
skaft -et, - pide; vars
skak|a¹ raputama; ~**ning** -en, -ar raputamine, raputus
skal -et, - koor, kest
skala I.¹ koorima
skal|a II. -an, -or skaala, astmik; mõõdupuu; maastaap, mõõt-kava
skald -en, -er laulik, luuletaja
skalle -en, -ar pealuu, kolju; pea
skam -men häbi; ~**lig** häbitu; häbiväärne; alatu; ~**lighet** -en, -er häbitus; alatus
skans -en, -ar kants; ~**korg** muldkorv; ~**verk** välikindlustik, kantsistik
skap|a¹ looma; ~**are** -n, - looja; ~**else** -n, -r looming
skar|a -an, -or salk, rühm
skarp terav, vahe
skat|a -an, -or harakas; ~**bo** harakapesa
skatt -en, -er varandus; tulumaks; ~**kammare** varakamber
ske³ juhtuma, sündima
sked -en, -ar lusikas
skede -t, -n ajajärk, ajastu

sken -et paiste; valgus; näivus, paistus; **~bar** näiline
sken|a I. -an, -or roobas, rööbas
skena II.¹ perutama
skepp -et, - laev
skev viltune
skick -et, - olukord; komme; käitumine
skicka¹ saatma
skicklig osav; tubli; **~het** -en osavus; oskus; tublidus
skid|a I. -an, -or tupp; kaun
skid|a II. -an, -or suusk
skift -et, - kiht, kord, lade; vahetus; **~a**¹ jagama; vahetama; **~e** -t, -n vahetus; ajajärk, ajastu, periood; järk; **~ning** -en, -ar muutus
skil|ja² (skilde, skilt) lahutama, eraldama; **~d** lahutatud, eraldatud; erinev; **~lnad** -en, -er vahe, erinevus; **~smässa** lahutus
skildr|a¹ kirjeldama; **~ing** -en, -ar kirjeldus
skim|mer -ret sära; **~ra**¹ särama, helkima
skina⁴ (sken, skinit) paistma; särama; **~nde** särav
skingra¹ laiali ajama v. puistama; **~s**¹ laiali minema
skink|a -an, -or sink
skinn -et, - nahk; **~klädd** nahaga kaetud v. ületõmmatud
skiv|a -an, -or plaat; viil (-u)
skjort|a -an, -or särk; **~knapp** särginööp
skjul -et, - kuur
skjuta⁴ (sköt, skjutit) tulistama, laskma, **~** skott võsusid ajama; laskma, **~** ut välja v. esile sööstma; **~nde** -t tulistamine, laskmine
skjuts -en, -ar vanker; küüt
ske -n, -r king; **~don** mitm. jalatsid; **~makare** -n, - kingsepp
skock [å] -en, -ar salk
skog -en, -ar mets; **~ig** metsane; **~sbotten** metsaalune; **~s-**

bryn metsaserv; **~sklädd** metsaga kaetud
skoj [å] -et pettus, kelmus; nali; **~a**¹ petma, tüssama; naljatama; **~ig** lõbus; lõbus-tav, naljakas
skola I. (skulle, skolat) pidama
skolla II. -an, -or kool; **~lov** (kooli)püha, vaba päev; **~pojke** koolipoiss; **~tid** kooliaeg; **~väska** ranits, koolipaun
skona¹ säästma
skop|a -an, -or kopp, kulp, kopsik
skorp|a [å] -an, -or kuivik
skorsten [å] -en, -ar korsten
skott [å] -et, - lask; võsu, võrse, som ett **~** nagu kuul v. välk; **~år** lisapäeva-aasta
skotta¹ [å] kühveldama
skovel [å] -n, skovlar kühvel
skral kehv, vilets; pödur, haiglane
skram|mel -let kolin; kõlin; klirin
skrap|a 1.¹ kratsima, kraapima, kaapima; **2.** -an, -or kaabits
skratt -et, - naer; **~a**¹ naerma; **~salva** naerulagin, -hoog
skri -et, - kisa, karje
skrida⁴ (skred, skridit) sammuma, astuma
skridsko uisk
skrift -en, -er kiri; kirjutis; **~lig** kirjalik
skrifta¹ pihtima
skrik -et, - kisa, karje; **~a**⁴ (skrek, skrikit) karjuma, ki-sendama
skrin -et, - kast; kirst
skriv|a⁴ (skrev, skrivit) kirjutama; **~bok** vihik; **~bord** kirjutuslaud; **~ning** -en, -ar kirjutis; kirjutamine
skrud -en, -ar rüü; rõivad, riided
skruv -en, -ar kruvi; **~a**¹ kruvima
skrynk|a¹ kortsuma; **~ig** kortsus, kortsuline

skryta⁴ (skröt, skrutit) kelkima, suurustama
skräl -et, - lärm, kisa
skräck -en ehmatas; hirm
skräddare -n, - rätsep
skräll -en, -ar raksatus
skräm|ma² hirmutama, ehmata-ma; **~sel** -n hirm, ehmatas
skräp -et rämps, kolu, praht
skröplig hädine
skugg|a -an, -or vari
skuld -en, -er võlg; süü
skuldr|a -an, -or õlg (-la)
skull, för ... ~ pärast, tõttu
skulle -en, -ar lakk (-aka)
skum I. -met vaht (-hu); **~ma**¹ vahutama
skum II. *adj.* hämar
skur -en, -ar valing
skura¹ küürima
skurk -en, -ar sul, kelm
skut|a -an, -or purjelaev
skvall|er -ret tühi jutt, loba; **~ra**¹ lobisema, tühja juttu ajama
skvätta² pritsima
sky -n, -ar pilv; taevas; **~hög** taevakõrgune
skydd -et kaitse; **~a**¹ kaits(e)ma
skyffel -n, skyfflar kühvel
skyffla¹ kühveldama
skygg arg
skyla² katma
skyldig võlgu olev, võlglane; kohustatud; **~het** -en, -er kohustus
skyldra¹ (püssi) tervituseks võtma
skylla², ~ ngt på ngn kedagi milleski süüdistama
skylt -en, -ar silt; **~a**¹ näitama; välja panema; **~fönster** vaateaken; **~ning** -en, -ar dekoreerimine
skym|ma² hämarduma; nägemast takistama, varjama; **~ning** videvik, hämarus
skynta¹ vilksatama
skynda¹ ruttama

skytt -en, -ar kütt; laskur; **~e-grav** kaevik, kaitsekraav
skyttel -n, skyttlar süstik
skåd|a¹ nägema; vaatama; **~e-spel** näidend, vaatemäng
skäl I. -en, -ar nõu, anum
skäl II. proosit, tervist
skånsk skåne
skåp -et, - kapp
skägg -et, - habe; **~ig** habetu-nud; **~lös** habemetu
skäl -et, - põhjus; **~ig** õigustatud, põhjendatud, õige; **~igen** väga; eriti; üsna
skäll -et söim
skälla I.² haukuma; söimama
skäll|a II. -an, -or kuljus
skälva² värisema, vabisema
skämd roiskunud, mäda; rikki-läinud
skämma², ~ bort (ära) hellitama; **~s**² häbenema
skämt -et nali; **~a**¹ naljatama
skänk I. -en, -ar einelaud
skänk II. -en, -er kink, and; **~a**² kinkima
skär I. *adj.* roosa
skär II. -et, - skäär, kaljulaid, -saareke; **~gård** skäärid, kaljulaid
skär|a⁴ (skar, skurit) lõikama; **~böna** roheline e. türgiuba, aed-uba; **~ning** -en, -ar lõige; lõikamine
skärm -en, -ar vari
skärp -et, - vöö
skärpa 1. -n teravus; rangus, valjus; **2.**² teritama
skärv|a -an, -or kild
sköld -en, -ar kilp
skölja² uhtma, loputama
skön ilus; tore; **~het** -en, -er ilu; iludus; **~litteratur** -en ilukirjandus
skönja² nägema, silmama
skör rabe, pude
skörd -en, -ar lõikus, (vilja)saak; **~a**¹ (vilja) koristama, lõikama

skört -et, - (kuue)hõlm; saba
sköt vt. **skjuta**
sköta² hoolitsema, muretsema;
 valitsema, majandama
sköte -t, -n süli
sköterskja -an, -or haigeravitse-
 ja, põetaja
skötsel -n hool; ravi
skövla¹ laastama, rüüstama
sladdjer -ret lobisemine; loba;
 ~**ra**¹ lobisema
slag I. -et, - tõug; liik, alla ~s
 igasugune, iga sugu
slag II. -et, - lahing; hoop, löök,
 ett ~ hetk, vähe aega; ~**fält**
 lahinguväli; ~**skämpe** lööma-
 mees, riuukukk; ~**smål** löö-
 ming, taplus
slaktare -n, - lihunik
slam -met muda
slamra¹ kõlistama; kolistama
slant -en, -ar metallraha; ~**ar**
 mitm. raha
slapp loid; lodev
slarv -et hooletus, lohakus; ~**ig**
 hooletu, lohakas
slask -et lobjakas; mustus;
 solk; ~**a**¹ lobjakat sadama;
 ~**väder** lobjakane ilm
slav -en, -ar ori
slem -met ila
slev -en, -ar kulp; puulusikas
slicka¹ lakkuma
slik selline
slingra¹ vingerdama
slint -en, -ar jäärak
slipa¹ ihuma; lihvima; ~**d**
 lihvitud; kaval
sliper -n, sliprar liiper
slippa⁴ (slapp, sluppit) mitte tar-
 vitsema; pääsema, lahti saama
slita⁴ (slet, slitit) rebima, kisku-
 ma; kulutama; end vaevama,
 ~ ris vitsu saama
slockna¹ [å] kustuma
slott [å] -et, - loss; ~**sberg** lossi-
 mägi; ~**storn** lossitorn
slug kaval

sluka¹ ja ⁴ (slök, slukit) nee-
 lama
slump -en juhus
slumra¹ uinuma
slunga¹ virutama; viskama
slup -en, -ar luup, suurem paat
sluss -en, -ar lüüs
slut 1. *muutm.* otsas, läbi; **2.** -et, -
 lõpp; ~**a**¹ ja ⁴ (slöt, slutit) lõ-
 petama; lakkama; sulgema;
 ~**artikel** lõppartikkel; ~**föra**²
 lõpule viima, lõpetama; ~**för-**
säljning lõplik väljamüük; ~**-**
ligen viimaks, lõpuks, lõppeks
sluttja¹ langema, kallak olema,
 ~ **ner** alla laskuma; ~**ande**
 kaldne, kallakas; vildak(as);
 ~**ning** -en, -ar nõlv, kallak
slå⁴ (slog, slagit) lööma; vala-
 ma, det slog mig, att mulle
 meenus, et, ~ i sisse valama,
 ~ ihjäl surnuks lööma, ~ sig
 ned istet võtma; elama asuma,
 ~ ut välja lööma; välja vala-
 ma; puhkema; lehte minema,
 ~ ut med handen käega viipa-
 ma; ~**ss**⁴ (sloga, slagits) võit-
 lema; kaklema
slätter -n heinaniit
släcka² kustutama
slädje -en, -ar kelk; saan; ~**före**
 saanitee
släkt 1. -en, -er suguvõsa; pere-
 kond; **2.** *muutm., adj.* sugulu-
 ses; ~**e** -t, -n sugu; ~**ing** -en,
 -ar sugulane
slänga² viibutama; viskama
släp -et, - vedik, slepp, kleidi-
 saba
släpa¹ vedama; end vaevama
släppa² lahti laskma
slät sile, tasane; ~**t** -en, -er ta-
 sandik, lausikmaa; lagendik
slö tuim, nüri; loid
slöjja -an, -or loor
slöjd -en, -er käsitöö
slösa¹ pillama
smak -en maitse; maitmine,

maitsmismeel; ~^a maitsema;
 ~full maitsekas
smal kitsas; ~^{na} kitsenema
smed -en, -er sepp
smek|^a kallistama; ~^{namn}
 meelitusnimi
smick|er -ret meelitus; ~^{ra}
 meelitama
smid|^a sepitsema; taguma; ~^{ig}
 painduv, nõtke; osav
smita⁴ (smet, smitit) hiilima;
 põgenema, jalga laskma
smul|a -an, -or raas, iva, en ~
 veidi
smultron [å] -et, - metsmaasi-
 kas
smuts -en mustus; ~^{ig} must, rä-
 pane
smycke -t, -n ehe
smyga⁴ (smög, smugit) hiilima
små (mitm. *sönast liten*) väike-
 sed; ~^{aktig} väiklane; ~^{barn}
 väikelaps; ~^{bok} väike pöök-
 (puu); ~^{bröd} küpsised; ~^{le}
 naeratama; ~^{ningom}, så ~
 pikapeale; ~^{pengar} peenraha;
 ~^{sak} pisiasi; ~^{sjö} väike järv;
 ~^{skog} võsastik; ~^{skola} alg-
 kool; ~^{stad} väikelinn; ~^{sten}
 kivike; ~^{tt} natuke, veidi
smädefull häbistav, teotav
smälla² lööma; plaksutama;
 paugutama; paukuma
smälta² sulama
smärre (komp. *sönast små*) väik-
 sem
smärt|a -an, or valu
smör -et või; ~^{gås} -en, -ar või-
 leib; ~^{gås} bord külmlaud; ~
gåsbricka eelroog; külmtoit
smörj -et nahatäis
smörj|a 1. -an, -or määre; 2. -an
 rämps; lollus; 3.² (smorde,
 smort) õlitama, määrima
snabb kiire; ~^{het} -en kiirus
snabel -n, snablar lont
snaps -en, -ar naps (-i)
snar peane, varstine; ~^t pea,
 varsti

snatta¹ näppama
snava¹ komistama
sned viltu
snickare -n, - tislser
snill|e -et, -en geenius, suur-
 vaim; geniaalsus; ~^{rik} vai-
 mukas, geniaalne
snitt -et, - lõige
snoka¹ nuhkima
snopen pettunud
snus -et ninatubakas; ~^a (tu-
 bakat) nuuskama
snusk -et mustus, kasimatus
snuva -n nohu
snyfta¹ nuuksuma
snygg puhas, kena, korralik
snyta⁴ (snöt, snutit) (nina) nuus-
 kama
snål kitsi
snäck|a -an, -or tigu
snäll lahke, kena, hea; sõna-
 kuulelik
snälltåg kiirrong
snärt|a -an, -or tüdrukuplika
snö -n lumi; ~^a lund sadama
snör|^a köitma, siduma; ~^e -t,
 -n nõör; pael
social sotsiaalne, sotsiaal-
sock|en -nen, -nar kihelkond
sock|er [å] -ret suhkur
soffa [å] -an, -or sohva
sol -en, -ar päike; ~^{gass} -et
 päikeselõõm; ~^{ig} päikese-
 (paisteli)ne; ~^{nedgång} päike-
 seloojak; ~^{sken} päikesepais-
 te; ~^{stråle} päikesekiir; ~<sup>upp-
 gång</sup> päikesetõus
soldat [å] -en, -er sõdur; ~<sup>ma-
 ner</sup> sõdurikomme
solkig [å] must, räpane, kasi-
 mata
som 1. *pron.* kes; mis; 2. *konj.*
 kui, nagu, -na
somliga [å] mõned, mõningad
sommar [å] -en somrar suvi, i
 ~ sel v. tuleval suvel, i som-
 ras möödunud suvel; ~^{dag}
 suvepäev; ~^{ljus} suvevalgus;
 ~^{lov} suvepuhkus; ~^{sky} suvi-

ne taevas; ~sol suvine päike;
 ~ställe suve-elamu; ~sus su-
 vekohin
 somna¹ [å] uinuma
 son [å] -en, söner poeg
 sop|a¹ pühkima; ~or *mitm.*
 pühkmed
 sopp|a [å] -ar -or supp
 sorg [å] -en, -er mure; lein;
 ~eflor leinaloor; ~lig kurb;
 ~sen kurb, murelik
 sorl [å] -et pomin, mömin
 sort [å] -en, -er liik, sort
 sov|a⁴ [å] (sov, sovit) magama;
 ~vagn magamisvagon
 spad|e -en, -ar labidas
 spakvatten seisev vesi
 spann -en, -ar v. spanner pang,
 ämber
 spannmål -en teravili
 spara¹ säästma, kokku hoidma
 spark -en, -ar jalahoop; ~a¹ ja-
 laga lööma; ~stötting -en, -ar
 soome kelk
 sparris -en spargel
 spatsera¹ jalutama
 speceri|affär koloniaalkauplus;
 ~handlare koloniaalkaupmees
 specialist -en, -er spetsialist, eri-
 teadlane
 spegel -n, speglar peegel
 spegla¹ peegeldama
 spel -et, - mäng; ~a¹ mängima;
 ~man mängumees
 spenat -en spinat
 spenslig sale
 spetsig terav
 spetskrage pitskrae
 spett kang; latt
 spetälska -n pidalitöbi
 spik -en, -ar nael
 spilla² (maha) valama; maha
 pillama
 spilla|a -an, -or kild; *mitm.*
 rusud
 spindel -n, spindlar ämblik
 spinkig sale; kleenuke
 spinn|a⁴ (spann, spunnit) ketra-
 ma; ~rock vokk

spiral -en, -er spiraal
 spis I. -en, -ar pliit
 spis II. -en toit, söök; ~bröd
 kövaleib
 spisel -n, spisar pliit
 spjut -et, - oda
 spjäll -et, - ahjuklapp
 split -et tüli
 splittra¹ killustama
 spola¹ uhtma; loputama; pe-
 sema
 sporra¹ [å] ergutama
 sport [å] -en sport
 sprick|a 1. -an, -or möra, pragu;
 2.⁴ (sprack, spruckit) lõhkema
 sprida² ja ⁴ (spred, spridit) levi-
 tama, laiali laotama
 spring|a I. -an, -or lõhe; pragu
 spring|a II.⁴ (sprang, sprungit)
 jooksuma; ~pojke jooksupoiss
 sprit -en piiritus; alkohol
 spritta⁴ (spratt, spruttit) tõmb-
 lema; elav olema
 sprut|a 1. -an, -or prits; 2.¹ prit-
 sima
 språk -et, - keel; ~a¹ kõnelema;
 ~huvud keelte-ane; ~man
 keeleteadlane
 språng -et, - hüpe
 spränga² purustama
 sprätta¹ uhkeldama, kelkima
 spä³ ennustama
 spån -et, - v. -en, -er v. -or laast
 spår -et, - jälg; roobas; ~vagn
 tramm
 späck -et pekk
 späd örn; väike
 spänd pinev(il-), pingul(olev);
 pingutatud; uudishimuline, pi-
 nevil
 spänn|a² pingutama; rakenda-
 ma; ~ande põnev; ~ing -en
 põnevus
 spö -et v. -t, -n vits
 spök|e -et, -en tont; vaim; kum-
 mitus; hernehirmutis; ~aktig
 tontlik
 spör|ja² (sporde, sport) küsima,
 pärima; ~smål küsimus

- stack** -en, -ar kuhi
stackar|e -en, - vaeseke; ~s vaene, vaeseke
stad -en, städer linn; ~sbud ekspress; ~sfullmäktige linnavolikogu
stadig kindel; püsiv
stal vt. **stjälä**
stall -et, - v. -ar tall
stam -men, -mar tüvi; ~fader esiisa; ~träd sugupuu
stan = **staden**
stank -en hais
stanna¹ jääma; peatuma
stark tugev, vastupidav
stat -en, -er riik; ~sråd riiginõunik; minister; riiginõukogu
statare -n, - pops, vabadik, saunik; ~barn popsi-, vabadiku-, saunikulaps
station -en, -er jaam
staty -n, -er (raid)kuju
stav -en, -ar kepp
stav|a¹ veerima; ~else -n, -r silp; ~ning -en veerimine; silbitamine
steg -et, - samm
steg|e -en, -ar redel
stek -en, -ar praad; ~a² praadima, küpsetama
stel jäik, kange; ~het -en jäikus, kangus; ~na¹ jääkuma, kangestuma; tarduma
sten -en, -ar kivi; ~lastad kivi-dega lastitud; ~läggning -en, -ar sillutis; ~satt sillutatud; ~vägg kivisein, müür
stick|a 1. -an, -or pind (-nnu); laast; sukavarras; 2.¹ kuduma (varrastega); tikkima; 3.⁴ (stack, stuckit) pistma, ~ fram välja v. esile ulatuma
stift I. -et, - piiskopkond
stift II. -et, - tihvt, tikk
stifta¹ asutama
stig -en, -ar rada; ~a⁴ (steg, stigit) astuma; tõusma
stil -en, -ar kiri; käekiri; still; kirjatöö; ~art kirjaviis, stiil; ~ig tore
still|a 1. *adj.* vaikne, rahulik; 2.¹ vaigistama, rahustama; rahuldama; ~het -en vaikus
Stina Tiina
stinga⁴ (stang, stungit) torkama, pistma
stinka⁴ (stank) haisema; ~nde haisev
stinn pundunud, tursunud; täispuhutud, kõrk
stirra¹ jõllitama
stjälä⁴ (stal, stulit) varastama
stjälk -en, -ar vars
stjälpa² kummuli v. ümber ajama v. lükkama
stjärn|a -an, -or täht; ~edans tähetants; ~enatt tähisõõ
stjärt -en, -ar saba; istmik, tagumik
stock [å] -en, -ar palk (-lgi); (puu)tüvi
stockholmare [å-å] -n, - stokholmlane
stoft [å] -et tolm; põrm
stoj [å] -et lärm; ~a¹ lärmitsema; kolistama
stol -en, -ar tool
stolp|e [å] -en, -ar post
stolt [å] uhke; ~het -en uhkus
stoppa¹ [å] nõeluma; toppima; peatama
stor (större, störst) suur; ~het -en, -er suurus; ülevus; ~lek suurus; ~slagen suurepärase; ~stad suurlinn; ~växt suurekasvuline
stork [å] -en, -ar toonekurg; ~bo toonekurepesa
storm [å] I. -en, -ar torm; ~dans tormitants; ~sång tormilaul; ~a¹ tormama
storm [å] II. -en, -ar silinder
straffa¹ karistama
strand -en, stränder rand, kalas; ~havre luitekaer; ~kant rannaveer
strax kohe

streck -et, - kriips, joon
strejka¹ streikima; üles ütlemata
strid I. adj. kiire-, karedavooluline
strid II. -en, -er lahing; võitlus; tüli; ~a² ja ⁴ (stred, stridit v. stritt) võitlema, sõdima
strimm|a -an, -or riba; joon; triip, vööt; helk; kuma
strump|a -an, -or sukk; ~sticka sukavarras
strunt -et pisiasi, tühiasi, tühi praht; ~a¹, ~ i ngt millegi peale vilistama v. käega lööma; ~prat lollus, loba, lori
struple -en, -ar kõri; ~huvad kõrisõlm
strut -en, -ar torbik
stryk -et peks, nahatäis
stryk|a⁴ (strök, strukit) silutama; siluma, ~ av ära pühkima; ~jäärn triikraud
strypa² kägistama
strä -et v. -t, -n (öle)kõrs
stråk -et, - = stråkvåg maantee; peatee
strål|a¹ särama; ~ande hiilgav, särav; ~|e -en, -ar kiir; ~ig särav, hiilgav; kiirgav
stråt -en tee, rada
sträck muutm., i ett ~ ühtejärge, pidevalt, katkestamata
sträck|a I. -an, -or tükk maad v. teed
sträcka II.² sirutama
strång vali, karm, range
strångspel kannel
sträv kare
sträva¹ püüdma; püüdlema; ~n püüdmine; püüd, püue
strö³ puistama
ström -men, -mar vool, bäcken hade full ~ oja voolas täie kiirusega; ~ma¹ voolama
strömming -en, -ar räim; silk
ströva¹ hulkuma, luusima
stubb -en tüügas; kõrs; ~åker kõrrepõld, kõrs, kõrrestik; ~|e -en, -ar puukänd

student -en, -er üliõpilane, ta ~en küpsuseksamit sooritama; ~examen küpsuseksam; ~kår üliõpilaskond; ~sk|a -an, -or naisüliõpilane
studera¹ õppima; uurima
studie -n, -er õping; ~kamrat õpingutekaaslane
studi|um -et, -er õpingud, õpitöö; uurimus
stug|a -an, -or majake; onn, hurtsik
stulit vt. stjåla
stum tumm, keeletu
stund -en, -er hetk; ~a¹ lähene-ma; ~om mõnikord, vahel
stupa¹ langema
stuva¹ stuuvima
stycke -t, -n tükk
stygg sõnakuulmatu, paha; ~el-se -n, -r koletis
styr|a² juhtima; valitsema; ~el-se -n, -r valitsus; juhatus; ~esman juht; juhataja
styrk|a 1. -an, -or tugevus; võim; jõud; **2.²** kinnitama; tugevdama
styv jäik, kange; tubli
stå⁴ (stod, stätt) seisma, hur ~r det till? kuidas käsi käib?, ~ bi aitama, abistama, ~ ut taluma, välja kannatama, ~ kvar seisma jääma, jääma
stål -et teras; ~huv|a -an, -or teraskiiver
stång -en, stånger teivas, rity; kang
stånga¹ puskama
stånk|a I. -an, -or pott
stånka II.¹ ägama, oigama
ståt -en toredus; ~lig tore, uhke
ståda¹ koristama
stådse alati, ikka
ståll -et, -alus; ~a² panema, seadma, ~ till korraldama; ~e -t, -n koht, i ~t selle asemel; ~ning -en seisukord, seisund; seisukoht

stämm|a 1. -an, -or hääli; 2.² häälestama; kaebama; tõkestama, takistama, ~ upp alustama
stämning -en, -ar meeleolu; kohtukutse; ~sfull meeleoluri)kas
ständig alaline; ~t alati, ikka
ständer mitm. seisused
stänga² sulgema, ~ igen kinni panema, sulgema
stänka² pritsima, piserdama
stäpp -en, -er stepp, rohtla(as); ~gräs stepirohi, -hein; ~gräs-vodka rohunaps, subrovka
stäv -en, -ar tääv, vannas
stöd -et, -tugi; ~ja² (stödde, stött) toetama
stök -et puhastus, koristamine; ~a¹ koristama, puhastama, ~ undan valmis tegema
stöld -en, -er vargus
störa² segama
störta¹ langema, kukkuma; kukutama; sööstma, ~ sig sööstma, tormama
stöt -en, -ar tõuge; löök; ~a² tõukama
stövel -n, stövlar säärsaabas
subjekt -et, - subjekt, alus
substantiv -et, - substantiiv, nimisõna
suck -en, -ar ohe; ~a¹ ohkama
suga⁴ (sög, sugit) imema
sul|a 1. -an, -or tald; 2.¹ tallutama; ~ning -en, -ar tallutama
summ|a -an, -or summa
sund I. adj. terve
sund II. -et, - väin
sup -en, -ar naps (-i)
supé -n, -er supee, õhtusöök
sur hapu; ~na¹ hapuks minema
surr -et sumin; surin; ~a¹ sumisema; surisema
sus -et kohin; ~a¹ kohisema; vihisema; undama
suverän 1. adj. suveräänne; 2. -en, -er suverään
svag nõrk; ~het -en, -er nõrkus

svaj, på ~ viltu; ~a¹ lehvima
sval jahe
sval|a -an, -or pääsuke
svalg -et, - kõri, kurk
svalk|a 1. -an jahedus; 2.¹ jahutama; karastama
svall -et, - voog
svamp -en, -ar seen; käsn; ~ig käsnataoline, käsnjas; ~sås seenekaste, -soust
svan -en, -or v. -ar luik
svans -en, -ar saba
svar -et, - vastus; ~a¹ vastama
svart must, ~a tavlan seinatahvel; ~er = svart; ~na¹ mustaks muutuma, mustenema
svav|el -let väävel
sved|a² põletama, kõrvetama; ~jeland kütismaa
svek -et, - pettus; valelikkus; äraandmine
svensk 1. -en, -ar rootslane; 2. adj. rootsi; ~|a 1. -an rootsi keel; 2. -an, -or rootslanna; ~het -en rootslus; ~minne mälestus rootslaste ajast
svepa² mähkima
Sverige Rootsi
svett -en higi; ~as¹ higistama
svida⁴ (sved, svidit) kipitama, kõrvetama, närima
svika⁴ (svék, svikit) petma, tüs-sama; maha jätmä
svin -et, - siga
svind|el -eln pööritus; pettus; ~la¹ pööritama
svinga¹ viibutama; lehvitama
svull|en paistetanud; ~na¹ paistetama
svår raske; ~ighet -en, -er raskus; ~mod raskemeelsus
svält -en nälge; ~a 1.⁴ (svalt, svultit) nälgima; 2.² näljutama
svänga² viibutama; pöörama
svärd -et, - mõõk
svär|fa(de)r äi; ~mo(de)r ämm
svär(j)a⁴ (svor, svurit) vanduma
svärm -en, -ar salk, rühm; parv

sväva² hõljuma
sy³ õmblema
syd|väst edel, lõuna-lääs; ~**öst** kagu, lõuna-ida; ~**sydöst** lõuna-kagu
syft|a¹ sihtima; vihjama; ~**e** -t, -n eesmärk, siht; otstarve
syll -en, -ar lõpper; lävi, künnis
syllt -en moos, keedis; ~|**a** -an, -or sült
sympati -n, -er sümpaatia
syn -en, -er nägemus; nägemine, nägemismeel; ~**as**¹ näima, paistma; nähtavale tulema; ~**punkt** vaatepunkt
synd -en, -er patt, det är ~ att... on kahju, et...; ~**ig** patune
synner|het, i ~ eriti; ~**lig** eriline; ~**ligen** eriti; väga
syrs|a -an, -or kilk
syskon [Å] -en *mitm.* õe(kse)d -venna(kse)d
syssl|a 1. -an, -or tegevus; 2.¹ tegelema
system -et, - süsteem
syster -n, systrar õde
så I. nii; siis, ~ här dags sel (kella)ajal; ~**dan** niisugune, selline, säärane; ~**ledes** niisiis; ~**lunda** nii; niisiis; ~**n** = **sådan**; ~**som** nagu, -na, kui; ~**vida** kui; niipalju kui; ~**väl** niihästi
så II.³ külvama; ~**dd** -en külv
såg -en, -ar saag; ~**a**¹ saagima
sång 1. -en laulmine; 2. -en, -er laul
såpa -n roheline seep
sår -et, - haav; ~**a**¹ haavama; vigastama
sås -en, -er kaste, soust
säck -en, -ar kott
säd -en teravili; vili; ~**e** -t, -n külv; ~**esslag** teraviljaliik
säga² (sade, sagt) ütleva, ~ upp üles ütleva, det vill ~ (d. v. s.) see on, see tähendab

säg|en -nen, -ner muistend, saaga; muinasjutt; lugu, jutustus
säja = **säga**
säker kindel; ~**het** -en kindlus; ~**ligen** kindlasti; ~**t** kindlasti
säl -en, -ar hüljes
sälg -en, -ar raeremmelgas
sälja² (sälde, sält) müüma
säll õnnis; ~**het** -en õndsus
sällan harva
sällsam kummaline, imelik
sällskap -et, - seltskond
sämja -n üksmeel
säm|re komp., ~**st superl.**, vt. **dålig**
sända² (sände, sänt) saatma
sänder, i ~ korraga, en i ~ üks- haaval, ühekaupa
säng -en, -ar säng, voodi; peenar, till ~s voodisse; ~**kam- mare** magamistuba
sänka² langetama, ~ **sig** vajuma
sär|deles eriti; väga; ~**skild** eriline; eri; ~**skilt** eriti
säte -t, -n iste
sätt -et, - komme, viis
sätta² (satte, satt) panema, ase- tama, ~ ut välja panema v. asetama; vette laskma
säv -en luga
sävlig pikaldane
söckendag argi-, äri-, tööpäev
söder -n lõuna, ~ **om** (millesti) lõuna pool; ~**ut** lõunasse, lõuna poole; ~**hav** lõunameri
södra lõuna-
söka² otsima; katsuma
söl -et lohakus; ajaviitmine, aja- raiskamine; ~**a**¹ määrima; aega viitma
sömmersk|a -an, -or õmbleja
sömn -en uni; ~**ig** unine
söndag pühapäev, i ~s möödu- nud pühapäeval, **om**, **på** (järgmisel) pühapäeval; ~**sef- termiddag** pühapäeva-peale- lõuna; ~**shatt** pühapäeva- kübar; ~**sstillhet** pühapäeva- vaikus

sönder katki; katkine; **~skuren**
löhestatud
söndra¹ eraldama, lahutama
sörja² leinama

sörpla¹ lurpima, luristama
söt magus; kena
söva² uinutama

T

ta = taga
tack -et, v. -en tänu; **~a**¹ tä-
nama
tafatt kohmakas, saamatu
tag -et, - haare; pide; hetk, ett
~ natuke; korraks, i **~et** kor-
raga, få ~ i kätte saama,
släppa **~et** lahti laskma
tagla⁴ (tog, tagit) võtma, ~ av-
sked jumalaga jätma, ~ i an-
språk (ära) kasutama, ~ reda
på selgusele jõudma, selgust
muretsema, ~ vara på (ära)
kasutama; **~et**, på det hela
~ üldiselt
tagg -en, -ar okas
tak -et, - lagi; katus; **~bjälke**
murispuu, venitispuu; **~lampa**
laelamp
takt -en, -er takt; taktitunne
tal -et, - kõne; arv; **~a**¹ kõne-
lema, rääkima, ~ om jutus-
tama; **~are** -n, - kõneleja; **~**
lektion konversatsiooni-, vest-
lustund; **~rik** arvu(ri)kas,
rohkearvuline; **~trast** -en, -ar
vainuräästas
talg -en (looma-, lamba-) rasv
talja¹ pumatiga võidma
tall -en, -ar mänd
tallrik -en, -ar taldrik
tam taltsas
tambur -en, -er eestuba
tand -en, tänder hammas; **~lä-**
kare hambaarst
tanke -en, -ar mõte; **~eväckan-**
de mõtlema virgutav v. panev;
~spridd hajameelne
tant -en, -er tädi
tapet -en, -er tape(e)t
tappa¹ kaotama; kukkuda
laskma

tapper vapper; tubli
tarvlig armetu; lihtne; alatu
tass -en, -ar käpp
tavlja -an, -or pilt; maal; tahvel
taxera¹ hindama
te I. -et v. -t, -er tee
te II.³ näima, paistma
teater -n, teatrar teater
tecklen -net, - tähis, märk
tegg -en, -ar põllulapp
telefon -en, -er telefon; **~linje**
telefoniliin; **~stolpe** telefoni-
post
telegram -met, - telegramm
tema -t, - v. -ta teema; harjutus;
põhivorm
tempo -t, -n tempo, kiirus
tenn -et tina
tentaml en -, -ina eksam
tentera¹ eksamit tegema
termin -en, -er semester, (õppe-)
poolaasta
terräng -en, -er maastik
test -en, -ar salk, kahl
testamente -t, -n testament
tija -an, -or kümnekroonine
tid -en, -er aeg, i ~ ajalt, aeg-
sasti; **~ig** varajane; **~igare**
varem; **~ning** -en, -ar ajaleht;
~skrift ajakiri; **~sskede** aja-
järk
tiga⁴ (teg, tigit v. tegat) vai-
kima
tigga² kerjama; **~re** -n, - kerjus
till 1. adv. veel; 2. prep. juurde;
-sse, ~ och med koguni, isegi;
kuni, ~ sjöss merele; meritsi,
merd mööda v. kaudu, ~ slut
lõpuks
tillbaka tagasi; **~bringa**¹ ja ²
mööda saatma, veetma; **~dra-**
(ga)⁴ sig sündima, juhtuma;

toimuma; ~flöde -t, -n juurde-
vool; ~fredsställa² rahulda-
ma; ~frusen kinnikülmanud;
~fälle -t, -n juhus; ~fällig ju-
huslik; ajutine; ~given truu;
~hopa koos; ~höra² kuuluma

tillit -en usaldus

till|komma⁴ kuuluma; lisandu-
ma, lisaks tulema; ~känna-
giva⁴ teatavaks tegema; ~
lägg² lisama; ~namn prii-
nimi, liignimi; ~räcklig kül-
laldane, piisav; ~rättavisning
noomitus

tills kuni

till|sammans koos; ~stå⁴ möön-
ma, tunnustama; üles tunnis-
tama; ~stånd seisukord; luba;
~sätta² nimetama; lisandama,
juurde lisama; ~taga⁴ juurde
võtma; ~tala¹ kõnetama;
meeldima; ~talande meeldiv;
~träde -t sissepääs; valdusse
võtmise, ülevõtmise; ~vara-
taget leitud; ~varo -n olemi-
ne; olemine, olemasolu; ~verka¹
valmistama; ~vägagångssätt
toimimis-, talitusviis, menetlus

tillät|a⁴ lubama; ~else -n, -r
luba

tilllägg -et, - lisa; ~a² juurde li-
sama

tillägna¹ pühendama

tillönska¹ soovima

timma = t¹ime

timme|e -en, -ar tund

tim|mer -ret, - ehituspuu(d)

tindra¹ sädelema

ting -et, - asi

finning -en, -ar oim, meelegeht

tio v. tie kümme

tisdag teispäev

titel -n, tiitlar tiitel

titta¹ vaatama

tjock [å] paks; ~a -n somp,
paks udu

tjog -et, - kakskümmend tükki

tjugo v. tjuge v. tjugu kaksküm-
mend

tjur -en, -ar härg

tjus|a¹ võluma, veetlema; ~ning
-en võlu, veetlus

tjuta⁴ (tjöt, tjutit) ul(g)uma

tjuv -en, -ar varas

tjän|a¹ teenima; ~are 1. -n, -
teener; 2. tervist!; ~st -en, -er
teenistus; ~steman ametnik

tjära -n törv

tobak -en tubak(as)

toffel [å] -n, tofflor tuhveld, toa-
king

tok -en, -ar narr, loll; ~ig hull;
loll; vale

tolk [å] -en, -ar tõlk

tolv [å] kaksteist(kümmend)

t. o. m. = till och med

tom tühi; ~het -en tühjus

tomat -en, -er tomat

tomt [å] -en, -er ehituskruunt,
-plats

tomt|e [å] -en, -ar haldjas

ton -en, -er toon

topp [å] -en, -ar tipp; latv

torde(s) vt. töra(s)

torg [å] -et, - turg

torka¹ [å] kuivama

torn -et, - torn; ~väktare torni-
vaht

torp [å] -et, - torp, väikekoht;
~are -n, - torpar, väikekoha-
pidaja; ~arebarn torpari,
väikekohapidaja-laps

torr [å] kuiv

torsdag neljapäev

torsk [å] -en, -ar tursk; ~filé
tursafilé

torv [å] -en turvas

torv|a [å] -an, or murutükk;
maalapp

tosig napakas

tradition -en, -er traditsioon

trafik -en liiklus

trakt -en, -er ümbrus

tramp -et trampimine; ~a¹
trappima; sõtkuma, tallama

transformatorstation [å-å-o]
transformaatorjaam

- trappa** -an, -or trepp; ~steg
trepiaste
- trasja** -an, -or kalts, räbal; ~ig
räbaldunud, närune; katkine
- tre** kolm; ~dje kolmas, ~klass
kolmanda klassi; ~nne = tre;
~rumsvåning kolmetoaline
korter; ~tiden, vid ~ kella 3
paiku; ~ttio kolmkümmend;
~tton [å] kolmteist(küm-
mend)
- Trettondagen** [å] kolmekunin-
gapäev
- trevlig** mugav, mõnus
- triangel** -n, triangelar triangel
- trilla**¹ kukkuma
- trind** üm(m)argune
- trippa**¹ tippima
- trivas**² kodusena tundma, meel-
dima
- tro** 1. -n usk; 2.³ uskuma; ~ende
usklik; ~fast truu; ~gen
truu; ~het -en truudus; ~-
hetsförsäkring truudusetootus;
~hetsord truudusesõna; ~li-
gen tõenäoliselt; ~ligtvis tõe-
näoliselt
- troll** [å] -et, - koll
- tron** -en, -ar troon; ~a¹ trooni-
ma, troonil istuma
- trots** [å] 1. -et trots, jonn(akus),
isemeelsus; 2. *prep.* vaatama-
ta, hoolimata
- trottoar** [å-å] -en, -er kõnnitee
- trubbig** tõmp, nõsu-
- trum|la**¹ = trumma 2.; ~m|a 1.
-an, -or trumm; 2.¹ trummil
lööma; trummeldama; ~sla-
gare -n, - trummar, trummi-
lööja
- trumpen** tusane, mossis
- trupp** -en, -er jõuk, salk, rühm
- trycka**² suruma, rõhuma; trük-
kima
- trygg** kindel, julge
- träd** -en, -ar niit; traat
- tråkig** igav; tüütu; ebameeldiv
- trång** kitsas, ahas
- trä** -et puu; ~ben puujalg; ~bit
puutükk, puukild; ~sko puu-
king
- träd** -et, - puu
- trädgård** aed; ~smästare aed-
nik
- träda** I.² sammuma, astuma
- träd|a** II. -an, -or kesapöld, sööt;
~esäker kesapöld
- träffa**¹ kohtama; tabama; ~s¹
kohtuma
- trägen** püsiv, visa
- träl** -en, -ar ori
- träng|a**² tunglema, trügima; ~-
sel -n tunglus, rüsin, murd
- träsk** -et, - soo; järv
- trät|a** 1. -an, -or tüli; 2.² tülit-
sema
- trög** loid; pikaldane, aeglane;
laisk
- tröj|a** -an, -or jakk; vammus
- tröskel** -n, trösklar lävi
- tröst** -en lohutus, troost; ~a¹
trööstima
- trött** väsinud; ~na¹ väsima;
~sam väsitav, pingutav
- tu = två
- tugga**¹ närima
- tull** -en, -ar toll
- tum** -et, - toll
- tumm|e** -en, -er päkk, pöial
- tumult** -et, - segadus
- tung** raske, ränk; ~rodd koh-
makas
- tung|a** -an, -or keel
- tunn** õhuke; vedel; hõre
- tunn|a** -an, -or tünn
- tupp** -en, -ar kukk
- tur och retur** edasi-tagasi
- Turkiet** Türgi
- turkisk** türgi
- tusen** tuhat; ~tals tuhandete
kaupa, tuhandeid
- tuv|a** -an, -or mätas
- tveka**¹ kõhklema; kahtlema
- tvenne** = två
- tvilling** -en, -ar kaksik
- tvinga**¹ ja ⁴ (tvang, tvungit) sun-
dima

tviv|el -let, - kahtlus; **~la**¹ kaht-
 lema
tvungen, vara ~ sunnitud olema
två kaks
tvål -en, -ar seep
tvång -et sundus; sund
tvär põiki-olev, põigitine, põik-;
 risti-olev, rist-; äkiline, järsk;
~t põiki, põigiti; risti; äkki,
 järsku
tvärtom vastupidi, vastuoksa
tvätt -en, -ar pesu; **~a**¹ pesema
ty sest
tycka² arvama, ~ om armasta-
 ma; meeldima; **~s**² näima,
 paistma
tyda² tõlgitsema, tõlgendama;
 seletama
tydlig selge; **~en** silmanähta-
 valt, ilmselt; **~het** -en selgus
tyg -et, - v. -er riie; **~stycke**
 riidetükk
tyga¹, illa ~ till vaeseomaks te-
 gema
tyngja² rõhuma; **~d** -en, -er ras-
 kus
tysk 1. -en, -ar sakslane; 2. *adj.*
 saksa; **~|a** 1. -an saksa keel;
 2. -an, -or sakslanna
Tyskland Saksamaa
tyst vait, tasa; **~låten** vaikne;
~nad -en vaikus
tyvärr kahjuks, paraku
tå -n, -r varvas
tåg -et, - rong; **~a**¹ marssima

tåla² välja kannatama, taluma;
~mod kannat(likk)us
tång -en, tanger tangid
tår -en, -ar pisar; tilk
tårt|a -an, -or tort
täck nägus, kena, ilus
täck|a² katma; **~e** -t, -n kate
tälja² lugema, loendama
tält -et, - telk
tämligen üsna, kaunis
tänd|a² süütama, ~ upp eld tuld
 tegema v. süütama; **~sticka**
 tulitikk
tänka² mõtlema, ~ på sitt oma
 mõtteid mõtlema, ~ sig in i
 ngt (mõtteis) millessegi süve-
 nema; mõtteliselt kuhugi ase-
 tuma
tät tihe; **~na**¹ tihenema
tätting -en, -ar *mitm.* värblinnu-
 lised
tävla¹ võistlema
tö sula; **~a**¹ sulama; **~väder**
 sula ilm, sula
töck|en -net, - udu
töm -men, -mar ohi
tömma² tühjendama
töra² (torde, tort) võima; **~s**²
 (tordes, torts) tohtima; usal-
 dama, julgema, sõandama
törn -en, -ar löök, tõuge
törne -t, -n okas
törst -en janu
tös -en, -er tütarlaps, plika

U

udd -en, -ar tipp; ots
udd|e -en, -ar maanina, neem
ugg|a -an, -or öökull
ugn -en, -ar ahi
ull -en vill
umbära⁴ puudama, ilma olema
umgås⁴ läbi käima, suhtlema
undan 1. *prep.* -st; 2. *adv.* ära;
 kõrvale; **~flykt** puige, ette-
 kääne; **~röja** = röja undan;
~tag erand

under I. -ret, - ime
under II. *prep.* all; kestel, jook-
 sul
under|bar imeline; imelik; **~**
fund, komma ~ med ngt mille-
 gi jälile saama, millegi kohta
 selgusele jõudma, midagi tai-
 pama; **~given** alandlik; **~**
handla¹ läbi rääkima, läbirää-
 kimisi pidama; **~håll** toetus;
 ül(ev)alpidamine; **~hållning**

- en, -ar vestlus; ~**ifrån** alt-poolt; ~**kläder** *mitm.* pesu
- underlig** imelik
- underrätt|a**¹ teatama, teadustama; ~**else** -n, -r teade
- underst** kõige alumine, alumi-sim
- under|stå**⁴ sig julgema; ~**stöd** toetus; ~**såga**¹ alt puru saagima; ~**söka**² läbi vaatama, järele uurima; ~**sökning** -en, -ar läbivaatus; uurimus; ~**teckna**¹ alla kirjutama; ~**trycka**² maha rõhuma e. suruma; ~**visa**¹ õpetama; ~**visning** õpetus; ~**visningsvan** õpetamises vilunud
- undgå**⁴ pääsema
- undra**¹ imestama; uudishimulik olema
- undre** alumine
- undsätt|a**² päästma; ~**ning** -en, -ar pääst, päästmine; päästevägi, komma till ~ appi tulema v. tõttama
- und|vara**¹ ilma olema; ~**vika**⁴ ära hoidma, vältima
- ung** (yngre, yngst) noor; ~**dom** -en noorus; ~**e** -en, -ar laps; ~**folk** noorsugu; ~**karl** poissmees
- ungefär** umbes
- Ungern** Ungari
- ungersk** ungari; ~|**a** 1. -an ungari keel; 2. -an, -or ungarlanna
- ungrare** -n, - ungarlane
- universitet** -et, - ülikool
- unken** kopitanud, läpastunud, läppunud
- unna**¹ soovima; lubama
- upp** üles; ~**bygga**² (üles) ehitama; meelt ülendama, kosutama; ~**byggelse** ehitus; meele-ülendus, kosutus; ~**byggelse-skrift** kosutuskiri, -kirjandus; ~**drag** ülesanne; ~**draga**⁴ üles-andeks tegema
- uppe** ül(ev)al; ~**håll** peatus; ~**hålle** -t ülalpidamine
- uppfattning** -en, -ar arusaamine
- uppföstra**¹ kasvatama; ~**född** üleskasvanud; ~**för** üles; üles-poolle; ~**gift** ülesanne; teade; ~**grunda**¹ mudastuma; ~**hov** -et põhjus; algus; ~**hovsman** asutaja; algataja; ~**häva**² üles tõstma; maksvusetuks tunnistama; ära muutama; ~**hävande** -t, -n maksvusetuks tunnistamine; ~**höra**² järele jääma, lakkama; ~**ifrån** ül(ev)alt; ~**jagad** ärritatud; ~**komma**⁴ tekkima; ~**lagja** -an, -or väljaanne; trükk; ~**leva**² läbi elama; ~**levelse** -n, -r elamus; ~**liva**¹ uuendamata, värskendama; ~**lysa**² valgustama; selgitama; teatama; ~**lysning** -en, -ar seletus, selgitus; teade; ~**mana**² manitsema; ~**muntra**¹ julgustama; ~**märksam** tähelepanelik; ~**märksamhet** -en, -er tähelepanu, taga ~en i anspråk tähelepanu äratama; ~**mäta**⁴ mõõtma; ~**plöjd** ülesküntud; ~**repa**¹ kordama; ~**resa**² üles ässitama; ~**retad** ärritatud; ~**riktig** otsekohene; ~**ror** et, -rahutus, mäss, vastuhakk; ~**räkning** loendus; lugemine; ~**ränning** -en algallikas; lähe; tõuge; ~**rätthålla**⁴ alal hoidma; ~**röra**² ärritama; erutama; vt. röra upp; ~**rörande** ärritav; erutav; ~**rulla**¹ = rulla upp; ~**sats** kirjand, kirjatöö; ~**sluka**¹ (alla) neelama; ~**stå**⁴ tekkima; ~**ståndelse** -n ülestõusmine; rahutus, mäss; ~**såt** -et, -kavatus; ~**tagen** mittevaba; kinni, äravõetud; ~**teckning** -en, -ar ülestähendus; ~**täcka**² avastama
- uppå** = på

uppåt ülespoole
ur I. adv. välja; ära
ur II. -et, - kelli; uur; ~makare
 -n, - kellasepp
urblekt pleekunud
urkund -en, -er ürik; ~**smate-**
rial ürikmaterjal
urminnes, från, sedan ~ tider
 mäletamatuist aegadest (peale)
urskilja² eraldama
urskulda¹ = ursäkta
ursprung -et algupära; põhjus;
 päritolu
ursäkt -en, -er vabandus; ~**a¹**
 vabandama
urval valik
usel halb; alatu
ut välja
utan 1. prep. ilma; **2. konj.** vaid;
 ~**för** väljas; väljaspool
utarbeta¹ välja töötama, viimist-
 lema; ~**nde -t** väljatöötamine;
 viimistlemine
utav = av
utbjud⁴ pakkuma
utbreda² laiali laotama; levi-
 tama
utbrunnen äräpölenud, kustu-
 nud
utbryta⁴ puhkema
ute väljas
utefter piki, mööda
uteslutande ainult, üksnes; väl-
 ja arvatud, ilma
utestänga² mitte sisse laskma,
 välja sulgema
utflykt väljasõit; ~**sförpackning**
 väljasõidupakis, -pakend
utfodra¹ vooderdama; söötma
utfärd väljasõit
utför alla
utför|a² teostama, läbi viima,
 täide saatma; sooritama; ~**lig**
 täielik; üksikasjaline; täpne

utge = utgiva
utgift -en, -er väljaminek; kulu
utgiva⁴ välja andma; ~**nde -t**
 väljaandmine
uti = i; ~från väljastpoolt
utkast -et, - visand, kavand;
 ~**a¹ = kasta ut**
utlandet välismaa
utlän|dsk välismaine; ~**ning**
 -en, -ar välismaalane
utmed mööda, piki
utmärkt oivaline
utom väljaspool; välja arvatud;
 ~**lands** välismaal(e); ~**ordent-**
lig harukordne; ebaharilik,
 erakordne
utredning uurimine, selgitamine
utrop hüüd
utrymme -t, -n avarus; ruum
utse⁴ välja valima
utsikt -en, -er väljavaade
utsira¹ ilustama
utstä⁴ välja kannatama, taluma
utställning näitus
utsvulnen nälgunud
utsätta² välja panema *e.* sead-
 ma, utsattes för blixtnedslag
 tabas pikne
uttal hääldamine
uttryck -et, - väljendus
uttorkad kuivetanud
utvandr|a¹ välja rändama; ~**ar-**
folk väljarändaja-rahvas; ~**ar-**
period väljarändajate-ajajärk;
 ~**ing** väljarändamine; ~**ings-**
period väljarändamisajajärk
utveckla¹ arendama; osutama,
 näitama, ilmutama; tekitama;
 ~**ing -en** arenemine
utåt väljapoole; välja; piki
utöver üle, gå ~ ngt millegi pii-
 ri(de)st üle minema

V

va = vad I. 1.
vacker ilus, nägus

vackla¹ kõikuma; vankuma
vad I. 1. pron. mis, ~ för en mil-

line, missugune, ~ som helst mis tahes, ükskõik mis; **2. adv.** kuidas; kui
vad II. -et, - kihlvedu, slä ~ kihla vedama
vadan van. kust
vadd -en vatt
vadmal -en looden; ~ssegel loodenpuri
vaggja I. -an, -or häll; **2.1** kõigutama, kiigutama; ~**visa** hällilaul; ~**ning** -en, -ar õõtsutamine; kiigutamine
vagn -en, -ar vanker; vagun; ~**smörja** vankrimääre
vaja¹ lehvima
vak -en, -ar jääauk
vakja¹ valvama; ärkvel olema; ~**en** ärkvel(olev); virge; ärgas; ~**na**¹ ärkama, ~ upp (üles) ärkama; ~**sam** valvas
vakt -en, -er valve; valvur, vaht; ~**a**¹ valvama; ~**mästare** kelner; portjee; teener; ~**mästarlogik** portjeeloogika
val I. -en, -ar vaalaskala
val II. -et, - valik, utan ~ valikuta; ~**fri** valikuvaba
valhänt kangestunud; kohmakas
vall -en, -ar vall; tamm; karjamaa; muru; ~**a**¹ karjatama; ~**are** -n, - karjus; ~**gosse** karjapoiss
vallmo -n, -r magun
valnöt kreeka päkel
valp -en, -ar kutsikas; poisinolk
valplats lahingu-, võitlusväli, -plats
vals I. -en, -ar rull; valts
vals II. -en, -er valss
valsa I.¹ valtsima
valsa II.¹ valssi tantsima
valspråk hüüdlause
valthorn metsasarv
valv -et, - võlv
valör -en, -er väärtus
van harjunud; vilunud, osav; ~**ja** -an, -or harjumus; vilumus

vanartig kasvatamatu; sõna-kuulmatu
vandrja¹ rändama; käima; ~**ing** -en, -ar rännak; käik; jalutus-käik; ~**ingslust** rändamishimu, -kire
vanför vigane
vanhedra¹ teotama, häbistama
vank muutm. puudus, viga
vanka¹ lonkima
vanlig harilik, tavaline; ~**en** harilikult, tavaliselt
vanrykte halb kuulsus
vanskelig raske, täbar, keeruline; ebakindel
vanjskötä² hooletusse jätma; ~**ställa**² moonutama
vantje -en, -ar (riidest) kinnas
van|trevnd ebamugavus; ~**tri-vas**² ebamugavana tundma; kiratsema
vanvett hullumeelsus, meeleetus
vanvördig ebaviisakas
vapjen -net, - vapp; relv, sõjariist
vapen|lek sõjamäng; ~**sköld** vappkilp
var I. -et mäda
var II. 1. pron. iga, ~ och en igaüks; **2. adv.** kus, här och ~ siin ja seal, siin-seal, ~ som helst igal pool, kõikjal
varja I. -an, -or kaup
vara II. muutm., taga ~ på ngt midagi alal hoidma e. säilitama; millegi järele vaatama v. valvama
vara III.¹ kestma, vältama
vara IV. (var, varit) olema
varaktig kestev, püsiv
varandra üksteist; teineteist
varann = varandra
varannan (vartannat) iga teine, ülejäämine
varav millest
vardag argi-, äripäev; ~**slag**, i ~ iga päev; ~**srum** elutuba
vardera (vartera) iga; kumbki
varefter mille peale, mispeale

varelse -n, -r olend
varenda (vartenda) iga; kõik
varför mispärast, miks; milleks
varg -en, -ar hunt
variant -en, -er teisend
varifrån kust
varje iga; **~handa muutm.** iga-
 sugune, iga sugu
varjämte pealeselle, sellekõrval
varken, ~... eller ei... ega
varlig ettevaatlik; hoolas
varm soe; **~blå** soe-sinine; **~**
rätt soe söök; **~vatten** soe vesi
varmed millega
varn|a¹ hoiatama; **~ing** -en, -ar
 hoiatus
vars (gen. *sönast* som) kelle
varsam ettevaatlik
varse muutm., bliva ~ silmama,
 märkama
varsko³ teadustama
varsna¹ märkama, silmama
var kuhu; **~helst** kuhu iganes;
~hän kuhu
vartannat (neutr. *sönast* varan-
 nan), om ~ (läbi)segi, sega-
 mini
varul|hus kaubamaja; **~märke**
 kaubamärk
varv -et, - tiir, tuur; ring
varvid kusjuures
vas -en, -er vaas
vass I. -en kõrkjas, pilliroog
vass II. adj. vahe, terav
vatt|en -net, - vesi
vatten|bryn -et veepind; veeäär;
~drag veevool; **~fall** juga;
 kosk; **~ledning** veevark; **~väg**
 veetee; **~yta** veepind
vattna¹ kastma
vax -et vaha; **~duk** vahariie
ve valu, häda
veck -et, - volt; korts
veck|a I. -an, -or nädal
vecka II.¹ voltima
veckla¹ mässima
veckodag nädalapäev
ved -en (kütte)puu; **~skuta**
 puulodi

veder|börande adj. ja subst. asja-
 omane; vastav; kõnesolev; **~**
faras⁴ osaks saama; **~gäll-**
ning -en tasumine; tasu; **~**
häftig usaldusväärne; **~kvic-**
ka² kosutama, karastama;
~kvickelse -n, -r karastus;
~lag -et, - tasu, hüvitus;
 vastutasu; kahjutasu; **~lägg**²
 ümber lükkama, väärama;
~möda vaev; **~sakare** -n, -
 vastane; vaenlane; **~tagen** ta-
 valine; **~värdig** vastik
vek nõrk; pehme
vekle -en, -ar taht
vem kes, ~ som helst kes tahes,
 ükskõik kes, igaüks
vemod nukrus, kurbus; **~ig**
 nukker, kurb
verb -et, - verb, pöördsona
verk -et, - töö; teos, i själva ~et
 tegelikult, tõelikult; **~a**¹ mõ-
 juma; tegelema, tegutsema,
 töötama; **~|an** -, -ningar mõju;
~lig tõeline; **~ligen** tõesti,
 tõepoolest; **~sam** mõjuv; te-
 gev; **~samhet** -en, -er mõju;
 tegevus; **~stad** töötuba, töö-
 koda; tehas; **~ställa**² korda
 saatma, läbi viima; **~tyg** töö-
 riist
vers -en, -er värss; salm
vestibul -en, -er vestibüül, ees-
 ruum
veta (visste, vetat, *olevik* vet)
 teadma, icke ~ till sig nagu
 arust ära olema; **~nde 1.** -t
 teadmine; **2. adj.** teadev
vete -t nisu; **~bröd** sai
vetenskap -en, -er teadus; **~lig**
 teaduslik; **~sman** teadlane
veterlig teatud, tuntud; **~en**
 teatavasti
vetgirig teadushimuline
vetskap -en teadmine, fä ~ om
 ngt midagi teada saama
vett -et mõistus
vetta², ~ åt ngt millegi poole
 (suunatud) olema

vev -en, -ar vänt; **v|a 1.** -an, i samma ~ samal ajal; **2.¹** vän-tama; keerama, käänama
vi meie, me
vice *muutm.*, *adj.* viitse-, ase-; ~värd majavalitseja
vicka¹ kõikumata
vid 1. *adj.* lai; avar; **2.** *prep.* juures; kõrval; ~foga¹ juurde lisama; ~gä⁴ üles tunnistama; ~hälla⁴ kinni pidama, püsima; ~kännas² kannatama; tunda saama; üles tunnustama; tunnustama; ~lyftig laialdane, ulatuslik; ~makt-hälla⁴ ül(ev)al hoidma; ~sträckt lai, ulatuslik; ~synt kaugele-, ettenägelik; ~taga⁴ ette võtma; tarvitusele võtma; algama
vida kaugelt; ~re edasi, *inte* nägot ~ ei midagi muud, mitte midagi erilist, och så ~ ja nii edasi, tills ~ esialgu, utan ~ pikema jututa, ilma pike-mata
vidd -en, -er suurus; ulatus
vid|e -et paju; ~j|a -an, -or paju-vits
vidga¹ laiendama
vidrig vastik
vidskepelse -n, -r ebausik
vidskeplig ebausklik
vidunder koletis
vifta¹ lehvitama, liputama
vig osav; paenduv
viga² pühitsema; õnnistama; laulatama
vigg -en, -ar kiil
vigsel -n, vigslar laulatus; ~ring laulatussõrmus
vigör -en kõbusus
vik -en, -ar laht
vika⁴ (vek, vikit) taganema; järele andma; kokku panema; voltima, ~ åt sidan kõrvale kalduma; kõrvale hoidma, ~ tillbaka tagasi tõmbuma
viking -en, -ar viiking

vikt -en, -er raskus; kaal; tähtsus; ~ig tähtis
vila 1. -n puhkus; **2.¹** puhkama
vild metsik; ~gås metshani; ~mark puustus, kõnnumaa; ~sint metsik
vilj|a 1. -an, -or tahe; tahtmine; **2.** (ville, velat) tahtma
vilken (vilket, vilka) missugune, milline, ~ som helst ükskõik milline, missugune tahes; ~dera kumb
vill|a I. -an, -or suvila, villa; ~ahem villa-kodu; ~astad aedlinn
vill|a II. -an, -or eksitus; ~ande eksitav; petlik
villervalla -n segadus, virvarr
villfara⁴ järele andma; nõus-tuma
villig nõus, valmis(olev)
villkor [å] -et, - tingimus; ~li-gen tingimusi
villoväg eksitee
villråd|ig kindlusetu, kõikuv, kahevahel (olev)
vil|o|dag puhkepäev; ~hem puhke-kodu; ~rum puhkepaik
vilse valesti, gä ~ eksima; ~förd eksiteeleviidud; ~leda² eksiteele viima
vimla¹ kubisema
vim|mel -let kubisemine, tung-lemine, tunglus, rüsin
vimmelkantig uimane
vimpel -n, vimplar vimpel
vin -et, -er vein; ~bär sõstar; ~druva viinamarjakobar
vinä⁴ (ven, vinit) vihisema
vind I. -en, -ar tuul
vind II. -en, -ar pööning
vind III. *adj.* viltune, vildak(as), köver; ~ögd kõõrdsilmaline
vind|a I. -an, -or kassitapp
vinda II.¹ mässima, mähkima; kerima
vinda III.¹ ~ med ögonen kõõr-di vahtima

vindel -n, vindlar keerd; käänd;
 ~trappa keerdtrepp
vinds|kupa katusekamber; ~-
 trappa pööningutrepp
ving|ad tiivustatud; ~|e -en, -ar
 tiib; ~slag tiivalööök
ving|a¹ logisema; ~ig logisev;
 ebakindel
vink -en, -ar viibe; ~a¹ viipama
vinna⁴ (vann, vunnit) võitma;
 ~nde võitev, med ~ sätt (en-
 da poole) võitva käitumisega
vinst -en, -er võit
vinter -n, vintrar talv
viol -en, -er kannike; ~ett lilla,
 violetne
violin -en, -er viiul
vira¹ põimima; mässima
virka¹ heegeldama
virke -t puu
virr|ig segane; sassis(olev); ~-
 varr -et segadus, virvarr
virvla¹ keerlema
vis I. -et, - viis, komme
vis II. *adj.* tark; ~dom -en tar-
 kus; ~het -en tarkus
vis|a I. -an, -or laul; viis
visa II.¹ näitama; üles näitama,
 osutama
visit -en, -er külaskäik, visiit
viska¹ sosistama
visning -en, -ar (järele-, üle-, lä-
 bi-) vaatamine, vaatus; vaat-
 lus
visp -en, -ar mänd (-nna); vahu-
 klo pits, vilp; ~a¹ vilpama,
 (vahule) kloppima
viss kindel; teatud, för ~o kind-
 lasti; ~het -en kindlus, kindel-
 olek; kindel teadmine
vissen närtsinud
visserligen muidugi; kindlasti
vissl|a 1. -an, -or vile; **2.**¹ vilis-
 tama; ~ing -en, -ar vilistami-
 ne; vile
vissna¹ närtsima
vissit kindlasti
vist|as¹ elama; ~else -n elutse-
 mine; elamine; viibimine

visthus ait; tagavarakamber
vit valge
vite -t, -n rahatrahv
viter = vit
vitling -en, -ar viidikas
vitlök küüslauk
vits -en, -ar nali
vitsippa (valge) ülane
vitsord tunnistus; ~a¹ tunnis-
 tama, tõendama
vitt, ~ och brett pikalt ja laialt
vittn|a¹ tunnistama, tunnistust
 andma; ~e -t, -n tunnistaja;
 ~esbörd -et, - tunnistus
vittra¹ luituma
vivre -t ülalpidamine
vodka -n vodka, valgeviin; ~-
 stinkande vodkast haisev
vokal -en, -er vokaal, täishäälik
volyrn -en, -er ulatus; köide
Vormsö Vormsi saar
vrak -et, - vrakk, laevariise
vred vihane, pahane; ~e -n
 viha; ~esmod viha; ~gad vi-
 hane
vresig kuri, tige, jõnk; tusane,
 ebasõbralik
vricka¹ nikastama
vrida⁴ (vred, vridit) käänama;
 väänama
vrisk -en, -er põialiiges
vrå -n, -r nurk
vrål -et mõirgamine; ~a¹ mõir-
 gama
vuxen täiskasvanud; kasvanud
vykort piltpostkaart
våd|a -an, -or (håda)oht; ~lig
 (håda)ohtlik
våg I. -en, -or laine
våg II. -en, -ar kaal (-u)
våga¹ julgema
våld -et vägivald; ~sam vägi-
 valdne; åge
vålla¹ põhjustama
vånd|a -an hirm; ~as¹ hirmu
 tundma
våning -en, -ar korter; (maja-)

kord; **~sinbrott** murdvargus; **~sstöld** korterivargus
vår I. (vårt, våra) *pron.* meie
vår II. -en, -ar kevad, i ~as (sel, möödunud) kevadel, på ~en kevadel; **~as¹**, *det* ~ kevad algab v. tuleb
vård I. -en, -ar hauasammas
vård II. -en hool; **~a¹** hoolitsema; hooldama; valvama; **~s-lös** hooletu
våt märg; niiske
väcka² äratama
vädler -ret, - ilm; õhk; **~erlek** -en ilmastik
vädra¹ õhutama; haistma
väg -en, -ar tee, giva sig i ~ teele asuma; ära minema; **~bana** sõidutee; **~leda²** juhtima; **~styrelse** (maan)teedevalitsus; **~visare** -n, - teenäitaja, -tähis; suunanäitaja
väga² kaaluma
vägg -en, -ar sein
vägnar, *å* nngs ~ kellegi ülesandel v. nimel
vägra¹ keelduma
väkt -en, -er valve; **~are** -n, - valvur
väl 1. *muutm., subst.* heaolu; **2.** *adv.* (bättre, bäst) hästi; küll; küllap; **~behag** heameel; meeldumus; **~behövlig** hädavajalik; **~besutten** jõukas, varakas; **~bärgad** (varanduslikult) kindlustatud; **~fägnad** -en kostitamine; **~förtjänt** (täiesti) (ära)teenitud; **~görande** heategev; **~kommen** [å] teretunud; **~komna¹** [å] teretav, teretulemast ütlema; **~levnad** hea elu v. põli; **~ljud** heakõla; **~ljudande** heakõlaline, ilusakõlaline, kõlav; **~lust** iharus; ülim nauding; **~mående** jõukas; hea tervise juures (olev); **~måga** -n jõukus; heaolu; **~signa¹** õnnistama; **~signelse** -n, -r õnnistus;

~skött hästi juhitud; hästi hoolitsetud; **~stånd** -et heaolu; jõukus; **~vilja** heatahtlik(ikk)us, -soovlikkus; **~villig** heatahtlik, -soovlik; **~värdad** hoolitsetud välimusega
väld -en erapoolikus
väldle -et, -en võim; **~ig** võimas; tohutu (suur)
välja² (valde, valt) valima
välling -en, -ar kõrt
välta² kummutama, kummuli lükkama
vältra¹ püherdama
välva² võlvima
vämjas² (vämdes v. vämjdes, vämts v. vämjts) tülkama, jälkust tundma
vän I. *adj.* ilus
vän II. -nen, -ner sõber; **~fast** truud, ustav, usaldusväärne; **~inn|a** -an, -or sõbratar; **~lig** sõbralik, lahke; **~lighet** -en sõbralikkus, lahkus; **~skap** -en sõprus
vända² pöörama; pöörduma
vänja² (vande, vant) harjutama
vänster vasem, pahem
vänta¹ ootama; **~n** ootus; ootamine
väpna¹ relvastama
väppling -en, -ar ristikhein
värd I. -en, -ar peremees; **~inn|a** -an, -or perenaine
värd II. *adj.* väärt; **~e** -t, -n väärtus; **~efull** väärtuslik; **~era¹** hindama; **~esätta²** hindama; **~ig** väärikas; **~ighet** -en väärikus
värja I.² kaits(e)ma
värja II. -an, -or mõök; **~fäste** mõõgapide
värk -en valu; **~a²** valutama
värld -en, -ar maailm, i all ~en pagana pihta; **~sbekant** (maa)ilmakuulus; **~sdel** (maa-)ilmajagu; **~skrig** maailmasõda
värm|a² soojendama, soendama;

~e -n soojus; ~**eledning** kesk-
küte
värn -et, - kaitse; ~**a**¹ kaits(e)-
ma; ~**plikt** (sõja)väeteenistus-
kohus
värre halvem, pahem
värst halvim, pahim
väsa² sisisema; susisema
väsen -det, - lärm; kisa; ~**tlig**
oluline; ~**tligen** oluliselt
väsna¹ mässama, möllama; lär-
mitsema
väsk|a -an, -or tasku; paun;
mapp; käekott
väst I. -en, -ar vest
väst II. *muutm.* lää; ~**anvind**

yacht (v. **jakt**) -en, -ar jaht(laev)
ylle -t vill
yingling -en, -ar noormees
ying|re *komp.* noorem; ~**st** *superl.*
noorim
ynklig armetu, vilets
ynnest -en lembus, soosing, hea-
tahtlus
ypa¹ ilmutama, avaldama; tea-
tama
yyperst parim; ülim
yppig lopsakas
yr uimane; segane; metsik; ~**a**
1. -n uim; **2.**¹ sonima; **3.**² tuis-
kama; keerlema; ~**sel** -n
(pea)pööritus, pea ringikäimi-

läänetuul; ~**er** lääne; ~**kust**
läänerannik
väta 1. -n niiskus; märgus,
märg; **2.**² niisutama; märjaks
tegema
väv -en, -ar kude; ~**a**² (telgedel)
kuduma; ~**nad** -en, -er kude;
~**stol** kangaspuud, -teljed
väx|a² kasvama; ~**t** -en, -er
kasv; taim
växel -n, växlar veksel; vahetus;
peenraha
växla¹ vahetama
vörd|a¹ austama; ~**nad** -en au-
kartus; ~**sam** aupaklik

Y

ne; ~**vaken** unine; poolärkvel;
~**väder** lumetuisk; tuisuilm
yrka¹ nõudma, tungivalt peale
käima
yrke -t, -n (elu)kutse, amet;
~**skunnig** kutseoskusega, vilu-
nud, kogenud; tubli
yster metsik, taltsutamata
yt|a -an, -or pind; ~**lig** pealis-
kaudne, pinnaline
ytterlig äärmine; ~**are** edasi, li-
saks
ytterst äärmine
yttra¹ avaldama; ütleva
yttre välimine, välis-
yvig tihe; lopsakas; puhmjas
yx|a -an, -or kirves

Z

zigenare -n, - mustlane
zoologisk zooloogiline, ~ trädgård loomaaed

Å

å I. -n, -ar jõgi; ~**kant** jõekallas
å II. *prep.* = pä
åbåke -t, -n koletis
åder -n, ådror soon

ådrig sooniline, soonine
åhöra² pealt kuulama
åk|a² sõitma; ~**don** -et, - sõiduk
åkalla¹ (appi) hüüdma

åker -n, åkrar põld
ål -en, -ar angerjas
ålder -n, åldrar vanus; **~dom** -en vanadus, raugaiga
åldr|as¹ vananema; **~ing** -en, -ar rauk
åligga⁴ kohuseks olema; kohustatud olema
ålägga² peale panema; kohustama (millekski)
åminnelse -n mälestus
ångla **1.**¹ aurama; aurujõul sõitma, tossutama; **2.** -an, -or aur; **~are** -n, - aurik; **~båt** aurik; **~lok** -et, - vedur
ånger -n kahetsus; **~full** kahetsev
ångest -en hirm; **~full** hirmunud
ångra¹ kahetsema
ånyo uuesti, jälle
år -et, - aasta, i ~ tänavu; **~a-** tal, i ~ aastaid, aastate viisi; **~hundra**de -t, -n aastasada, sajand; **~ig** (*liitsõna lõpposana*) -aastane; **~lig** igaaastane; **~ligen** iga aasta, igal aastal; **~sföljd** aastaterida; **~sskifte** -t, -n aastavahetus; **~stid** aastaaeg; **~tusende** -t aastatuhat
år|a -an, -or aer, möla
ås -en, -ar (mäe)seljak, seljan-dik; vallseljak; (katuse)hari
åse⁴ pealt nägema v. vaatama
åsido kõrvale
åsikt -en, -er arvamus, vaade
åsk|a -an, -or kõu; **~väder** äike
åskådare -n, - pealtvaataja
åsn|a -an, -or eesel
åstad ära, minema

åsyfta¹ kavatsema; taotlema; sihtima
åsyn -en nägemine
åt poole; -le
åtaga⁴, ~ sig ngt midagi enda peale võtma
åtal süüdistus
åtanke -n meelespidamine
åter uuesti, jälle; tagasi; **~blick** tagasivaade; **~gälda**¹ (tagasi) tasuma; kätte maksta; **~igen** jälle; **~kalla**¹ tagasi kutsu-ma; **~komma**⁴ tagasi tulema; **~se**⁴ jälle nägema; **~stå**⁴ jä-rele v. üle jääma; **~ställa**² en-nistama, endisse seisukorda seadma; taastama; uuendama; **~taga**⁴ tagasi võtma; jätkama; **~väg** tagasitee; **~vända**² tagasi pöörama
åtfölja² saatma; **~gång** minek, minus; **~gången**, bli illa ~ raskelt kannatada saama; **~gård** -en, -er korraldus, vid-taga ~er samme astuma; **~komlig** [å] juurdepääsetav; kättesaadav; **~löje** naer; **~minstone** [å] vähemalt; **~njuta**⁴ nautima
åträ **1.** -n igatsus; **2.**³ igatsema
åt|skilja² lahutama; **~skillig** mitmesugune; **~skilligt** üht-teist; mitmesugust; **~snörd** kokkunõritud
ått|a kaheksa; **~io** kaheksaküm-mend; **~onde** [å] kaheksas; **~on(de)del** kaheksandik
åverkan kahju, kahjustus; vi-gastus

Ä

ådel õilis, suursugune; **~elbo-** ren kõrgestsündinud; **~ling** -en, -ar aadlik
åg|a² omama, ~ rum aset leid-ma; **~are** -n, - omanik; **~odel** vara

ägg -et, - muna; **~låda** muna-vorm; **~sås** munakaste, -soust
ägna¹ pühendama; **~d** sobiv
äkta **I.** *adj.* ehtne
äkt|a **II.**¹ abielluma; **~enskap** -et, - abielu

äld|re vanem; **~st** vanim
älg -en, -ar põder
älsk|a¹ armastama; **~are** -n, -
 armastaja, armsam; **~lig** ar-
 mas, kena, meeldiv; **~värd**
 armastusväärne
älst = **äldst**
älv -en, -ar jõgi
älv|a -an, -or haldjas
ämbar -et, - pang, ämber
ämbet|e -et, -en amet; **~sman**
 ametnik
ämna¹ kavatsema; määrama
ämne -t, -n aine; ala; asi
än 1. *adv.* = **ännu**; 2. *konj.* kui
ända I. *adv.* kuni
änd|a II. 1. -an, -ar lõpp; ots,
 dagen i ~ kogu päev; 2.¹ lõpe-
 tama; **~amäl** siht, eesmärk;
~as¹ lõppema; **~else** -n, -r
 lõpp; **~|e** -en, -ar = **ända** II. 1.
ändr|a¹ muutma; **~ing** -en, -ar
 muutus, muudatus
ändä siiski; veel
äng -en, -ar heinamaa
ängd -en, -er aas
ängel -n, änglar ingel
ängsla¹ hirmutama; **~n** hirm,
 kartus
änk|a -an, -or v. **~efru** lesk-
 naine; **~eman** lesk(mees)

ännu veel; veelgi; juba
äntligen viimaks
äntra¹ (laeva) koogutama
äppelträd õunapuu
äpple -t, -n õun
är *olevik sõnast* vara IV
är|a 1. -an au; 2.¹ austama; **~e**-
kränkning -en, -ar auhaavami-
 ne; **~ekrönt** austatud; **~ekär**
 auahne
ärende -t, -n toimetus, asjaõien-
 dus; ülesanne
ärftlig päritav
ärkebiskop peapiiskop
ärlig aus; **~het** -en ausus
ärm -en, -ar varrukas, käis
ärofull v. **ärorik** auline
ärt -en, -er v. **ärt|a** -an, -or her-
 nes
ärva² pärima
äta⁴ (ät, ätit) sööma
ätt -en, -er perekond; suguvõsa;
~ling -en, -ar järel(e)tulija,
 võsu
ättika -n aadikas
även ka, isegi
äventyr -et, - seiklus; **~are** -n, -
 seikleja; **~slystnad** seiklus-
 himu
ävlan jõupingutus, ponnistus

Ö

ö -n, -ar saar
öde I. *adj.* tühi; mahajäetud;
~hemman mahajäetud talu;
~mark puustus, kõnnumaa
öde II. -t, -n saatus; **~slott** saa-
 tuseliisk; **~sdiger** saatuslik
ödl|a -an, -or sisalik
ödmjuk alandlik
öds|a¹ raiskama, pillama
ödslig tühi, mahajäetud, üksil-
 dane
öga -t, õgon silm
ögonblick -et, - silmapilk
ögon|bryn silmakulm; **~häll|a**

-an, -or silmakoobas; **~hår**
 silmaripse; **~lock** silmalaug
öka¹ suurendama; paljudama
ök|en -nen, -nar kõrb
öknamn pilkenimi
öl -et ölu
öm hell, tundlik, tundeline; örn;
~het -en hellus, tundelisuus;
 örnus; **~tålig** tundlik, tunde-
 line, örn; ärritatav
ömse muutm., pä ~ sidor vastas-
 tikku, vastamisi, mõlemal pool
önsk|a¹ soovima; **~|an** -, -ningar
 soov; **~lig** soovitav; soovitud;
~ning -en, -ar soov

öpp|en avatud, lahti; **~enhjärtlig** avameelne; **~na¹** avama, bli öppnad lahti minema, avanema; **~ning -en, -ar** avaus, ava

ör|a -at, -on körv; **~fil -en, -ar** körvakiil, -lops; **~hänge** körvaripats; körvarõngas

öre -t, -n öör (umbes = sent)

örlogsfartyg [å] sõjalaev

örn -en, -ar kotkas

ört -en, -er rohi; taim

ös|a² 1. ammutama; täitma;

2. det öser ned valab vihma;

~regn valangvihm

öst muutm. ida

öster -n ida; **~land** idamaa;

~stjärna ao-, koidutäht; **~ut**

idasse

Östersjön Läänemeri

öva¹ harjutama

över 1. *prep.* üle; 2. *adv.* üle, järel, möödas; **~allt** kõikjal, igal pool; **~anstränga²** üle pingutama; **~drift -en, -er** liialdus;

~driva⁴ liialdama; **~driven** liialdatud, liigne; **~enskom-**

melse [å] -n, -r kokkulepe;

~flöd -et (üli)küllus, ohtrus, ülirohkus; **~giva⁴** maha jät-

ma; **~given** mahajäetud, hül-

jatud; **~gående** möödaminev;

~gång üleminek; ümberistu-

mine; **~het -en, -er** ülemus;

~hettning -en, -ar ülekuumen-

du; **~huvud** ülepea, üldse;

~komlig [å] kättesaadav; üle-

saadav; **~leva²** üle elama;

kauem elama; **~lägga²** nõu

pidama; kaalutlema; **~lägsen**

üleolev; **~lämna¹** üle andma;

edasi andma; **~makt** üle-

võim; **~mod** ülemeelikus;

~morgon, i ~ üle-, tuna-

homme; **~ordnad** ülemus; **~**

raska¹ üllatama; **~raskning**

-en, -ar üllatus; **~seende -t**

kannatlikkus; leebivus; hooli-

vus; järelevaatus, valve; **~**

sikt -en, -er ülevaade; **~st**

kõige ülemine, ülemisim; **~**

svämning -en, -ar uputus; **~**

sälla¹ üle külvama; **~sätta²**

tõlkima; **~sättning -en, -ar**

tõlge; **~taga⁴** üle võtma; **~**

tala¹ (kedagi) oma seisukoha

pooldajaks võitma v. võita

püüdma, (oma kasuks) veen-

ma, (kellelegi) auku pähe

rääkima; **~träda²** üle astu-

ma; **~tyga¹** veenma; **~tygelse**

-n, -r veendumus; **~väga²**

kaaluma, kaalutlema; **~väl-**

digande masendav

övning -en, -ar harjutus

övre ülemine, pealmine

övrig ülejäänud, muu, för ~t

muide, i ~t muide; peale-

selle

SISUKORD.

	Lk.
Eessõna	5
Förord	6
Häaldamine	7
Första stycket. — Esimene tükk	13
Andra stycket. — Teine tükk	14
Tredje stycket. — Kolmas tükk	16
Fjärde stycket. — Neljas tükk	17
Femte stycket. — Viies tükk	19
Sjätte stycket. — Kuues tükk	20
Sjunde stycket. — Seitsmes tükk	22
Åttonde stycket. — Kaheksas tükk	25
Nionde stycket. — Üheksas tükk	28
Tionde stycket. — Kümnäs tükk	30
Elfte stycket. — Üheteistkümnäs tükk	32
Tolfte stycket. — Kaheteistkümnäs tükk	34
Trettonde stycket. — Kolmeteistkümnäs tükk	35
Fjortonde stycket. — Neljateistkümnäs tükk	37
Femttonde stycket. — Viijeteistkümnäs tükk	39
Sexttonde stycket. — Kuueteistkümnäs tükk	41
Sjutttonde stycket. — Seitsmeteistkümnäs tükk	43
Gubben, som alltid talade i ordspråk — <i>Elsa Beskow</i>	46
Den heliga natten — <i>Selma Lagerlöf</i>	48
Mälaren och Mälarbygden — <i>Helge Nelsson</i> / <i>Elvi Rydefält</i>	53
Det rutiga tygstycket — <i>Selma Lagerlöf</i>	55
Över Östersjön — <i>Sven Hedin</i>	57
Konfektpåsen — <i>Hasse Z.</i>	59
Far och jag — <i>Pär Lagerkvist</i>	60
Slaget på Brunkeberg — <i>Verner von Heidenstam</i>	64
Källor och metodisk grunduppfattning — <i>Curt Weibull</i>	67
Konung Erik XIV:s regering — <i>Emil Hildebrand</i>	69
Kring svenskar, svenskhet och svenskminnen i U. S. A. — <i>Vilhelm Lundström</i>	70
Reval — <i>Albert Engström</i>	72
Dikter	77
1. Svenska folksången — <i>Richard Dybeck</i>	77
2. Sverige — <i>Verner von Heidenstam</i>	77
3. Frihetssång — <i>Biskop Tomas</i>	77
4. Vårt land — <i>Johan Ludvig Runeberg</i>	78

	Lk.
5. Sjungom studentens lyckliga dag — <i>Herman Säterberg</i>	80
6. Här är gudagott att vara — <i>Gunnar Wennerberg</i>	80
7. Fredmans epistel nr. 38 — <i>Carl Michael Bellman</i>	80
8. Skaldens morgonpsalm — <i>Esaias Tegnér</i>	83
9. Vallgossens visa — <i>Erik Gustaf Geijer</i>	84
10. Natthimmelen — " " "	84
11. <i>Ur</i> Idyll och epigram — <i>Johan Ludvig Runeberg</i>	84
12. Esplanadsystemet — <i>August Strindberg</i>	85
13. „Skalden Wennerbom“ — <i>Gustaf Fröding</i>	86
14. Böljebyvals — <i>Erik Axel Karlfeldt</i>	87
15. Jungman Jansson — <i>Dan Andersson</i>	88
16. Den första gång — <i>Birger Sjöberg</i>	88
17. I rörelse — <i>Karin Boye</i>	89
Klipp ur svenska tidningar	90
<i>Ur</i> Normas matsedel	92
Reisil tarvitatavoid tavalisi sõnu	94
Tõlkeharjutusi	95
Selgitavad märkused lugemistükkide ja luuletuste juurde	101
Sõnad lugemistükkidele 1—17	111
Tähestikuline sõnastik	125

TRÜKIVIGADE ÕIENDUS:

		on:	peab olema:
Lk. 33,	13 rida ü.	bönar	bönor
„ „	15 „ „	råbullar	rågbullar
„ 105,	8 „ „	Wilhelm	Vilhelm

2.75

A

21398

139278

HIND 2 KR. 75-S.